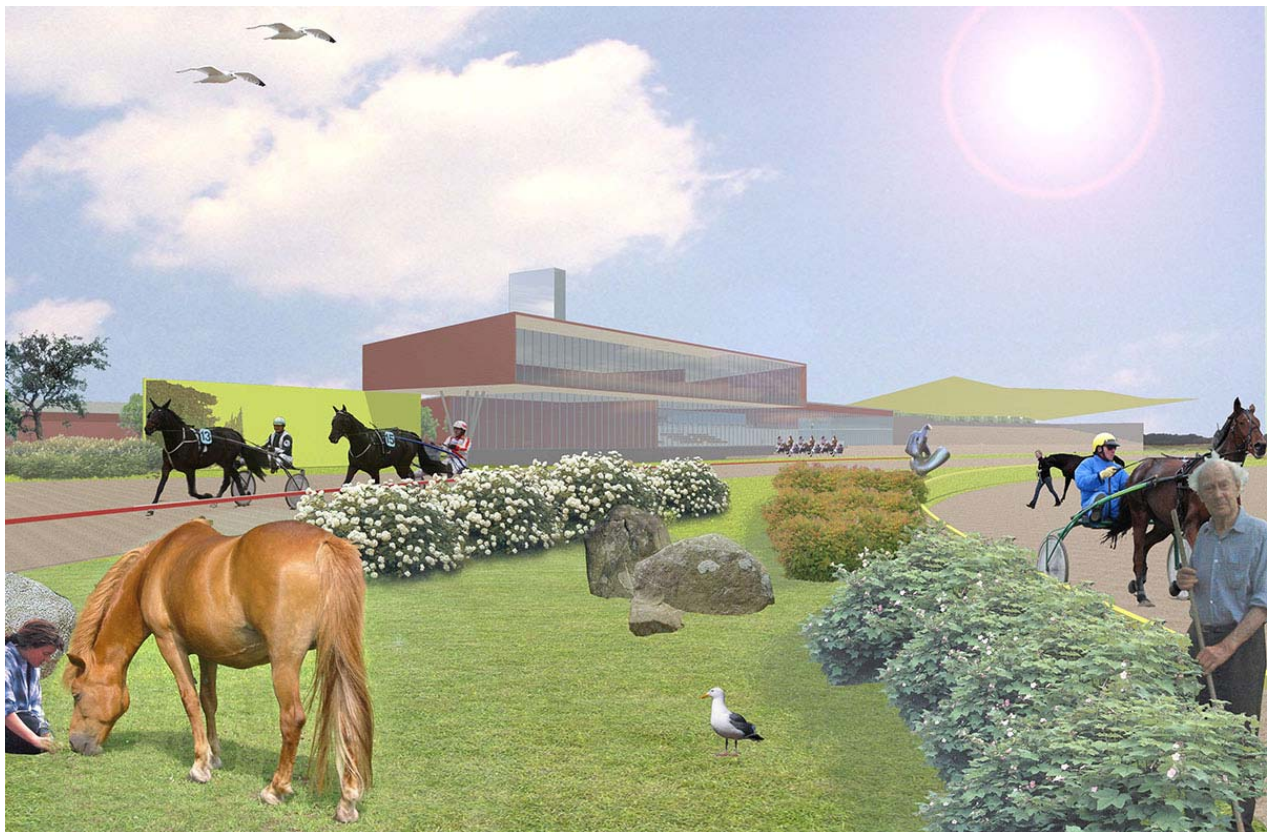

VAASAN SEUDUN HEVOSURHEILU- JA MONITOIMIKESKUS

VASAREGIONENS HÄSTSPORT- OCH MULTIARENA

SELVITYS 21.2.2007 UTREDNING

VAASA
VASA

ISOKYRÖ
STORKYRÖ

JURVA

KORSNÄS

LAIHIA
LAIHELA

MAALAHTI
MALAX

MUSTASAARI
KORSHOLM

ORAVAINEN
ORAVAIS

VÄHÄKYRÖ
LILLKYRÖ

VÖYRI
VÖRÄ

Vaasan seudun hevosurheilu- ja monitoimikeskus Selvitys 2007

Esipuhe	3
Sisällysluettelo	
1. Johdanto	4
2. Hankkeen tarpeellisuus	5
3. Hankkeen yleissuunnitelma, tilaohjelma ja palvelut	11
4. Hankkeen kustannusarvio	13
4.1 Rakentamisen investointikustannukset	13
4.2 Vuotuinen käyttökustannusarvio	13
5. Selvitys kohteen maa-alatarpeista ja sijaintivaihtoehdoista	13
5.1 Maa-alatarpeet	13
5.2 Sijaintivaihtoehdot	14
5.3 Kriteerit ja painotukset	14
5.4 Esitetyt parhaat alueet ja sijaintivaihtoehdot	15
6. Vaasan seudun monitoimi- ja hevosurheilukeskuksen hallinnon järjestäminen, käyttökustannukset ja rahoitus	16
7. Hankkeen jatkosuunnittelu, toteutus ja työryhmän toimenpide-ehdotukset	17
Liitteet	37

Innehåll på svenska, se sida 19.

ESIPUHE

Vaasan raveja operoiva Svenska Österbottens Hästavelsförbund r.f. (SÖH) täytti kesällä 2006 kunniakkaat 100 vuotta. Samalla juhlittiin Vaasan nykyisen raviradan 50-vuotista taivalta. Raviradan paikka on puhuttanut ihmisiä jo vuosikausia. Keskeinen sijainti reilun kilometrin päässä torilta keskellä laajentumispaineista, kehittyvää kaupunkia on tiedetty ennen pitkää mahdottomaksi. Toisaalta paikka on itse ravikilpailutoiminnan kannalta hyvin ideaalinen, joskaan ei tulevaisuuden tarpeiden kannalta kehityskelpoinen. Paikassa kaupungin sisällä erinomaisten liikenneyhteyksien vieressä on ollut helppo pyörittää kilpailutoimintaa. Kuitenkin raviradan käytännön toiminnassa on tullut seinä vastaan mm. valjastusalueen ahtauden ja liittyvien ajo- ja lenkkiurien puuttumisen johdosta.

Selvityksen sisältö muodostuu seuraavista kokonaisuuksista:

- minkälaiset edellytykset ovat seudullisen yhteistyön aikaan saamiseksi hevosurheilun ja -harrastamisen ympärille
- löytyykö soveliaita sijoitusvaihtoehtoja
- minkälainen tarve on olemassa ja mistä tulisi toiminnallisen sisällön muodostua
- rakentamisen investointi- ja käyttökustannuksien taso
- millä tavalla toiminta tulisi organisoida

Tässä raportissa on perehdytty näihin seikkoihin ja esitetty keskeisten henkilöiden ja tahojen näkemyksiä hevosurheilun ja -harrastamisen merkityksestä sekä toiminnallisista kokonaisuuksista, jotka tulisi ottaa huomioon ko. keskusta rakennettaessa.

Raportti luo erinomaiset edellytykset hevosurheilu- ja monitoimikeskuksen hankesuunnittelulle sekä varsinaiselle rakentamiselle.

Esitän suuret kiitokset työryhmälle: Antti Lahtinen, Carina Nyholm-Kolehmainen, Rainer Bystedt, Stefan Bucht, Pertti Malinen, Heikki Aitoaho ja Stefan Råback. Kiitos myös muille selvitystä merkittävästi avustaneille henkilöille.

Hevosurheilu- ja monitoimikeskushankkeen selvityksen työryhmän puolesta,

Vaasassa 21.2.2007

Pekka Haapanen
toimitusjohtaja
Vaasanseudun Kehitys Oy – VASEK

1. Johdanto

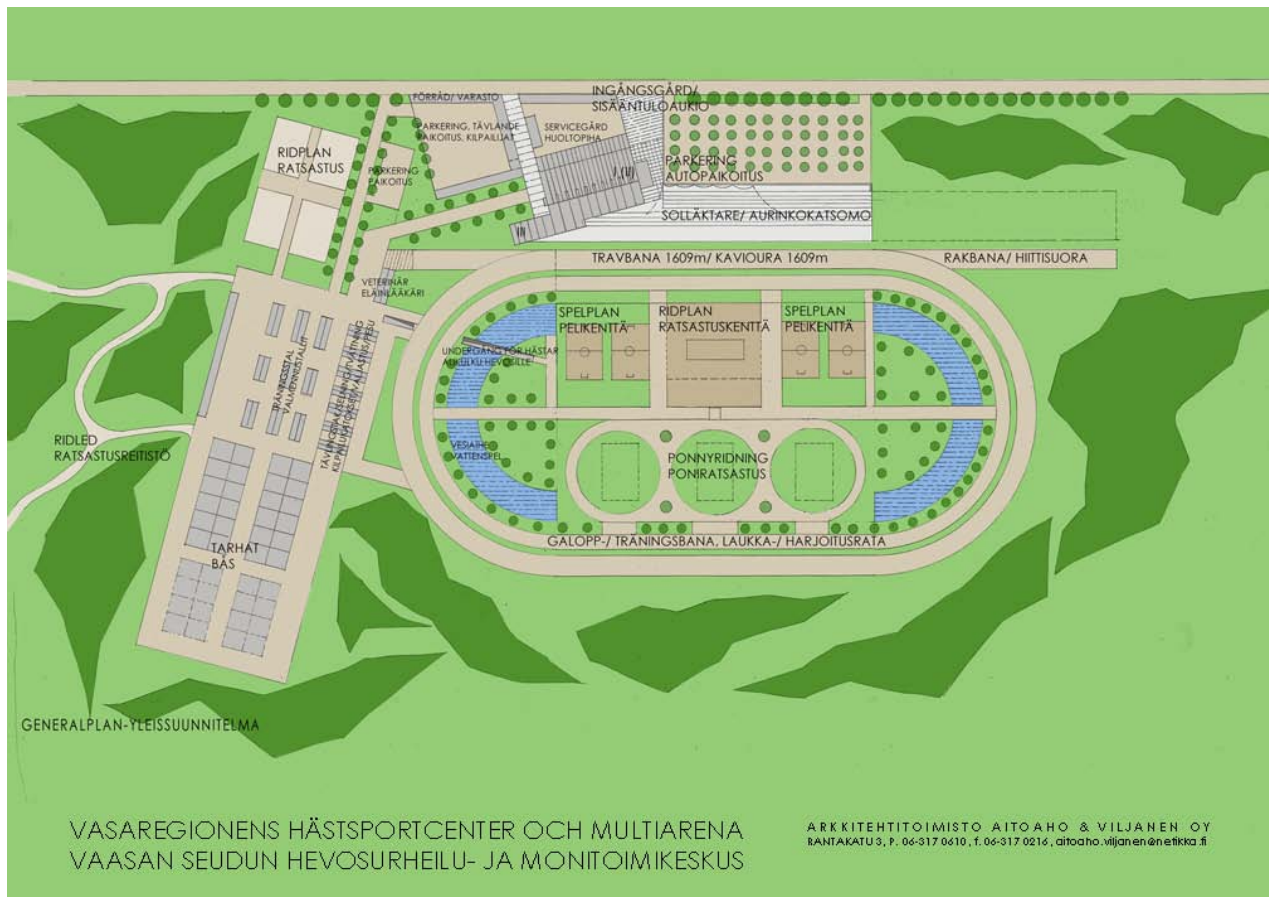
Vaasan seudun hevosurheilu- ja monitoimikeskus on seudullinen yhteistyöhanke. Sytykkeen hankkeelle antoi Vaasan raviradan katsomon tulipalo 7.5.2006. Vaasan kaupunginvaltuusto päätti 19.6.2006, että katsomoa ei jälleenrakenneta, vaan selvitetään mahdollisuudet toteuttaa hanke seudullisena yhteishankkeena. Päätöksen taustalla oli Antti Lahtisen johtaman kaupungin asettaman työryhmä ripeästi tekemä, 29.5.2006 jätetty raportti, joka on tämän raportin erillisessä liiteaineistossa (liite 2). Liiteaineistoon on koottu työskentelyn aikana syntynyttä tärkeää taustamateriaalia tehtävien päätösten pohjaksi. Tämä hankesuunnitelma on pyritty saamaan tiiviiksi kokonaisuudeksi jatkokäsittelyn helpottamiseksi ja kokonaisuuden hahmottamiseksi.

Hankesuunnitelman sai tehtäväkseen Vaasan seudun kuntien omistama Vaasanseudun Kehitys VASEK Oy. VASEK kutsui koolle suunnittelutyöstä vastanneen asiantuntijatyöryhmän (liite 3). Työryhmän puheenjohtajana on toiminut VASEKin toimitusjohtaja Pekka Haapanen.

Suunnittelun edetessä tuli selväksi, että tavanomaista ravirataa yksistään ei ole perusteltua toteuttaa. Näin ollen työryhmä on päätenyt esittämään hankekokonaisuutta, jossa raviurheilun toimintaedellytysten rinnalle kehitetään paitsi ratsastuksen myös muiden liikuntatoimintojen edellyttämiä tiloja ja palveluita. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että perinteinen katsomotila on ensisijaisesti monitoiminen liikuntahalli, joka toimii myös katsomotilana tarvittaessa. Samaan rakennuskompleksiin integroidaan myös lämmin, tarvittaessa useampaan osaan jaettava ratsastusmaneesi. Näitä hallikokonaisuuksia yhdistää ja niihin liittyy kaikkia käyttäjiä palvelevat sosiaalitulat, kokous-, koulutus- ja ravintolatilat sekä tarpeelliset toimihenkilö- ym. tilat.

Mailin mittaisen kaviouran sisäpuolelle voidaan sijoittaa useampia ratsastuskenttiä, pallokenttiä ja muita ulkoliikunnan suorituspaikkoja. Ratkaisuun liittyy myös 1400 metriä pitkä ns. hiittisuora. Lisäksi noin 60 hehtaarin suuruiselle liikuntakeskusalueelle toteutetaan erimuotoisia valaistuja ratsastus- ja ajoreittejä, hiihto- ja kuntopolkuja. Nämä voidaan rakentaa vaiheittain resurssien sallimissa puitteissa. Liikuntatoimintojen lisäksi alue ja rakenteet tarjoavat rajattomia mahdollisuuksia myös muulle toiminnalle, esimerkiksi näyttelyille, messuille, suurkokouksille ja konserteille.

Esitetty ratkaisu on ainutlaatuinen eurooppalaisittainkin ajatellen. Sillä saavutetaan ainakin kaksi merkittävää etua: 1) tilat ja rakenteet saadaan lähes ympärivuorokautiseen ja ympärivuotiseen käyttöön ja 2) hankkeen investointi- ja ennen muuta käyttökustannukset pystytään pitämään aisoissa synergiaeduista ja muista tekijöistä johtuen. Lisäarvoa hankkeelle antaa eri toimijoiden ja eläinten läheinen vuorovaikutus sekä hankkeen vetovoimaisuus markkinoinnin ja viestinten näkökulmaa ajatellen. Vahva palvelujen keskittymä hyvien kulkuyhteyksien varrella luo tukevat puitteet lisäpalveluiden hakeutumiseksi keskukseen. Näistä mainittakoon mm. eläinklinikka, majoituspalvelut, myyntitoiminnot sekä alan opetus- ja koulutustoiminta hevosvalmennustoiminnan ja ratsastuspalvelujen rinnalla, joille on suunnitelmassa tehty aluevaraukset.

Työryhmä on työskentelynsä aikana järjestänyt useita keskustelutilaisuuksia, kuullut asiantuntijoita, viranomaisia ja alan keskeisiä toimijoita sekä informoinut kuntien edustajia. Yhteenveto näistä on esitetty liitteessä 4. Hankesuunnitelmatasoisesta arkkitehtisuunnittelusta on vastannut arkkitehtitoimisto Aitoaho ja Viljanen ja kustannusnusteen laatimisesta Avecon Oy. Vaasan kaupunki on 20.12.2006 lähettänyt hakemuksen opetusministeriölle hankkeen sijoittamiseksi liikuntapaikkojen rakentamisen rahoitussuunnitelmaan vuosille 2008–2010.

Työryhmä katsoo sille asetetun toimeksiannon tulleen suoritetuksi ja esittää, että hankkeen jatkotyötä varten perustetaan hankeorganisaatio, joka muodostuu ohjausryhmästä ja päätoimisesta projektipäälliköstä. Hankkeen ensisijaisena tehtävänä on tuottaa rakentamisen edellyttämät asiakirjat, huolehtia rahoituksesta ja avustusten hakemisesta ja luoda hankkeelle tarvittava hallinto. Tämä voitaneen tehdä välittömästi sen jälkeen, kun peruskunnilta on saatu lausunnot valmiudesta tulla tähän yhteistyöhankkeeseen mukaan.

2. Hankkeen tarpeellisuus

Vaasan seudun hevosurheilu- ja monitoimikeskuksen tarpeellisuutta voidaan tarkastella ratsastuksen, raviurheilun, muun liikuntatoiminnan ja elinkeinotoiminnan näkökulmista. Lisäksi on useita erityiskysymyksiä, jotka on otettava huomioon hankkeen tarpeellisuutta määriteltäessä.

Hevosharrastusta ja siihen liittyvää taloutta on käsitelty laajasti ja monipuolisesti *Hevosalan haasteet* -nimisessä kokooma-aineistossa (liite 12). Se antaa hyvän kokonaiskuvan alan nykytilasta ja tulevaisuudennäkymistä, uhista ja mahdollisuuksista Suomessa. Siinä esitetyt faktat ja näkökohdat sopivat erinomaisesti Vaasan seudulle suunnitella olevan hevosurheilualueen tausta-aineistoksi, joka antaa hyvät yleisperusteet päätöksenteon pohjaksi.

Määrät suuria

Maa- ja metsätalousministeriön kansallisen hevostutkimusohjelman (2005) mukaan Suomessa on noin 65 000 hevosta. Hevosten määrä kasvaa yli tuhannella vuosittain, ja kasvuvauhti kiihtyy. Ratsastuksen harrastajia on 120 000, aktiivisia ravihevosharrastajia 50 000 ja hevosen omistajia 35 000 henkilöä. Raveissa kävijöitä on vuositasolla 800 000. Hevostalleja on 15 000, joilla kokotai osa-aikaisia työntekijöitä on 15 000. Uusia hevosalan yrityksiä perustetaan 250 yrityksen vuosivauhdilla.

Hevostaloudella ja hevosharrastuksella on kaiken kaikkiaan merkittävä yhteiskunnallinen tehtävä jo nyt, ja sen painoarvo kasvaa ennusteiden mukaan huomattavasti vielä nykytilanteesta. Tällä hetkellä hevostalous on yksi maaseudun nopeimmin etenevistä yrittäjyyden suunnista.

Nykytilanne asettaa erityisiä vaatimuksia myös ulkoisten toimintaedellytysten luomiselle ja kehittämiselle. Kokonaistilannetta on kuvattu erinomaisesti artikkelissa *Hevonen tulee takaisin* (Pekka Lith 2006) liitteessä 13.

Nyt suunnitteilla olevaa hevosurheilukeskusta on lähestytty myös konseptisuunnittelun metodia hyväksi käyttäen. Tällä on pyritty kiteyttämään ydintuotteen neljä osa-aluetta; innovointi/uudet palvelut alueella, viihtyminen ja nautinto, harrastajat ja koulutus. Tämä kartoitus osoittaa myös, että todellista tarvetta kyseiselle hankkeelle on olemassa (liite 10).

Valtakunnallisessa liikuntasuunnitelmassa korostetaan ja tuetaan erityisesti niitä hankkeita, jotka lisäävät naisten ja tyttöjen liikuntamahdollisuuksia. Ratsastusurheilun olosuhteiden kehittäminen on keskeisellä sijalla tämän tavoitteen toteuttamisessa. Tämä on korostunut tapaamisissa Opetusministeriön edustajien kanssa.

Eri tahojen lausunnot

Suomen Ratsastajainliiton pääsihteeri Fred Sundwall on toimittanut työryhmälle hankkeesta perusteellisen lausunnon, joka kokonaisuudessaan on liitteessä 14. Lausunnossa todetaan mm. että ratsastusharrastuksen vaatimaa halliverkostoa voidaan verrata nykyisiin uimahalli- ja jäähalliverkostoihin. Hanke vastaisi toteutuessaan kasvavan ja naisvaltaisen lajin harrastajakunnan tarpeita. Lausunnossa todetaan myös, että Vaasan seudulle suunniteltu hevosurheilukeskus on ideoiltaan edelläkävijähanke. Hevosurheilukeskuksen katsotaan kokonaisuudessaan erinomaisella tavalla palvelevan hevosurheilua kaikissa sen muodoissa. Ratsastajainliiton mielestä hanke toimii erinomaisena mallina tuleville hevosurheilukeskushankkeille ja nykyisten raviratojen muutoshankkeille. Vaasan seudun hevosurheilukeskuksella on erinomaiset edellytykset toimia Pohjanmaan johtavana alueratsastuskeskuksena, todetaan lausunnossa. Liitto pitää hanketta hyvänä ja hevosurheilun kannalta ainutlaatuisena.

Vaasan seudun ratsastajien työryhmä on antanut lausuntonsa suunnitteilla olevasta hevosurheilukeskuksesta, sen tarpeellisuudesta ja palveluista (liite 16). Perusteellisessa lausunnossa todetaan yhteenvetona, että *korkeatasoinen hevosurheilukeskus on todella tarpeellinen tällä alueella. Laadukkaat kilpailut ja harjoittelumahdollisuudet tuovat paitsi harjoittelumahdollisuuksia junioreille myös lisäväriä ja elävyyttä seudullemme. Useamman toiminnan keskittäminen luo turvallisuutta hevosharrastukseen. Klinikka täyttää funktionsa myös pieneläinomistajien keskuudessa. Keskittäminen tuo tietotaitoa ja turvallisuutta, asiantuntemus antaa alueelle oman leimansa. Myös lajiin liittyvät liikenneturvallisuuden edistämistoimet lisäävät tietoisuutta ja ymmärrystä lajin harrastajien hyväksi ja lisäävät yleistä liikenneturvallisuutta. Hevosurheilukeskus tuo lisää yhteistoimintaa ja luo oikeaa asennetta yhteistyöhön. Hevosurheilu tuo myös oman osuutensa maisemanhoitoon ja luo sitä aitoa tunnelmaa, jota toivotaan*

suomalaiseen perinnekuvaan. Korkeatasoinen hevosurheilukeskus lisäisi Vaasan seudun tunnettavuutta ja vetovoimaa ja antaisi alueelle mahdollisuuden profiloitua keskeisenä Suomen hevosurheilun edistäjänä. Lisäksi lausunnossa korostetaan erityisesti lämmitetyn maneesin merkitystä, kansainvälistä kilpakenttää ja maastoreittien osuutta toimivassa kokonaisuudessa.

Raviurheilun toiminnan kannalta kavioura oheistiloineen on välttämättömyys. Raviurheilukeskuksen menestyksekkäs ylläpito edellyttää hevosvalmennukselle soveltuvien ratojen, tilojen, alueiden ja reitistöjen olemassaoloa. Nykyiseltä Vaasan ravirata-alueelta nämä puuttuvat eikä niiden toteuttaminen sen yhteyteen ole monesta eri syystä mahdollista. **Svenska Österbottens Hästavelsförbund rf (SÖH rf)** on ilmoittanut valmiutensa siirtää ravitoimintansa uuteen paikkaan, mikäli sille sitä varten luodaan riittävät puitteet. Myös **Suomen Hippos ry** on antanut tukensa raviradan siirtämiselle paremmin nykyaikaisia vaatimuksia täyttävään paikkaan ja ilmoittanut valmiutensa myöntää totalisaattorioikeudet siellä ravikilpailutoimintaa harjoittavalle yhteisölle. Jo ennen Vaasan radan katsomopaloa Suomen Hippos on esittänyt painavat vaatimukset Vaasan raviradan ulkoisten ja toiminnallisten puitteiden kehittämiseksi. Lisäksi Suomen ravivalmentajien yhdistys ja Hevosenomistajien keskusliitto tukevat suunnitteilla olevia panostuksia.

Marraskuussa 2006 Suomen Hippoksen valtuuskunta teki päätöksen raviratojen valtakunnallisesta luokituksesta. Tässä luokituksessa Vaasa "pudotettiin" maakuntaratojen kakkoskategoriaan yhdessä Kajaanin ja Tornion ratojen kanssa esimerkiksi Seinäjoen ja Kaustisen ratojen "alapuolelle". Mikäli tulevaisuudessa halutaan palauttaa Vaasan seudun ravirata maakunnallisten keskusratojen joukkoon, edellyttää se uuden raviurheiluun soveltuvan keskuksen rakentamista.

Vaasan seutu ja Pohjanmaan maakunta ovat perinteisesti olleet vahvaa ravihevosaluetta. Ne ovat sitä edelleenkin ja alueen hevoset kilpailevat valtakunnallisella, osin kansainväliselläkin tasolla. Ammattivalmentajien keskuudessa on osoitettu kiinnostusta sijoittaa toimintaa tulevan keskuksen alueelle, mikäli se toteutetaan ja hoidetaan nykyvaatimusten edellyttämällä tavalla. Pysyvän valmennustoiminnan sijoittuminen alueelle varmistaisi myös sen, että keskuksen muodostuisi huomattava määrä yksityisrahoitteisia työpaikkoja sekä muuta liiketoimintaa oheispalveluineen. Hevosurheilukeskus avaisi ovet myös alan koulutustoiminnan kehittämiseksi ja hevosalan osaamiskeskuksen perustamiselle.

Mailin mittainen kavioura olisi ensimmäinen Suomessa. Sitä sivuva 1400 metrin mittainen ns. hiittisuora maastolenkkeineen loisi ainutlaatuiset kilpailu- ja harjoitteluolosuhteet. Radan valttina olisi sen nopeus ja se keräisi korkeatasoisia kilpailijoita ravipäiville. Tämä osaltaan loisi paremmat mahdollisuudet taloudelliselle toiminnalle lisääntyneiden peli-, yleisö- ja sponsoritulojen muodossa. Pidemmällä aikajänteellä tarkasteltuna hyvä toiminnallinen taso ja taloudellinen tulos antaisivat perustan kilpailupäivien määrän lisääntymiselle ja rataluokituksen nostolle. Mikäli tuotekehittelyn ja uusien innovaatioiden myötä keskeiset suorituspaikat voitaisiin pitää sulana ympäri vuoden, olisi keskuksen kiinnostavuus laajamittaista valmennustoimintaa ajatellen varmistettu. Ruotsissa tällainen hanke on jo vireillä.

Yleisön mielipide

Hevosurheilukeskuksen tarpeellisuutta on selvitetty myös tätä varten tehdyllä kyselyllä (liite 11), johon vastasi 196 henkilöä, joista suurin osa ei ollut ns. hevosihmisiä. Vastanneista yli 2/3 oli sitä mieltä, että keskusta tarvitaan. Yli 70 % vastanneista piti hevosharrastusta lapsille ja nuorille hyvänä ja kasvattavana harrastuksena. Yli 50 % vastaajista ilmoitti varmasti käyttävänsä tulevan hevosurheilukeskuksen palveluita tavalla tai toisella. Vastauksissa korostettiin sitä, että keskuksen tulisi olla monipuolinen vapaa-ajanviettopaikka. Palveluista tärkeimmiksi nähtiin

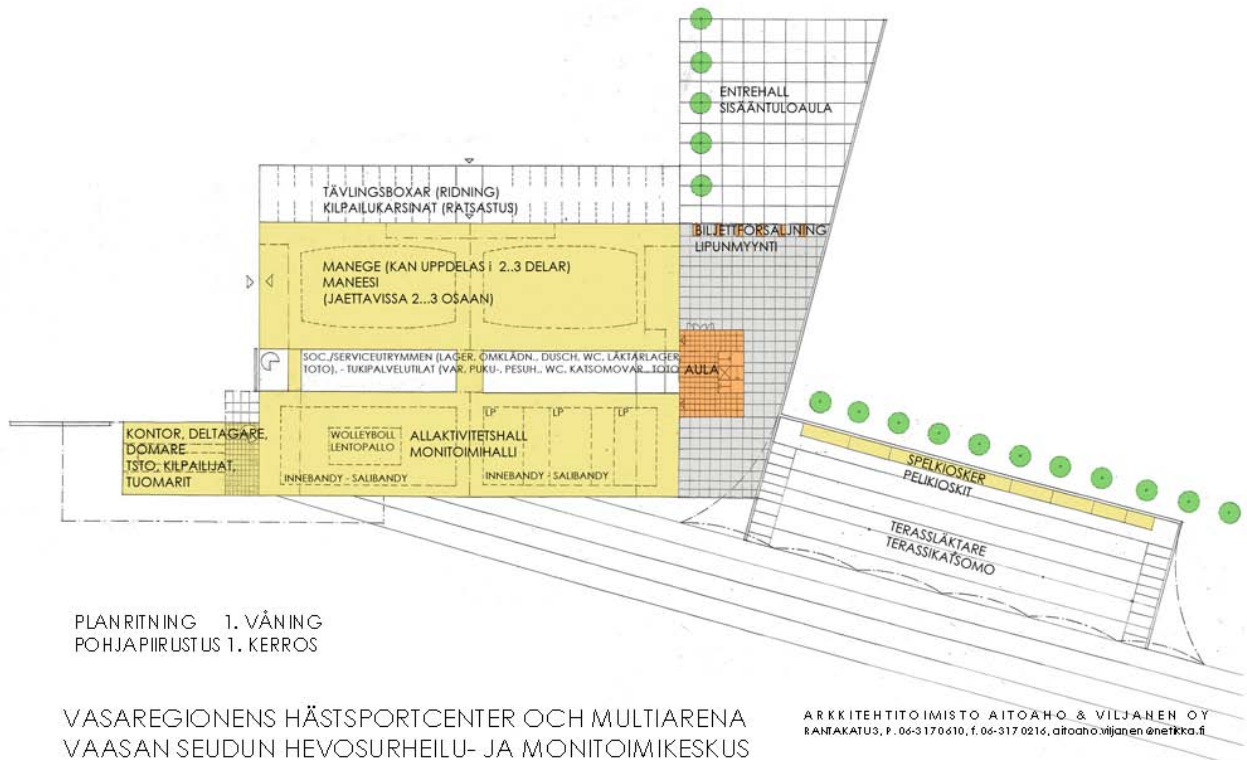
lämmitettävä maneesi, ravirata oheistiloineen, ratsastuskoulutoiminta, yleisötapahtumat, luontoelämykset ja eläinklinikka. Tiivistelmä selvityksestä on liitteenä.

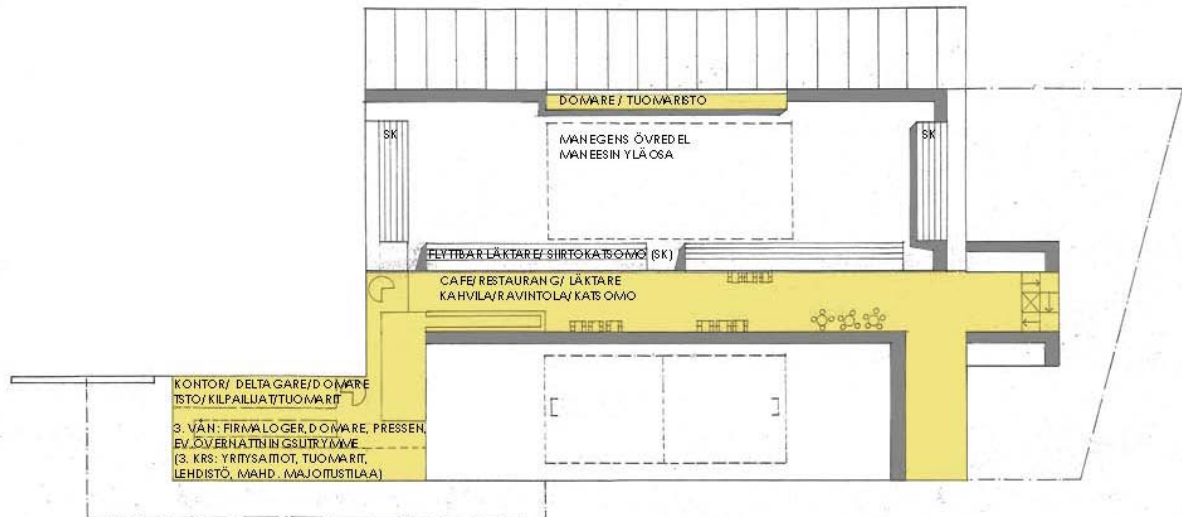
Vaasan nykyisenkin raviradan käyttäjistä valtaosa tulee ympäristökunnista. Käyttäjöpohja varmasti laajenee ja määrällisesti lisääntyy keskuksen valmistuttua. Tätä taustaa vasten on perusteltua toteuttaa hanke seutukunnallisena yhteishankkeena. Myös Opetusministeriö puoltaa tämäntyyppisten liikuntakohteiden toteuttamista kuntarajat ylittävänä ratkaisuna. Hevosurheilukeskuksen toteuttamista on esitetty myös Pohjanmaan maakuntaohjelmassa.

Eläinklinikalle suunnitelmassa on osoitettu tilavaraus. Asiakkaiden ohella seudun eläinlääkärit ovat kiirehtineet ja puoltaneet eläinklinikan toteuttamista keskuksen yhteyteen (ks. liite 18). Tämän osalta tullaan tekemään erillinen selvitys siitä, sitoutuvatko eläinlääkärit ja mahdollisesti esim. vakuutusyhtiöt konkreettisesti investointeihin.

Tilaa myös muille lajeille

Vaasan seudun hevosurheilu- ja monitoimikeskuksen toteuttamisen yhtenä ydinajatuksena on ollut kehittää keskuksen, ennen muuta katsomotilojen ympärivuotista käyttöä. Suureksi ongelmaksi niin kansainvälisesti kuin valtakunnallisestikin on koettu suurten rakennusmassojen vähäinen käyttö ravipäivien välillä. Tämä on sekä taloudellinen että toiminnallinen ongelma valtaosalla nykyisistä radoista. Tilat on yleensä suunniteltu siten, että niiden käyttö muuhun kuin varsinaiseen tarkoitukseensa on ollut vaikeata.

PLANRITNING 2. VÄNING
POHJAPIIRUSTUS 2. KERROS

VASAREGIONENS HÄSTSPORTCENTER OCH MULTIARENA
VAASAN SEUDUN HEVOSURHEILU- JA MONITOIMIKESKUS

ARKKITEHTITOIMISTO AITO AHO & VILJANEN OY
BAHTAKATU 3, P. 06-317 0610, F. 06-317 0216, aitoaho.viljanen@netikka.fi

Esitettyssä ratkaisussa perinteinen katsomo- ja totopelitala onkin ensisijaisesti urheilu-/paloiluhalli, joka ravien ja muiden yleisötapahtumien aikana soveltuu mainiosti katsomotoimintaan oheispalveluineen. Tila on mitoitettu siten, että siihen mahtuu esimerkiksi kaksi peräkkäistä salibandykenttää ja poikittain käytettynä esimerkiksi useampia lentopallokenttiä. Tietenkin kaikki muutkin liikuntahalleissa harjoitettavat liikuntalajit soveltuvat tilassa harjoitettaviksi. Tilan lattiamateriaaliksi esitetään joustavaa monitoimimattoa, joka soveltuu hyvin eri toiminnoille, on kulutuskestävää eikä tarvitse erityistä suojamattoa yleisötilaisuuksien aikana.

Tällaisista sisäliikuntatiloista on suuri puute erityisesti Vaasan kaupungissa, mutta myös ympäristökunnissa. Yksistään Vaasan kaupungin vapaa-aikaviraston ilmoituksen mukaan se pystyisi varaamaan ja välittämään käyttäjille kaikki arkisin klo 16.00 jälkeen olevat vuorot nykyisellä yleisesti käytössä olevalla hintatasolla. Myös viikonloppuvuoroja kysytään jatkuvasti ja paine erilaisten turnausten järjestämiseen on kova. Koulut, oppilaitokset ja työpaikkaliikunta voisivat olla myös tilojen käyttäjiä erityisesti päiväsaikaan. Tilat toteutetaan siten, että ne vastaavat erityisliikunnan asettamia vaatimuksia.

Ei vain liikuntakäyttöön

Tila soveltuu erinomaisesti myös muuhun kuin liikuntakäyttöön. Vaasan seudulla on puutetta suuresta, mutta kuitenkin Botnia hallia pienemmästä näyttelyihin, konsertteihin, messuihin, kokouksiin ja muuhun toimintaan soveltuvasta tilasta hyvien kulkuyhteyksien varrella ja riittäväillä pysäköintialueilla varustettuna. Tämä kompleksit täyttäisi sen aukon.

Hallin mitoitus lähtisi siitä, että se ilman erityisjärjestelyitä voisi vastaanottaa 1500 henkilöä. Liikuntahallia ja maneesia voidaan käyttää samanaikaisesti. Niiden välissä on yhteiset sosiaaliym. tilat. Näiden tilojen päällä on lasiseinin varustettu ravintola-, kokous- ja koulutustilat, joista on näkymät liikunnan suorituspaikoille niin haluttaessa.

Keskuksen alueelle voidaan tarvittaessa toteuttaa monimuotoisia ulkoliikuntapaikkoja, liikuntapuistoja ja järjestää suuriakin tapahtumia hiihdosta ja suunnistuksesta lähtien päätyen ulkoilmamessuihin, koirakilpailuihin tai kansantanssifestivaaleihin, kun perusinfrastruktuuri on valmiina valaistuksineen ja äänentoistoineen. Alueen yleissuunnitelmassa tämänkaltaiset kehittämismahdollisuudet on otettu huomioon. Kaviouran alittava tunneli helpottaa ja lisää turvallisuutta keskusta-alueen käyttöä ajatellen.

Hevosurheilu- ja monitoimikeskukseen on suunnitelman kartoitusvaiheessa esitetty suuri määrä muitakin aktiviteettejä, jotka puoltavat hankkeen tarpeellisuutta. Ne on esitetty oheisaineistossa.

Työpaikkoja

Työvoimapolitiittisesti hankkeella on seutukunnalle suuri merkitys paitsi rakentamisaikana niin myös keskuksen valmistuttua pysyvinä työpaikkoina. Pohjan pysyville työpaikoille luo riittävän suuren hevospäärän sijoittuminen keskuksen ammattimaiseen valmennustoimintaan. Esimerkiksi 250 hevosen vakituinen olemassaolo työllistäisi suoranaisesti ja yksityisin varoin rahoitettuna yli 30 henkilöä. Pysyvä kilpailutoiminta työllistäisi toimintaa harjoittavan yhtymän kautta kokopäiväisesti 2–3 henkilöä ja osa-aikaisesti useita kymmeniä, jopa satoja. Kiinteistöjen ja alueiden hoitoon tarvitaan myös työvoimaa joko ostopalveluna tai muutoin. Jos keskuksen syntyy muuta vakituista oheis- ja palvelutoimintaa, kasvaa työpaikkojen määrä entisestään.

Hevosläheistä asumista

Lisäksi hevostaloutta tukevat liitännäispalvelut ovat merkittäviä seutukunnalle ajatellen vaikkapa heinän- ja rehuntuotantoa, liikennöintiä, lannan käsittelyä jne. Suurin yksittäinen edunsaaja varmaankin olisi se kuntayksikkö, jonka alueelle kyseinen keskus sijoittuisi. Keskuksen

tuottamien verotulojen lisäksi keskus voi toimia vetonaulana hevosia harrastavien perheiden päättäessä asuinpaikastaan. Kun keskuksen läheisyydessä on mahdollisuuksia ”hevosläheiseen” asumiseen ja rakentamiseen, saattaa kiinnostus muuttaa alueelle olla runsasta. Esimerkkejä muualta päin maailmaa tästä on olemassa samalla tavoin kuin esim. golfkenttien läheisyys vetää laadukasta asumista. Keskuksen sijoittelussa asumismahdollisuudet tulee ottaa vakavasti huomioon.

Vaasan yliopiston professori Hannu Katajamäki on liitteessä 6 valottanut hevostalouden merkitystä Vaasan seudulle.

Åbo Akademiassa työskentelevä professori Erland Eklund on laatinut tähän selvitystyöhön liittyen konkreettisen raportin hevostalouden taloudellisesta merkityksestä ja hevosista elämäntyyliin. Raportti kokonaisuudessaan on liitteessä 7. Nora Brandt Hästsam-hankkeesta on kirjoittanut artikkelin hevosurheilun merkityksestä harrastajilleen (liite 8). Kirsi Rajala Helsingin yliopistosta on koonnut aineiston, jossa käsitellään hevostoiminnan kunnallisoikeudellisia mahdollisuuksia (liite 9). Nämä raportit valottavat mielenkiintoisella tavalla nyt suunnitteilla olevan keskuksen sijoittumista yhteiskunnalliseen viitekehikseensä ja luovat perusteita hankkeen tarpeellisuudelle.

Erillinen mielenkiintoinen selvitys on tehty hevosenlannan hyötykäytöstä (Liite 23).

Yhteenvedona voidaan todeta, että hanke on nähtävä tarpeellisenä ja että sen toteuttaminen seudullisesti on perusteltua.

3. Hankkeen yleissuunnitelma, tilaohjelma ja palvelut

Arkkitehtitoimisto Aitoaho & Viljasen suunnitelmat ovat periaateluonnoksia, jotka perustuvat työryhmän selvityksiin ja tarvekartoituksiin sekä kotimaasta ja Ruotsista saatuihin kokemuksiin hyvistä käytännöistä ja ratkaisuista. Suunnitelmissa on myös pyritty innovatiivisesti yhdistämään hyvin monipuolinen hevosiin liittyvä urheilu- ja harrastustoiminta sekä muu monipuolinen liikuntatoiminta ym. tapahtumat. Kaaviomaisten luonnosten tarkoitus on esittää tilantarpeet ja toiminnalliset suuntaviivat hevosurheilu- ja monitoimikeskukselle sekä luoda pohjan varsinaiselle suunnittelutyölle, joka pohjautuu toteutuvaan sijaintivaihtoehtoon. Yleissuunnitelmassa ei ole esimerkiksi esitetty erittäin todennäköistä poniravitaa, joka toimii esim. 800 m pitkänä harjoitteluratana mailin-kaviouran sisäpuolella. Myös esim. esitettyjen pelikenttien sijoittelua tulee tarkastella, kuten kaikkia muitakin toimintoja, kohteen varmistuttua ja varsinaisen suunnittelutyön yhteydessä.

Kuva 1. Leikkaus- ja julkisivupiirustukset

Kuva 2. Ulkoperspektiivipiirustus

ESITETTYJÄ TOIMINTOJA - FÖRSLAG PÅ FUNKTIONER

- MAILIN RAVIRATA
- LÄMMITETTY KAVIOURA
- PONIRAVIRATA
- KILPARATSASTUSRATA
- LÄMMITETTY RATSASTUSMANEESI
- LÄMMITTELY- / ESTERATA
- ISLANNINHEVOSTEN TÖLTTIRATA
- TALLI, HAKAMAATA, TALLINTONTIT
- AJO- JA RATSASTUSREIITIT
- HEVOS- / ELÄINKLINIKKA, HOITOLA
- HEVOSSIITTOLA
- KENGITTÄJÄ- YMS. PALVELUT
- REHU- YM. HUOLTOTOIMINNOT
- RATSASTUSOPPAINEN KOULUTUS
- RAVIOHJASTAJIEN OPETUS
- KENGITTÄJIEN KOULUTUS
- MAASTOESTERATA
- VALMENNUSTA NUORILLE HEVOSILLE,
- JOUSIAMMUNTARATA
- JALKAPALLOKENTTÄ, YLEISURHEILU, muut URHEILULAJIT
- HIIHTO, HIIHTOSUUNNISTUS, MOOTTORIKELKKAILU
- AGILITY-KÖIRARATA
- VINTTIKÖIRARATA
- HEVOSLÄHEISTÄ ASUMISTA
- RAVINTOLA- / RAHVILAPALVELUT
- KUNTOUTUS-, VAMMAISRATSASTUSOIMINTA
- ELÄINPUISTO, 4H-TOIMINTA
- KOPLAUS MAAILMANLUONTOPERINTÖÖN
- HEVOSTEN UITTOPAIKKA
- OMENAHOTELLI HEPOILLE
- VSUA URHEILUAKATEMIA-YHTEISTYÖ
- AUTONÄYTTELYT, TAIDE-, KIRPPUTORI
- SALIBANDY, LENTOPALLO, AMMUNTA jne.
- MUSIIKKI- yms. TAPAHTUMAT
- TRAVBANA (1609 M)
- UPPVÄRMED SPÅR PÅ RIDBANAN
- PONNYTRAV
- RIDTÄVLINGSBANAN
- RIDMANEGE
- UPPVÄRMINNINGS-/FRAMHOPPNINGSBANOR
- ISLANDSHÄSTAR
- STALL, PADDÖCKER, HAGAR, STALLTOMTER
- KÖR- OCH RIDLEDER
- HÄST-/DJURKLINIK, VETERINÄRSTATION
- STUTERI FÖR AVEL
- HOVSLAGARE O.D.
- FODER, SKÖTSEL M.M.
- UTBILDNING AV RIDINSTRUKTÖRER
- UTBILDNING AV TRAVKUSKAR
- UTBILDNING AV HOVSLAGARE
- BÄGSKYTTEBANAN
- TERRÄNGHINDERBANAN
- FOTBOLLSPLAN, FRIDROTT, övriga SPORTGRENAR
- SKIDÅKNING, SKIDORIENTERING, SKOTERAKTIVITÄT
- HUNDBANA (AGILITY)
- VINTHUNDSBANAN
- HÄSTNÄRA BOENDE
- RESTAURANG- OCH CAFÉTJÄNSTER
- UTHYRNING AV UTRUSTNING
- HÄSTTRANSPORT
- HANDIKAPPRIDNING, TERAPIRIDNING
- HUSDJURSPARK, 4H-VERKSAMHET
- FUNKTIONER FÖRKNIPPADE MED VÄRLDSARVSSTATUSEN
- SIMPLATS FÖR HÄSTAR
- OMENA-HOTELL FÖR HÄSTAR
- SAMARBETE MED VRIA-IDROTTSAKADEMIN
- BIL- och KÖNSTUTSTÄLLNINGAR, LÖPPIS
- INNEBANDY, VOLLEYBOLL, SKYTTE, osv.
- MUSIK- och andra EVENEMANG

Kuva 3. Esitetyjä toimintoja ja palveluja keskuksen. Lista ei sisällä läheskään kaikkia esitetyjä ja ideoituja mahdollisuuksia.

4. Hankkeen kustannusarvio

4.1 Rakentamisen investointikustannukset

Kohteen rakentamiseen liittyvien töiden kustannusennuste perustuu Arkkitehtitoimisto Aitoaho & Viljasen laatimiin alustaviin kaaviomaisiin luonnoksiin sekä työryhmältä saatuihin tietoihin alueen koosta ja rakennuksen tilaohjelmasta ja laatuvaatimuksista. Kustannusennusteen laatija on rakennuttajainsinööri Tuija Hiltunen Avecon Oy:stä.

Kustannusennuste on laadittu rakennusten osalta alustavan toimintaohjelman (karkea tilaohjelma) perusteella ns. tavoitehinta-arvioperiaatteella. Aluetöiden kustannukset on arvioitu perustuen pinta-alatietoihin ja normaalitason yksikköhintoihin.

Rakentamisen kustannukset esitetyssä laajuudessa:

- aluetyöt	2.340.000 € (alv 0%)
- rakennustyöt	6.431.000 € (alv 0%)
yhteensä	8.771.000 € (alv 0%)

Rakentamisen investointikustannukset on esitetty tarkemmin liitteessä 4.

Investointikustannuksissa ei ole otettu huomioon maapohjan hintaa, joka vaihtelee melko paljon riippuen nykyisestä käyttötarkoituksesta, mahdollisista tulevista käyttötarkoituksista sekä maapohjan rakennettavuudesta ja mahdollisesta puustosta. Tarkasteltujen alueiden rakennettavuudessa esiintyy huomattavia eroja ideaalista edullisesta sora-alueesta pehmeään vanhaan merenpohjaan. Useilla alueilla olevat suuret kivet eivät ole haitta, vaan voidaan päinvastoin murskattuna käyttää maanrakentamisessa hyödyksi. Rakennettavuuden kannalta Maalahden tarkasteltu alue on huomattavan edullinen rakentaa, kun taas esimerkiksi Vikbyssä on huomattavan pehmeitä alueita. Maapohjan hinnan osuus sinällään on melko pieni keskuksen kokonaiskustannuksista eli ei muodostu hankkeen kannalta ratkaisevaksi tekijäksi.

4.2 Vuotuinen käyttökustannusarvio

Käyttökustannukset muodostuvat hevosurheilu- ja monitoimikeskuksen henkilöstökustannuksista (palkat sivukuluineen), ostopalveluista, tavara- ym. hankinnoista sekä vuokratuloista ja muista erittelemättömistä menoista. Käyttötalousarvion on laatinut työryhmä.

Keskuksen toimintatulot on laskettu maltillisesti muodostuvan tilojen vuokraamisen ja tapahtumien myyntituloista (maksutulot), tasaisesti muodostuvista vuokratuloista, sekä muista tuloista pienistä avustuksista.

Käyttötalous on suunniteltu liitteessä 5 tarkemmin eriteltyyn arvioon, joka pohjautuu vuotuisten tulojen ja menojen samansuuruiseen tasoon **165.000 €** (alv 0 %).

5. Selvitys kohteen maa-alarpeista ja sijaintivaihtoehdoista

5.1 Maa-alarpeet

Työryhmän hevosalojen edustajien, kotimaisten ja ruotsalaisten asiantuntijoiden kanssa käymiemme keskustelujen ja selvitysten pohjalta on selvää, että nyt suunniteltua toimivaa kokonaisuutta ei saada aikaan alle 50 ha:n maa-alalle. Varatun ydinalueen tulisi näin olla vähintään tämä, mutta erittäin todennäköisten, ja jo osittain mm. yksityisten toimijoiden kanssa

keskusteltujen ja uusien kehittyvien tarpeiden kannalta on selvää, että hevosurheilu- ja monitoimikeskuksen toiminta-alue tulisi muodostua joustavasti kehittyvästä laajasta kokonaisuudesta. Tämä muodostuisi ydinalueesta (50–60 ha), tukevien yksityistallien ja -tilojen sekä ns. hevosläheisen asuinalueen kokonaisuudesta, jolla tulee olla alkuvuosina mahdollisuus laajentua huomattavasti sekä kolmantena osa-alueena linkittyminen keskuksen kannalta hyvin oleellisiin ajouriin ja ratsastusreitteihin. Lisäksi esimerkiksi maastohiihdon kannalta yhteydet muuhun koko seudun joustavaan vapaa-ajan harrastusurien verkostoon on suotavaa. Tilantarpeen ja keskuksen tulevaisuuden kannalta pitää nähdä 30, jopa 50 vuotta eteenpäin. Keskeisiä kysymyksiä tällöin ovat maankäytölliset kehitystarpeet kaupunkimaisessa menestyvässä toimintaympäristössä sekä voimakkaasti lisääntyvät laadulliset ja määrälliset harrastus- ja kilpatoimintamahdollisuudet seudulla. Tulee siis löytää riittävän suuri alue, joka on kuitenkin mahdollisimman lähellä asukkaita ja on kehityskelpoinen vuosikymmeniä eteenpäin.

5.2 Sijaintivaihtoehdot

Työryhmän tarkastelun kohteena olleet alueet ovat löytyneet oma-aloitteisesti tai tulleen maanomistajien, kuntien edustajien tai muiden tahojen toimesta potentiaalisiksi sijaintivaihtoehdoiksi. Työryhmä on tarkastellut alustavasti mm. seuraavien alueiden soveltuvuutta hevosurheilu- ja monitoimikeskuksen sijoituspaikaksi:

- Vaasan kaupungin nykyinen raviradan alue
- muut mahdolliset alueet Vaasan kaupungin alueella
- Vikbyn esitettyjä alueita Mustasaarella
- Tervajoen alue Vähässäkyrössä
- Ruton alue Laihialla
- Helsingbyn alueet Mustasaarella
- Maalahti
- Solf Ängsväg Mustasaarella
- Oravaisten kunnan osoittama alue 8-tien varressa
- Ölis Vöyri-Maksamaalla
- Larvintie Vöyri-Maksamaalla
- Molpen alueet Korsnäsissä
- Laihia eteläine
- Isokyrö
- Koivulahden eteläpuoleinen alue Mustasaarella
- Tölbyn alue Rantatien ja 8-tien välissä
- lisäksi on keskusteluissa ollut yhteistyö ja -hankemahdollisuudet Seinäjoen ja Kaustisten kanssa mm. muitakin sijainteja silmällä pitäen

Näiden kohteiden lisäksi keskusteluissa ja karkeissa tarkasteluissa on ollut useita muitakin kohteita. Työryhmän esittämien parhaiden alueiden lisäksi on luonnollista ja toivottavaa, että ydinalueilta mm. maanomistajat ja kunnan toimijat toisivat esiin myös muitakin kohteita tarkentaen yksityiskohtaisempaa sijoittelua. Työryhmän esitykseen saattaa siis löytyä konkreettisissa keskusteluissa ja neuvotteluissa uusia, jopa parhaaksi vaihtoehdoksi osoittautuva vaihtoehto, joka pohjautuisi kuitenkin nyt esitettyyn viitekehukseen.

5.3 Kriteerit ja painotukset

Soveltuva sijainti koostuu toisaalta itse maa-alueeseen liittyvistä tekijöistä ja toisaalta mm. omistusolosuhteista sekä maankäytöllisistä ja kaavoituksellisista tarpeista hyvinkin pitkällä aikavälillä.

Keskeisiä kriteerejä ovat etäisyys Vaasasta ja muista asutuskeskuksista seudulla, etäisyys pääliikenneväylistä ja mm. tieliittymien mahdollisuudet, hevostoimijoiden sijoittuminen seudulla, maasto- ja maaperäolosuhteet, alueen riittävä koko ja laajentumismahdollisuudet, maastoreittien ja kevyenliikenteen väylien mahdollisuudet sekä luonnollisesti maaperän rakennettavuus, pienilmastotekijät, maapohjan hinta sekä yhteydet muihin toimintoihin kuten koulutussektorin synergiatekijät sekä energiatalouteen liittyvät seikat.

Painotuksissa suurimman arvon saa alueeseen ja sen kehittämiseen liittyvät koko ja rakennettavuusseikat sekä etäisyydet asutuskeskuksista.

5.4 Esitetyt parhaat alueet ja sijaintivaihtoehdot

Työryhmän tekemän vertailun ja alueiden analysoinnin pohjalta alla esitetyt viisi aluetta ovat nousseet selvästi parhaiksi uuden hevosurheilu- ja monitoimikeskuksen sijaintivaihtoehdoksi. Kaikki nämä alueet tai näiden alueiden tuntumassa olevat alueet soveltuvat keskuksen tarpeisiin. Vaasan kaupungin alueelta ei keskukselle löydy soveltuvaa aluetta. Laihian ja Maalahden kohdalla maanomistajien kanssa käytyjen keskustelujen ja dokumenttien pohjalta tiedetään, että halukkuutta maa-alueiden myyntiin löytyy. Muutamien muidenkin yksittäisten maanomistajien kanssa on käyty alustavia keskusteluja, mutta ei läheskään kaikkien. Maanomistajien kanssa käytävät keskustelut ja alueiden tarkkojen sijaintien määrittäminen onkin välitön hankkeen jatkotoimenpide.

Sijaintivaihtoehdon vertailukriteeri	Laihia	Maalahti	Tölby-Vikby	Helsingby	Koivulahti
alueen koko	XX	XXX	XXX	XX	XXX
laajentumismahdollisuudet	X	XXX	XX	XX	XXX
ajourat ja maastoreitti	X	XXX	XX	X	X
hevosläheisen asumisen mahdollisuudet	XX	X	XX	XX	X
maaperä- ja maasto-olosuhteet	X	XXX	X	X	X
etäisyys Vaasasta ja keskuksista	X	X	XXX	XX	XXX
pääliikenneväylien läheisyys	XX	X	XXX	XX	XX
kevyen liikenteen reititysmahdollisuudet	X	X	XX	XX	XX
kunnallistekniset valmiudet	XX	XXX	XX	XX	X
pohjavesi- ja ympäristöolosuhteet	XX	XXX	XXX	XXX	XX
synergia koulutussektorille	X	X	XXX	XXX	X
sijoittuminen monitoimihallin kannalta	X	X	XXX	X	X
energiatekniset ym. mahdollisuudet	X	X	X	X	XXX
hevostoimijoiden läheisyys	XX	XX	XXX	XXX	XX

Taulukko. työryhmän esittämien viiden potentiaalisemman alueen vertailu eri kriteerien suhteen. merkinnät: xxx – soveltuu erinomaisesti, xx – soveltuu hyvin, x – soveltuu.

Sijaintikartta esitetty liitteessä 25.

6. Vaasan seudun monitoimi- ja hevosurheilukeskuksen hallinnon järjestäminen, käyttökustannukset ja rahoitus

Hevosurheilukeskusten, lähinnä raviratojen hallinto ja omistus on Suomessa järjestetty pääsääntöisesti kahdella eri tavalla;

- 1) Ravirataa ja sillä harjoitettavaa kilpailutoimintaa hallinnoi sama rekisteröity yhdistys tai osakeyhtiö tai
- 2) Raviradan ja oheistilojen hallinnoinnista vastaa yhdistys, osakeyhtiö, kunta tai erimuotoinen niiden yhdistelmä ja ravikilpailutoiminnasta eri yhdistys tai osakeyhtiö.

Tyypillinen piirre suomalaisessa järjestelmässä on se, että lähes joka radalle on muodostunut omalaatuisensa hallinnointikonsepti paikallisten olosuhteiden, resurssien ja historian säätelemien reunaehtojen ja mahdollisuuksien mukaan. Yhteistä lähes kaikille raviradoille on se, että yhteiskunta on tavalla tai toisella mukana hallinnoimassa, omistamassa, ylläpitämässä ja tukemassa raviradan toimintaa. Osakeyhtiömuotoisissa ratkaisuisa kunta on useasti mukana päättävissä elimissä. Yhteenveto raviratojen hallintoratkaisuista on liitteessä 24.

Ratsastustallien osalta hallintomallit vaihtelevat yksityisten omistamista talleista seurojen ja osakeyhtiöiden omistamiin talleihin. Yhdenmukaista käytäntöä ei ole syntynyt. Yleisenä kehitystrendinä voidaan pitää sitä, että vaatimukset ratsastusurheilun saattamisesta tasavertaiseen asemaan muun liikunnan kanssa ovat voimistumassa. Käytännössä tämä tarkoittaa julkisen rahoituksen lisääntymistä ratsastuksen eri sektoreille, erityisesti maneesien ja ratsastuskenttien ja -reittien rakentamiseen.

Vaasan nykyisen raviradan alueen ja valtaosan rakennuksista omistaa Vaasan kaupunki. Alueella sijaitseva tallikompleksi on osakeyhtiön omistama ja ylläpitämä (Vaasan ravitalli Oy). Kaupunki on vuokrannut katsomorakennuksen ja hevosurheilun vaatimat muut tilat ja ulkoalueet Svenska Österbottens Hästavelsförbund rf:lle (SÖH rf), joka vastaa ravikilpailutoiminnan järjestämisestä Suomen Hippos ry:n myöntämän toimiluvan turvin. SÖH rf:n ylin päättävä elin on yhdistyksen vuosikokous, jonka muodostavat SÖH rf:n toimialueella toimivat paikalliset hevosityhdistykset.

Vallitsevasta kirjavasta käytännöstä ja uusista palvelu- ja toimintakonsepteista sekä rahoitusratkaisuista johtuen on välttämätöntä ja perusteltua luoda seutukunnalliselle hevosurheilukeskukselle täysin uudelta pohjalta rakentuva hallintomalli. Mallin tulee olla sellainen, että se mahdollistaa joustavan ja ennakkoluulottoman päätöksenteon ja päätösten täytäntöönpanon, mutta turvaa samalla rahoittajien, omistajien ja elinkeinonharjoittajien ja harrastajien kehittämistarpeet ja demokraattisesti valvotun kontrollin.

Eri vaihtoehtoisia ratkaisuja puntaroitaessa on päädytty seuraavanlaiseen periaateratkaisuun: Perustetaan **Vaasan seudun hevosurheilukeskus Oy**, jonka ensisijaisena tehtävänä on kiinteistöyhtiön ominaisuudessa hankkia keskuksen tarvitsema maa-ala, rahoittaa ja rakennuttaa hevosurheilukeskuksen tarvitseman kunnallistekniikan, raviurheilun kilpailu- ja harjoituspaikat, ratsastuksen suorituspaikat maneesineen ja kenttineen, katsomotilat/liikuntatilat ja muut erikseen mainitut tilat. Yhtiö vastaisi siis hankkeen investointikustannuksista ja rakennusten ja suorituspaikkojen ylläpidosta. Yhtiö vuokraisi tilat toimintaa harjoittaville tahoille laaditun esisopimuksen mukaisin ehdoin.

Pääosakkaina tässä osakeyhtiössä ovat seudun kunnat ja muut julkisoikeudelliset yhteisöt. Osakepääoman tulisi kattaa vähintään ensimmäisen investointivaiheen kustannukset. Osakepääoman maksuosuus jaettaisiin kuntien kesken asukasluvun mukaisessa suhteessa siten, että hevosurheilukeskuksen sijaintikunnan maksuosuuden kerroinluku olisi kaksi.

Osakeyhtiön hallinto olisi tavanomainen osakeyhtiön hallintomalli. Yhtiökokous ylimpänä päättävänä elimenä tekisi linja- ja taloudellisiin asioihin liittyvät päätökset, valitsisi operatiivisesta toiminnasta vastaavan hallituksen, jonka tehtäviin kuuluisi toimitusjohtajan valinta.

Vaasan seudun hevosurheilu- ja monitoimikeskuksen varsinaiset käyttökustannukset on esitetty liitteessä. Käyttökustannusten vuotuiset menot ovat 165 000 euroa. Vastaava summa on arvioitu saatavan tuloina. Pääomakustannuksista ja niiden kattamisesta on sovittava erikseen hallintoa koskevan suunnittelutyön edistyessä. Lähtökohtana tulee olla se, että ko. tiloissa liikuntatoimintaa harrastavat ovat taloudellisessa mielessä tasa-arvoisessa asemassa muiden julkisia liikuntapaikkoja käyttävien kanssa. Tämä edellyttää jonkinasteista vuotuista subventiota omistajakunnilta pääomakuluihin. Vaasanseudun urheiluhallit kuntayhtymästä saatuja kokemuksia voidaan hyödyntää tämän kohteen talousarviota laadittaessa ja käyttöpolitiikasta päätettäessä.

Investoinnin rahoituksen rungon muodostaa hankkeessa mukanaolevien kuntien talousarvioiden kautta saatava rahoitus. Muuta julkista rahoitusta on arvioitu saatavan Opetusministeriöltä, EU:lta ja Maa- ja metsätalousministeriöltä ja muilta rahoittajilta arviolta yhteensä 30 prosenttia kokonaiskustannuksista. Kuntien rahoitettavaksi näin ollen tulisi nykyisen kustannusennusteen mukaan noin 6 miljoonaa euroa.

Yksityisen rahoituksen mukaantulo ei myöskään ole poissuljettu. Se liittyy lähinnä hankkeen yhteydessä mahdollisesti kehiteltäviin innovaatioihin ja niiden hyötykäyttöön ottoon. Rahoituksen ja rahoituslähteiden tarkempi analysointi ja rahoitusmahdollisuuksien realistisuuden arviointi mahdollistuu vasta sitten, kun periaatepäätös kunnissa hankkeen toteutuksesta ja sisällöstä on tehty.

7. Hankkeen jatkosuunnittelu, toteutus ja työryhmän toimenpide-ehdotukset

Selvityksen Vaasan seudun hevosurheilu- ja monitoimikeskuksesta valmistellut työryhmä esittää seuraavaa:

1. Hevosurheilukeskus toteutettaisiin karttaliitteen mukaisesti Mustasaaren Helsingbyn, Tölby-Vikbyn alueen, Koivulahden, Laihian Rudon tai Maalahden vaihtoehtojen pohjalta.
2. Keskukseen sijoitetaan ensimmäisessä rakennusvaiheessa toiminnan käynnistämisen edellyttämät peruspalvelut ja -rakenteet, joita ovat 1609 metrin mittainen valaistu kavioura ja hiittisuora, lämmitettävän ratsastusmaneesin ja monitoimihallin sisältävä katsomorakennus sosiaali-, toimihenkilö- ja ravintola- yms. tiloihin, valaistu ratsastuskenttä, käyttäjiä palveleva varikkoalue valjastus-, pesu- ja oheistiloihin, pysäköintialueet, välttämättömät aitaukset ja maastoratsastus- ja -ajoreitit. Lisäksi hevosurheilukeskukseen tulee sijoittaa hevos- ja pieneläinklinikka, jonka toteutus tapahtuisi pääosin yksityisen sektorin panostuksella. (yksityiskohtainen tilaohjelma mitoituksineen ja illustraatiokuva kokonaisuudesta liitteenä).
3. Todetaan ensimmäisen rakennusvaiheen investointikustannusten olevan kustannusennusteen mukaan noin 8,7 m€ sijoituspaikasta riippuen. Maanhankintakustannukset eivät sisälly arviointiin. Vuotuiset käyttökustannukset ilman pääomamenoja ovat arviolta 165 000 €. Käyttö- ja vuokratuloja arvioidaan saatavan vastaava määrä. Investoinnin rahoituksen rungon muodostaa hankkeessa mukanaolevien kuntien talousarvioiden kautta saatava rahoitus. Muuta julkista rahoitusta on arvioitu saatavan Opetusministeriöltä, Maa- ja metsätalousministeriöltä, EU:n rakennerahasto-ohjelmista ja muilta rahoittajilta keskuksen eri osa-alueisiin arviolta 30 prosenttia kokonaiskustannuksista. Kuntien rahoitettavaksi näin ollen tulisi nykyisen

kustannusennusteen mukaan noin 6 miljoonaa euroa. VASEK-kuntien investointirahoitusosuus jaettaisiin mukana olevien kuntien kesken asukasluvun mukaisessa suhteessa kuitenkin siten, että kohteen kotikunnan maksukerros olisi kaksi. Seuraavassa vaiheessa toteutettavan varsinaisen suunnitteluhankkeen aikana tuotetaan kunnille tarvittavat tiedot vuosiksi 2008–2009 ajoittuvan investointivaiheen budjetoimiseksi.

4. Hankkeen jatkosuunnittelu ja rakentamishankkeen valmistelu annetaan perustettavan hankeorganisaation tehtäväksi. Varsinaisessa hevosurheilukeskussuunnitelmassa esitetään tila- ja aluevarausohjelma myös yksityisten tallien ja muiden palveluiden tarpeita varten senkaltaisella mitoituksella, että alueelle voisi pysyvästi sijoittaa 200–300 hevosta ja saada aikaan noin 40 pysyvää työpaikkaa. Tuleva hankeorganisaatio valmistelisi päätoimisen projektinvetäjän johdolla kuntaenemmistöisen osakeyhtiön perustamista. Osakeyhtiön rungon muodostaisivat Vaasan seudun kunnat, jotka vastaisivat jatkossa hankkeen loppuun saattamisesta, rahoituksesta ja hallinnoinnista. Työryhmä esittää varsinaisen suunnitteluhankkeen isäntäorganisaatioksi Vaasan kaupunkia, joka on keskeisessä asemassa nykyisen raviradan sijainnin ja omistuksen vuoksi. Tässä vaiheessa ei vielä ole varmuutta uuden hevosurheilukeskuksen sijaintikunnasta, joka kuitenkin hyvin todennäköisesti on muu kuin Vaasa. Vaasan kaupungin toimiessa isäntäorganisaationa suunnitteluhankkeessa myös tukihakemusten jättäminen ministeriöille ja muille julkisrahoittajille toimii teknisesti hyvin. Varsinaisen suunnitteluhankkeen rahoittamiseksi on käyty alustavat neuvottelut Pohjanmaan liiton kanssa. Hanke sisältyy Pohjanmaan maakuntaohjelmaan 2007–2010 ja suunnitteluhankkeen toteutukseen on kaavailtu maakunnan kehittämisrahaa kuntien vastinrahoituksen rinnalla. Vaasanseudun Kehitys Oy VASEK tulee maaliskuun aikana jättämään rahoitushakemuksen Pohjanmaan liitolle koskien suunnitteluhankkeen rahoitusta ajalla 5/2007–12/2008. Rahoitushakemus voidaan tarvittaessa myöhemmin siirtää esimerkiksi Vaasan kaupungin nimiin.
5. VASEKin omistajakunnat antavat lausuntonsa valmistuneesta selvityshankkeesta ja ottavat osaltaan kantaa varsinaisen investointihankkeen sisältöön, rahoitukseen ja organisointiin 16.4. mennessä. Lisäksi kunnat tekevät periaatepäätöksen osallistua aloitettavan varsinaisen suunnitteluhankkeen rahoitukseen ajalle 5/2007–12/2008. Hankkeeseen pyritään saamaan 50 % rahoitusosuus maakunnan kehittämisrahaa ja kuntien maksuosuudet siihen jaettaisiin asukasluvun suhteessa. VASEK vastaa hevosurheilukeskushankkeen eteenpäin viemisestä huhtikuun loppuun 2007 ja laatii yhteenedon kuntien lausunnoista perustettavan hankeorganisaation työn pohjaksi.

Vasaregionens hästsport- och multiarena Utredning 2007

Förord	20
Innehåll	
1. Inledning	21
2. Projektets nödvändighet	22
3. Allmän plan, placering av utrymmen och tjänster	28
4. Kostnadsberäkning	30
4.1 Investeringskostnader för byggandet	30
4.2 Kalkyl om årliga driftskostnader	31
5. Utredning om markbehov och möjliga placeringar	31
5.1 Markbehov	31
5.2 Möjliga placeringar	32
5.3 Kriterier och prioriteringar	32
5.4 Bästa områden som föreslagits	32
6. Organisering av förvaltning; driftskostnader och finansiering	33
7. Fortsatt planering, genomförande och arbetsgruppens förslag till åtgärder	35
Bilagor	37

FÖRORD

Sommaren 2006 firade Svenska Österbottens Hästavelsförbund r.f. (SÖH) som arrangerar Vasa trav sitt 100-årsjubileum. Samtidigt firades den nuvarande Vasa travbanas 50-åriga tillvaro. Travbanans läge har redan i årtionden varit ett samtalsämne. Man har varit medveten om att banans centrala läge ca en kilometer från torget, mitt i en utvecklande stad med tryck för utvidgning skulle i längden bli omöjligt. Å andra sidan är platsen idealisk för själva travverksamhet trots att den inte fyller behoven för framtida utveckling. Det har varit lätt att hålla igång tävlingsverksamhet på nuvarande plats med utmärkta trafikförbindelser. I praktiken är det ändå inte möjligt att utveckla verksamheten bl.a. eftersom utrymmen för av/påselning är trånga och körleder och andra övningsbanor fattas.

Denna utredning omfattar följande helheter:

- hurdana förutsättningar det finns för regionalt samarbete kring hästsport och hästar som hobby
- finns det lämpliga platser för en hästsport- och multiarena
- hurdant behov finns och vad skall den operativa verksamheten innehålla
- ungefärliga investerings- och driftskostnader för byggande
- på vilket sätt skall verksamheten organiseras

Rapporten beskriver punkterna ovan samt betydelsen av hästsport och hästar som hobby som centrala aktörer och parter ser det, och operativa helheter som skall beaktas när arenan byggs. Rapporten skapar utmärkta förutsättningar för projektplanering av en hästsport- och multiarena och för det egentliga byggandet.

Jag vill tacka arbetsgruppens aktiva medlemmar Antti Lahtinen, Carina Nyholm-Kolehmainen, Rainer Bystedt, Stefan Bucht, Pertti Malinen, Heikki Aitoaho och Stefan Råback, samt även rikta ett tack till alla övriga som märkbart deltagit i detta utredningsarbete.

För arbetsgruppen som sammanställt utredningen för hästsport- och multiarenaprojektet,

Vasa 21.2.2007

Pekka Haapanen

Vd

Vasaregionens Utveckling Ab – VASEK

1. Inledning

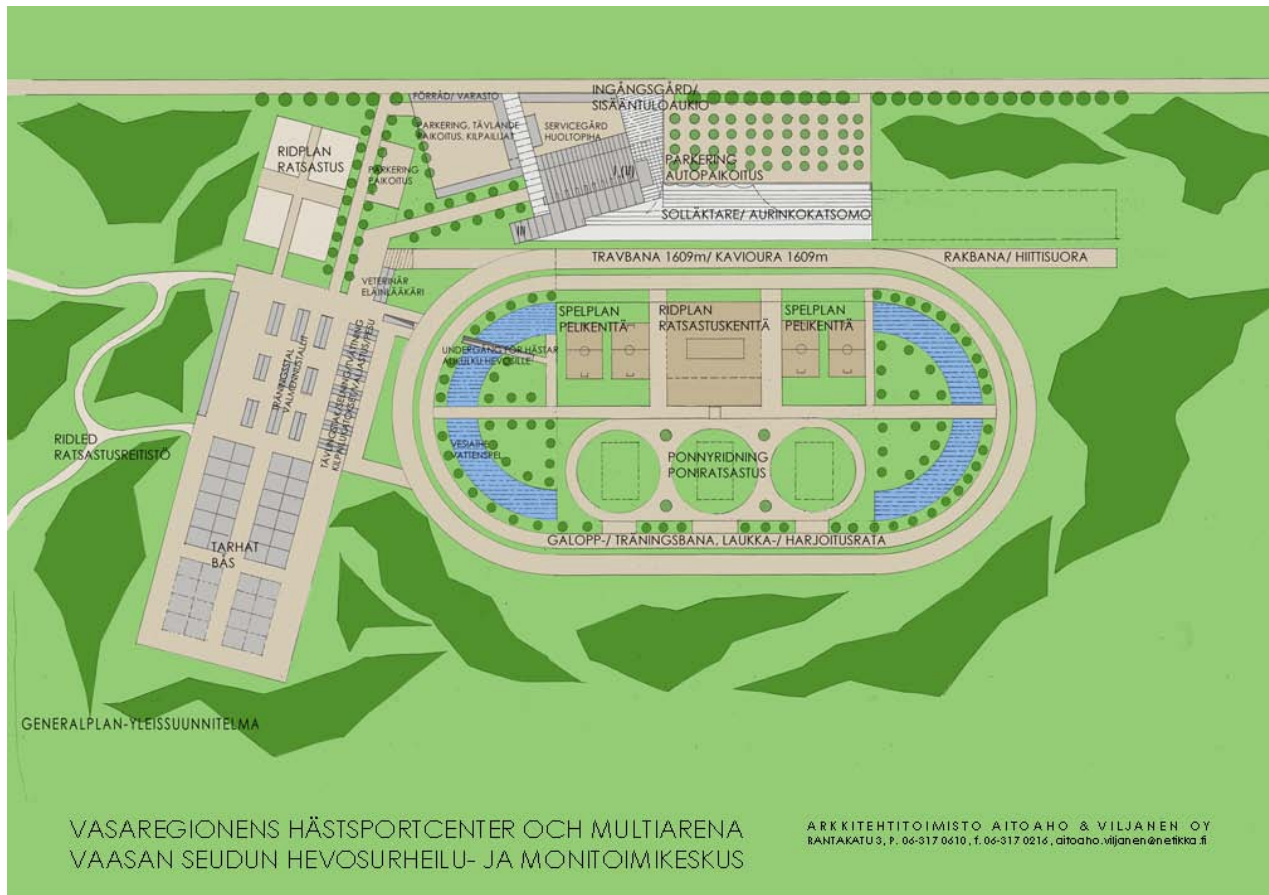
Vasaregionens hästsport- och multiarena är ett regionalt samprojekt. Gnistan till projektet tändes av läktarbranden i Vasa travbana den 7 maj 2006. Den 19 juni fattade Vasa stadsfullmäktige beslutet om att läktaren inte återbyggs utan man skall utreda möjligheterna att genomföra projektet som ett regionalt samprojekt. Beslutet grundade sig på arbetsgruppens rapport (finns som bilaga 2 till denna rapport) som inlämnats 29.5.2006. Bilagorna innehåller även annat viktigt bakgrundsmaterial som erhållits och producerats under arbetets gång och som skall utgöra grunden för beslut. Man har strävat efter att med denna koncisa projektplan underlätta fortsatt behandling av temat och uppfattning av helhetsbilden.

Projektplanen gavs i uppdrag åt Vasaregionens Utveckling VASEK Ab som ägs av Vasaregionens kommuner. VASEK sammankallade expertgruppen som ansvarade för planeringsarbetet (bilaga 3). Som ordförande för arbetsgruppen har fungerat VASEKs vd Pekka Haapanen.

Allt efter som planeringen framskred blev det tydligt att det inte är välmotiverat att bygga enbart en ny travbana. Således har arbetsgruppen beslutat att framföra en projekthelhet där man vid sidan om verksamhetsförutsättningar för travsporten utvecklar också lokaler och tjänster för ridning och andra idrottsformer. I praktiken betyder detta att den traditionella åskådarläktaren i första hand är en idrottshall med olika funktioner och som fungerar även som läktare vid behov. I samma komplex integreras även en uppvärmd ridmanege som kan indelas i flera delar vid behov. Helheten förenas av och omfattar sociala utrymmen och lokaler för möten, utbildning, restaurang och behövliga andra utrymmen.

På insidan av den 1609 m långa ridbana kan man placera flera ridplaner, bollplaner och andra idrottsplatser utomhus. Lösningen omfattar även en övningsbana (heatsträcka) på 1400 m. Dessutom byggs i det ca 60 hektar stora området olika rid- och körleder samt skidspår och konditionsbanor med belysning. Dessa kan byggas i olika skeden inom ramen för resurserna. Utom motionsmöjligheter erbjuder området och anläggningarna gränslösa möjligheter även för annan verksamhet såsom utställningar, mässor, konferenser och konserter.

Denna lösning är unik även ur europeisk synvinkel. Man uppnår åtminstone två stora fördelar: 1) lokaler och byggnader kommer att kunna användas nästan dygnet runt och året om och 2) investerings- och framför allt driftskostnader kan hållas på rimlig nivå tack vare synergifördelar och andra faktorer. Projektet får mervärde av nära växelverkan mellan de olika aktörerna och djuren samt av projektets attraktivitet för marknadsföring och information. En stark koncentration av tjänster nära effektiva kommunikationer ger stadiga ramer och möjligheter för tilläggstjänsters intresse för centret. Av dessa må nämnas bl.a. djurklinik, övernattningsstjänster, försäljningsverksamhet samt undervisning och utbildning inom branschen vid sidan om hästträning och ridningstjänster för vilka man har reserverat utrymme i planen.

Arbetsgruppen har under arbetets gång arrangerat ett antal diskussionstillfällen, hört sakkunniga, myndigheter och branschens centrala aktörer samt informerat kommunernas representanter. Ett sammandrag över dessa finns i bilaga 4. Arkitektplaneringen på projektnivå har utförts av arkitektbyrå Aitoaho ja Viljanen, och kostnads kalkylen av Avecon Ab. Vasa stad har 20.12.2006 sänt en ansökan till undervisningsministeriet om att projektet skall inkluderas i finansieringsplanen för byggandet av idrottsanläggningar för 2008–2010.

Arbetsgruppen anser sig ha utfört uppdraget och föreslår att man för fortsatt projektarbete grundar en projektorganisation som består av en styrgrupp och en heltidsanställd projektchef. Projektets primära uppgift är att producera de dokument som byggandet förutsätter, ta hand om finansiering och anhållande om bidrag samt skapa behövlig administration för projektet. Denna kan troligen utföras genast efter man erhållit utlåtanden av baskommunerna om deras färdighet att delta i samprojektet.

2. Projektets nödvändighet

Behovet för Vasaregionens hästsport- och multiarena kan granskas ur ridningens, travsportens, annan motionsverksamhets och näringsverksamhets synvinklar. Dessutom finns det ett antal särskilda frågor som man skall fästa uppmärksamhet vid när man diskuterar hur nödvändigt detta projekt är.

Hästsport och ekonomi som anslutar sig till den har utförligt och mångsidigt behandlats i *Hevosalan haasteet* (bilaga 12). Materialet ger en bra helhetsbild om branschens nuläge och framtidsutsikter, hot och möjligheter i Finland. Fakta och perspektiv som presenteras i materialet passar utmärkt som bakgrundsmaterial för hästsportcentret och ger även goda motiveringar för beslutsfattandet.

Stora mängder

Enligt jord- och skogsbruksministeriets nationella hästforskningsprogram (2005) finns det ca 65 000 hästar i Finland. Antalet ökat med över tusen hästar per år och tillväxten accelererar. Personer som har hästar som hobby finns det 120 000 av, aktiva travhästmänniskor 50 000 och hästägare 35 000. Årligen besöks traven av 800 000 personer. Hästställen är 15 000 till antalet och de har 15 000 hel- eller deltidsanställda. Varje år grundas 250 nya företag inom branschen.

Hästhushållningen och hästar som hobby har allt som allt en viktig samhällelig uppgift redan idag och enligt prognoserna kommer vikten ännu att ökas avsevärt. För tillfället är hästhushållningen en av de former av landsbygdsföretagandet som ökar mest.

Nuläget sätter särskilda krav på skapande och utvecklande av externa verksamhetsförutsättningar. Helhetsbilden har utmärkt beskrivits i artikeln *Hevonen tulee takaisin* (Pekka Lith, 2006) i bilaga 13.

Man har använt även konceptplaneringens metod i fråga om hästsportcentret. På så sätt har man strävat efter att kunna kristallisera kärnproduktens fyra delområden: innovationer/nya tjänster på området, trivsel och njutning, utövare och utbildning. Kartläggningen visar också att det finns ett verkligt behov för projektet. Bilaga 10.

I det nationella idrottsprogrammet framhävs och stöds speciellt sådana projekt som ökar kvinnors och flickors möjligheter för motion. Utvecklandet av ridsportens förutsättningar har varit av central betydelse i uppfyllandet av målet, vilket har betonats vid möten med undervisningsministeriets representanter.

Utlåtanden från olika parter

Finlands ryttarförbunds generalsekreterare Fred Sundwall har gett arbetsgruppen ett grundligt utlåtande, som finns i bilaga 14 till denna rapport. I utlåtandet konstateras bl.a. att det nätverk av hallar som ridsporten kräver kan jämföras med dagens nätverk av simhallar och ishallar. Projektet skulle motsvara den ökande och kvinnodominerande grenens utövarnas behov. Dessutom konstateras att det hästsportcenter som planerats i Vasaregionen är ett banbrytande projekt med sina idéer. Hästsportcentret som helhet anses utmärkt betjäna hästsportens alla former. Enligt Ryttarförbundet är projektet en utmärkt modell för blivande hästsportcenterprojekt och för utvecklingsprojekt gällande nuvarande travbanor. Vasaregionens hästsportcenter har utmärkta förutsättningar att bli Österbottens ledande regionridningscenter, konstaterar man i utlåtandet. Förbundet anser projektet vara bra och från hästsportens synvinkel även unik.

Arbetsgruppen som består av **ryttarna i Vasaregionen** har gett ett utlåtande om hästsportcentret, hur nödvändigt det är och vilka funktioner det skall innehålla (se bilaga 16). Sammanfattningsvis konstateras i det ingående utlåtandet att *området verkligen behöver ett högklassigt hästsportcenter. Förstklassiga tävlingar och träningsmöjligheter medför utom träningsmöjligheter för juniorer även mera färg och livlighet till vår region. Att flera funktioner koncentreras på ett och samma ställe innebär trygghet för hästhobbyn. En klinik fyller sin funktion även bland smådjursägare. Koncentrering betyder kompetens och trygghet; expertisen ger regionen sitt prägel. Åtgärder för trafiksäkerheten i anslutning till grenen ökar kunskap och medvetenhet som är viktigt för utövarna av hästsporten samt ökar allmän trafiksäkerhet. Hästsportcentret skapar mer samverkan och rätt attityd till samarbete. Hästsporten för sin egen del till landskapsskötseln och är med om att skapa den äkta stämningen som man vill ha i den traditionella finländska helhetsbilden. Ett högklassigt hästsportcenter skulle göra Vasaregionen mer känd och öka dess attraktivitet samt ge regionen ett tillfälle att profilera sig som en region*

som främjar hästsport i Finland. Dessutom framhäver man i utlåtandet betydelsen av uppvärmd manege, internationell tävlingsbana och ridledernas del i en fungerande helhet.

För travsportens del är en ridbana med behövliga utrymmen en nödvändighet. För att ett travsportcenter skall kunna upprätthållas med framgång, behövs det banor, utrymmen, områden och leder som passar för hästräningen. Det nuvarande området för Vasa travbana har inte dessa, och på grund av olika orsaker är det inte heller möjligt att bygga dem i området. **Svenska Österbottens Hästavelserbund rf (SÖH rf)** har anmält sin färdighet att flytta travverksamheten till en ny plats om man skapar tillräckliga ramar för verksamheten. Även **Finlands Hippios rf** har gett sitt stöd för att travbanan flyttas till en plats som bättre fyller dagens krav, samt anmält sin färdighet att bevilja rättigheter till totalisator för den sammanslutning som utövar travverksamhet där. Redan innan det brann vid Vasa travbanas läktare hade Hippios framfört stora krav på att travbanans verksamhet och externa ramar skall utvecklas. Därtill har **Suomen ravivalmentajary** (Finlands travtränare fr) och **Hevosenomistajien keskusliitto** (Hästägarnas centralförbund) uttryckt sitt stöd för de planerade insatsningarna.

I november 2006 fattade Finlands Hippios delegation beslutet om klassificeringen av travbanorna i Finland. Vasabanen "sänktes" till den andra kategorin av landskapsbanor tillsammans med Kajana och Torneå, under till exempel Seinäjoki och Kaustby travbanor. Ifall man i framtiden vill återge Vasaregionens travbana sin plats bland landskapens centrala banor, förutsetts att man bygger ett nytt center som lämpar sig för travsporten.

Vasaregionen och landskapet Österbottens är av tradition starkt travhästområde och traditionen fortsätter starkt även idag. Hästarna från regionen tävlar på nationell, delvis även internationell nivå. Bland yrkestränare har man visat intresse för att placera verksamhet i det nya centret om det byggs ett centrum och det sköts enligt dagens krav. Om träningsverksamhet kommer till området för att stanna säkerställs också ett stort antal arbetsplatser som finansieras med privata medel, samt annan affärsverksamhet med bredvidtjänster. Hästsportcenter skulle även öppna dörrarna för utvecklandet av utbildningsverksamhet inom branschen och för grundandet av ett kompetenscentrum för hästbranschen.

En milebana skulle vara första av sitt slag i Finland. Övningsbanan (heatsträckan) på 1400 m och terrängbanor skulle skapa unika tävlings- och träningsförhållanden. Banans trumfkort skulle vara dess snabbhet, och den skulle samla högklassiga tävlar till travdagar. Detta skulle för sin del skapa bättre förutsättningar för ekonomisk verksamhet i form av spel-, publik- och sponsorinkomster. Under en längre tidsram skulle den goda nivån på verksamheten och ekonomisk vinst utgöra en grund för mera tävlingsdagar och höjning i klassificeringen av travbanor. Om de centrala prestationsplatserna kunde genom produktutveckling och nya innovationer hållas öppna och tjälfria, skulle intresset för omfattande träningsverksamhet vara försäkrat. I Sverige är det redan aktuellt med ett sådant projekt.

Allmänhetens åsikt

Behovet för ett hästsportcenter har också undersökts bland allmänheten. I enkäten svarade 196 personer. Över två tredjedelar av de som svarade tyckte att centret behövs; största delen av dem var inte sk. "hästmänniskor". Över 70 % ansåg att hästsporten är bra och uppfostrande hobby för barn och unga. Över 50 % av de som svarade sade att de säkert kommer att använda centrets tjänster på ett eller annat sätt. I svaren framhölls att centret skall vara en mångsidig plats för fritidssysselsättning. Viktigaste av tjänsterna ansågs vara en uppvärmd manege, travbana med lokaler, ridskoleverksamhet, massevenemang, naturupplevelser och djurklinik. Sammandrag av utredningen finns i bilaga 11.

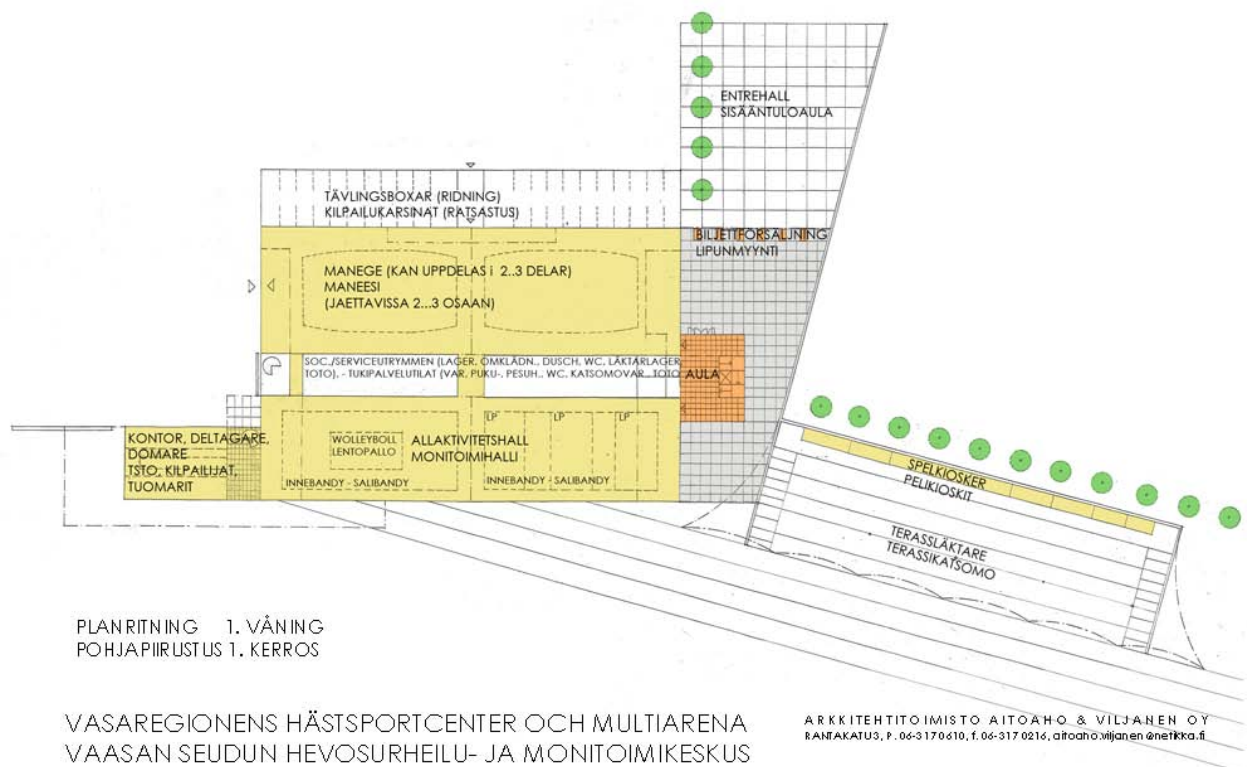
Största delen av Vasa travbanas användare kommer från omgivande kommuner. Användarbasen kommer säkerligen att ökas i och med att centret byggs. Mot denna bakgrund är

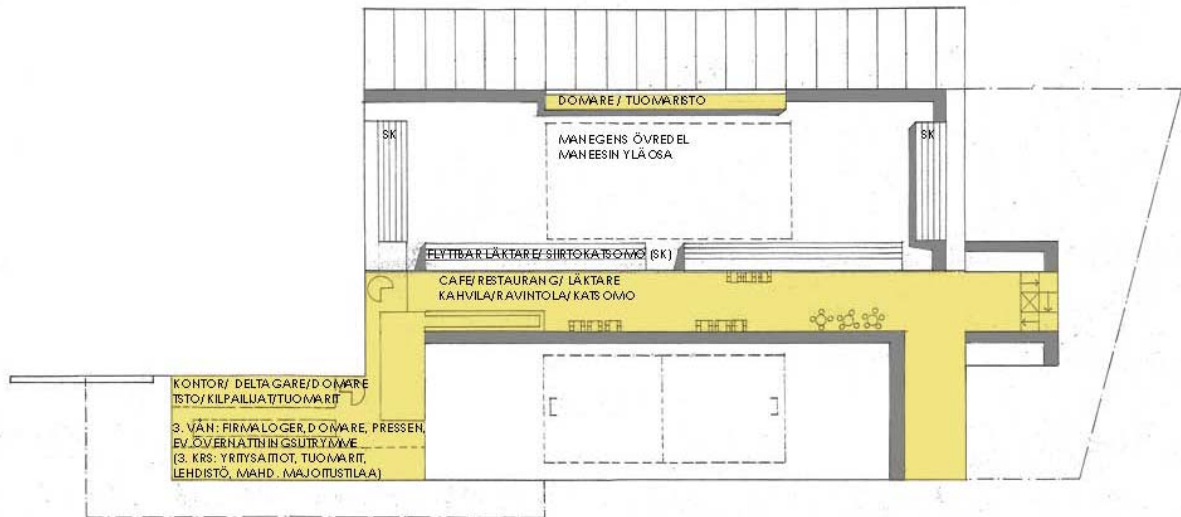
det motiverat att genomföra projektet som ett regionalt samprojekt. Även undervisningsministeriet förordar att idrottsanläggningar av den här typen genomförs över kommungränser. Verkställandet av ett hästsportcenter är med i landskapsprogrammet för Österbotten.

I planen har man reserverat utrymme för en djurklinik. Vid sidan om kunderna har regionens veterinärer påskyndat och förordat att man bygger en djurklinik i anslutning till hästsportcentret. För kliniken kommer man att utföra en skild utredning om veterinärerna och eventuellt t.ex. försäkringsbolagen kommer att konkret förbinda sig att investera i kliniken.

Även andra grenar ryms med

En av kärnidéerna för byggandet av Vasaregionens hästsport- och multiarena har varit att utveckla utnyttjande av centret, och i synnerhet av dess läktare året om. Man har såväl på internationell som nationell nivå upplevt den ringa användningen av stora byggmassor mellan travdagarna som ett stort problem. För största delen av banorna är det här ett ekonomiskt problem som också påverkar verksamheten. Vanligen har lokalerna planerats så att användning av dem till något annat ändamål än det ursprungliga har varit svårt.

PLANRITNING 2. VÄNING
POHJAPIIRUSTUS 2. KERROS

VASAREGIONENS HÄSTSPORTCENTER OCH MULTIARENA
VAASAN SEUDUN HEVOSURHEILU- JA MONITOIMIKESKUS

ARKKITEHTITOIMISTO AITO AHO & VILJANEN OY
RANTAKATU 3, P. 06-317 0610, F. 06-317 0216, aitoaho.viljanen@netikka.fi

I denna lösning är de traditionella utrymmena för läktarna och totospel i första hand en idrotts- eller bollhall som på travdagar och andra evenemang lämpar sig mycket bra för att användas som läktare. Utrymmet har planerats så att den omfattar till exempel två innebandyplaner efter varandra eller flera volleybollplaner när indelat på annat sätt. Naturligtvis kan man utöva även alla andra inomhus idrottsgrenar i utrymmena. Som golvmaterial rekommenderas en flexibel allaktivitetsmatta som passar bra för olika sportsgrenar, tål användning och behöver ingen skild skyddsmatta under andra evenemang.

Sådana här idrottsutrymmen inomhus är det stor brist av i synnerhet i Vasa stad men också i de omgivande kommunerna. Enligt bara Vasa stads fritidsverk kunde den reservera och förmedla alla timmar som finns vardagar efter kl. 16 för den prisnivån som gäller idag. Om veckoslutsturer får de mycket förfrågningar och trycket att ordna olika turneringar är hårt. Skolorna, läroanstalterna och arbetsplatsidrott skulle använda utrymmen i synnerhet på dagtid. Utrymmen skall byggas så att de passar för personer med särskilda behov.

Inte bara för motion

Utrymmena lämpar sig utmärkt även för annat bruk. Vasaregionen behöver något stort utrymme, men dock mindre än Botniahallen, att ordna utställningar, konserter, mässor, möten och andra evenemang i och som finns nära goda trafikförbindelser samt har tillräckligt med parkeringsplatser. Detta komplex skulle bra fylla behovet.

Hallen skulle dimensioneras på så sätt att den utan speciella arrangemang kan inrymma 1500 personer. Idrottshallen och manegen skulle kunna användas samtidigt. Mellan dem finns gemensamma utrymmen. Ovanpå de här utrymmena finns lokaler för restaurang, möten och kurser, med glasväggar så att man kan följa vad som pågår i idrottsutrymmena.

I området kan man vid behov förverkliga idrottsplatser av många olika slag, idrottsparker och arrangera även stora evenemang från skid- och orienteringstävlingar till utomhusmässor, hundtävlingar, rockkonsert eller folkdansfestival då basinfrastrukturen med belysning och ljudsystem finns. I den allmänna planen har man räknat med sådana här utvecklingsmöjligheter. Tunneln som går under ridbanan underlättar trafikeringen med tanke på det centrala området och gör användningen tryggare.

I projektets kartläggningsskede har man föreslagit ett stort antal andra aktiviteter som tillsammans förordar att ett hästsport- och multiarena behövs. De finns med i bilagan.

Arbetsplatser

Ur en arbetskraftspolitisk synvinkel har projektet en stor betydelse för regionen utom under byggtiden också efter centret färdigbyggt för den medför permanenta arbetsplatser. Grunden för permanenta arbetsplatser skapas av att ett tillräckligt stort antal hästar placeras i centret för professionell träningsverksamhet. Om det finns t.ex. 250 hästar på området, kan över 30 personer sysselsättas direkt och genom privata medel. Permanent tävlingsverksamhet skulle genom den sammanslutning som handhar verksamheten sysselsätta 2-3 heltidsanställda och flera tiotals, till och med hundratals deltidsanställda. För underhåll av fastigheter och områden behövs arbetskraft, antingen som köptjänst eller på något annat sätt. Om det skapas annan permanent bredvidverksamhet och -tjänster vid centret, ökar antalet arbetsplatser ännu mera.

Hästnära boende

De tjänster som stöder hästhushållningen är viktiga för regionen då man tänker till exempel på produktion av hö och foder, trafik, hantering av gödesl osv. Den största enskilda förmånstagaren

skulle antagligen vara den kommunenhet på vars område centret ligger. Förutom de skatteinkomster som centret producerar skulle den kunna vara den attraktionskraft som drar familjer med hästar som hobby till regionen. När det finns möjligheter för hästnära boende nära centret, kan intresset för flyttningen till området vara stort. På andra håll i världen finns exempel på detta, till exempel närheten till golfbanor lockar många. Boendemöjligheter skall seriöst tas i beaktande i centrets placering.

Professor Hannu Katajamäki vid Vasa universitet belyser betydelsen av hästhushållningen för Vasaregionen i bilaga 6.

Professor Erland Eklund vid Åbo Akademi har utarbetat en rapport om hästhushållningen ekonomisk betydelse och hästar som livsstil (rapporten i bilaga 7). Nora Brandt vid projektet Hästsam har skrivit en artikel om hästsportens betydelse för utövarna (bilaga 8). Kirsi Rajala vid Helsingfors universitet har samlat material där man behandlar hästsportens kommunrättsliga möjligheter (9). Dessa rapporter belysar på ett intressant sätt hur centret platsar i den samhälleliga referensramen och skapar grund för projektets nödvändighet.

En skild, intressant utredning har utförts om nyttanvändning av hästgödsel. (Bilaga 23)

Sammanfattningsvis kan konstateras att projektet skall anses som ett nyttigt projekt och det är motiverat att genomföra det som ett regionalt projekt.

3. Allmän plan, placering av utrymmen och tjänster

Arkitektbyrå Aitoaho & Viljanens planer är principiella skisser som är baserade på arbetsgruppens utredningar och kartläggningar av behoven samt på erfarenheter av goda lösningar från både Finland och i Sverige. Man har i planerna strävat efter att på ett innovativt sätt kunna kombinera mångsidig hästsportverksamhet och hästar som hobby med annan idrottsverksamhet och evenemang. Syftet med de schematiska skisserna är att presentera utrymmesbehoven och ge operativa riktlinjer för en hästsport- och multiarena samt att skapa grund för det egentliga planeringsarbetet som baserar sig på det alternativ för placering som väljs. Denna allmänna planen innehåller till exempel inte den mycket sannolika ponnybanan som till exempel skulle även fungera som en 800 m lång övningsbana inom milebanan. Även placering av spelplaner skall granskas tillsammans med alla andra funktionerna i anslutning till planeringsarbetet, när det blivit klart var arenan kommer att byggas.

VASAREGIONENS HÄSTSPORTCENTER OCH MULTIARENA
VAASAN SEUDUN HEVOSURHEILU- JA MONITOIMIKESKUS

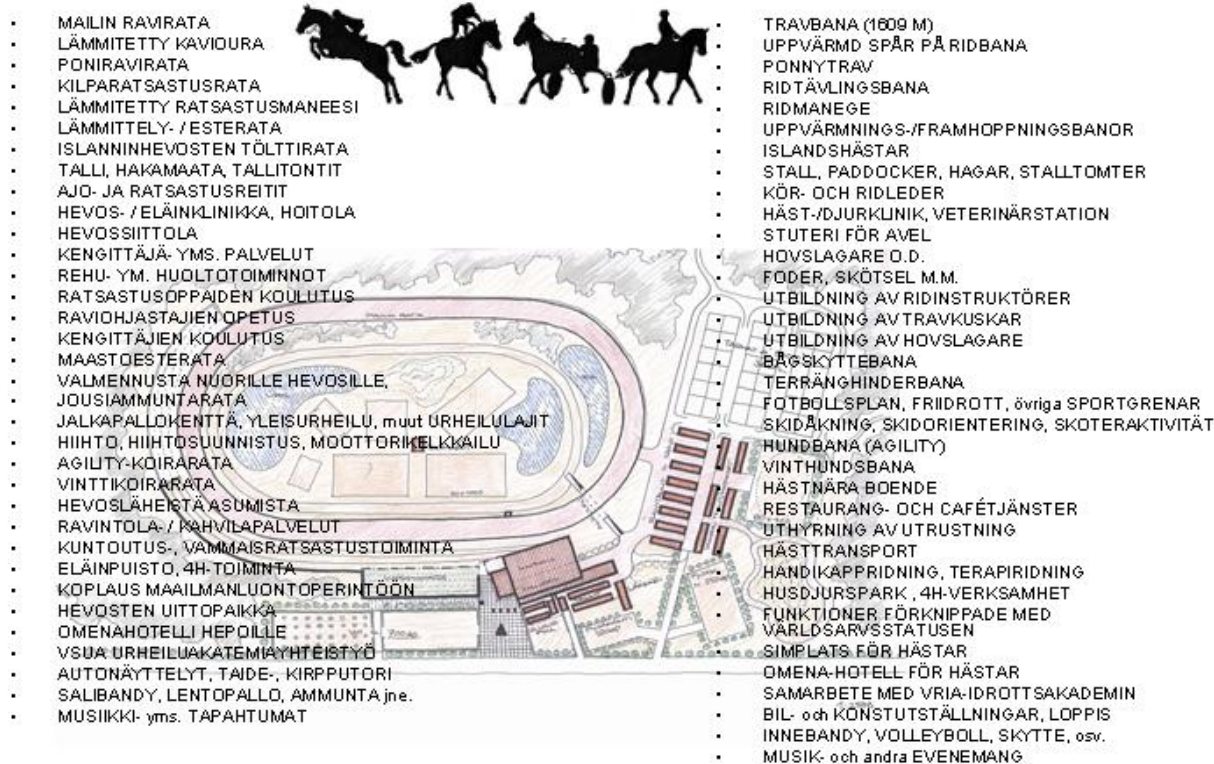
ARKKITEHTITOIMISTO AITOÄHO & VILJANEN OY
RANTAKATU 3, P. 06-317 0410, F. 06-317 0214, aitoaho.viljanen@netikka.fi

Bild 1. Genomsärnings- och fasadritningar

Bild 2. Perspektivritning, utomhus

ESITETTYJÄ TOIMINTOJA - FÖRSLAG PÅ FUNKTIONER

- MAILIN RAVIRATA
- LÄMMITETTY KAVIOURA
- PONIRAVIRATA
- KILPARATSASTUSRATA
- LÄMMITETTY RATSASTUSMANEESI
- LÄMMITTELY- / ESTERATA
- ISLANNINHEVOSTEN TÖLTTIRATA
- TALLI, HAKAMAATA, TALLITONTIT
- AJO- JA RATSASTUSREIITIT
- HEVOS- / ELÄINKLINIKKA, HOITOLA
- HEVOSIITTOLA
- KENGITTÄJÄ- YMS. PALVELUT
- REHU- YM. HUOLTOTOIMINNOT
- RATSASTUSOPPAIDEN KOULUTUS
- RAVIOHJASTAJIEN OPETUS
- KENGITTÄJIEN KOULUTUS
- MAASTOESTERATA
- VALMENNUSTA NUORILLE HEVOSILLE
- JOUSIAMMUNTA
- JALKAPALLOKENTTÄ, YLEISURHEILU, muut URHEILULAJIT
- HIIHTO, HIIHTOSUUNNISTUS, MOOTTORIKELKKAILU
- AGILITY-KOIRARATA
- VINTTIKOIRARATA
- HEVOSLÄHEISTÄ ASUMISTA
- RAVINTOLA- / RAHVILAPALVELUT
- KUNTOUTUS-, VAMMAISRATSASTUSTOIMINTA
- ELÄINPUISTO, 4H-TOIMINTA
- KOPLAUS MAAILMANLUONTOOPERINTOON
- HEVOSTEN UITTOPAIKKA
- OMENAHOTELLI HEVOSILLE
- VSUA URHEILUAKATEMIAYHTEISTYÖ
- AUTONÄYTTELYT, TAIDE-, KIRPPUTORI
- SALIBANDY, LENTOPALLO, AMMUNTA jne.
- MUSIIKKI- yms. TAPAHTUMAT
- TRAVBANA (1609 M)
- UPPVÄRMD SPÅR PÅ RIDBANA
- PONNYTRAV
- RIDTÄVLINGSBANA
- RIDMANEGE
- UPPVÄRMININGS-/FRAMHOPPNINGSBANOR
- ISLANDSHÄSTAR
- STALL, PADDOCKER, HAGAR, STALLTOMTER
- KÖR- OCH RIDLEDER
- HÄST-/DJURKLINIK, VETERINÄRSTATION
- STUTERI FÖR AVEL
- HOVSLAGARE O.D.
- FODER, SKÖTSEL M.M.
- UTBILDNING AV RIDINSTRUKTÖRER
- UTBILDNING AV TRAVKUSKAR
- UTBILDNING AV HOVSLAGARE
- BÅGSKYTTEBANA
- TERRÄNGHINDERBANA
- FOTBOLLSPLAN, FRIDROTT, övriga SPORTGRENAR
- SKIDÅKNING, SKIDORIENTERING, SKOTERAKTIVITÄT
- HUNDBANA (AGILITY)
- VINTHUNDSBANA
- HÄSTNÄRA BOENDE
- RESTAURANG- OCH CAFÉTJÄNSTER
- UTHYRNING AV UTRUSTNING
- HÄSTTRANSPORT
- HANDIKAPPRIDNING, TERAPIRIDNING
- HUSDJURSPARK, 4H-VERKSAMHET
- FUNKTIONER FÖRKNIPPADE MED VÄRLDSARVSSTATUSEN
- SIMPLATS FÖR HÄSTAR
- OMENA-HOTELL FÖR HÄSTAR
- SAMARBETE MED VRIA-IDROTTSKADEMIN
- BIL- och KÖNSTUTSTÄLLNINGAR, LÖPPIS
- INNEBANDY, VOLLEYBOLL, SKYTTE, osv.
- MUSIK- och andra EVENEMANG

Bild 3. Förslag på funktioner och tjänster vid arenan. Listan innehåller inte närapå alla idéer och möjligheter som framförts.

4. Kostnadsberäkning

4.1 Investeringskostnader för byggandet

Kostnadsberäkning över arbeten i anslutning till byggandet av föremålet baserar sig på arkitektsbyrå Aitoaho&Viljanens preliminära schematiska skisser över och av arbetsgruppen erhållna uppgifter om områdets storlek och fördelning av utrymmen i byggnaden samt dess kvalitetskrav. Kalkylen har utarbetats av byggherreingenjör Tuija Hiltunen vid Avecon Ab.

För byggnadernas del har kalkylen utarbetats med ett preliminärt handlingsprogram (grov fördelning av utrymmen) med principen om uppskattat målpris som grund. Kostnaderna för markarbeten har beräknats utgående från uppgifter om areal och enhetspriser på normalnivån.

Kostnaderna för byggandet i den föreslagna omfattningen:

- markarbeten	2.340.000 € (moms 0%)
- byggarbeten	6.431.000 € (moms 0%)
- tillsammans	8.771.000 € (moms 0%)

Investeringskostnaderna är preciserade i bilaga 4.

Man har inte i investeringskostnaderna beaktat priset på marken som varierar ganska mycket beroende på nuvarande användningsändamål, eventuella kommande ändamål samt på hur bra marken lämpar sig för byggande och eventuellt trädbestånd. Det finns stora skillnader mellan de områden som granskats; från den idealiska grusmarken till mjukt, gammalt havsbotten. De stora stenarna som finns i flera av områdena är ingenting negativt för de kan krossas och användas för markarbeten. Men tanke på lämpligheten för byggandet är området i Malax mycket förmånligt att bygga i medan det i till exempel i Vikby finns väldigt mjuka markområden. Prisandelen av marken är i och för sig en liten del av totalkostnaderna och därför inte en avgörande faktor i projektet.

4.2 Kalkyl om årliga driftskostnader

Driftskostnaderna består av hästsport- och multiarenas personalkostnader (löner och sociala avgifter), köptjänster, varuanskaffningar och andra anskaffningar samt av hyresavgifter och andra opreciserade utgifter. Kalkylen har utarbetats av arbetsgruppen.

Arenas verksamhetsinkomster har beräknats måttligt enligt försäljningsinkomster (betalningsinkomster), jämna hyresinkomster samt andra inkomster och små bidrag.

Driftsekonomin finns i kalkylen i bilaga 5 och baserar sig på årliga inkomsters och utgifters jämna nivå på **165 000** euro (moms 0 %).

5. Utredning om markbehov och möjliga placeringar

5.1 Markbehov

Utgående från diskussioner med arbetsgruppens representanter för hästbranschen, finländska och svenska experter samt från utredningar är det nu klart att det inte går att åstadkomma en fungerande helhet på ett 50 hektars område. Kärnområdet för centret skulle således måste vara minst så här stor men eftersom med tanke på nya och utvecklande behov är det klart att området för hästsport- och multiarena skall bestå av en stor helhet som kan utvecklas flexibelt: kärnområdet (50–60 ha), kompakt helhet av privata stall och gårdar samt hästnära boende som under de första åren skall ha möjlighet att utvidgas mycket, samt som tredje delområde tillgång till väsentliga rid- och körleder. Vad beträffar utrymmesbehovet och centrets framtid skall man se 30, till och med 50 år framåt. Centrala frågor är hur användningen av markområden utvecklas i en stadsliknande, framgångsrik omvärld och de starkt växande möjligheterna för hobby- och tävlingsverksamheten i regionen. Dilemmat är att det skall finnas utrymme, det skall finnas utrymme för utvidgning men det skall finnas nära.

5.2 Möjliga placeringar

Arbetsgruppen har granskat ett antal områden som har antingen valts själv eller föreslagits av markägare, kommunrepresentanter eller andra aktörer. Preliminärt har arbetsgruppen granskat hur bl.a. följande områden lämpar sig för ett hästsport- och multiarena:

- nuvarande travbanas område i Vasa stad
- andra möjliga områden i Vasa stads område
- området som hör till Vikby i Korsholm
- området som hör till Tervajoki i Lillkyro
- området som hör till Ruto i Laihela
- området som hör till Helsingby i Korsholm
- Malax
- Solf Ängsväg, Korsholm
- området vid riksåttan som Oravais kommun anvisat
- Ölis i Vörå-Maxmo
- Larvvägen i Vörå-Maxmo
- området som hör till Molpe i Korsnäs
- södra Laihela
- Storkyro
- området Stormossen-Kvevlax, Korsholm
- Tölbyområdet mellan Strandvägen och Riksåttan
- dessutom har man diskuterat möjligheter för samarbete och projekt med Seinäjoki och Kaustby med tanke på eventuella andra områden

Även flera andra områden har diskuterats och granskats grovt. Förutom de områden som arbetsgruppen har föreslagit är det naturligt och önskvärt att markägare och kommunens aktörer, m.m., skulle föreslå även andra platser med vilka placeringar skulle kunna preciseras. I konkreta diskussioner och förhandlingar kan det således komma fram ett nytt alternativ, som dock baserar sig på referensramen som föreslås här, som till och med visar sig vara bäst.

5.3 Kriterier och prioriteringar

Förutsättningarna för ett lämpligt läge består ena andra sidan av bra markområde och å andra sidan bl.a. ägarförhållanden och behov av markanvändning och planläggning under en längre tidsram.

De viktigaste kriterierna är avståndet från Vasa och andra bosättningsområdena i regionen, vägförbindelser, var hästaktörerna finns i regionen och terräng- och markförhållanden. Dessutom skall området vara tillräckligt stort och kunna utvidgas, terränggrutter och leder för lätttrafik finnas och naturligtvis skall själva marken lämpa sig för byggandet. Andra faktorer är mikroklimat, pris på markområdet och kopplingen till andra funktioner såsom utbildningssektorn samt energiekonomi.

Mest prioriteras områdets storlek och möjligheter för utveckling samt förutsättningar för byggandet och avståndet från bosättningscentra.

5.4 Bästa områden som föreslagits

Arbetsgruppen har jämfört och analyserat områdena, och de fem områdena nedan är klart de bästa alternativen för en hästsport- och multiarena. Alla dessa områden eller områden nära dem

fyller behoven för arenan. Inom Vasa stads gränser finns det inga för arenan lämpliga områden. Gällande Laihela och Malax vet man på basis av diskussioner med markägare och dokument att det finns villighet att sälja mark. Preliminära diskussioner har förts med några andra enskilda markägare, men inte med alla. Inom projektet skall man därför omedelbart inleda diskussioner med markägarna och definiering av exakta placering.

Jämförelsekriterierna	Laihela	Malax	Tölby-Vikby	Helsingby	Kvevlax
områdets storlek	XX	XXX	XXX	XX	XXX
utvidgningsmöjligheter	X	XXX	XX	XX	XXX
körleder och terränggrutter	X	XXX	XX	X	X
möjligheter för hästnära boende	XX	X	XX	XX	X
mark och terrängförhållanden	X	XXX	X	X	X
avstånd från Vasa och andra centra	X	X	XXX	XX	XXX
närhet till stora trafikförbindelser	XX	X	XXX	XX	XX
möjligheter för leder för lätttrafik	X	X	XX	XX	XX
kommunaltekniska färdigheter	XX	XXX	XX	XX	X
grundvatten och miljö	XX	XXX	XXX	XXX	XX
synergi med utbildningssektorn	X	X	XXX	XXX	X
läget med tanke på en multiarena	X	X	XXX	X	X
energitekniska o.d. möjligheterna	X	X	X	X	XXX
närhet till hästbranschens aktörer	XX	XX	XXX	XXX	XX

Tabell. Jämförelse mellan fem mest potentiella områden.
xxx – lämpar sig utmärkt, xx – lämpar sig bra, x – lämplig

Placeringsalternativen har presenterats i bilaga25.

6. Organisering av förvaltning, driftskostnader och finansiering

Förvaltning och besittning av hästsportcentren, i första hand travbanornas, har i Finland ordnats i huvudsak på två olika sätt:

- 1) Travbanan och tävlingsverksamheten förvaltas av samma registrerad förening eller aktiebolag eller
- 2) Travbanan och därhörande utrymmen förvaltas av en förening, ett aktiebolag, en kommun eller någon slags kombination av dessa, och tävlingsverksamheten förvaltas av en skild förening eller ett skilt aktiebolag

Kännetecknande för det finländska systemet är att nästan varje bana har ett förvaltningskoncept som har sitt ursprung i de randvillkor och möjligheter som har sitt ursprung i de lokala förhållandena, resurserna och historien. Gemensamt för alla travbanor är att samhället på ett eller annat sätt är med om att förvalta, äga, upprätthålla och stöda travbaneverksamhet. Kommunen är ofta med i lösningar som är baserade på ett aktiebolag. Ett sammandrag över olika förvaltningsmodeller finns som bilaga 24.

Vad gäller ridstall varierar förvaltningsmodellerna från privata stall till sådana som ägs av föreningar och aktiebolag. Enhetlig praxis finns inte. En allmän utvecklingstrend är att kraven för att ridsporten skall ha jämlik status med annan idrott håller på att bli starkare. I praktiken betyder detta att offentlig finansiering av ridningens olika sektorer, i synnerhet för byggande av maneger, ridplaner och ridleder, kommer att öka.

Området för den nuvarande travbanan och största delen av byggnaderna ägs av Vasa stad. Stallkomplexet som finns i området ägs och upprätthålls av ett aktiebolag (Vasa travstall Ab). Staden har uthyrts åskådarbyggnaden och de andra utrymmen och utomhusområden som sporten kräver till Svenska Österbottens Hästavelsförbund rf (SÖH rf) som svarar för

travtävlingsverksamheten genom tillstånd av Finlands Hippos rf. SÖH:s högsta beslutsfattande organ är årsmötet, där lokala hästföreningar som är verksamma inom SÖH:s områden är med.

På grund av den rådande brokiga praxisen, nya tjänst- och verksamhetskoncept samt finansieringslösningar är det nödvändigt och motiverat att skapa det regionala hästsportcentret en helt ny förvaltningsmodell. Modellen skall vara sådan att den möjliggör flexibelt och fördomsfritt beslutsfattande och verkställande av besluten men tryggar samtidigt finansiärers, ägares och näringsidkares samt hobbyutövares utvecklingsbehov och kontroll som övervakas demokratiskt.

De olika lösningarna har övervägts och resultatet är följande principlösning: Det skall grundas **Vasaregionens hästsportcenter Ab**, vars primära uppgift är att i egenskap av fastighetsbolag anskaffa det markområde som behövs för centret, finansiera och låta för hästsportcentret bygga kommunalteknik, tävlings- och övningsplatser för travssport och ridsport med manege och ridplaner, åskådarlåtar/idrottslokaler och andra lokaler som nämnas skilt. Bolaget skulle således svara för investeringskostnader för projektet och underhåll av tävlingsplatser. Bolaget skulle hyra utrymmen för olika aktörer enligt villkoren i föravtal.

Huvuddelägare i aktiebolaget skulle vara regionens kommuner och andra offentligrättsliga samfund. Aktiekapitalet skall minst täcka kostnaderna för det första investeringskedet. Aktiekapitalets betalningsandel skall indelas mellan kommunerna i proportion till invånarantalet så att kommunen där hästsportcentret finns har koefficienten två.

Aktiebolaget skall förvaltas enligt den sedvanliga förvaltningsmodellen för aktiebolag. Bolagstämman som högsta beslutsfattande organ fattar beslut om riktlinjerna och ekonomiska ärenden och utser styrelsen som sedan ansvarar för den operativa verksamheten och anställer en vd.

Egentliga driftskostnader för Vasaregionens hästsportarena presenteras i bilagan. Årligen beräknas dessa bli ca 165 000 euro. Summan baserar sig på Vasa stads erfarenhetsbaserad information om travbanans och motsvarande allaktivitetshallars kostnader. Motsvarande summa beräknas få in i inkomster. Kapitalkostnader och hur de skall övertäckas skall avtalas om skilt då planeringsarbetet gällande förvaltning har påbörjats. Utgångspunkten skall vara att de som använder dessa lokaler för utövandet av någon sport skall vara ekonomiskt tänkt jämställda med dem som utnyttjar andra offentliga lokaler. Detta förutsätter av ägarkommunerna subventionerar kapitalkostnaderna i någon mån. Erfarenheter från samkommunen Vasaregionens idrottshallar kan utnyttjas när budget för hästsportcentret utarbetas och användningspolitiken avtalas om.

Stommen i finansiering av investeringarna utgörs av finansiering som erhålls genom de deltagande kommuners budgetar. Man har uppskattat att annan offentlig finansiering kommer att fås av undervisningsministeriet, EU och jord- och skogsbruksministeriet samt av andra finansiärer ca 30 % av totala kostnaderna. Således skulle kommunerna enligt den nuvarande kostnadsberäkning finansiera ca 6 miljoner euro.

Finansiering från privata källor är inte uteslutet. Närmast kan privat finansiering tänkas användas till eventuella innovationer i samband med projektet och dess ibruktagande. Närmare analys av finansiering och finansieringskällor samt uppskattning om hur realistiska finansieringsmöjligheterna kan göras först efter kommunerna har fattat ett principbeslut om genomförande och innehåll.

7. Fortsatt planering, genomförande och arbetsgruppens förslag till åtgärder

Arbetsgruppen som utfört utredningen om Vasaregionens hästsport- och multiarena föreslår följande:

1. Hästsportcentret byggs enligt kartbilagans beskrivningar med antingen Helsingby i Korsholm, området Tölby-Vikby i Korsholm, Kvevlax, Ruto i Laihela eller Malax som utgångspunkt. Av dessa verkar Tölby-Vikby-området lämpligast då man beaktar förutsättningarna för helheten.
2. I första skedet byggs de basfunktioner och baskonstruktioner som startandet av verksamheten förutsätter: Ridbana (1609 m) och heatsträckan med belysning; uppvärmd ridmanege och åskådarbyggnaden, som innehåller en allaktivitetshall, med lokaler för restaurangverksamhet, funktionärer mm.; ridplan med belysning; depåområde för användarna (påselnings-, tvätt- och andra utrymmen); parkeringsområden, nödvändiga inhägnader samt terränggrutter för ridning och travträning. Dessutom skall arenan innehålla en klinik för hästar och smådjur som skulle i huvudsak finansieras av privata sektorn (detaljerad fördelning av utrymmen och illustration av helheten som bilaga).
3. Investeringskostnader för det första skedet i byggandet beräknas vara ca 8,7 miljoner euro beroende på var arenan byggs. Kostnader för anskaffningen av markområdet finns inte med i denna uppskattning. Årliga driftkostnader utan kapitalutgifter är 165 000 euro. Som inkomster genom användning och uthyrning beräknar man få motsvarande summa. Stommen i finansiering av investeringarna utgörs av finansiering som erhålls genom de deltagande kommuners budgeter. Man har uppskattat att annan offentlig finansiering kommer att fås av undervisningsministeriet, EU och jord- och skogsbruksministeriet samt av andra finansiärer till ca 30 % av totala kostnaderna. Således skulle kommunerna enligt den nuvarande kostnadsberäkning finansiera ca 6 miljoner euro. VASEK-kommunernas andel i investeringar skall indelas mellan deltagande kommunerna i proportion till invånarantalet men likväl så att kommunen där hästsportcentret finns har koefficienten två. I nästa skedet, under det egentliga planeringsprojektet produceras den information som kommunerna behöver för att kunna budgetera investeringskedet för åren 2008–2009.
4. Fortsatt planering av projektet och beredning av byggprojektet ges i uppdrag till den projektorganisation som skall grundas. I den egentliga planen för Vasaregionens hästsport- och multiarena framställs reserverade utrymmen och områden för även privata stall och annan service. Utgångspunkten är att i området skall man kunna permanent ha 200-300 hästar och åstadkomma ca 40 permanenta arbetsplatser. Organisationen skall med en heltidsanställd projektledare bereda grundandet av ett aktiebolag med kommunmajoritet. Stommen i aktiebolaget bildas av Vasaregionens kommuner som i fortsättningen skall svara för slutförandet, finansieringen och förvaltningen av projektet. Arbetsgruppen föreslår att värdorganisationen för det egentliga planeringsprojektet är Vasa stad som innehar en central roll på grund av nuvarande travbanans läge och besittning. I detta skede är det inte säkert i vilken kommun hästsportarenan byggs men mycket sannolikt är att det inte är Vasa. Om Vasa stad fungerar som värdorganisation för planeringsprojektet är det även tekniskt tänkt bra med tanke på ansökningar om bidrag till ministerier och andra offentliga finansiärer. Preliminära förhandlingar om finansiering för det egentliga planeringsprojektet har förts med Österbottens förbund. Projektet ingår i Österbottens landskapsprogram för 2007–2010 och man planerar att projektet skall genomföras med landskapets utvecklingspengar vid sidan om kommunernas medfinansiering. Vasaregionens Utveckling Ab VASEK kommer under mars månad att lämna in en finansieringsansökan till Österbottens förbund om finansiering för planeringsprojektet för tiden 5/2007–12/2008. Ansökningen kan vid behov senare överföras på Vasa stad.

5. VASEKs delägarkommuner ger sin utlåtanden om denna utredning och tar för sin del ställning till innehållet, finansieringen och organiseringen av det egentliga investeringsprojektet senast 16.4.2007. Kommunerna skall också fatta ett principbeslut om deltagande i finansieringen av det egentliga planeringsprojektet för tiden 5/2007–12/2008. Syftet är att projektet skall kunna finansieras med landskapets utvecklingspengar till 50 %, och kommunernas betalningsandelar indelas i proportion till invånarantalet. VASEK svarar för hästsportprojektet till slutet av april 2007 och utarbetar en sammanfattning över kommunernas utlåtanden som skall fungera som grund för den projektorganisationen som grundas.

Liitteet / Bilagor (på originalspråket)

1.	Vaasan kaupungin valtuuston pöytäkirjanote 19.6.2006	38
2.	Raviurheilun toimintaedellytysten varmistaminen Vaasan seudulla -työryhmän raportti 29.5.2006	40
3.	Asiantuntijatyöryhmän kokoonpano	45
4.	Kustannusennusteen lyhennelmä ja kustannusennuste 19.12.2006	46
5.	Vuotuinen käyttötalousarvio	49
6.	Katajamäki, Hannu prof.: Hevostalous ja Vaasan seutu	50
7.	Eklund, Erland prof.: Den växande nya hästhushållningen – ekonomi och livsstilar	51
8.	Brandt, Nora: Hästsportens betydelse för utövarna	53
9.	Rajala, Kirsi: Hevostoiminnan kunnallisoikeudelliset mahdollisuudet	55
10.	Hevosurheilukeskuksen konseptisuunnittelu	57
11.	Kyselyselvitys hevosurheilukeskuksen tarpeellisuudesta ja odotuksista	59
12.	Hevosalan haasteet	69
13.	Tieto & Trendi, Hevon tulee takaisin 8/2006	78
14.	Suomen Ratsastajainiiton lausunto 27.12.2006	81
15.	SRL Pohjanmaan ratsastusjaoston lausunto 20.12.2006	86
16.	Vaasan seudun ratsastajien työryhmän lausunto 22.11.2006	87
17.	Svenska Österbottens Hästavelsförbund r.f.:n lausunto	90
18.	Seudun eläinlääkäreiden lausunto 19.9.2006	91
19.	Korsholms skolor utlåtande	92
20.	Ote Pohjanmaan liiton maakuntaohjelmasta	93
21.	Tielaitoksen kokousmuistio	95
22.	Hätsam- projekt	97
23.	Selvitys uusista energimahdollisuuksista, Bioenergiaselvitykset	99
24.	Yhteenveto raviratojen hallinnointimalleista (maakuntaratojen selvitys)	111
25.	Sijaintikartta	123
26.	Vaasan kaupungin lausunto monitoimihallin käytöstä	124

Aika Maanantai 19.6.2006 klo 17.45 – 22.27
Paikka Hallintotalo, Valtuuston istuntosali
OSALLISTUJAT
Katso nimenhuutoluetelo, LIITE A.

Virkamiehet:
Lumio Markku
Lonka Heikki
Strandin Bengt
Tiitola Raii
Laitinen Veli-Matti
Vironmäki Matti
Perttola Jussi klo 17.45-19.55 § 77-79

Varajäsenet:
Airaksinen Olli
Frantz Hans
Haapaoja Arja
Juupaluoma Jarmo
Lehto Anneli
Raatikainen Ilkka
Saari Markku
Skyttä Mätti

Kokous todettiin laillisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

MUUTOKSET KOKOUKSEN AIKANA:
Valtuutettu Marjatta Vehkajoki poistui klo 19.10 § 77-79 aikana. Tilalle varavaltuutettu Jarmo Juupaluoma.
Varavaltuutettu Risto Päivike poistui klo 19.15 § 77-79 aikana. Tilalle varavaltuutettu Ilkka Raatikainen.
Valtuutettu Anne Salovaara poistui klo 20.15 § 80 aikana. Tilalle varavaltuutettu Hans Frantz.
Valtuutettu Janne Sankelo saappui klo 20.15 § 80 aikana. Varavaltuutettu Ilkka Raatikainen siirtyi varalle.
Valtuutettu Hellevi Lohva poistui klo 20.40 § 82 jälkeen. Tilalle varavaltuutettu Ilkka Raatikainen.

Alekkirjoitukset	Häkan Nordman	Matti O. Vironmäki
PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS	Puheenjohtaja	Sihtööri
Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin	Paikka ja aika: Kaupunginkanslia, Raimo Rauha	26.6.2006
PÖYTÄKIRJA KÄSITTÄÄ	Pykälät 77 - 93	Yhteensä 17 Sivua 54

PÖYTÄKIRJA YLEI-SESTI NÄHTÄVÄNÄ
Paikka ja aika: Kaupunginkanslia,
Matti O. Vironmäki, kaupunginlakimies
Otteen oikeaksi todistaa Liitteenä valitusosoitus.

- 92 § Kaupunginvaltuusto päättää seuraavaa:
- 1) nykyistä ravikatsomoa ei jälleerakenneta, vaan se kunnostetaan tässä vaiheessa väliaikaista käyttöä varten
 - 2) kaupunki sopii vakuutusyhtiön kanssa vakuuksesta saatavasta kertakorvauksesta, josta summasta osa käytetään katsomon korjaukseen väliaikaista käyttöä varten (korjauksen kustannusarvio on noin 80.000 euroa).
 - 3) myönnetään lisämäärärahan 80 000 € tilille 4728 1268. Tuloeränä merkitään tilille 3618 1268 80 000 €
 - 4) merkitä tiedoksi, että VASEK on aloittanut selvitystyön mahdollisesta seudullisena yhteistyönä toteutettavasta uudesta raviradasta.

Päätös Hyväksyttiin.

Valtuusto 19.6.2006

Työryhmän raportti 29.5.2006

LIITE

KH Valtuusto hyväksyy kaupunginhallituksen päätösesityksen.

Päätös Hyväksyttiin.

Dno	KH	556/2006		
92 §	RAVIURHEILUN TOIMINTAEDULLIYYTYSTEN VARMISTAMINEN VAASANSEUDULLA			
Kaupunginhallitus		12.06.2006	275	556/2006
Valtuusto		19.06.2006	92	556/2006

Kehittämispäällikkö RK
Rahoitusjohtaja RT

Työryhmän raportti

LIITE

Vaasan raviradan katsomo vaurioitui pahoin tulipalossa 7.5.2006. Palo oli saanut alkunsa yläkerroksissa olevista tuomaristotiloista. Katsomon omistaa Vaasan kaupunki, joka on vuokrannut tilat SÖH rf:lle. Se on täysarvovakuutettu omavastuun ollessa 20 000 €.

Apulaiskaupunginjohtaja Bengt Strandin asetti heti 9.5.2006 työryhmän, jonka tehtävänä oli kiireellisesti:

- 1) tehdä esitys palon johdosta tehtävistä kiireellisistä toimenpiteistä sisältäen mm. selvityksen siitä, millä edellytyksillä ravitoimintaa voidaan jatkaa mahdollisimman keskeytymättömänä kuluvana kautena
- 2) tehdä ehdotus siitä, millä edellytyksillä ja millä kustannuksilla katsomo voidaan jälleerakentaa ja arvio jälleerakentamisen tarkoituksenmukaisuudesta sekä kartoittaa mahdollisuuksia toteuttaa ravirata tulevaisuudessa seutukunnallisena yhteistyöhankkeena.

Työryhmän puheenjohtajana toimi Antti Lahtiinen, jäsenenä Per Strömman (varalla Heikki Vehkaoja) ja Jari Kiveliö sekä kutsuttuna SÖF rf:n edustajat Stefan Bucht ja Rainer Bystedt.

Työryhmä on luovuttanut raporttinsa 29.5.2006. Liitteenä olevassa raportissa on päädytty esittämään, että katsomoa ei jälleerakenneta, vaan se kunnostetaan väliaikaista käyttöä varten. Työryhmä esittää myös, että selvitetään uuden raviurheilukeskuksen toteuttamisen mahdollisuudet seudullisena hankkeena soveliaassa paikassa Vaasanseudulla. Vaasan Kaavoitusohjelman 2006 erillisprojekteihin sisältyy 20 000 € ravirataprojektiin, jossa selvitetään nykyisen ravirata-alueen mahdollista tulevaa maankäyttöä. Projekti sisältyy kaupunginhallituksen 5.6.2006 § 242 esittämään lisämäärärahalta toteutettaviin yleiskaavatasoisin hankkeisiin.

Mikäli katsomoa ei jälleerakenneta, vaan joko puretaan heti kokonaan tai korjataan muutamaksi vuodeksi väliaikaiskäyttöön ja puretaan sen jälkeen, sovitaan vakuutusyhtiön kanssa kertakorvauksesta; arvio kertakorvauksesta on n. 430 000 € - 480 000 €. Kaupunki huolehtii tilapäiskäytön korjauskustannuksesta ja myöhemmin aiheutuvasta purkukustannuksista. Tilapäiskäytön korjauskustannus on talotoimen arvion mukaan n. 80 000 €.

Apulaiskaupunginjohtaja BS 4

Kaupunginhallitus merkitsee työryhmän raportin tiedoksi ja tekee valtuustolle seuraavan päätösehdotuksen:

RAVIURHEILUN TOIMINTAEDELLYTYSTEN VARMISTAMINEN VAASANSEUDULLA

Työryhmän raportti
29.5.2006

VAASAN KAUPUNKI Kaupunginhallitus	
Saap. ... <i>20.5</i> ...	20.06
Ryhmä ... <i>648.914</i> ...	
KD ... <i>356/2006</i> ...	

1. Johdanto

Vaasan raviradan katsomo vaurioitui pahoin tulipalossa vuoden 2006 avajaisravien jälkeen sunnuntaina 7.5.2006. Palo oli viranomaisien suorittamien tutkimusten mukaan saanut alkunsa yläkerroksessa olevista tuomaristotiloista.

Seuraavana päivänä, 8.5.2006, kutsui skj Bengt Strandin koolle Vaasan kaupungin luottamushenkilö- ja ao. virkamiesjohto sekä katsomotioloja vuokraavan ja ravikilpailutoiminnasta vastaavan SÖH rf:ä edustavan ryhmän, joka keskusteli syntyneestä tilanteesta. Käytyä keskustelussa hahmoteltiin suuntaviivat niistä toimenpiteistä, joihin syntynyt tilanne antoi alitietoisesti ryhtyä. Neuvottelussa olivat edustettuna Vaasan kaupungin puolesta valtuuston puheenjohtaja Håkan Nordman, kaupunginhallituksen puheenjohtaja Heikki Kouhi, kaupunginhallituksen jäsen Esa Anttila, skj Bengt Strandin, toimintajohtaja Heikki Vehkaoja, rakennuspäällikkö Per Strömman, työpäällikkö Jari Kiveliö ja virastopäällikkö Antti Lahtinen.

Svenska Österbottens Hästavelsförbund rf:n edustajina olivat puheenjohtaja Rainer Bystedt ja toiminnanjohtaja Stefan Bucht.

Keskustelussa oliin yksimielisiä siitä, että raviurheiluun tulevaisuus Vaasan seudulla on **turvattava ja on varmistettava, että kilpailutoiminta ja siihen liittyvä oheistoiminta voi häiriöttä jatkua mukaan lukien kuluva vuosi 2006.**

Näistä lähtökohdista käsin skj Bengt Strandin asetti 9.5.2006 työryhmän, jonka tehtävänä on kiireellisellä aikataululla on:

- 1) tehdä esitys palon johdosta tehtävistä kiireellisistä toimenpiteistä sisältäen mm. selvityksen siitä, millä edellytyksillä ravitoimintaa voidaan jatkaa mahdollisimman keskeytymättömänä kuluvana kautena
- 2) tehdä ehdotus siitä, millä edellytyksillä ja millä kustannuksilla katsomo voidaan jällelrakentaa ja arvio jällelrakentamisen tarpeellisuudesta sekä kartoittaa mahdollisuuksia toteuttaa ravirata tulevaisuudessa seutukunnallisena yhteistyöhankkeena

Työryhmän puheenjohtajaksi nimettiin Antti Lahtinen, jäseniksi Per Strömman (varalle Heikki Vehkaoja) ja Jari Kiveliö. SöH rf:n edustajiksi työryhmiään kutsuttiin Stefan Bucht ja Rainer Bystedt.

Työryhmä oikeutettiin kuulemaan asiantuntijoita ja eri intressiryhmiä. Työryhmän edellytettiin aikataullisesti toimivan siten, että asiaa voidaan periaatetasolla käsitellä Vaasan kaupungin päätöksentekoeleimissä kesäkuussa 2006.

Tuhotuneen katsomon omistaa Vaasan kaupunki. Vaasan talotoimi on vuokrannut tilat vapaa- aikavirastolle, joka on vuokrannut ne edelleen SÖH rf:lle. Vaasan kaupungilla on ravikatsomolle täysarvovakuutus (omavastuu 20 000 euroa). SÖH rf:llä on vakutus kiinteistöissä olevalle irtaimistolle ja laitteistolle. Syntyneiden vahinkojen laatu ja suuruus on esitetty rakennuspäällikkö Per Strömmanin laatimassa liitteessä (Liite1)

Svenska Österbottens Hästavelsförbund rf. on perustettu vuonna 1906, eli kuluvana vuonna tulee kuluuiksi 100 vuotta yhdistyksen perustamisesta. Seuran tarkoituksena on järjestää ravikilpailutoimintaa ja hoitaa hevosjalostusta ruotsinkielisen pohjanmaan alueella.

1950 luvun alkupuolella yhdistys sai käyttöönsä kaupungin laittamilla noin 15 hehtaaria vanhaa merenpohjaa ja rantaluhtaa. Ravirata toteutettiin talkoohajalta. Mukana talkoissa oli myös moottoriurheilijoita, joita aikaansaatu rata myös pitkään palveli. Ensimmäiset kilpailut radalla pidettiin vuonna 1953.

Nyt tuhoutunut katsomo rakennettiin kuninkuusraveja silmälläpitäen 1970-luvun alussa ollen yksi nykyaikaisimmista koko Suomessa. Vaasanseudun raviurheilu oli tuolloin maan kärkihuokkaa.

Raviradan sijoituspaikasta on pitkään ja eri yhteyksissä käyty keskustelua. Radan siirrämisestä on tehty alustavia suunnitelmia ja valtuustoloitteita, joista tuorein on keväältä 2006 (Per Hellman). Epävarmuus tulevaisuudesta ja tietynlainen tilanhäius on vaikeuttanut Vaasan Ravien toimintaa ja taloutta erityisesti 5-10 viimeisen vuoden aikana. **Suomen Hippoksessa menellään oleva rataoikisuudistus antaa hyvän perusteen tarkastella Vaasan raviradan tulevaisuudennäkymiä nyt tehtävän selvitystyön yhteydessä.**

2. Ravikatsomon väliaikainen käyttöönotto

Katsomon raivaustyöt käynnistyivät ripeästi tulipaloo seuranneella viikolla viranomaisen saatu tutkimustyönä valmiiksi. Tässä vaiheessa on nähty välittämättömäksi purkaa kaikki ne rakenteet, jotka ovat betonirakenteisten ns. pelihallin yläpuolella. Lisäksi on jouduttu purkamaan osa alatasossa olevien tilojen kattorakenteista. Nyt tehtävät purku- ja pudistustyöt saadaan päätökseen toukokuun aikana 2006.

Vaasaan vuodelle 2006 myönnettyistä 13 ravipäivästä 25.5.2006 ajettavat ravit on jouduttu siirtämään Seinäjoelle, missä ne ajetaan Vaasan raveina. Kesäkuun ensimmäiset ravit 5.6. on siirretty ajettaviksi heinäkuussa. Loput kauden ravit ajetaan Vaasassa.

Katsomotioloista ainoastaan ns. pelihalli voidaan osoittaa yleisön käyttöön. Tämä koskee kaikkia tämän vuoden raveja, koska hallin yläpuoli joudutaan tekemään vesitiiviiksi tilapäisrakaisiin. Hallin yläpohja ei ole vesitiivis, eikä alahallissa olevat herkäät toto- ym. laitteistot saa kostua. Alahallin rikkoutuneet ikkunat tulee korjata ja tilojen lukiukset varmistaa.

Katsomotioloissa olleet wc -tilat saadaan toimintakuntoon kilpailujen ajaksi. Samoin kunnostetaan tietokoneita käyttökuntoon. Entisiä toimistotiloja voidaan käyttää tilapäisinä varastotiloina.

Kosteusvaurioista johtuen niitä ei ilman täydellistä saneerausta voida ottaa pysyvään työhuonekäyttöön. SÖH rf:lle on osoitettu toimistotilat toistaiseksi lähellä sijaitsevasta urheilukeskuksesta (Roller-Center), missä on asianmukaiset tilat yhdistyksen käyttöön.

Ravikilpailujen aikana välttämättömät tilat tuomaristolle, maalikameralle, kuuluttajalle, kirjureille ja lehdistölle toteutetaan alahallin päälle nostettavalla elementtitalalla. Vaasan kaupunki huolehtii sähkövirran tuomisesta tiloihin ja SÖH rf vastaa kilpailuissa tarpeellisen laitteiston hankinnasta ja kulloisenkin tarpeen mukaan. Niistä vastaa SÖH rf.

Vaasan kaupunki (vapaa-aikavirasto) tuo kilpailujen ajaksi katsomoalueelle erikseen sovittavan määrän siirrettäviä irtokatsomota ja -penkkejä sekä huolehtii alueen yleisestä siisteydestä ja viihtyisyydestä.

Ravikatsomon tilapäinen käyttöönotto voidaan toteuttaa edellä esitetyt toimenpiteet suorittamalla. Kustannukset täsmennyttävä lähiviikkojen aikana. Työryhmä katsoo, että näiden

minimitoimintapiteiden turvin voidaan kilpailu vain väliaikaisesti. Kauden päätösravit Vaasassa ajetaan 10.10.2006. Toisin sanoen päätökset jatkotoimista on tehtävä kiireellisessä aikataulussa. Työryhmän käsityksen mukaan realistisia vaihtoehtoja on siis vain kaksi:

- 1) jälleerakennetaan nykyinen katsomo entiselleen tai
- 2) ryhdytään hankkeeseen, jossa tavoitteena on toteuttaa kokonaan uusi hevospurheliikkeskus toiseen paikkaan ja suoritetaan nykyisessä katsomossa vain ne aivan välttämättömimmät toimenpiteet, jotta kilpailutoiminta voi jatkua siirtymävaiheen ajan

3. Ravikatsomon mahdollinen jälleerakentaminen

Vaasan ravikatsomo oli valmistuttuaan eräs uudenaikaisimmista ravikatsomoista Suomessa. Se kuuluu hyvin siihen aikaansa edellä oleviin liikuntarakentamistoteutuksiin, joita Vaasassa vuosikymmenien saatossa on tehty. Näistä voisi mainita vain vuonna 1962 rakennetun uimahallin, urheiluhallin (maapoliisihalli), tekojäätä ja sen kattaminen aikanaan, keilahalli jne. Lämmitettävä pallokenttähankekin oli 25 vuotta aikaansa edellä. Vaasan ei tarvinnut olla mukana päätösin 1980-luvulla toteutetussa mittavassa ja usein kalliisti liikuntarakentamisboomissa. Vaasan liikuntarakentamisen suuret ratkaisut tehtiin sitten toisessa aallossa taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Ja tulevaisuutta enakoivasti myös osittain ylikunnallisina ratkaisuin. Viimeisimmistä voi mainita voi Botnia-hallin ja jääurheilukeskuksen. Nyt vireillä on lämmitettävä keinojumkunta Botnia-hallin kupeelle, keilailukeskus, ajanmukaiset katsomotilat Hietalahden stadionille sekä iso tekojäätäratahanke. Viimevuosina toteutetuista hankkeista voi nostaa esiin uuden uimahallin, pesäpallostadionin keinonurmen, Kaarlenkentän peruskunnostustyöt ja monitoimivierihöön laajennukset.

Tähän jatkumoon olisi sopinut hyvin ravikatsomon perusparannus. Vanha katsomo oli tullut monella tapaa epäkäyttännölliseksi, epätaloudelliseksi ylläpitää, mitoitukseltaan ja laatuosaltaan epätyytyväväksi. Tähän kiinnitettiin huomiota keväällä 2006 Suomen Hippoksen johdon ollessa kartoituskäynnillä Vaasassa. Niin valittava tapahtuma kun itse tulipalo olikin, antoi se vauhtia lopullisen ratkaisun tekemiselle raviradan ja katsomon osalta.

Päätöstä ravikatsomon jälleerakentamisesta ei voi eikä pidä tehdä irrallaan itse raviradan tulevaisuuden näkymistä. Totta on, että paineita raviradan siirtämiselle on ollut yleispiirittäisiä, taloudellisia, kaavallisia ja toiminnallisia syistä. Kehittämispaineita on tullut myös hevosharrastajien suunnalta. Erityisesti on kaipailu lisää varikotiloja ja - palveluita, maastoajomahdollisuuksia sekä pohjalaaan parempaa ja helpohoitaisempaa kaviouraa niin kilpailu- kuin harjoitustoimintaakin ajatellen. Näistä syistä johtuen ei pysyvä ammattivalmennustoimintaa Vaasan raviradalla ole ollut käytännöllisesti ottaen vuoteen. Raviradan rataatallilla, jonka omistaa yksityisessä omistuksessa oleva Vaasan Ravitali Oy, on tällä hetkellä 90 % a hevosista ratsuja, jotka tosin ovat kaviouran ja alueella olevan ratsastuskentän aktiivisia käyttäjiä.

Työryhmä katsoo, että nykyisen ravikatsomon rakentaminen entiselleen ei ole perusteltua eikä tarkoituksenmukaista, vaikka sen toteuttaminen lyhyellä aikavälillä tarkasteltuna olisi yksinkertaisin ja taloudellisin ratkaisu. Aikataulullisesti tällä ratkaisulla voitaisiin ravikausi 2007 käynnistää korjatussa katsomossa, mutta se ei poistaisi mitään niistä ongelmista, joita tuhoutuneessa katsomossa oli.

Ravirata-alueeseen liittyvä problematiikka ei poistuisi liioin siltäkään ratkaisulla, jos nykyisen katsomon tilalle rakennettaisiin uusi nykyajan tarpeita paremmin palveleva katsomokokonaisuus.

Mikäli Vaasa aikoo säilyttää paikkansa ns. maakuntaraitana Suomen Hippoksen rataluokituksessa, tarvittaisiin joka tapauksessa mittavia panostuksia itse kaviouran poljuttukseen, varikkoalueen palveluihin mukaan lukien lisääluetarve hevospajoneuvojen pysäköintiin, valjastuskatoksiin ja pesutiloihin.

Tämän statuksen varmistaminen edellyttää lisäksi maakunnallisen toiminnallisen ja taloudellisen yhteistyön lisäämistä alueen raviratojen, ja muiden toimijoiden kesken. Tässä työssä on päästy hyviään alkuun ja sitä on syytä jatkaa ravirata ja –katsomoratkaisusta riippumatta.

Vaikka mahdollisesti uudella katsomoratkaisulla voitaisiin parantaa yleisön ja toimihenkilöiden olosuhteita merkittävästi ja toteutus voitaisiin ripeällä päätöksenteolla ja suunnittelulla toteuttaa siten, että vuodesta 2008 lähtien ravit voitaisiin ajaa Vaasan radalla ja uutta katsomorakennusta käyttäen.

kaosio työryhmä yksimielisenä, että uuden, vaihtoehtoisen ravikatsomon rakentamiseen ei ole perustelua ryhtyä, ellei samassa yhteydessä tehdä sitovaa päätöstä nykyisen ravirata-alueen merkittävästä kehittämistyöstä, rahoittamisesta ja raviradan säilyttämisestä nykyisellä paikallaan vähintään seuraavat 30 vuotta. Uuden katsomon rakentamista nykyiselle paikalle ei myöskään tue Vaasan kaupungin taloudellinen tilanne lähivuosina.

4. Raviradan toteuttaminen seutukunnallisena yhteistyöhankkeena

Sellaisia raviratoja, joilla järjestetään kilpailuja, on Suomessa 43 kappaletta. Maan päärata on Helsingin Vermo, jolla ajetaan vuosittain yli 60 ravit. Maakunnallisia keskusratoja on 19, jotka yhdessä Vermon kanssa vastaavat pääosasta vuosittain ajettavasta 560 ravitapahtumasta. Maakuntaradoilla ajetaan mm. jokaviikkoiset, valtakunnalliset V 75 –ravit. Vaasan ravirata kuuluu tällä hetkellä maakuntaratojen joukkoon. Kartta Suomen raviradoista on liitteenä.

Valtakunnan ravipolitiikassa käydään vilkasta keskustelua raviratojen luokituksista ja statuksesta. Suomen hippoksen valtuuskunta päätti 17.5.2006 vastoin Hippoksen hallituksen esitystä ryhtyä valmistelemaan uutta rataluokitus kokouksessa esitetyin ja hyväksytyin pommen pohjalta. Tässä ehdotuksessa rataluokitus tapahtuisi siten, että Vermon (päärata) lisäksi olisi 10 alueellista keskusrataa ja A- ja B –luokan alueradat. Vaasan luokitus tässä ehdotuksessa on alueellinen B – luokka yhdessä Rovaniemen, Tornion, Ylivieskan ja Kajaanin kanssa. Seinäjoke esitetään sijoitettavaksi alueellisten keskusratojen joukkoon. Lopulliset päätökset asiasta tehdään marraskuussa 2006.

Kokonaisuutena ottaen Suomen raviurheilu on tällä hetkellä vankalla pohjalla. Raviurheilu on yksi suosituimmista urheilulajeista. Raviradoilla tapahtumia seuraa vuosittain noin 800 000 katsojaa ja etäpelipisteissä lähes 900 000. Vuosittain kilpailuihin osallistuu yli 8000 valjakkoa. Ammattimaisia valmentajia on noin 150 ja harrastajavalmentajia yli 7000. Ratsastuksen harrastajia on 120 000. Lisätietoja on koottu liitteeseen.

Toimeentulonsa hevospurheilun kautta saa suoraan tai välillisesti useampi tuhat henkeä. Suomessa on yli 60 000 hevosta. Hevostoiminnan rakenteita tukeutuu on todettu, että 6-7 hevosta työllistää yhden henkilön. Suomen hippoksen laskehtimien mukaan hevosala työllistää 4500 kokopäivätoimista ja noin 9000 osa-aikaista henkilöä.

Ravikilpailuissa pelattavien hevospelien kokonaisvahito on noin 200 miljoonaa euroa vuodessa. Raviurheilun näyteikkunoina ovat viikoittaiset V 75 kilpailut, joista yhdet on vuosittain ajettu Vaasassa. Kansainvälisestikin arvioiden ainutlaatuiset kuninkuusravit kokoavat kerta toisensa jälkeen noin 50 000 katsojaa kisapaikkakunnalle. Vaasassa kuninkuusravit on pidetty kaksi kertaa. Lisäksi voidaan mainita sellaiset suurkilpailut kuin Findandia-ajo, Suur-Hollola, kriterium ja derby. Vaasan poikkeuksellisen suurkilpailu on jokavuotinen Vasabiadet –sprinter.

Työ ja harrastus hevosten parissa on sosiaalisesti arvokasta toimintaa, joka yhdistää eri väestöryhmiä ja poistaa raja-aitoja perinteisen kaupunki – maaseutu –ajattelun välillä. Voimakkaassa kasvussa ovat myös hevosiin liittyvät elämys- ,luonto- ja vammaisratsastuspalvelut.

Tukea ja lähtökohtia seutukunnalliselle hevoskeskushankkeelle löytyy keskeisistä strategia-asiakirjoista. Vaasanseudun aluestrategiasta, Vaasan kaupungin strategiasta, valmistamassa olevasta Pohjanmaan liiton vuosien 2007-2010 maakuntaohjelmasta ja myös Suomen Hippoksen strategia-asiakirjasta. Myös kunta- ja palvelustrategiahankkeet korostavat voimakkaasti alueellisen yhteistoiminnan merkitystä.

Yleisesti arvioiden Vaasan seudun kannattaa pysyä mukana hevosurheilun kehityksessä. Elinvoimaisen kasvukeskuksen tunnuspiirteisiin kuuluu myös laadukkaat vapaa-ajkapalvelut. Kamppailtaessa innovatiivisista yrityksistä ja työntekijöistä niin korkean teknologian kuin sosiaali- ja terveystoimen tehtäviin saattaa kehittyneillä vapaa-ajkapalveluiden verkostoilla olla ylläträvänkin suuri vaikutus tehtäviin ratkaisuihin ja valintoihin. Hevosurheilu sopii myös mainiosti alueellisten painopisteiden verkostoon: energiasaamiseen, vahvaan kilpailukykyyn ja yrittäjyyteen, kestävän kehityksen periaatteisiin ja luontoarvojen kunnioittamiseen.

Päättökentekijöiden kannalta oleellisinta on arvioida nyt se, että haluako Vaasanseutu olla mukana kuvattulaisessa hevosurheilun ja -harrastuksen kehityksessä ja vahvistaa asemaansa Suomen hevosurheilukartalla. Ja jos vastaus on myönteinen, se edellyttää ripeitä ja konkreettisia päätöksiä viimeistään loppuvuodesta 2006. Tämä koskee ensisijaisesti Vaasan kaupunkia, mutta myös muita yhteistyöpartnereita ja sidosryhmiä, jos alueellisen hevosurheilukeskuksen halutaan suuntautua. Ja toisaalta ilman seutukunnallisia näkemyksiä ja toteutusta mahdollisuudet menestyä kovenevassa kilpailussa ovat heikot.

Keskeisiä yhteistyöaloja tässä suhteessa ovat alueen kunnat, SÖH rf ja sen parikymmmentä jäsenjärjestöä sekä alan seurat yhdistykset ja alan ammatinharjoittajat, maakunnan liitot, TE – keskus ja ennen muuta Suomen Hippos, jonka kannatoilla ja käytännön päätöksillä esim. Kilpailupäiväksymyksissä on ratkaiseva merkitys siihen, mihin suuntaan tulisi edetä.

SÖH rf on kannanotossaan (liite) esittänyt, että se on omalta osaltaan valmis harjoittamaan ravikilpailutoimintaa Vaasan seudulla uudessa paikassa edellyttäen, että Vaasan kaupunki mahdollisesti muiden toimijoiden kanssa luo siihen ulkoiset puitteet. Toisena kriteerinä on, että ravikilpailutoimintaan ei tämän johdosta saa tulla katkoa missään vaiheessa eli toisin sanoen, uuden raviradan tulee olla käytökunnossa ennen kuin nykyiseltä paikalta toiminta sinne siirretään. Myöskään siirtymävaihe ei missään tapauksessa saa venyä liiaksi.
Lisäksi päätöksellä tulee olla Suomen Hippoksesta saatu varmistus, että raviradan siirto ei ainakaan heikennä Vaasan ravien kilpailupäivämääriä ja rataluokitusstatusta.

Edellä esitettyyn viitaten työryhmä esittää, että Vaasan seudulla käynnistetään viipymättä konkreettiset toimenpiteet seutukunnallisen hevosurheilukeskuksen aikaansaamiseksi. Hankkeen suunnittelussa huomiioon otettavia tekijöitä ja näkökohtia on esitetty seuraavassa kappaleessa. Lisäksi on pyritty hahmottamaan hankkeen kustannustekijöitä.

5. Seutukunnallinen hevosurheilukeskuksen toteuttaminen

Vaasan ravirata-alue ja asianomaiset oheistilat katsomoinen ja huoltiloineen ovat Vaasan kaupungin omistuksessa. Käytännössä hallinnoimista kaupungin puolelta vastaa vapaa-aikalautakunta. Raviradan valot ovat SÖH rf:n omistuksessa. Kaupunki on tehnyt periaatepäätöksen

siitä, että vuonna 2007 kaupunki lunastaa valot itselleen. Vapaa-aikalautakunnalle kohdistuneet radan käyttökuannukset ovat vuonna 2005 olleet 83000 euroa. Investointeihin rata-alueella on käytetty noin 17000 euroa vuositasolla, mikä määräraha on saanut alkunsa SÖH rf:n ja kaupungin periaatepäätöksestä ajalta, kun SÖH rf rahoitti ratavalojen hankinnan. SÖH rf vastaa katsomotiilojen ja ratavalojen aiheuttamasta energiankulutuksesta. Valjastuskatokset ovat yhdistyksen toteuttamat ja sen omistuksessa.

Vapaa-aikalautakunnalla on käytössään alueella kaksi pallokenttää, ratsastuskenttä ja moukarinheiton harjoittelupaikka. Alue toimii myös suurten tapahtumien (esim. lentopallon Power-cup, 7000 pelaajaa) pitopaikkana ja pysäköintialueena. Alueella on myös yksityisessä omistuksessa oleva Vaasan Ravitali Oy, missä on asianmukaiset tilat 22 hevoselle ja niitä palvelevat apurilat ja ulkoilutarhat. Työryhmä katsoo, että nyt alueella olevalle hevostallille, jossa pääosa on ratsuja, tulee turvata toimintaedellytykset nykyisellä paikallaan raviradan mahdollisesta siirtämisestä huolimatta tai mikäli tämä ei ole mahdollista, niin ao. toimijoille tulee luoda vähintään nykyisetasoiset toimintaedellytykset esimerkiksi toteutettavan hevosurheilukeskuksen yhteydessä. Samoin vapaa-aikatoimi tarvitsee korvaavat pelikentät poistuvien tilalle erityisesti tilanteessa, missä asuntomessualueen alta joudutaan poistamaan nykyinen Suvilahden pallokenttä.

Suomen hippoksen säännöissä on määritelty raviradan tekniset ja fyysiset edellytykset. Pääsääntönä on ollut, että kilpailut pideitään sokealla radalla, jonka pituus on 1000 metriä ja leveys etusوران osalta vähintään 20 metriä ja muutoin 16 metriä.

Tulipalon jälkeisissä kehittämisskusteluissa on voimakkaasti noussut esille saada aikaan Vaasan seudulle Suomen ensimmäinen ns. **mailin rata (1609 metriä)**. Tämän puolesta ovat lupittaneet erityisesti alan ammattilaiset ja raviurheilun markkinoimista vastaavat tahot. Ruotsissa on toteutettu yksi vastaava hanke ja se on saavuttanut siellä valtavan menestyksen. Rakentamiskustannukset ovat kohtuulliset aikaansaatuun hyöttyyn ja mediavetovoimaan nähden. Tämä voisi olla suunniteltun yksi lähtökohdist.

Hankkeen koordinaattoriksi sopisi mainiosti **Vaasanseudun kehitysyhtiö VASEK Oy**, joka muutoinkin hallinnoi ja toteuttaa aluekeskusojelmaa, jonka piiriin seutukunnallinen hevosurheilukeskushanke sopisi mitä parhaiten. Onhan nykyisen raviradan käyttäjistä valtaosa naapurikunnista ja vain pieni osa vaasalaishevosia.
Vasek Oy:n muodostavat **Vaasan kaupungin lisäksi Mustasaari, yhdistyvä Vöyri-Maksamaa, Oravainen, Isokyrö, Vähäkyrö, Laihia, Jurva, Maalahti ja Korsnäs**. Kunnista neljä on suomenkielisiä, yksi ruotsinkielinen ja viisi kaksikielisiä. Seudun kuumimaisetkin osat ovat vain 60 kilometrin etäisyydellä Vaasan keskustasta. Aluetta kutsutaan nimellä **Vaasanseutu**.

Seuraavassa on esitetty joitakin ”reumaehjoja” ja lähtökohtia, joille hankkeeseen liittyvä **päättökenteko, suunnittelu ja toteutus** voisi tukeutua:

- hevosurheilukeskuksella tulee olla maakuntaratastatus, sisältää mm. V 75 –kilpailut
- toteutuksellaan attraktiivinen, innovatiivinen ja monimuotoiset käyttäjätarpeet huomioon ottava
- sisältää mm. mailin mittaisen kaviouran
- sijaitsee Vaasan ”kaimalossa”, korkeintaan 10-15 km keskustasta, hyvien liikenneyhteyksien varrella
- maa-alueellaan 30-40 hehtaaria
- ”huonetilaohjelma” sisältää mm. kaviouran, katsomotilat sosiaalitoineen, varikkoalueen oheistiloineen, toimihenkilö- ja tuomaritilat, toimistotilat, ratsastuskentät, maastolenkit, poniradan, maastolenkit, pysäköintialueet, aluevaraukset ravi- ja ratsuailleille
- hallinto osakeyhtiötopijainen

- kustannusarvio 5-8 miljoonaa euroa riippuen mitoituksista, rakennuspaikasta jne

maapohja 500 000 euroa,
katsomotilat 2 milj. euroa,
kavioura 1,5 milj. euroa,
muut tilat 500 000 euroa,
muut alueet 300 000 euroa,
tieyhteydet 200 000 euroa,
maastolentit 200 000 euroa,
rata- ja aluevalot 300 000 euroa,
suunnittelu 300 000 euroa,
muut kulut 200 000 euroa rakennuspaikasta, laatuasosta ja mitoituksista riippuen

- rahoitus: kunnat, EU-tuet, maakuntiaohjelma, Suomen Hippoksen investointituki, TE-keskus, yksityinen pääoma
- aikataulu: periaatepäätökset ja hankesuunnittelu 2006, hallintoorganisaatioiden luominen 2007 ja vaiheittainen toteutus 2007-2009

6. Työryhmän toimenpide-ehdotukset

Skj Bengt Strandinin asettama työryhmä esittää raportissa esitettyihin näkökohtiin perustuen, että Vaasan kaupunginvaltuusto kokouksessaan 19.6.2006 päättää

1. tehdä periaatepäätöksen siitä, että ravirata siirretään sellaiseen paikkaan Vaasaan tai Vaasan välittömälle lähiseudulle, missä ravi- ja hevostenhoito voidaan toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevästi ja pitkäjänteisesti kehittää työryhmän raportissaan esittämien ja Suomen Hippoksen linjaamien yleisten suuntaviivojen mukaisesti
2. esittää Vaasanseudun kunnille, että ko. hevostenhoitokeskus toteutettaisiin seutukunnallisena yhteistyöhankkeena
3. esittää Vasek Oy:lle, että se ottaisi hankkeen koordinoitietävän hoitaakseen ja kokoaisi seudun kuntia ja eri intressitahoja edustavan suunnittelutyöryhmän
4. todeta, että hankkeelle tulee pyrkiä saamaan EU -tukea ja muuta ulkopuolista rahoitusta
5. tehdä ratkaisun siitä, että nykyisiä ravikatsomoa ei jälleerakenneta, vaan se kunnostetaan väliaikaista käyttöä varten työryhmän raportissaan esittämällä tavalla

Liite 1

Selvitys katsomorakennuksen vaihtoehtoista ja kustannuksista

Vaihtoehtoja on kolme:

- jälleerakentaminen
- purku kokonaan
- korjaaminen väliaikaiskäyttöön ja purku myöhemmin

Katsomon nykytilanne

Pahoin palaneen katsomon laajuustiedot ovat 1 705 brm² ja 7 206 m³. Uushankinta-arvo tänä päivänä on **n 2,2 milj. € ja nykyarvo (68,8 %) on n 1,5 milj. €**.
Tulipalossa tuhoutui 2 krs lähes kokonaan (tuomaritorni + ns ykkätkatsomo) ja 1 kerroksessa ravintola keittiöinen kokonaan ja toimistotilat lähes kokonaan (vesivahingot). Pelkän puhdistuksen ja pesun jälkeen voidaan ottaa käyttöön vain 1 kerroksen yleisö WC:t.

Vakuutukset, korvaukset ja jälleerakentamiskustannus

Katsomolla on täysravivakuutus, eli sen jälleerakentaminen entiseen kuntoon ja entiseen tasoon ei sinänsä aiheuta kustannuksia kaupungille kuin **omavastuuosuus (20 000 €)**. Tosin, jos sitä lähdetään jälleerakentamaan ei varmaan 70-luvun taso tyydytä, ja kaikki ”ylimääräinen” on suoraan kaupungin kustannus (saattaa olla satoja tuhansia euroja).

Mikäli katsomoa ei jälleerakenneta, vaan joko puretaan **heti kokonaan**, tai **korjataan muutamaksi vuodeksi väliaikaiskäyttöön** ja puretaan sen jälkeen, sovitaaan vakuutusyhtiön kanssa kertakorvauksesta. Korvausmäärä määräytyy %-osuutena vahinkomäärästä, eli **korvauksen määrä = nykyarvo-% x vahinkomäärä**. Nykyarvo %:sta on jo päästy yksimielisyyteen vakuutusyhtiön kanssa, eli se on **68,8%**. Vahinkomäärä = jälleerakentamiskustannus entiseen kuntoon. Kustannusarvioita laaditaan parhailaan ja lopullinen korjauskustannus pyritään sopimaan viikolla 22. Korvausmäärä on siis **68,8 % tästä sovittavasta korjauskustannuksesta**.
Mähdöllinen kertakorvaus tullee olemaan **n 430 000 – 480 000 €**

Katsomon korjaaminen väliaikaiskäyttöön (1 – 5v).

Väliaikaiskäyttöä varten ei voida jälleerakentaa ns yläkatsomoa (edes ilman kattoa), eikä ravintolatiloja keittiöineen (aiivan liian iso investointi muutamaksi vuodeksi). Tuomaritornina käytetään tilaleementiä (3m x 9m), asennettuna entiseen yläkatsomoon. Kaikki yläkatsomon yläpuoliset rakenteet (pilarit ja palkit) puretaan ja asennetaan 1 kerroksen päälle vesieriste (osittain peltiä, osittain huopaa). 1 kerros sähköistetään tarpeellisilta osin. Käyttöön saadaan siis 1 kerros lähes kokonaan, paitsi ravintolatilat, ja 2 kerrokseen pelkästään tuomaritorni.

Korjauskustannukset väliaikaiskäyttöön

Katsomon korjaus väliaikaiskäyttöön edellä mainitulla tavalla aiheuttaa kaupungille kustannuksia yhteensä **n. 80 000 €**, joita vakuutusyhtiön maksama korvausmäärä hyvin kattaa. Tämän lisäksi kaupungin kannattaviksi jää tietenkin vielä katsomon purkukustannukset, kun se aikanaan puretaan.

Per Strömman
rak. päälli

Sfg 4)

SVENSKA ÖSTERBOTTENS HÄSTAVELÖFÖRBUND r.f.
 Ravirata, 65100 VAASA
 Pub. (06) 319 7600. Fax. (06) 319 7601
 E-mail: vaasa.ravirata@co.inet.fi

SVENSKA ÖSTERBOTTENS HÄSTAVELÖFÖRBUND r.f. on perustettu vuonna 1906.

Seuran tarkoituksena on ollut järjestää ravikilpailutoimintaa ja hoitaa hevosjalostusta ruotsinkielisen Pohjanmaan alueella. Juhlavuosi alkoi varsin dramaattisesti, ensimmäisten ravien jälkeen syntyi tulipalo joka tuhosi täysin seuran hallinnoiman raviradan katsomon.

Seuran toiminta alkoi 100 vuotta sitten jolloin järjestettiin ensimmäisiä raveja merenrantaan, hieman myöhemmin nauttiin maale ja raveja järjestettiin lähiseudun suorilla teosuoksilla, jotka tietenkin suljettiin muulta liikenteeltä tärkeiden urheilutapahtumien ajaksi.

1950 luvun alussa seura sai käyttöönsä kaupungin laitamilta n. 10 – 15 ha vanhaa merenpohjaa ja rantaluhtaa, alkoi innokas ja aktiivinen raviradan rakennustyö, hevostietohet ympäri läänin kävivät talkoissa ajoivat hevosillaan ja autoillaan alueelle maata ja tekivät raviradan.

Ravikilpailutoiminta alkoi alueella vuonna 1953, siitä lähtien kilpailutoiminta on ollut varsin vilkasta ja aktiivista mm. kahdet kuminkuusravit on pidetty Vaasassa, Vaasan rata on kautta aikain ollut tunnettu nopeudestaan ja hyvästä laadustaan.

Hevosmiehet jalostivat 50 vuoden aikana siis lähes räme alueesta yhden Suomen parhaista radoista. 70-luvun alun suuri ponnistus oli kun seura rakensi yhden Suomen ensimmäisistä nykyaikaisista ravikatsomoista, joka siis nyt 35 toimintavuoden jälkeen tuhoutui täysin tulipalon seurauksena.

Nyt on tullut jälleen aika siirtävä kehityksessä askel eteenpäin, nykyinen raviradan alue, jonka hevostietohet yhdessä kaupungin kanssa ovat jalostaneet kaupungin halutuinmaksi asuinalueeksi, on auttamatta käynyt pieneksi ja ahtaaksi sekä toiminnoltaan vanhanaikaiseksi.

Svenska Österbottens Hästavelöförbund r.f. esittää, että ensisijaisena tavoitteena on rakentaa uusi ja ajanmukainen hevostietohetukeskus kaupungin välittömään läheisyyteen. Uudessa hevostietohetukeskuksessa

tulisi olla mailin (1609,22 m) pituinen rata, se antaisi Suomen ainoana mailin ratana lisäarvoa panostukselle ja toisi Vaasan takaisin ennätysradan maineeseen. Radan varressa tulisi olla uusi katsomo johon tulisi tilat

n. 1000 – 1500 henkilölle, tallialueella tulisi olla kahvio ja valjastuskatokset tai valjastushallit n. 100 hevoselle, lisäksi alueelle tulee kaavoitettua tilaa myöhemmin rakennettavia tallirakennuksia varten, myös ajoreitit hevosten valmennukseen ja ratsastukseen ovat tarpeen.

Toisena vaihtoehtona SÖH esittää, että nykyinen katsomo korjataan matalana versiona ja lisärakentaminen tehdään samaan tasoon. Uuteen osaan sijoitetaan uudet ravintola-, peli- ja keittiötilat. Lisäksi radan aluetta tulee kehittää siten että alueelle saadaan valjastuskatokset n. 80 hevoselle, radan alitukseen

tunneli ja verryttelyalue radan keskelle, kaupungin on sen jälkeen myös taattava radalle riittävän pitkä vuokra- aika nykyisellä paikalla.

Molempien vaihtoehtojen kohdalla odotetaan nopeita ratkaisuja, jotta ravitoiminnan jatkuminen voidaan turvata ja radan ja ravien taso säilyttää.

Rainer Bystedt
 Puheenjohtaja

Stefan Bucht
 Toiminnanjohtaja

YO

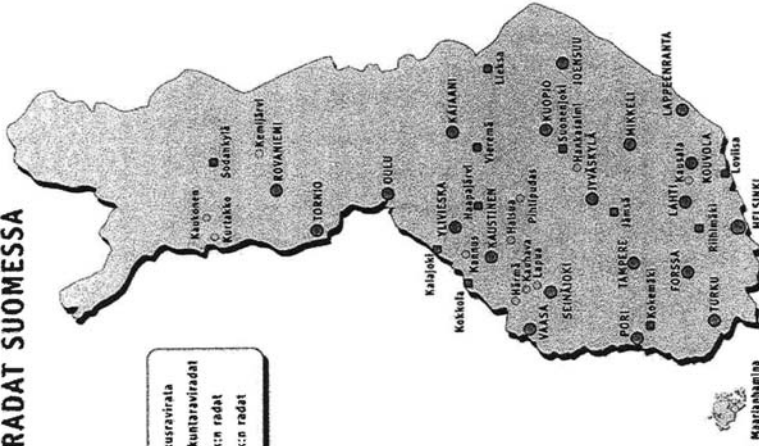
RAVIRADAT SUOMESSA

- Keskusvirralla
- Maakuntaraviradat
- 2. Ikm radat
- 3. Ikm radat

Mitä kesän ravitapahtumaa odotat eniten?

- Eiltoipet
- Suur-Hollola
- St Michel
- Kuninkuusravit
- Alon osallistua kaikkiin

Väestö

■ Takaisin ■ Etusivulle ■ Tulosta

Päivitetty viimeksi: 22.06.2004

©Intera

YI

LIITE 3**ASiantuntijatyöryhmän kokoonpano
ARBETSGRUPPENS DELTAGARE**työryhmä:

Pekka Haapanen, VASEK toimitusjohtaja

Stefan Råback, VASEK toimialapäällikkö

Antti Lahtinen, Vaasan kaupunki virastopäällikkö

Rainer Bystedt, SÖH puheenjohtaja

Stefan Bucht, SÖH toiminnanjohtaja

Carina Nyholm-Kolehmainen, Suomen ratsastajien liitto /
Pohjanmaan piirin puheenjohtaja

Pertti Malinen, Mustasaaren kunta asemakaavainsinööri

Heikki Aitoaho, arkkitehti SAFA

VAASAN SEUDUN MONITOIMI- JA HEVOSURHEILUKESKUS

19.12.2006 PÄIVÄTYN KUSTANNUSENNUSTEEN LYHENNELMÄ

Kustannusennusteen kohteena on Vaasan seudun monitoimi- ja hevosurheilukeskuksen rakentamiseen liittyvät työt. Kustannusennuste perustuu Arkkitehtitoimisto Aitoaho & Vilijasen laatimiin alustaviin kaaviomaisiin luonnoksiin sekä tilaajalta saatuihin tietoihin alueiden koosta ja rakennusten tilaohjelmasta ja laatuvaatimuksista. Kustannustaso on laadintahkeilla Haahnela-indeksi mukaan 70,0 (12/06). Kustannusennuste on laadittu rakennusten osalta alustavan toimintaohjelman (karkea tilaohjelma) perusteella ns. tavoitehinta-arvioperiaatteella. Alueiden kustannukset on arvioitu perustuen pinta-alatietoihin ja normaalitason yksikköhintoihin. Alueiden (2 340 000 euroa (alv 0%) ja rakennusten (6 431 000 euroa (alv 0%)) yhteenlaskettu kustannusennusteen loppusumma on noin **8 771 000 euroa (alv 0%)**.

Avecon Oy Ab

Tuija Hiltunen
Rakennuttajainsinööri

Vaasan seudun monitoimi- ja hevosurheilukeskus

Kustannusennuste

19.12.2006

LIITE 4

Ennusteseen ei sisälly:

- rakennuskaikaisia rahoituskuluja
- väestönsuojan raken tarnista
- tontin hankintakustannuksista
- sprinkleri järjestelmää
- irtokalusteita eikä -laitteita (videolaitteisto, kilpailulaitteisto, totolaitteisto yms., keittiön laitteet, kiintokalusteet ja irtokalusteet)

1.2 LAAJUUSTIEDOT JA KUSTANNUSENNUSTEEN YHTEENVETO

1.2.1 RAKENNUKSET

Rakennusten yhteenlaskettu pinta-ala on noin 9 980 m². Kustannusennusteen loppusumma rakennusten osalta on noin 6 431 000 euroa (alv 0%) ja se jakautuu seuraavaasti:

II kerros:	m ²	eur	eur/m ²
Sisäntuloaula (aula, wc, lipunmyynti)	200	260000	1300
Monitoimihalli (lämmön, koneellinen tulo- ja poisto)	2500	2575000	1030
Tukipalvelutilat (var., pukur- ja pesu, toto jne.)	600	477000	795
Maneesi (puolilämmin)	3000	860000	287
II kerros:			
Katsomoparvi (kahvila, kokous)	600	497000	828
Ravintola, keittiö, katsomo, kokous	250	365000	1460
Tuomaristo, toimihenkilöt (20 h)	100	145000	1450
Yritysaihiot (10*8 h)	240	305000	1271
Sostilat, varastot	50	80000	1600
YHTEENSÄ	7540	5564000	738

MAUT RAKENNUKSET	m ²	eur	eur/m ²
Kone- ja kalustusojja (kylmä)	200	30000	150
Kilpailuelinlääkari	40	48000	1200
Varastotila (puolilämmin)	100	64000	640
Varastotila (kylmä)	100	20000	200
Valiastus, kilpailukarsinat, pesupaikat (kylmä)	2000	420000	210
YHTEENSÄ	2440	582000	239

MAIUT HANKINNAT	eur
Sitrettävä katsomo 1000 h	225000
Aänentoistojärjestelmä	60000

YHTEENSÄ	9980	6431000	644
----------	------	---------	-----

VAAASAN SEUDUN MONITOIMI- JA HEVOSURHEILUKESKUS

KUSTANNUSENNUSTE

1.0 PERUSTIEDOT

Kustannusennusteen kohteena on Vaasan seudun monitoimi- ja hevosurheilukeskuksen rakentamiseen liittyvät työt. Kustannusennuste perustuu Arkkitehtitoimisto Altoaho & Viljään laatimiin alustaviin kaaviomaisiin luonnoksiin sekä tilaajalta saatuihin tietoihin alueiden koosta ja rakennusten tilaohjelmasta ja laatuvaatimuksista. Kustannusennuste on laadittu päivän hintatasoon (eli huomioiden tämänhetkinen kustannusten nousuvaihti). Kustannustaso on laadintahetkellä Haahtela-indeksin mukaan 70,0 (12/06).

1.1 LAADINTAPERVAATTEET

Kustannusennuste on laadittu rakennusten osalta alustavan toimintaohjelman (karkea tilaohjelma) perusteella ns. tavoitehinta-arvioperiaatteella. Alueiden kustannukset on arvioitu perustuen pinta-ala-tietoihin ja normaalitytön yksikköhintoihin.

Seuraavat tekijöitä on otettu huomioon arviota laadittaessa:

- Kohteen perustaminen on arvioitu normaaliin tasoon, ei arvioitu paalutusta eikä louhintaa.
- Päärakennuksen sisäntuloaula, monitoimihalli, tukipalvelutilat (sos.tilat, toto, varastot), kahvila, ravintola, aihiot ja tuomaritilat on arvioitu lämmitettäväksi Monitoimihallin, ravintolan ja keittiön on arvioitu koneellinen tulo- ja poistotilanjärjestelmä ilman jäähdytystä, muihin tiloihin on arvioitu koneellinen poisto.
- Päärakennuksessa sijaitseva maneesi on arvioitu puolilämpimäksi tilaksi.
- Varastotiloista osa (100 m²) on arvioitu puolilämpimäksi tilaksi ja loput kylmäksi tilaksi.
- Vajalastus-, kilpailukarsina- ja pesupaikkarakennus on arvioitu olevan katostyyppinen kylmä rakennus.
- Tilojen laatu on arvioitu olevan tavanomaista tasoa.
- Monitoimihallin ja aulan seinät on arvioitu lasiseiniksi.
- Maneesin alapohja on arvioitu olevan maapohja.
- Alueiden osalta kustannuksessa on lähdetty siitä, että perusmaa on routimatonta ja ettei stellä e sinny kalliota eikä paalustarvetta.
- Alueille on arvioitu sadevesiviemäröinti.
- Maastoreitit on arvioitu olevan olemassa olevia reittejä, joita kunnostetaan.
- Aita on arvioitu ainoastaan kaviouran ympärille.
- Sisältää varauksen rikos- ja paloilmoitusjärjestelmää varten.

1.22 ALUEET

Alueiden yhteenlaskettu pinta-ala on noin 106 300 m². Kustannusestymusteen loppusumma alueiden osalta on noin 2 340 000 euroa (alv 0%) ja se jakautuu seuraavasti:

	m ²	eur	eur/m ²
Pysäköintialue	125000	220000	17,6
Pihaa-alue, asf.	3000	69000	23,0
Kavioura	32200	557000	17,3
Hittisuora	14000	254000	18,1
Ratsastuskenttä	3600	63000	17,5
Lämmittely, opetusrata	5000	87000	17,4
Lämmittely, opetusrata	180	90000	500,0
Alue 2000 j/m		100000	
Aluevalaistus		600000	
Vesiliittymä+puhdistamo, varaus		100000	
YHTEENSÄ	70 300	2 140 000	30,4

Maa-oreittistöt	36000	100000	3
Valaistus		100000	
YHTEENSÄ	36000	200000	

ALUETYÖT YHTEENSÄ	106 300	2 340 000	22,0
--------------------------	----------------	------------------	-------------

1.23 KUSTANNUKSET YHTEENSÄ

Alueiden ja rakennusten yhteenlaskettu kustannusestymusteen loppusumma on noin **8 771 000 euroa (alv 0%)**.

1.3 YHTEENVETO

Kustannuksia tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon, että kustannukset on arvioitu alustavien kaaviopiirustusten pohjalta ilman tietoa kohteen sijainnista, lopullisesta huone-tilaohjelmasta tai lopullisista teknisistä ratkaisuista. Kustannuksia olisi syytä tarkastaa suunnitelmien kehittyessä viimeistään pääpiirustusvaiheessa.

Avecon Oy Ab

Tuija Hiltunen
Rakennuttajainsinööri

LIITE 5

VAASANSEUDUN HEVOSURHEILU- JA MONITOIMIKESKUS

VUOTUINEN KÄYTTÖTALOUSARVIO

MENOT

PALKAT			
Palkat		60 000	
Sosiaaliturvamaksut	4,00 %	2 400	
Työttömyysvakuutusmaksu	2,95 %	1 770	
Tapaturmavakuutusmaksuperiniä	0,60 %	360	
Eläkevak. Maksu	22,55 %	13 530	

HENKILÖSTÖMENOT YHTEENSÄ

78 060

PALVELUT

Postimaksut	200
Puheilinmaksut	1 000
Painatuskulut	500
Ilmoitukset	500
Silvovus	10 000
Alueen puhtaanapito	5 000
Vakuutukset	5 000
Koneiden ja laitt. kunnossapitopalv.	2 000
Muut palvelut, maneesien hoito	5 000

PALVELUJEN OSTOT YHTEENSÄ

29 200

TARVIKKEET

Toimistotarvikkeet	500
Sähkö	20 000
Vesi	5 000
Muu materiaali	2 240

AINEET, TARVIKKEET, TAVARAT YHTEENSÄ

27 740

VUOKRAT

VUOKRAT YHTEENSÄ

MUUT MENOT

Kavioura ja maastoreitti	10 000
Muut menot	20 000

MUUT MENOT

30 000

MENOT YHTEENSÄ

165 000

TOIMINTATULOT

MAKSUTUOTOT		
Maneesien käyttötulot	40 000	
Messu- ym. tapahtumatulot	10 000	
Ulkotilojen käyttökonvaukset	20 000	
MAKSUTUOTOT YHTEENSÄ	70 000	

VUOKRATUOTOT

Aluevuokaukset	5 000
Liikuntatilojen vuokratuotot	30 000
Ravintolan vuokratuotot	6 000
Vuokratulot toimittolista	22 000
VUOKRATUOTOT YHTEENSÄ	63 000

MUUT TULOT

MUUT TULOT YHTEENSÄ	7 000
----------------------------	--------------

SAADUT TUET JA AVUSTUKSET

Avustukset	25 000
AVUSTUKSET YHTEENSÄ	25 000

TULOT YHTEENSÄ

165 000

nopeimman kasvun alueet saattavat jatkossa siirtyä Etelä-Suomen ulkopuolelle.

Pohjanmaalla on viisasta suhtautua hevostalouteen vakavasti. Alueella on runsaasti hevosharratusten kannalta tasaisia ja rauhallisia maastoja. Hevoset tarvitsevat myös korkeatasoista rehua. Erikoistuminen hevosten rehuntuotantoon voisi olla yksi pohjalaisen maatalouden erikoistumisen suunta. Rehunviljely ja hevosten laiduntamien ylläpitävät myös omalta osaltaan pohjalaisen maaseutumaiseman monimuotoisuutta.

Viimeisten kymmenen vuoden aikana aluekehittämisen kestoteema on ollut maaseutujen ja kaupunkien vuorovaikutus. Monesti puhunnat ovat jääneet korulauseiden tasolle. Uusia vuorovaikutuksen sisältöjä ei ole juurikaan syntynyt. Nyt vuorovaikutukseen on kehittyneissä hevosten kautta uusi sisällöllinen ulottuvuus, koska hevosharrastajat asuvat enimmäkseen kaupungeissa, mutta heidän harrastuksiinsa tarvitsevat hevoset ovat maaseudulla. Hevosten kautta kaupunkilaiset saavat tuntevan maaseudun arkeen ja samalla maaseutu saa hevosten kautta uusia rahavirtoja. Kaiken kaikkiaan maalaisten ja kaupunkilaisten elämisaailmat kohtaavat yhä useammin hevosten kautta. Tällaisella kohtaamisella on väijäämättä keskinäistä ymmärtämystä rikastava ja yhteiskuntaa eheyttävä vaikutus.

Vaasaneudulla tarvitaan erityisen väkevää maaseudun ja Vaasan asukkaiden välistä vuorovaikutusta. Kansalaisista nouseva arjen yhteistyö alkaa siloittaa myös päätöksentekijöiden toisistaan kaukana olevia näkemyksiä Vaasaneudun kohtalonkysymyksistä. Tarvitaan seudullisia käytännön hankkeita, jotka osoittavat seutukunnan yhteistyön voiman. Vaasaneudun yhteinen hevostalouden kehittämishanke voisi olla juuri sellainen yhteistyön pioneerihanke, jota juuri nyt tarvitaan, kun on löydettävä yhteisiä onnistumisen kokemuksia.

Suunnitteilla olevan hevosharratusten yhteyteen kannataisi perustaa Länsi-Suomen hevostalouden osaamiskeskus. Sen tehtävänä olisi edistää hevosiin liittyvää yrittäjyyttä. Myös alan koulutus ja tutkimus olisivat tärkeitä. Pohjanmaan yliopistoille ja ammattikorkeakouluille avautuisi hyviä yhteistyömahdollisuuksia. Lisäksi erikoistuttaisiin hevosalalan ammatillisiin tutkimuksiin. Osaamiskeskuksen tehtäviin kuuluisi myös hevosten kulttuurihistoriaan liittyvä tiedonkeruu ja tutkimus sekä hevosten hyvinvointia edistävä perus- ja soveltava tutkimus.

Hevosiin liittyvästä matkailusta kehitettäisiin osaamiskeskuksessa voimakkaasti etenevä Pohjanmaan elinkeino. Asiakkaat tulisivat paitsi Pohjanmaalta ja muualta Suomesta, myös enenevästi ulkomailta. Pohjanmaan tasaiset maat tarjoavat mahdollisuuksia laajoille ratsastureitistöille ja erikoistuneille hevostalouden muodoille.

Vaasaneudun kunta ja Pohjanmaan liitto voisivat ryhtyä yhteiseen työhön hevosharratusten siihen liittyvän hevostalouden osaamiskeskuksen synnyttämiseksi. Hevostalouden osaamiskeskus yhdistäisi monipuolisesti Vaasaneudun kuntia, yrityksiä, yliopistoja, ammattikorkeakoulua, ammatillisia oppilaitoksia, matkalluorganisaatioita, kansalaisjärjestöjä sekä yksittäisiä kansalaisia. Se olisi yhteistyön ja keskinäisen luottamuksen luonnehtiman uuden Pohjanmaan yksi ensimmäisistä voimannäyttöistä.

Hevotalous ja Vaasaneutu¹

Hevostalouden valtakunnallinen tilanne

Hevostalous tarkoittaa hevosiin kytkeytyvää yrittäjyyttä ja kansalaistoimintaa. Hevostalouden voimistuminen edellyttää monipuolisia hevosten hyvinvointia sekä niiden yhteiskunnallisia tehtäviä edistäviä kehittämishankkeita ja tutkimuksia.

Vuonna 1950 Suomessa oli noin 400 000 hevosta. Valtaosa niistä oli maa- ja metsätaloudessa käytettyjä työhevosia. Maaseudun rakennemuutoksen myötä hevosten määrä alkoi vähetä nopeasti. Vähimmäillään hevosia oli 1980-luvulla vain noin 30 000. Vähitellen hevosten määrä alkoi lisääntyä. Tällä hetkellä niitä on noin 70 000. Määrä lisääntyy noin 1000:lla hevosella vuodessa.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana hevostalouden tärkein kasvusuunta on ollut talliyrittäjyyden lisääntyminen. Taustalla on hevosen roolin vahvistuminen elämyksen tarjoajana. Samalla ovat myös aiкуiset kiinnostuneet hevosiista yhä enemmän. Uusia hevosharrastuksen muotoja ovat esimerkiksi valjakkoajo, lännenratsastus ja ratsastusvaellukset. Luonnonsuojelualueilla hevosia käytetään yhä enemmän myös perinteisinä työhevosina.

Hevostalleja on maassamme 15 000 ja niiden määrä on vahvasti nousussa. Tallit tarjoavat noin 3 500 koko-aikaista ja 6 000 osa-aikaista työpaikkaa. Lisäksi tallien yhteydessä työskentelee noin 7 000 hevosharrastajaa vapaaehtoisina avustajina. Hevosyrittäjille tehdyssä kyselyssä ilmeni, että lähivuosien aikana Suomeen on syntymässä 1 300 uutta alan yrittäjä. Tällä hetkellä hevotalous on yksi maaseudun nopeimmin etenevistä yrittäjyyden suunnista. Hevosiin perustuva yrittäjyys sopii erinomaisesti maatilojen yhteyteen, mutta myös maatalaan kytkeytymätön hevosityrittäjyys on merkittävä mahdollisuus.

Pohjanmaan on hevostalouden luovuttu maa

Hevotalous painottuu Etelä-Suomeen. Maakuntien välisessä vertailussa Pohjanmaa erottuu keskimääräisenä hevostaloualueena, jonka kasvuluvut ovat toistaiseksi olleet mallillisia. On odotettavissa, että Etelä-Suomen kasvu alkaa vähitellen taittua. Hevotalous on luonteeltaan suuria maa-alueita vaativaa. Merkkeitä hevostalouden ja muiden toimintojen välisten jännitteiden kasvusta on jo Etelä-Suomessa näkyvissä. Tämän seurauksena hevostalouden

¹ Tekstin sisältämät asiatiedot perustuvat artikkeliin: Varkia, Rauni, Sirpa Pussinen & Jukka Korhonen (2006). Elvyttäkö hevonen maaseudun ?. Maantieteellinen aikakauskirja Terra Vol 118 N:o 3-4.

sysselsättning. När man tog hänsyn till multiplikatoreffekterna så kunde man addera till mellan 450 och 900 helårsjänster som *indirekt* sysselsatta inom hästhushållningen. Sammanlagt genererade hästnäringen i Värmland/Dalsland alltså mellan 900 och 1300 helårsjänster (Quist 2005, 13). Det är sannolikt att hästnäringen i Österbotten inom några år kommer att ha minst samma samhällsekonomiska betydelse. En tumregel när det gäller hästarnas sysselsättningseffekt är att 8-10 hästar genererar ett helårsarbete. Det här relationstalet används både i Norge och Sverige (Näringspolitik för hest 2000; Johansson m.fl. 2004; Quist 2005).

Hästar och livsstil

Hur kan förklara det snabbt växande intresset för hästar i de högt utvecklade industrisamhällena? Från en sociologisk utgångspunkt kan man finna flera viktiga processer.

Den första handlar om livsstilsförändringar när medelklassens inkomster stiger över en viss nivå. En allt större del av befolkningen har råd att spendera en allt större del av sin inkomst på aktiviteter relaterade till fritiden. Det är t.ex. typiskt att resande och turism växer parallellt med den generella inkomstnivån i ett land. När medelklassen ”väljer” fritidsaktiviteter så handlar det dels om tillfälliga modeförändringar men det handlar också om djupare liggande processer, där breda samhällsklasser tar över aktiviteter som tidigare varit förbehållna ett tunt skikt av rika människor. Hobbyer och aktiviteter som tidigare haft något av ”överklass” i sig tenderar därför att spridas i samhället och övertas och bli varje Anderssons och Virtanens vardagshobby. Ridsporten har utvecklats ganska långt efter den här modellen – också om här finns särskilda drag som handlar om hästar-flickor som eventuellt har sina rötter också i andra sammanhang. Också modellen att ha bostad både på landet och i stan är en gammal och välkänd livsform inom högre samhällskikt; en modell som i dagens Finland har blivit möjlig för en betydande grupp människor. Kombinationen att bo på landet och samtidigt ha möjlighet att hålla sig med häst har blivit ett lockande alternativ.

När hästhushållningen nu växer så snabbt så är det emellertid för att den ger rum för flera parallella utvecklingsdrag. Travsporten har sina rötter djupt i det agrara samhället med starkt manliga förtecken men den fick en ny chans när den kopplades till den moderna människans spelintressen. Hästhushållningen växer alltså nu parallellt längs en ”maskulin” historisk utvecklingslinje med travsport i centrum och en ”feminin” linje kring ridsport, kropps-kultur och terapi.

Men i bakgrunden finns ännu en mycket tydlig kulturell förändring som gäller den ”senmoderna”, urban människans förhållande till djur och relationen mellan människor och djur. Det är ju inte bara hästarna som blivit våra älskingsdjur. Antalet hundar, katter, sköldpaddor, ormar osv. ökar också konstant. När djuren inte längre är viktiga för den primära ekonomiska utkomsten, tycks de istället bli så mycket viktigare för oss som mer eller mindre förmånskligade sällskapsdjur. I den samtida djurhållningen har djuren blivit våra nära, ibland våra närmaste, vänner. Här utgör hästarna ett gott

Den växande nya hästhushållningen – ekonomi och livsstilar

Erland Eklund, HÄSTSAM, Samhälls- och vårdvetenskapliga fakulteten, Åbo akademi, Vasa

Om hästhushållningens ekonomiska betydelse

Den s.k. nya hästhushållningen ”växer så det knakar” i de högt utvecklade industrisamhällena. I Sverige, där tillväxten varit väldigt snabb, räknade man år 2004 att hästnäringen sammanlagt hade en omsättning på 20 miljarder kronor per år och att den sysselsatte 10 000 i helårsarbete. I tillägg beräknade man att det uppkom spridningseffekter upp till 25 miljarder med ytterligare 18 000 sysselsatta. Uträkningen byggde på antagandet att det då fanns 250 000 hästar i Sverige men senare har man kommit fram att antalet antagligen ligger nära 300 000 (Johansson, Andersson & Hedberg 2004; Qvist 2005). Man skall då komma ihåg att ”avhästningen” av Sverige var minst lika häftig i Sverige som i andra nordiska länder. Sverige var på 1960-talet nere i 70 000 hästar; i Finland var antalet som lägst på 1980-talet då vi hade ca 30 000 hästar och har idag vuxit till kanske 70 000. I Norge finns idag ”endast” ca 45 000 hästar men man har satt igång en betydande forsknings- och utvecklingsarbete (Näringspolitik för hest, Instilling fra Näringspolitisk utvalg 2000)

Att den ekonomiska betydelsen av hästnäringen i Sverige är så omfattande beror framför allt på att spelverksamheten inom trav och galopp har vuxit till en storindustri och den utgör idag näringens motor. Omkring hälften, eller 10 miljarder SEK, kommer från spelverksamheten. Men hästnäringen har stor ekonomisk betydelse också utanför den professionella spel- och tävlingsverksamheten. Man räknar med att mellan 15 och 20 procent av omsättningen går till jordbruket och andra företag på landsbygden i anslutning till uppfödning och avel. Försäljning av utrustning, förbrukningsmaterial och medicin har också en stor ekonomisk betydelse, liksom även ridskolorna. Hästturismen har inte heller i Sverige tills vidare någon större ekonomisk betydelse. Man bör dock lägga märke till att Turistdelegationen tillsammans med LRF och Jordbruksverket år 2004 lanserade ett brett upplagt projekt om ”Häst-Sverige som upplevelseindustri – underlag för en nationell bransch-satsning på hästturism”, så vi kan nog förvänta oss att hästturismen inom några år kommer att få en given betydelse som program inom turismen. Den mest professionella hästturismen finner man idag på Irland och Island, men den har en växande roll också i Ungern, Spanien och Frankrike (Wennebro 2004). Också i Norge pågår som bäst en utredning om hästen i turismnäringen (Ericsson 2006).

När det gäller hästnäringen i Österbotten kan det vara av intresse att ta del av en detaljerad studie rörande hästnäringens samhällsekonomiska betydelse i Värmland och Dalsland, dvs. en rural region utanför Stockholms influensområde. Antalet hästar uppgick där till något över 12 500; en siffra som kan jämföras med 11 500 som vi får om vi slår samman antalet hästar i hela Österbotten (Heiskanen m.fl. 2002, 69-83). När det gällde den direkta sysselsättningen så fann man att trav och lambbruk utgjorde de största sektorerna, men ridsport och varor/tjänster låg inte långt efter beträffande sysselsättnings-effekt. Sammanlagt handlade det om 452 helårsjänster i form av *direkt*

exempel. Hästarna har en stor betydelse i "terapeutisk" mening – om vi använder begreppet i en bred och positiv betydelse. Det har sagts att stallmiljön i Sverige blivit "den största och mest besökta ungdomslokalen". Men det är inte bara i ungdomsarbetet som hästarna visat sig ha en sådan betydelsefull roll. "Häst och hälsa"-temat växer i alla riktningar (Hest og Helse 2005). Det finns ett växande intresse för hästar i socialpedagogiskt arbete, liksom när det gäller stöd och utveckling av människor med nedsatt rörelseförmåga eller andra handikapp.

Hästhushållningens tillväxt sker inte utan växtvärk. Hästar är stora biologiska varelser som sätter sina spår i form av lukter, avföring och trampade stigar. ALLA människor är inte djurälskare, inte heller hästälskare. Våra samhällen, som också hos oss får allt flera urbana drag, hyser också ett passionerat intresse för renhet och hygieni. Kring hästnäringen möts – inte alltid utan friktion – denna i kulturen och byråkratrin starkt förankrade krav på renhet och hygieni med hästvännernas mera avspända förhållande till biologiska processer. I samhälls- och markplaneringen har man varit ganska oförberedd på hästarnas och hästmänniskornas talrika återkomst. Vi måste inom de närmaste åren se till att vi kan bygga upp kompetens och kunskap inom olika planeringsprofessioner beträffande hästarnas num och plats både i städer och på landsbygden - men framför allt i de "rurbana hästcirklar" som i snabb takt växer fram kring större och mindre städer. Den nya hästhushållningen utgör på många sätt en utomordentlig chans för Österbotten att profilera sig som ett samhälle där det finns rum för människors positiva umgänge med hästar – och kanske kan hästnäringen också på sikt bidra till att skapa några nya produkter på den något bleka österbottniska turistmarknaden.

Källor:

- Ericsson, B. (2006), *Häst i turistnäring – marknadsundersökelse*. Lillehammer: Östlandsforskning, ÖF-notat 10/2006.
- Heiskanen, M-L., Klemola, I., Kumpulainen, M. & Kauppinen P. (2002), *Hevostalous – merkitys ja tulevaisuus Suomessa*. Hevostietokeskus 2002.
- Hest og Helse* (2005), Arsmelding. Stiftelsen Norsk Hestesener.
- Johansson, D., Andersson, H. & Hedberg, A. (2004), *Hästnäringens ekonomiska betydelse i Sverige*. Uppsala: SLU, Institutionen för ekonomi.
- Näringspolitik för hest*, Instilling fra Næringspolitisk utvalg 2000.
- Querst, J. (2005), *Hästnäringens samhällsekonomiska betydelse för region 5*. Otryckt utredning.
- Wennebro, T. (2004), *Häst-Sverige som upplevelseindustri – underlag för en nationell branschutskning på hästturism*. Stockholm: Turistdelegationen.

Hästsportens betydelse för utövarna

Nora Brandt, *HÄSTSAM, Svenska social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors universitet.*

Hästhållning har historisk sett varit en manlig syssla. Männan har använt hästarna som arbetshäst i jordbruk och skogsbruk, som vagnhästar och för militära syften (Vasara 1987). Den så kallade fritidshästen har i Finland gjort sin entré på allvar från och med senare hälften av 1900-talet. Därmed inte sagt att brukshästarna inte ibland också användes för nöjen, tex. travtävlingar har förekommit redan en längre tid. Hästhållningen fick en rejäl nedgång under 1970-talet och först under 1990-talet har hästmängden igen börjat stiga. Orsakerna till det minskade antalet hästar kan sökas främst i och med jordbrukets och skogsbrukets förändringar där maskiner intog hästarnas plats samt arméns avveckling av hästanvändning.

Tabell 1: Antal hästar i Finland åren 1920-2004

År	Antal hästar
1940	375 000
1950	408 800
1960	251 000
1970	91 436
1980	31 500
1990	45 400
2005	63 770

Källa: Suomen Hippos

Brukshästen blev överflödig och här kom också en brytning att ske inom den manligt dominerade hästvärlden. När brukshästen skrittade av den finländska hästscenen klev en annan aktör fram, fritidshästen, och i tyglarna höll de unga flickorna. Ridsporten blev snabbt en populär flicksport. Ridskolor grundades i var och annan kommun och antalet aktiva steg. Snart hittade också de vuxna kvinnorna till stallet. En del som mammor till hästflickorna, andra som ivriga nybörjare. För tillfället är ridsportens aktivaste grupp de vuxna kvinnorna, 59% av Finska Ryttaförbundets medlemmar är över 19 år. Och av denna grupp utgör 90% kvinnor. Bland de yngre är flickdominansen ännu större, 98% av utövarna under 19 år är flickor (SRL). Medan ridsporten ble flickornas och kvinnornas sport, förblev travsporten manligt dominerad. Samma struktur återfinns även i andra nordiska länder. Travsportens mansdominans kan emellertid komma att förändras, et stort antal flickor har hittat till sporten i och med att travsporten de senaste åren har satsat på barn och ungdomsverksamhet. De unga kan tex. få gå i travskola och köra ponnytrav. Flickorna är i solklar majoritet i ponnytraven, vilket också syns på tävlingsresultaten (Suomen Hippos).

Varför är hästar en så populär hobby för flickor och kvinnor? Här kan förstås hittas lika många sv som utövare, men vissa generella aspekter bör ändå belysas. För det första erbjuder hästhobbyn olika sociala färdigheter som ur könsperspektiv är speciellt intressanta. Hästhållning innebär dels omsorgspraktiker och "mjuka värden" men innefattar också många "kontra-femina" element som flickor och kvinnor kan träna sig i och som kan komma dem till godo såväl privat som offentligt. Denna typ av resursträning, där individer får träna sig i vissa färdigheter som i förlängningen ger dem styrka också utanför verksamhetens ramar, kallas "empowerment". Inom hästsporten förekommer olika former av praktiker som ökar flexibiliteten i den könspraxis som enligt många

teoretiker har en central roll i konstruktionen av kön. Att på så vis tänja på gränserna inom rådande könspraxis anses leda till social förändring (Giddens 1983, Butler 1999). En del av denna empowerment berör det kroppsliga. Sociologen Pierre Bourdieu (2001) begrepp "kropp-för-andra" och "kropp-för-sig" möjliggör en intressant analys av sociala förändringar som kvinnors aktiva sportande för med sig. Bourdieu menar att femininitet skapas genom att vara vacker, till lags och att kvinnors kroppar är tillgängliga (för män). Flickors och kvinnors kroppar blir då snarast till för åskådaren, en kropp-för-andra. Detta leder till kroppslig osäkerhet i och med att kvinnor måste leva i verkligheten mellan sin egen kropp och en idealkropp som är bunden till rådande skönhetsideal. Ett sådant tillstånd skapar alienation till den egna kroppen som i sin tur kan förorsaka olika former av kroppsförakt. Men till exempel aktivt idrottande, menar Bourdieu, kan göra att flickor och kvinnor "ärligt" sina kroppar. När man rider, kör häst eller arbetar i stallet är det funktion och styrka som är i fokus. Kroppen behöver inte vara vacker och till för andras blickar. Fokus vänds istället på den funktionella och starka kroppen som finns till för individen själv, det blir en kropp-för-sig själv. Denna aspekt är särskilt viktig för unga flickors kroppsliga utvecklingsprocess.

För det andra är stallmiljön speciell. Stallet som socialt rum erbjuder såväl kontakt till andra människor och kontakt till hästarna. Stallet som rum kan analyseras med Erving Goffmans (2000) begrepp "bakre region". Den bakre regionen är i motsats till den främre regionen ett ställe där man kan få slappna av, bryta mot de normer man förväntas leva upp till i den främre regionen. Den bakre regionen kan erbjuda en övningsarena för de kroppsliga praktiker som bryter mot rådande könspraxis. Stallet i form av en bakre region kan alltså möjliggöra empowerment hos de kvinnor och unga flickor som aktivt utövar ridsport.

Men stallet är inte bara en simulerande hobby för kvinnor och flickor, utan även för män och pojkar. Med hästarna och i stallet får olika färdigheter tränas, att ta ansvar, värda hästen och kommunicera med såväl djur som människor. Stallet skapar gemenskap och trygghet, samtidigt som sporten erbjuder utmaningar och spänning. Hästsporten är också en speciell sport ur könsynvinkel eftersom den i tävlingsammanhang inte delar upp kvinnor och män i olika klasser: kvinnor och män tävlar alltid mot varandra.

Ur ett samhällsperspektiv kan hästhobbyn gynna utvecklingen av sociala färdigheter och samtidigt utgöra hälsosam motion för utövarna. Ett koncept där såväl trav som ridsport skulle fungera på samma område torde gynna de aktiva såväl socialt som sportsligt. Att satsa på hästsport är också ett ställningstagande för jämställdhet. Genom att se på vilka resurser som satsas på flickors respektive pojkaras fritidsintressen (ishallar mm) synliggörs en snedvridning i utdelningen av de ekonomiska resurserna. Denna snedvridning, där ridning nämns som exempel, har bland annat uppmärksamats inom social och hälsovårdsministeriet (Social- och hälsovårdsministeriet 2006). Detta faktum har bestyrkts genom forskning, tex i Sverige har Ulf Blomdahl (Riksidrottsförbundet 2003) undersökt hur Stockholm satsar resurser på idrott. Tabell 2 här nedan visas Blomdahls resultat:

Tabell 2.

Antal miljoner kronor som män respektive kvinnor tillgodegjorde sig av Stockholms stads satsningar inom varje verksamhetsområde 1995

	Kvinnor (mkr)	Män (mkr)	Totalkostnad (mkr)
Konstisusen hockeybana			
Konstisusen bandyplan			
Fotbollsplaner	18	87	105
Rundbana skridskor			
Fridrottsanläggningar			
Motionsspår/skridspår	0.3	0.7	1

Motionscentraler	0,3	0,7	1
Sporthallgymnastiksal	15,5	18,5	34
Simhall	25,5	20,5	46
Ridanolagning	4,5	0,5	5
Summa	64,1	127,9	192

Källa: Blomdahl (1996). Att de fem första kategorierna redovisas tillsammans beror på avsaknaden av möjlighet att bryta ned dessa kostnader i respektive idrottsverksamhet.

Ur tabellen kan man utläsa att Stockholm har år 1995 satsat 64, 1 miljoner på kvinnors idrott och nästan dubbelt mer, 127,9 miljoner på männens idrott. Blomdahl menar att situationen i andra svenska kommuner är likartad eller sämre. I brist på forskning från Finland får vi se den svenska undersökningen som en indikator på en struktur som torde vara likartad även i Finland. Som åtgärder på denna sneda fördelning menar Blomdahl bland annat att kommunerna bör syna sina större satsningar ur ett könsperspektiv och satsa på idrotter som domineras av flickor.

Källor:

- Bourdieu, Pierre (2001). *Masculine Domination*. Polity Press, Cambridge
- Butler, Judith (1999). *Gender Trouble*. Routledge, New York.
- Finska Ryttaförbundet (2006). www.ratsastus.fi 1.2.2006
- Giddens, Anthony (1983). *Central Problems in Social Theory. Action, Structure and Contradictions in Social Analysis*. The Macmillan Press, London.
- Goffman, Erving (2000). *Jaget och maskerna. En studie i vardagslivets dramatik*. Fäth & Hässler, Smedjebacken
- Suomen Ratsastajainliitto
- Riksidrottsförbundet (2003). *Idrott, kön och genus. En kanskapsoversikt*.
<http://www.rf.se/files/%7BF6298281-C394-414F-BA8C-E48B6D29C97C%7D.pdf> 27.11.2006
- Social- och hälsovårdsministeriet (2006). *Tasa-arvoa tavoittelemassa*
<http://www.stm.fi/Resource.phx/publishing/stors/2006/11/hu1162885146980/passthru.pdf> 27.11.2006
- Suomen Hippos (2006).
http://www.hippos.fi/hippos/tilastot/jalostus_ja_kasvatus/hevoskannan_kehitys.php 27.11.2006
- Suomen Hippos (2006). <http://www.hippos.fi/hippos/listat/vuosi2006/pomiligavo.php> 27.11.2006
- Vasara, Erkki (1987). *Suomen ratsastusurheilun historia*. Suomen ratsastajainliitto.

Hevostoiminnan kunnallisoikeudelliset mahdollisuudet

Kirsi Rajala, HÄTSAM, Svenska social- och kommunalhögskolan, Helsingin yliopisto

Kunta voi joko yksin tai yhdessä muiden kuntien kanssa toteuttaa elinkeinopolitiikkaansa itsehallintonsa nojalla pitkälti oman harkintansa mukaan (PL 121 §). Suurissa hankkeissa, jonka vaikutukset ylittävät kuntarajat on hyvä tehdä seudullista yhteistyötä ja nähdä vaikutukset maakunnallisena hyötynä. Myös maankäytön suunnittelussa ja muissa ympäristöasioissa kunnilla on vahva pääosvallta. Kunnat hulehtivat itse omien alueidensa suunnittelusta sekä ympäristöasioiden ohjauksesta ja valvonnasta. (Ryynänen 2004). Alueiden suunnittelu välineinä kunta käyttää alueidensa kaavoitusta, asema- ja yleiskaavaa kunnien et tarvitse enää vahvistuttaa valtion viranomaisessa (MRL 37 § ja 52 §). Alueiden käyttöä voidaan ohjata myös kuntien yhteisellä yleiskaavalla, joka vahvistetaan ympäristöministeriössä. Yleiskaavassa voidaan esimerkiksi osoittaa ratsastusreitistöjä.

Hevostoimintapuitteiden suunnittelussa maankäyttö- ja ympäristöoikeudelliset kysymykset ovat ensisijaisen tärkeitä. Maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteiden mukaan alueiden käyttö täytyy suunnitella siten, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään, ekologisti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä (MRL 62 §). Suurissa rakennushankkeissa, joilla on vaikutusta yli kuntarajojen, kaikki elementit on otettava tarkoin huomioon. Tässä hankkeessa painotetaan jokaisen osallistumismahdollisuuksien turvaamista asioiden valmistelussa. Suunnittelun laatu ja vuorovaikutisuus, asiantuntemuksen monipuolisuus sekä avoin tiedottaminen on ensisijaisen tärkeää. Vuorovaikutus ja avoimuus jo suunnitteluvaiheessa lisäävät maankäyttö- ja ympäristöopäätösten legitimitiittä ja ehkäisevät konflikteja toteuttamistavheessa ja toteuttamisen jälkeen ja luovat kaikkia osapuolia mahdollisimman tyydyttävän lopputuloksen.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 4 §:ssä säädetään kunnan tehtävästä ohjata ja valvoa rakentamista. Hevostoiminnan ympäristöä ajatellen kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on valvoa kaavojen noudattamista, hulehtia rakentamisen ja muiden toimenpiteiden lupien käsittelymisestä sekä osaltaan valvoa rakennettua ympäristöä ja rakennusten kunnosapitoa ja hoitoa. Muutoksena aikaisempaan Maankäyttö- ja rakennuslakiin nykyinen laki on myös lisännyt kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia ja vuorovaikutusta omaa ympäristöänsä koskevassa päätöksenteossa (MRL 62 §). Myös kuntalaki on asettanut tavoitteekseen kuntalaisten osallistumista ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämisen (26 § - 31 §).

Myös kunnan rakennusjärjestys saattaa vaikuttaa hevostoimintapuitteiden rakentamispäikkään ja sijoittumiseen. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti *kunassa tulee olla rakennusjärjestys*, jossa voidaan antaa paikalliset olot huomiioonottavia määräyksiä rakentavalle kuntalaiselle. (MRL 14.1 §) Hevostoimintaa ajatellen nämä määräykset voivat koskea hevostallin sekä muiden tarvittavien rakennusten rakennuspaikkaa, rakennuskokoa, rakennuksen sijoittumista ja sopeutumista ympäristöön sekä rakennustapaa, istutuksia, veshuollon järjestämistä yms. (MRL 14.2 §). Kunta päättää pitkälti itse rakennusjärjestyksen sisällöstä. Kunnan ei tarvitse sisällyttää rakennusjärjestykseensä määräyksiä hevostoiminnasta, jos se ei katso niitä tarpeelliseksi.

MRL 116 §:ssa säädetään rakennuksen paikkasta ja sen soveltuvuudesta käyttöarokoitukseensa. Vaikka MRL sääntelee pitkälti rakennusluvan ehdoista, myös muut ympäristöasäädökset ovat saattamman tärkeitä rakennuslupaharkinnasta. Sekä lupaviranomaisen että hankkeen toteuttajan tulee ajoissa tiedostaa muiden lakien aiheuttamat velvoitteet hevostoiminnan sijoittumisen kannalta. Ympäristönsuojelulaki (YSL) 4 § säätelee ympäristön pilaantumisen aiheuttavan toiminnan

vaikutusten ehkäisemisestä ennalla. Tämä ennaltaehkäisy voi tapahtua kaavoitusratkaisuisissa sijainnohjauksen kautta. Mikäli hevostoiminnan katsotaan aiheuttavan ympäristön pilaantumisvaikutuksia, se voidaan velvoittaa sijoittamaan YSL 6.1 §:n perusteella siten, ettei se aiheuta pilaantumista tai sijoittaa toiminta siten, että haitat voidaan ehkäistä.

Hankkeessa myös terveysnsuojelulliset näkökohdat otetaan huomioon. Kunta huolehtii alueensa terveysnsuojelun valvonnasta. Terveysnsuojelulain (TSL, 763/1994) tavoite on ennaltaehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa. Suojelun kohde on ensisijaisesti ihminen. TSL sisältää toiminnan sijoittamista koskevan periaatteen, jonka mukaan toiminta on sijoitettava niin, että terveyshaittojen syntyminen ehkäistään. Terveysnsuojeluasioiden lupamenetelyssä sovelletaan ympäristönsuojelulakia. TSL sisältää sen sijaan normit toimintojen ilmoitusvelvollisuudesta, joka toimii ennakkovalvontana. TSL:n mukainen ilmoitus hevostoiminnasta on tehtävä aina, kun talli tai hevostarha sijoitetaan asemakaava-alueelle. Hevostoiminnanharjoittajan on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista kirjallinen ilmoitus kunnan terveysnsuojeluviranomaiselle toiminnastaan asemakaava-alueella. (TSL 13.1 §).

Hevosella liikkumisen tavoitteena on turvallisuus ja haitattomuus ulkopuoliselle. Suuret hevostoimintakeskukset luovat hyvät edellytyksiä tällaiselle liikkumiselle. Turvallisinta ja haitattominta hevosella liikkuminen on, jos hevosilla on omat liikkuma-alueet ja väylät. Tällaisia paikkoja ovat raviradat, ratsastuskentät, maneessit sekä ratsastusia ja hevosajoa varten varatut omat reitit tai tiet.

Järjestyslain 15 §:n mukaan ratsastaminen on kielletty kuntopoluilla, juoksuradoilla, laduilla ja urheilukentillä, jollei sitä ole erikseen liikennemerkillä sallittu. Yleisillä teillä ratsastaminen ja hevosajoneuvolla ajaminen on sallittua liikennesääntöjen asettamin rajoituksin. Yleiset tiet eivät kuitenkaan ole turvallisia liikkumispaikkoja hevosille, koska liikkuminen muun liikenteen seassa luontokappaleella aiheuttaa vaaratilanteita. Siksi hevosella liikkumiselle olisi hyvä olla omia alueita ja reittejä.

Jokamiehenoikeuksilla tapahtuva satunnainen ratsastaminen luonnossa on sallittua maksutta toisen maalla ilman lupaa, ellei siitä aiheudu haittaa maanomistajalle. Säännöllisestä ratsastamisesta on kuitenkin hyvä sopia maanomistajan kanssa. Hevosajoneuvolla eli kärryillä ajo ei kuulu jokamiehenoikeuksiin. (Ympäristöministeriö 2003) Jokamiehenoikeuksia rajoittavat eräät rikoslain pykälät, kuten RL:n 28. luvun 11 § säännös hallinnanloukkauksesta ja RL 35. luvun säännökset vahingonteosta. Toisen pihamaalla ei saa käyttää kulkutienään ja esim. toisen viljelyksillä liikkuminen on kiellettyä. Yksityisellä satunnainen ratsastaminen on myös sallittua jokamiehenoikeuksin, jollei siitä aiheudu haittaa ja lisää tienpitokustannuksia. Puikkoihin, joissa saa jokamiehenoikeuksin liikkua, maanomistaja ei saa rajoittaa liikkumista esim. pystyttämällä ratsastusia kielteväää taulua (LSL 36 § §)

LIITE 9

Yksityistiet ovat yleensä rauhallisempia kuin yleiset tiet ja siksi ne kiinnostavat hevosella liikkujaa. Teiosakkaalla itsellään on periaatteessa rajaton oikeus käyttää tietä hevosella liikkumiseen, myös esim. ravivalmennukseen. Tieteen aiheutunut mahdollinen lisärasitus voidaan tosin huomioida tveyskikköjä määrätessä. Tietkuntaan kuulumatontarvitsee luvan yksityistien käyttämisestä hevosajoneuvolla ajoon sekä säännölliseen tai ammatilliseen ratsastustoimintaan. Tienkäyttäjälle voidaan määrätä käyttömaksu tai tienkäyttäjälle voidaan myöntää pysyvä tienkäyttöoikeus elinkeinonharjoittamisen nojalla. Pysyvän tienkäyttöoikeuden haltijalla on samanlaiset velvoitteet tienpiston kuin teiosakkailla ja tiekunta voi määrätä maksettavat tieyksiköt arvioidun hyödyn ja tienraston mukaan. Mikäli tiekunta haluaa pystyttää ratsastuksen tai hevostoiminnan kietävän

liikennemerkkin, se on tehtävä kunnan tielautakunnan kautta. Tällöin ratsastus- ja hevosajo on kielletty myös tieosakkailta itseltään. Kunnan tielautakunta ratkoo myös yksityistieasioiden konflikteja. (Hämäläinen 2004)

Lähteet:

Lainsäädäntö

- PL Suomen Perustuslaki 731/1999
LSL Luonnonsuojelulaki 1096/1996
MRL Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999
RL Rikoslaki 39/1889
TSL Terveydensuojelulaki 1022/2000
YSL Ympäristönsuojelulaki 86/2000

Kirjallisuus:

- Hämäläinen, Esko (2004). Tiekunta ja tieosakas. Suomen tieyhdistys.
Ryyuänen, Aimo (2004). Kuntien ja alueiden itsehallinto – kehittämissuositukset. Edita
Ympäristöministeriö (2003). Jokamiehenoikeudet. Vapaus ja vastuu kulkevat käsi kädessä.

LIITE 10

HEVOSURHEILUKESKUKSEN KONSEPTISUUNNITTELU

Minkä tahansa tuotteen, myös Hevosurheilukeskuksen, strategisessa suunnittelussa on otettava huomioon kolme peruslähtökohtaa: tuote, aseointi kilpailijoihin nähden sekä kysyntä.

Tuote

Hevosurheilukeskuksen ydintuote rakentuu ratsastus ja ravitoiminnan ympärille. Ensimmäisessä vaiheessa tarkoituu on rakentaa keskus, jossa on ravirata, ratsastusmaneesi, sekä näihin liittyvät oheispalvelut, kuten tallipaikat ja katsomot. Hevosurheilukeskuskonseptin ydintuotteen, ratsastus- ja ravitoiminnan ympärille muodostuu konsepti neljä osa-aluetta: *viihtyminen/hautinto, innovointi/uudet palvelut alueella, harrastajat ja koulutus.*

Hevosurheilukeskuksesta halutaan monipuolinen vapaa-ajanviettopaikka, paitsi harrastajille, kaikille seudun asukkaalle; keskuksessa olisi mahdollisuus tutustua hevosiin ja siihen liittyvään harrastustoimintaan. Suuriin yleisötapahtumiin, kuten raveihin ja ratsastuskilpailuihin, liittyy oleellisesti *viihtyminen*, sosiaalisuus, kokemuksellisuus ja nautinto. Hevosharrastuksen ja ihmisten kiinnostuksen hevosurheilua kohtaan koko ajan kasvaessa, keskus olisi oiva paikka vastaamaan näihin kuluttajien tarpeisiin. Keskuksessa viihtymisen ja nautinnon tunteen takaisivat yleisötapahtumien lisäksi ravintolapalvelut, ehkä myös perinteisistä hevosurheilutapahtumista poikkeavat tapahtumat.

Keskusta tulee vahvasti positiivisesti leimaamaan *innovatiivisuus*. Uusi keskus mahdollistaa ”erilaisen ajattelutavan” jo suunnitteluvaiheessa. Innovatiivisuus voisi näkyä esimerkiksi bioenergian käytönä ratsastusmaneesin lämmityksessä. Lisäksi keskuksen ollaan suunnittelemassa mailin ravirataa. Myös ajatus eläinkrematoriosta ja Vaasan seudulle kauan kaivatusta eläinklinikasta ovat mukana hevosurheilukeskuksen suunnittelussa.

Keskuksen on siis tarkoitus toimia paitsi harrastajien kohtauspaikkana, myös mahdollisuutena ei-harrastajille tutustua hevosiin ja ehkä tätä kautta innostua harrastuksesta. Ihmiselle, joka ei ole koskaan ratsastanut, voi olla suuri kynnys lähteä yksityisille hevosstalleille ja aloittaa Ravien lisäksi toinen tapa saada ihmisiä tutustumaan hevosurheiluun olisikin erilaisen *koulutustoiminnan* järjestäminen. Mahdollisuuksia on monia; lasten ja aikuisten alkeiskurssit, ratsastusta kehitysvammaisille, harrastajille korkean tason valmennusta. Myös Mustasaaren ammattiopiston kanssa voitaisiin tehdä koulutusyhteistyötä. Opiskelijat voisivat suorittaa opintojaan hevosurheilukeskuksessa ja toisaalta taas järjestää koulutusta keskuksen asiakkaille esimerkiksi osana työharjoittelua.

Neljäntenä konseptissa on sinänsä tärkein osa-alue hevosurheilukeskuksen toiminnan kannalta, *harrastajat*. Hevosurheilukeskuksen peruslähtökohita on siis palvelu alati kasvavaa hevosharrastajien joukkoa, sekä raviurheilun, että ratsastusurheilun parissa. Tarkoituksena ei ole kilpailla yksityisten tallien kanssa, vaan luoda yhteinen kohtauspaikka ratsastajille. Esimerkiksi keskuksessa voidaan järjestää esteratsastuskisoja kansainväliset mitat täyttävässä, lämmitettävässä maneesissa tai

VIIHTYMINEN/NAUTINTO -Ravintolapalvelut -Poniähdöt -tapahtumat -ravit -estekisat -muut yleisötapahtumat	”YDINTUOTE” RAVIRATA JA RATSASTUS-TOIMINTA	INNOVOINTI/UUDET PALVELUT ALUEELLA -Bioenergia -Mailin rata -Krematorio -Eläinklinikka
HARRASTAJAT -lämmitettävä maneesi -hiittirata -pientalli		KOULUTUS -kouluratsastuskurssit -kehitysvammaiset -aikuisten alkeiskurssit -lasten kurssit -Mustasaaren opisto

tarjota korkean tason valmennusta. Keskuksesta tulee olemaan myös pientalleja, joita tarjotaan yksityishenkilöille.

Asemointi kilpailijoihin nähden

Vaasan hevostenurheilukeskus tulee asemoitumaan suoriin kilpailijoihinsa, eli muihin ravi/ratsastuskeskuksiin, nähdessä monien tekijöiden avulla. Yksi mielenkiintoinen tekijä on yhdistää ravi- ja ratsastusurheilu, jotka perinteisesti on nähty hyvinkin kaukana toisistaan. On suuri haaste sovittaa yhteen nämä kaksi harrastusryhmää, mutta se tuo myös mielenkiintoisia synergiaetuja keskuksen vahvuudeksi. Tätä kautta on mahdollisuus saada uusia harrastajia molempien urheilumuotojen pariin.

Vaasan seudun hevostenurheilukeskus pyrkii erottumaan muista keskuksista myös suunnittelemalla keskuksen suurelle yleisölle helpommin lähestyttäväksi. Katsomo ja ravirata, sekä muut keskuksen alueet pyritään rakentamaan siten, että ihmiset pystyisivät näkemään hevosia paremmin raviradalla ja myös sen ulkopuolella. Keskuksessa olisi tarkoitus tulevaisuudessa järjestää myös muunlaisia yleisötapahetmiä, kuin vain hevostenurheiluun liittyviä. Uskoaksemme positiivisesti asemoiva tekijä tulee olemaan myös mailin rata, jota ei Suomessa vielä ole.

Kysyntä

Tuotteen oikealla asemoimilla kilpailijoihin nähden, ihmisten mielissä, osutaan oikeaan kysyntään. Hevosiharrastus on lisääntymässä nopeaa vauhtia, yli 100 000 suomalaista ratsastaa ja kymmenessä vuodessa määrä on kasvanut sata prosenttia. Myös Vaasan seudulta löytyy paljon harrastajia, ratsastuspalveluita tuottavia talleja on yli kaksikymmentä. Keskuksen kysyntää lisää ratsastusharrastajien lisäksi raviurheilusta kiinnostunut yleisö. Todellinen tarve kyseisen kaltaiselle hevostenurheilukeskukselle on siis olemassa.

Kartoituksen tulokset

Kartoitukseen hevosurheilukeskuksen tarpeellisuudesta ja sen palveluista vastasi 196 henkilöä. Vastanneet olivat 14–75 vuotiaita, joista 62,2 % naisia ja 37,8 % miehiä. Suurin osa vastaajista oli Vaasasta (82,4 %), mutta vastaajia oli myös Mustasaaresta (8,8 %), Oravaisista, Laihialta, Närpiöstä, Maksamaasta, Korsnäsistä, Vähäkyröstä, Seinäjoelta, Helsingistä, Alavudelta ja Pietarsaaresta.

Vastaajista aktiivisia ratsastusharrastajia oli 18,9 %, satunnaisia harrastajia 36,8 % ja 44,2 % ei ollut ikinä kokeillut ratsastusta. Aktiivisia raviharrastajia oli vastaajista 9,2 %, satunnaisia harrastajia 32,4 % ja 86,6 % ei ollut koskaan kokeillut raviharrastusta. Vastanneista 16,4 % omisti oman hevosen ja 27,2 % oli osallistunut johonkin hevosurheilutapahtumaan viimeisen vuoden aikana. Kiinnostusta hevosurheilutapahtumiin kuitenkin löytyi: 31,8 % olisi kiinnostunut osallistumaan ja 35,2 % olisi ehkä kiinnostunut osallistumaan johonkin tapahtumaan.

67,3 % vastanneista oli sitä mieltä, että tällaista hevosurheilukeskusta tarvitaan. 26,5 % ei osannut sanoa kantaansa ja vain 6,1 % oli sitä mieltä, että tällaista keskusta ei tarvita. Aktiivisista ratsastusharrastajista 91,7 % oli sitä mieltä, että tällaista keskusta tarvitaan ja aktiivisista raviharrastajista tätä mieltä oli 82,4 %. Satunnaisista ratsastusharrastajista 67,1 % oli sitä mieltä, että tällaista keskusta tarvitaan ja satunnaisista raviharrastajista 85 % oli samaa mieltä.

Asenneväittämissä (kysymys 9) vaihtoehdot jakautuivat melko tasaisesti kaikkien vaihtoehtojen välille (katso liite). Huomattavaa kuitenkin on, että yli 60 % vastanneista oli sitä mieltä, että raveissa tulisi järjestää myös lapsiperheitä kiinnostavaa ohjelmaa. Yli 70 % vastaajista piti hevosharrastusta lapsille hyvänä ja kasvattavana harrastuksena. Näiden perusteella lapsille ja nuorille suunnattua toimintaa tulisi korostaa ja sen avulla saataisiin varmasti lisää harrastajia mukaan toimintaan.

Palveluita koskevissa kysymyksissä (kysymys 10) kaikki mainitut palvelut (ravirata, ravintolapalvelut, lämmitettävä maneesi, ratsastuskoulutoiminta, koulutustoiminta, toiminta lapsille, avoimet yleisötapahtumat, maastopolut sekä eläinklinikka) saivat kannatusta vastaajilta. Vastaajien mielestä keskuksen tulisi myös olla monipuolinen vapaa-ajanviettopaikka ja sinne ei tulisi rakentaa pelkästään ravirataa. Yli 50 % vastanneista vierailisi varmasti uudessa keskuksessa. Aktiivisista ratsastusharrastajista lähes 90 % ja aktiivisista raviharrastajista yli 90 % sanoo käyttävänsä varmasti uuden keskuksen palveluita ja yli 95 % ratsastusharrastajista ja 100 % raviharrastajista vierailisi varmasti keskuksessa.

Tärkeimmäksi palveluiksi koettiin ravirata (9,7 %) ja lämmitettävä ratsastusmaneesi (7,5 %). Aktiiviset raviharrastajat kokivat tärkeimmiksi palveluiksi raviradan ja hevosklinikkan ja aktiivisille ratsastajille tärkeimpiä olivat lämmitettävä ratsastusmaneesi, maastopolut sekä eläinklinikka.

Tarvitaanko tällaista hevosurheilukeskusta?

Kyllä

"Kyllä, koska harrastus on kovasti lisääntynyt ja harrastuskeskus luo turvallisuutta"

"Kyllä, harrastuskeskus kokoaisi hevospalvelut, monipuolisuus!"

"Kyllä, hyvä että erilaisia harrastuksia on olemassa"

"Kyllä, koska tällä alueella on paljon harrastajia ja määrä kasvaa edelleen"

"Kyllä, kaikilla lajista kiinnostuneilla tulee olla mahdollisuus harrastukseen"

"Vaasan nykyinen ravirata näyttää aika kauhealta. Ehkä Vaasa tulisi hienomman keskuksen kautta taas vähän tunnetummaksi muuallakin. Eli se olisi hyvä juttu!"

"Mielestäni tällainen keskus olisi hyvä. Useamman lajin saaminen saman katon alle antaa synergiaetuja ja houkuttelee uusia ihmisiä."

"Kyllä. Muidenkin kuin ravikilpailumahdollisuuksien tarjoaminen toisi monipuolisuutta. Tarjoaisi mahdollisuuksia myös muihin hevostoimintoihin kuin raveihin."

"Kyllä. Se keskittäisi hevosurheilun ja harrastuksen yhteen paikkaan ja antaisi Vaasalle näkyvyyttä ja vetovoimaa."

"Kyllä. Vaasasta puuttuu tällä hetkellä monipuolinen ratsastuskeskus, jossa sekä ravi- että ratsastusosaaminen olisi yhdistetty. Uskon, että tällainen keskus palvelisi myös sellaisia, jotka eivät vielä ole harrastajia, mutta jotka innostuisivat tästä ja aloittaisivat uuden harrastuksen"

"Ilman muuta tarvitaan. Hienoa, jos saadaan monipuolinen keskus, joka palvelee erilaisia harrastuksia, ei vain ravirata. Harrastaisin mielelläni itsekin, jos en olisi allerginen."

"Tarvitaan monipuolinen keskus, ei pelkkää raviurheilua. Oheis- ja muut palvelut todella tärkeitä: klinikka, muu urheilutoiminta, monitoimihallit jne."

"Tarvitaan kyllä, koska Vaasan alueella on hajalleen monta pienempää toimijaa. Iso hevosharrastuskeskus olisi hyvä harrastuksen tunnettavuuden lisäämiseksi ja hyvää mainosta Vaasalle."

"Ilman muuta. Tarvittaisiin alueelle lämmitettävä maneesi, jossa voisi pitää kansallisia kisoja ja valmennuksia ympäri vuoden. Lisäksi olisi hyvä saada luvallisia ratsastuslenkkejä, joilla voisi laukata ja ravata."

"Tarvitaan! Eri ratsastuslajeja harrastavat ihmiset kumoaisivat ensinäkemyksensä toisistaan ja lajista kiinnostuisi varmasti monia ihmisiä!"

"Olisihan se kiva, jos tänne alueelle saataisiin joku uusi keskus ja ehkä myös uusia innokkaita hevosharrastajia. Olisi mukavaa, jos sinne saataisiin mahdollisesti jonkinlainen maastoesterata sekä hevosten uittopaikka, niitä kun ei taida Vaasan lähistöltä löytyä."

"Det finns. Hästarna är en viktig orsak att folk söker till landsbygden/förorter. I Vasaregionen finns det inget allmänt hästsportcentrum, fastän de flesta hästar finns i små privata stall runt om i"

Vasanejden. Maneger och ridbanor typ Hubertus är till för deras egna hästar och inhysta hästar. I praktiken finns det ingen tid för att kunna hyra manegen. Travbanans ridbana har varit ett bra tillskott. Enda problemet har varit dåligt underhållen. I Vasa finns inget ställe att ordna "större evenemang" på. Dit man kunde samla alla aktiviteter på området. Där skulle också kunna finnas en bra marknad för försäljning av olika typs häst och övriga djursaker. Det största problemet i detta område är att trots, att folk flyttar hit på grund av att de vill ha hästar och övriga djur, så är problemet verkligen stort om det händer något utanför "normal arbetstid". Då det gäller hästar är det inte bara dejouren, som är problematisk, här finns i praktiken ingen hjälp att få. Det beror inte på dagliga veterinärer, utan på daglig utrustning och dåliga utrymmen och dålig koordinering. Närmaste ställe för att hämta sin häst vid problem är Jyväskylä (Laukaa) eller Helsingfors. Att ha en akutsjuk häst att stå i trailer i flera timmar är i princip djurplågeri. Ett hästsportcenter kunde också vara ett forum för att lära alla hästägare/hästitresserade att på ett klokt och bra sätt hantera hästar. Nutidens barn är inte uppfödda med att respektera djur, det måste inläras. Här kunde hästsportcentret fungera som en bra guide. Via detta kan barn och ungdomar få en bra värderingsgrund, som är en viktig del av livet."

"Jo, det finns mycket hästtokigt folk, däribland många ungdomar som behöver få ges chans att utföra sin hobby."

"Hevosurheilukeskus on itsestäanselvyyys tämän päivän Vaasassa, koska harrastajamäärä on kasvussa."

"Ehdottomasti tarvitaan. Vaasanseutu voi kilpailla siten monipuolisilla harrastusmahdollisuuksilla ja profiloitua"

"Ehdottomasti. Hevoset tarvitsevat hyvät ja monipuoliset treenimaastot ja ulkoilutilat. Eläinlääkäripalvelut on oltava helposti saatavilla. Ravurit ja ratsut samalle alueelle, lajit voisivat oppia toisiltaan, monipuolisuus aina hyvästä. Toiminnan tulee pysyä kokeneitten ja ammattilaisten käsissä eli ei ratsastuskoulua eikä alkeiskursseja, koulutustoimintaa kylläkin, mukaanlukien nuorisotyö. Tutkimustoiminta kannattaa aina".

"Kyllä. raviurheilu ja ratsastus tarvitsevat ehdottomasti kunnollisen hevoskeskuksen. Es. Hubertus kurjistuu asuinalueen keskellä. Ravit tuovat rahaa kuntaan/kuntiin."

"Ja, absolut! Skulle vara bra att få hästsporterna smälade på ett ställe med tanke på samarbete. Också bättre möjligheter att ordna större ridsportevenemang, kurser och clinics."

"Mielestäni tällainen keskus olisi todella mahtava! Tosin tällä alueella on jo aika monta eri tallia ja yksi lisää ei välttämättä ole tarpeellinen. Tosin siihen saisi keskitettyä kaiken samaan ja se varmasti kiinnostaa minua ainakin. Eli mielestäni ehkä tarvittaisiin."

"Det tycker jag att det finns eftersom vi här i Österbotten saknar ett ställe där all hästsport finns samlad på ett och samma ställe. I södra Finland har de ju Ypäjä men här har vi ingenting. För att utvecklas behövs fina träningsmöjligheter och det rör jag skulle underlättas av ett hästsportcenter."

"Toki, toki. Vaasan seudulla on panostettu paljon urheiluun, mutta panostus ratsastukseen on ollut koviin pientä. Tarvitaan hieman aktiivista toimintaa, jotta ratsastus saisi lajina lisää harrastajia. Panostus esim. aikuisten alkeiskursseihin ja nuorisotoimintaan kannattaisi (Nuori Suomi -kerhot). Samalla aikuisille voitaisiin järjestää opetusta ratsastuksen lisäksi myös yleisesti hevosen hoidosta yms. hevosharrastuskeskus mahdollistaisi myös isompien kisojen järjestämisen esim. estekansalliset".

Vasanejden. Maneger och ridbanor typ Hubertus är till för deras egna hästar och inhysta hästar. I praktiken finns det ingen tid för att kunna hyra manegen. Travbanans ridbana har varit ett bra tillskott. Enda problemet har varit dåligt underhållen. I Vasa finns inget ställe att ordna "större evenemang" på. Dit man kunde samla alla aktiviteter på området. Där skulle också kunna finnas en bra marknad för försäljning av olika typs häst och övriga djursaker. Det största problemet i detta område är att trots, att folk flyttar hit på grund av att de vill ha hästar och övriga djur, så är problemet verkligen stort om det händer något utanför "normal arbetstid". Då det gäller hästar är det inte bara dejouren, som är problematisk, här finns i praktiken ungen hjälp att få. Det beror inte på dagliga veterinärer, utan på daglig utrustning och dåliga utrymmen och dålig koordinering. Närmaste ställe för att hämta sin häst vid problem är Jyväskylä (Laukaa) eller Helsingfors. Att ha en akutsjuk häst att stå i trailer i flera timmar är i princip djurplågeri. Ett hästsportcenter kunde också vara ett forum för att lära alla hästägare/hästinresserade att på ett klokt och bra sätt hantera hästar. Nutidens barn är inte uppfödda med att respektera djur, det måste inläras. Här kunde hästsportcentret fungera som en bra guide. Via detta kan barn och ungdomar få en bra värderingsgrund, som är en viktig del av livet."

"Jo, det finns mycket hästtokigt folk, däribland många ungdomar som behöver få ges chans att utföra sin hobby."

"Hevosurheilukeskus on itsestänselvyys tämän päivän Vaasassa, koska harrastajamäärä on kasvussa."

"Ehdottomasti tarvitaan. Vaasanseutu voi kilpailla siten monipuolisilla harrastusmahdollisuuksilla ja profiloitua"

"Ehdottomasti. Hevoset tarvitsevat hyvät ja monipuoliset treenimaastot ja ulkoilutilat. Eläinlääkäripalvelut on oltava helposti saatavilla. Ravurit ja ratsut samalle alueelle, lajit voisivat oppia toisiltaan, monipuolisuus aina hyvästä. Toiminnan tulee pysyä kokeneitten ja ammattilaisten käsissä eli ei ratsastuskoulua eikä alkeiskursseja, koulutustoimintaa kylläkin, mukaanlukien nuorisotyö. Tutkimustoiminta kannattaa aina".

"Kyllä. raviurheilu ja ratsastus tarvitsevat ehdottomasti kunnollisen hevoseskeksen. Es. Hubertus kurjistuu asuinalueen keskellä. Ravit tuovat rahaa kuntaan/kuntiin."

"Ja, absolut! Skulle vara bra att få hästsporterna smalade på ett ställe med tanke på samarbete. Också bättre möjligheter att ordna större ridsportevenemang, kurser och clinics."

"Mielestäni tällainen keskus olisi todella mahtava! Tosin tällä alueella on jo aika monta eri tallia ja yksi lisää ei välttämättä ole tarpeellinen. Tosin siihen saisi keskitettyä kaiken samaan ja se varmasti kiinnostaa minua ainakin. Eli mielestäni ehkä tarvittaisiin."

"Det tycker jag att det finns eftersom vi här i Österbotten saknar ett ställe där all hästsport finns samlad på ett och samma ställe. I södra Finland har de ju Ypäjä men här har vi ingenting. För att utvecklas behövs fina träningsmöjligheter och det tror jag skulle underlättas av ett hästsportcenter."

"Toki, toki. Vaasan seudulla on panostettu paljon urheiluun, mutta panostus ratsastukseen on ollut koviin pientä. Tarvitaan hieman aktiivista toimintaa, jotta ratsastus saisi lajina lisää harrastajia. Panostus esim. aikuisten alkeiskursseihin ja nuorisotoimintaan kannattaisi (Nuori Suomi -kerhot). Samalla aikuisille voitaisiin järjestää opetusta ratsastuksen lisäksi myös yleisesti hevosen hoidosta yms. hevosharrastuskeskus mahdollistaisi myös isompien kisojen järjestämisen esim. estekansalliset".

"Tällainen keskus lisäisi harrastajien määrää melko varmasti. Uskon, että molempiin (ravi ja ratsastus) panostettaessa Vaasa houkuttelisi väkeä myös maakunnasta, sillä perinteisesti tallit ovat joko ravi- tai ratsutalleja"

"Hevosurheilu ja erityisesti ratsastus olisi hieno harrastus, mutta se on kyllä valitettavasti melkoisen elitistinen harrastusmuoto, koska (vaikka ei edes olisi omaa hevosta) jo ratsastustuntien hinnat ovat aivan hirveän hintaisia. Jos joku keksisi tavan, jolla ratsastus tuotaisiin myös vähän vähemmän ansaitsevien ulottuville."

"Monipuolinen hevosurheilukeskus tulee rakentaa Vaasan seudun kehitysyhtiön jäsenkuntien yhteisellä rahoituksella, ei siis yksin Vaasan rahoilla."

"Yrityksille pitäisi keksiä hyviä paketteja ja private-showta + esim. tandem-raviajelua ja jopa kilpailuja (malliin karting). Lapset ja perheet ehdottoman tärkeitä... mutta kaikkia ei voi miellyttää. Olisi todella hyvä, jos kunnat saisivat hyvällä yhteistyöllä aikaan toimivan keskuksen. Hevosurheilu on tällä alueella erittäin suosittua ja keskus lisäisi alueen vetovoimaa hevosharrastajien silmissä. Lisäksi keskus olisi hyvä houkutin hevosharrastuksen aloittamiseen."

"Islanninhevosratsastusta, maalla mukavassa ympäristössä, myös mahdolliset majoitus-palvelut taattava esim. maatilamatkailu sekä muut elämyspalvelut."

"Blir detta för "stort" och "mäktigt" stiger kostnaderna i höjden. Slutresultatet blir, att få har råd att använda sig av centret. En uppvärmd ridmanege är ju alla ryttares dröm. Men en bra ridbana, som underhålls är en mycket bra start. Det viktigaste är trots allt en välfungerande, högklassig djurklinik, som är tillgänglig vård som är orsaken till att du också far härifrån. I detta nu har vi flera bra veterinärer i området, men risken finns att de slutar sköta om ex akut hästvård, då det inte finns något att "ta i händerna". Det finns så många andra områden de kan inrikta sig på, så varför komma ut inte annat än kunna skicka hästen till Helsingfors eller avliga den direkt. Detta är inte precis den bästa reklamen för vårt område."

"Bygg gärna nåt för hundar också, tex agilitybana"

"Mailin rata olisi tärkeä vetonaula!"

"Thanaa jos tänne saataisiin yksi iso keskus, josta löytyy kaikki hevosharrastukseen tarvittava! Tosin tällä alueella on monta ratsastustallia ja pari ratsastuskouluakin jo, eli kilpailu olisi kovaa talien välillä. Mutta keskus voisi kuitenkin olla ihana juttu!"

"Maastoesteiden harjoittelumahdollisuus puuttuu myös Vaasan alueelta. Olisiko myös muutaman maastoesteen rakentaminen keskuksen mahdollista..."

"Uudessa keskuksessa tulisi mielestäni olla hyvät mahdollisuudet järjestää ratsastuskilpailuja (sekä este että koulu) sekä talvella että kesällä."

"En hobby och forstrande är bra nästan oberoende av vad det är fråga om. Det bör finnas tillräddigt med undulag och intresse och sedan bör de som är ... se till att verksamheten utvecklas med tiden!"

"Ett viktigt projekt, vår region behöver det här!"

"On ihan sama missä keskus sijaitsee kunhan etäisyys on max 15 km Vaasasta ja tieyhteys kunnossa. Näkyvällä paikalla!"

"Sijainti ei saa olla liian kaukana Vaasasta, mielellään moottoritien varrella."

"Uusi toimivampi ravirata ja ympäristö on tarpeen sekä lämmitettävä maneesi ja ratsastuspalvelut olisi todella edistystä. Uusi keskus tulisi olla suunnattu yksityisille eikä mielestäni uutta ratsastuskoulua tarvita. Maneesissa voisi olla tasokkaita valmennuksia hieman edistyneemmille, ei ihan alkeiskursseja, koska niitä järjestetään Vaasan seudulla tarpeeksi."

"Hästar är bra som hobby, men ett hästsportcenter behövs inte stödas med skattepengar. Bidrag kan man i stället ge för att det ska kunna ordnas ridkurser för till exempel handikappade eller barn med specialbehov."

Vaasan seudulle suunnitellaan uutta hevosharrastuskeskusta palvelemaan laajaa harrastajakuntaa ja muita toimijoita, sekä kaikkia hevosurheilusta kiinnostuneita. Tällä kyselyllä pyrimme kartoittamaan yleisiä mielipiteitä hevosurheilusta/harrastuksesta sekä selvittämään hevosharrastuskeskuksen mahdollista palvelutarjontaa. Vastaaminen vie vain muutaman minuutin, **KIITOS VAIVANÄÖSTÄNNE!** Vastaukset käsitellään nimettöminä.

1. Syntymävuosi vastanneet 14-75 vuotiaita

2. Sukupuoli

Nainen 62,2 % Mies 37,8 %

3. Asuinpaikkakunta Vaasa 82,4%, Mustasaari 8,8 %, lisäksi vastanneita Oravaisista, Laihialta, Närpiöstä, Maksamaasta, Korsnäsistä, Vähäkyröstä, Seinäjoelta, Helsingistä, Alavudelta ja Pietarsaaresta.

4. Harrastatteko/seuraatteko hevosurheilua. Rastita vain yksi vaihtoehto.

a. Ratsastusta

Harrastan itse ja seuraan aktiivisesti tai Seuraan esim. kilpailuja aktiivisesti 18,9 %

Harrastan tai satunnaisesti tai olen joskus kokeillut 36,8%

En ole koskaan kokeillut 44,2 %

b. Raviurheilua

Harrastan itse ja seuraan aktiivisesti tai Seuraan kilpailuja aktiivisesti 9,2 %

Harrastan tai seuraan satunnaisesti tai olen joskus kokeillut 32,4%

En ole koskaan kokeillut 86,6 %

c. Muuta hevosurheilua

Harrastan itse ja seuraan aktiivisesti tai Seuraan kilpailuja aktiivisesti 0 %

Harrastan tai seuraan satunnaisesti tai olen joskus kokeillut 11,8 %

En ole koskaan kokeillut 86,6 %

5. Harrastaako joku muu perheestäsi hevosurheilua?

Kyllä 23 % Ei 77 %

6. Onko teillä/perheellänne oma hevonen?

Kyllä 16,4 % Ei 72,8 % Harkitsemme hevosen hankintaa 2,1 %

7. Oletteko osallistuneet mihinkään hevosurheilutapahtumaan viimeisen vuoden aikana?

Kyllä 27,2 %

En 72,8 %

Olisitko kiinnostunut joskus osallistumaan?

En 31,8 % Kyllä 31,8 % Ehkä 35,2 %

8. Tarvitaanko mielestänne tällaista hevosharrastuskeskusta? Perustelkaa vastauksenne.

Kyllä 67,3 % Ei 6,1 % Ei osaa sanoa 26,5 %

9. Mitä mieltä olette seuraavista väittämistä. Arvioikaa asteikolla 1-5. (1= Täysin eri mieltä, 2= Melko eri mieltä, 3= En osaa sanoa, 4= Melko samaa mieltä, 5=Täysin samaa mieltä)

	Täysin eri mieltä		Täysin samaa mieltä		
Raviurheilu kiinnostaa minua	40,8	21,9	16,8	13,8	6,6
Raviurheilu on miesten laji	33,7	20,9	24,5	16,3	4,6
Ratsastusurheilu kiinnostaa minua	31,1	22,4	13,8	12,8	19,9
Ratsastusurheilu on naisten laji	32,7	18,4	25,0	17,3	6,6
Raveissa käynti on turhaa rahanmenoa	20,4	24,0	31,1	12,8	11,2
Raveissa käynti on mukava tapa viettää aikaa perheen kanssa	17,9	17,9	34,2	21,9	8,2
Raveissa tulisi järjestää myös lapsiperheitä kiinnostavaa ohjelmaa (esim. ponilähdöt)	2,6	8,2	27,0	38,8	23,5
Hevosharrastus on lapsille hyvä ja kasvattava harrastus	3,1	3,6	20,4	40,8	32,1
Aloittelijalle on suuri kynnys aloittaa hevosharrastus	8,7	20,9	31,1	30,1	9,2

10. Mitä mieltä olette seuraavista tekijöistä hevosurheilukeskuksen palveluita ajatellen. Arvioikaa asteikolla 1-5. (1= Täysin eri mieltä, 2= Melko eri mieltä, 3= En osaa sanoa, 4= Melko samaa mieltä, 5=Täysin samaa mieltä)

Keskuksessa tulisi olla...	Täysin eri mieltä		Täysin samaa mieltä		
1...ravirata	2,0	1,5	15,8	28,1	52,6
2...ravintolapalveluita	2,0	4,1	16,8	32,7	44,4
3...lämmitettävä ratsastusmaneesi	2,6	6,1	29,1	21,9	40,3
4...ratsastuskoulutoimintaa	4,6	8,7	20,9	31,6	34,2
5...koulutustoimintaa (esim. alkeisratsastuskursseja aikuisille)	3,6	4,6	18,9	33,2	39,8
6...toimintaa lapsille (esim. kerhoja, poniratsastusta)	3,1	3,1	24,5	29,6	39,8
7...avoimia yleisötahtumia	1,0	4,1	18,5	33,8	42,6
8...maastopolkuja ratsastajille	2,0	5,1	26,5	26,0	40,3
9...eläinklinikka	3,6	7,7	32,7	26,0	30,1
10. Keskuksen tulisi sijaita julkisten kulkuyhteyksien varrella	3,6	7,1	19,9	29,6	39,8
11. Keskuksen tulisi sijaita taajama-alueella	13,8	21,9	38,3	16,8	9,2
12. Keskuksen tulisi olla monipuolinen vapaa-ajanviettopaikka	3,6	4,6	34,2	30,1	27,6
13. Keskuksessa toimisi useita eri järjestöjä (esim. koiraharrastajia, jousiammuntaa)	6,1	17,3	33,7	24,0	18,9
14. Vaasan seudun vetovoiman lisäämiseksi keskuksen perustaminen on tärkeää	6,1	8,2	26,5	24,0	35,2
15. Keskuksen sijaan tulisi rakentaa vain uusi ravirata	36,2	24,0	30,6	6,6	2,6
16. Käyttäisin varmasti hevosurheilukeskuksen palveluita	24,5	19,9	20,9	16,8	17,9
17. Vierailisin varmasti uudessa hevosurheilukeskuksessa	15,3	12,8	18,9	23,0	30,1

Valitkaa edellä mainituista itsellenne kolme (3) tärkeintä tekijää ja laittakaa ne tärkeysjärjestykseen.

1. Ravirata 9,7 %
2. Lämmitettävä maneesi 7,5%
3. Ratsastuskoulutoimintaa 6,8 %
3. Koulutustoimintaa 6,8 %
5. Keskuksen tulisi sijaita julkisten kulkuyhteyksien varrella 6,3 %
6. Eläinklinikka 5,6 %
7. Maastopolkuja ratsastajille 5,1%

I Vasaregionen planeras ett nytt hästsportcenter som kommer att betjäna ett stort antal hästintresserade och aktörer inom branschen. Med denna enkät vill vi kartlägga åsikter om hästar som hobby och hästsport samt ta reda på vilka funktioner/service det behövs vid ett hästsportcenter. Det tar bara ett par minuter att svara på enkäten.

TACK FÖR DIN TID! Alla svar behandlas anonymt.

1. **Födelseår** _____

2. **Kön**

Kvinna

Man

3. **Jag bor i** _____

4. **Har du hästar som hobby eller följer du hästsport? Kryssa i endast ett alternativ.**

a. Ridning

Jag rider själv och följer ridning aktivt Jag följer aktivt t.ex. ridtävlingar

Jag rider / rider då och då / har provat Jag har aldrig ridit

b. Travsport

Jag har travsport som hobby och följer aktivt med i sporten Jag följer aktivt traven

Jag utövar travsport / följer då och då / har provat Jag har aldrig provat på travsport

c. Annan hästsport, vilken? _____

Jag är själv aktivt med och följer aktivt Jag följer aktivt tävlingar

Jag utövar hästsport / följer då och då / jag har provat Jag har aldrig provat

5. **Håller någon (annan än dig) i din familj på med ridsport?**

Ja

Nej

6. **Har du / din familj en egen häst?**

Ja

Nej

Vi funderar på att skaffa en häst

7. **Har du varit med i något hästsportevenemang under det senaste året?**

Ja, vilket?

Nej, varför inte?

Skulle du vara intresserad av att besöka något evenemang?

Ja Nej Kanske

8. **Finns det, enligt dig, ett behov för ett sådant här hästsportcenter? Motivera.**

9. Vad anser du om följande påståenden på skalan 1–5. (1= Helt av annan åsikt, 2= Av något olika åsikt, 3= Kan inte säga, 4= Ungefär av samma åsikt, 5=Helt av samma åsikt)

	Helt av annan åsikt		Helt av samma åsikt		
Jag är intresserad av travsport	1	2	3	4	5
Travsport är för män	1	2	3	4	5
Jag är intresserad av ridsport	1	2	3	4	5
Ridsport är för kvinnor	1	2	3	4	5
Att gå på trav är bara att slösa bort sina pengar	1	2	3	4	5
Att gå på trav är ett trevligt sätt att tillbringa tid med familjen	1	2	3	4	5
Det skall finnas program också för barnfamiljer på trav (t.ex. ponnytrav)	1	2	3	4	5
Hästar är en bra hobby, som dessutom är uppfostrande, för barn	1	2	3	4	5
Tröskeln till att starta med hästar som hobby är hög	1	2	3	4	5

10. Vad anser du om följande påståenden om olika funktioner och tjänster vid ett hästsportcenter.

	Helt av annan åsikt		Helt av samma åsikt		
Hästsportcentret skall innehålla/ha...					
...en travbana	1	2	3	4	5
...restaurangtjänster	1	2	3	4	5
...en uppvärmd ridmanege	1	2	3	4	5
...ridskoleverksamhet	1	2	3	4	5
...kurser (t.ex. nybörjarkurser för vuxna)	1	2	3	4	5
...verksamhet för barn (t.ex. klubbar, ponnyridning)	1	2	3	4	5
...evenemang för allmänheten	1	2	3	4	5
...ridrutter för ryttare	1	2	3	4	5
...ett djurklinik	1	2	3	4	5
Centret skall finnas på ett ställe med trafikförbindelser	1	2	3	4	5
Centret skall finnas i en tätort	1	2	3	4	5
Centret skall vara ett mångsidigt ställe för fritidsaktiviteter	1	2	3	4	5
Flera olika föreningar (t.ex. hundfantaster, bågskyttare) skall ha verksamhet vid centret	1	2	3	4	5
Det är viktigt att grunda ett hästsportcenter för att öka Vasaregionens attraktionskraft	1	2	3	4	5
I stället för ett center skall det byggas bara en ny travbana	1	2	3	4	5
Jag skulle säkerligen använda mig av centrets tjänster	1	2	3	4	5
Jag skulle säkert besöka det nya hästsportcentret	1	2	3	4	5

Välj tre (3) för dig viktigaste påståenden ovan och rangordna dem.

1. _____ 2. _____ 3. _____

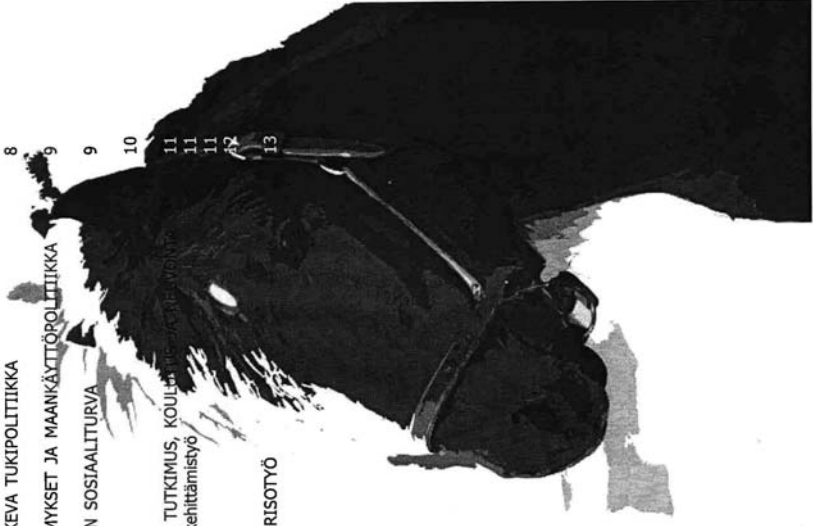
11. Andra kommentarer.

LIITE 12

SISÄLLYSLUETTELO

HEVOSTALouden NYKYTILANNE	2
HEVOSTALouden TAVOITTEET	3
KEHITTÄMISSUUNNITELMAN TAVOITTEET	4
EU- JA KANSALLISEEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN VAIKUTTAMINEN	5
KASVATUS- JA JALOSTUSTOIMINTA	5
HEVOSTEN HYVINVOINTI	6
RAHOITUSMAHDOLLISUUDET	6
HEVOSALAA KOSKEVA TUKIPOLITIIKKA	8
YMPÄRISTÖKYSYMYKSET JA MAANKÄYTTÖPOLITIIKKA	9
HEVOSYRITTÄJIEN SOSIAALITURVA	9
VEROTUS	10
HEVOSTALouden TUTKIMUS, KOULUTUS JA KEHITTÄMISTYÖ	11
Tutkimus ja kehittämistyö	11
Koulutus	11
Neuvonta	12
HEVOSALAN NUORISOTYÖ	13
LITTEET	

HEVOSALAN HAASTEET

Suomessa harjoitettava hevosjalous on hyvin monipuolista perustuen laajaan harrastus- ja vapaa-ajan toimintaan sekä antaen monille merkittävän työn ja elinkeinon. Ammattimaisen ja harrastustoiminnan vuorovaikutus on tärkeää, sillä vain alaa ammatikseen harjoittavat yrittäjät ja muut toimijat mahdollistavat alan laajan harrastustoiminnan.

Hevosia on Suomessa yli 60 000, ja määrä on kasvanut voimakkaasti viime vuosina. Hevosiin liittyvä toiminta on yleisimmin ravi- tai ratsastustoimintaa. Ravihevosharrastajia maassamme on noin 50 000. Ammattivalmentajia on 150 ja harrastajavalmentajia noin 7000. Ravit ovat toiseksi seuratuin urheilulaji Suomessa. Ratsastusta puolestaan harrastaa noin 120 000 suomalaista. Suomen Ratsastajainliiton hyväksymiä ratsastuskouluja ja -talleja on noin 200. Viime vuosina ovat lisääntyneet erilaiset palvelutoiminnot, kuten ratsastus-, täysihoidto- ja elämyspalvelut.

Hevosalan suora ja välillinen työllisyysvaikutus on merkittävä ja voi yrittäjyyden, erityisesti kasvatustoiminnan, edellytysten parantuessa kasvaa vielä huomattavasti. Nykyisin hevosalan työvoiman rakenteen tyypillinen piirre on osa-aikaisten työntekijöiden ja yrittäjien suuri osuus verrattuna päätoimiisiin. Hovostoiminnan rakenteita tutkittaessa on todettu, että 6-7 hevosta työllistää yhden henkilön.

Hevostaloudella on huomattava merkitys maaseudulle ja maataloudelle ja sen kasvu seurauksena syntyy myös tuotannollista toimintaa. Yhden hevosen tarvitsema rehuala vuodessa on 1-1,5 ha, joten hevosten tuotantoon tarvitaan 60 000-90 000 peltohehtaaria. Maatalouden toimintaedellytysten ja rakenteen muuttuessa sekä hevosiin liittyvä yrittäjätoiminta että hevosten tuotanto antavat maatilolle aitoja mahdollisuuksia.

Työ ja harrastus hevosten parissa on sosiaalisesti arvokasta toimintaa, joka yhdistää laajasti yhteiskuntamme eri väestöryhmiä toisiinsa. Harrastus yhdistää vanhat ja nuoret, vanhemmat ja lapset, se on yhtä hyvin miesten kuin naistenkin harrastus. Hevonen kaataa myös raja-aitoja perinteisen maaseutu-kaupunki -ajattelun välillä.

Hevospelitoiminta, jossa vaihto vuonna 2003 oli 215,2 miljoonaa euroa, tuo rahaa yhteiskunnan tarpeisiin korostaen työllistämisen lisäksi alan taloudellista ja yhteiskunnallista merkitystä.

Liite 1/Hevosten lukumäärät Suomessa, hevosalan työllisyysvaikutukset ja rahavirrat sekä ravi- ja ratsastusurheilussa toimivien lukumäärät.

HEVOSTALouden TAVOITTEET

Kiinnostus hevosia ja hevosalaa kohtaan sekä sen myötä harrastajien määrä on viime vuosina lisääntynyt ja sama suunta näyttää jatkuvan. Kasvava hevosala tarvitsee selkeät suuntaaviivat, joiden ympärille on mahdollista kehittää terveellisiä ja turvallisia pohjalla toimivaa elinkeino- ja harrastustoimintaa. Hevosalan myönteiselle kehitykselle on edellytykset olemassa, ja kaikki alan järjestöt ja sidosryhmät ovat valmiita ajamaan asioita yhteistyössä eteenpäin. Hevosalan kehittämisen tavoitteena on turvata alan yleiset toimintaedellytykset sekä eläinten hyvinvointi. Hevosalan on toimialana saatava yhteiskunnallisen merkityksensä ja laajuutensa edellyttämä arvostus.

Hevosalan menestyminen edellyttää korkeatasoista kotimaista hevoskasvatusta sekä ravi- että ratsastusurheilun tarpeisiin. Korkealaatuisen kasvatustoiminnan turvaaminen ja kehittäminen on tärkeää.

Hevostalous on sekä vahva itsenäinen toimiala että merkittävä maatalouden sivuelinkeino. Muiden kotieläinten vähentyessä maaseudulta hevosen merkitys myös maisemahoitajana korostuu. Hevosalan merkitys maaseudulle ja maataloudelle on tunnuustettava.

Hevosalaan liittyy monimuotoisuudessaan paljon mahdollisuuksia. Potentiaali tulee hyödyntää tarjoamalla hevosiin liittyvää palvelutoimintaa. Alaa on kehitettävä niin, että hevostaloutta on mahdollista harjoittaa eri osissa maata.

Tiivistä yhteistyötä hevosalan tutkimus- ja kehittämistoiminnan, koulutuksen ja neuvonnan välillä on edelleen kehitettävä. Ottaen huomioon hevosalan yhteiskunnallisen merkittävyyden alan kehittämiseen on panostettava entistä enemmän myös yhteiskunnan taholta.

2 3

HEVOSTALouden NYKYTILANNE

KEHITTÄMISSUUNNITELMAN TAVOITTEET

MTK:n, Suomen Hippoksen ja Suomen Ratsastajajärjitelön aloitteesta kokoontuneissa hevostaloustapaamisissa on todettu selkeää tarve sopia hevosalan yhteisistä pyrkimyksistä, tavoitteista ja vastuutoimijoista sekä yhteistyön syventämisestä. Kyseinen ryhmä päätti valmistella laajasti koko hevosalaa käsittelevän kehittämissuunnitelman.

Hevosalan toimintaympäristön kehittämissuunnitelman tavoitteena on kuvata alan toimintaympäristöä ja sen yhä kasvavaa merkitystä yhteiskunnassa. Kehittämissuunnitelmassa on esitetty hevosalan keskeisimmät painopisteet, joihin alan järjestöt haluavat vaikuttaa yhteistyössä. Tavoitteena on nostaa koko hevosalan profilia, jotta sen merkitys tunnustetaan yhteiskunnassa siinä mittakaavassa kuin sen vaikutus todellisuudessa on.

Kehittämissuunnitelmaa työvälineiden lisäksi on useita muitakin hevosalan hyväksi työskenteleviä tahoja. Tavoitteena on, että kaikki hevosalan sisällä vaikuttavat tahot sekä sidosryhmät toimivat alan kokonaisedun mukaisesti, sen kehitymis- ja toimintaedellytyksiä parantavasti. Tiedonkulkua ja avoimuus on tärkeää kaikessa toiminnassa.

Painopisteitä ja tehtäviä ei ole kehittämissuunnitelmassa esitetty tärkeystajärjestyksessä. On toimittava kunkin ajankohdan tarpeiden ja edellytysten mukaisesti.

EU- JA KANSALLISEEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN VAIKUTTAMINEN

Hevosalaan liittyvistä säädösvalmisteluista, niin EU:n tasolla kuin kotimaassakin, on alan toimijoiden saatava tietoa riittävän ajoissa niin, että valmistelutyöhön voidaan välittää käytännön tieto ja että asioihin pystytään vaikuttamaan.

kansallisissa ja myös kansainvälisissä asioissa yhteistyö maa- ja metsätalousministeriön, mutta myös muiden ministeriöiden kanssa on tärkeää. Tärkeinä yhteistyötahoina ovat myös europarlamentaarikot sekä kansanedustajat ja virkamiehet.

EU-tasolla Suomen Hippos vaikuttaa UET:n (Euroopan raviliitto) ja ratsastusurheilu kansainvälisen liitonsa FEI:n EU-ryhmän kautta. MTK:lla on mahdollisuus toimia mm. COPA:n (EU:n jäsenvaltioiden tuottajajärjestöjen yhteistyöelin) hevostaloustyöryhmän kautta. Hevosalan lobbauksella EU:ssa on kehitettävä: tarvetta vaikuttamiseen on, esimerkiksi eläinlääkintä, rehulainsäädäntö, eläinten kuljetuksia koskeva säädäntö, tukipolitiikka.

4

5

KASVATUS- JA JALOSTUSTOIMINTA

Koko hevosalan kehittymisen perusta on laadukkaassa kotimaisessa kasvatus- ja jalostustasolla korkealaatuinen hevosaines sekä kasvattajien osaaminen ja oikeat pyrkimykset ovat ratkaisevia. Korkeatasoinen, tulokellinen kasvatus toimivaa jalostusohjelmaa ja yhteisistä määrittelyjen, yhteisesti hyväksytyjen sääntöjen noudattamista. Oikeisiin tavoitteisiin ja pyrkimykseen ohjataan neuvonnalla ja taloudellisilla kannustimilla sekä edistämällä jalostuksessa uusien teknikoiden käyttömahdollisuuksia. Erityisesti on huolehdittava sellaisista toimenpiteistä, jotka edesauttavat korkealaatuisen tammakannan kehittymistä ja varmistavat varsujen ammattitaitoisen kouluttamisen ja valmentamisen. Sekä ravi- että ratsastusurheilun toimintaedellytysten ja kannattavuuden on parannuttava, jotta paras hevosaines pysy kotimaassa.

Suomenhevosen säilymisestä elinvoimaisena ja monipuolisena rotuna on huolehdittava.

Hevoskasvatusta Suomessa harjoitetaan edelleen suurelta osin (80-90 %) maatililla. On huolehdittava siitä, että hevoskasvatus on tasavertainen vaihtoehto muiden maatalouden tuotantosuuntien joukossa mm. sukupolvenvaihdostilanteissa.

HEVOSTEN HYVINVOINTI

Kaiken hevosalan toiminnan perustana on oltava hevosen hyvinvoinnista huolehtiminen. Hevosharrastajan, -ammattilaisen ja -yrittäjän on osattava monenlaisia tietoja ja taitoja hevosalasta. Kaikki hevosten ruokintaan, muuhun hoitoon ja käsittelyyn, olosuhteisiin, valmennukseen ja kilpailuun liittyvä vaikuttaa hevosen hyvinvointiin. Harrastajia myöten on pyrittävä ammattitaitoiseen toimintaan ja kannettava vastuuta luontokappaleista kaikessa hevosalan toiminnassa. Hevosalan järjestöjen ja muiden tahojen on monipuolisella valistuksella vaikutettava kaikkiin hevosten hyvinvointiin liittyviin asioihin.

Hevosten tuontiin liittyvät mahdolliset epäkohdat eläintautien leviämisen kannalta on selvitettävä sekä minimoitava ns. halpatuonti-ongelma.

Merkittäviä asioita hevosen hyvinvoinnin kannalta ovat sen loppuvaiheisiin liittyvät ratkaisut ja niiden järkevät toteuttamismahdollisuudet. Hevosten loppusijoitukselle on luotava sellainen toimintamalli, että eläimille kärsimystä aiheuttava teurashevosten vienti ei ole tarpeellista.

EU:n sivutuoteasetuksen toteuttamiseen, hevosen lopettamiseen ja hävittämiseen liittyvistä kysymyksistä on huolehdittava; hauraamismahdollisuuden on säilyttävä. Hevosenlihan jatkojalostuksen kehittämiseksi on luotava edellytykset, mitä kautta voidaan korvata tuontia ja myös edistää lihan ja jalosteiden kysyntää sekä turvata hevosten teurastusmahdollisuuksien säilyminen. Hevosteurastamotilanne ja teurashinnan parantamismahdollisuudet on selvitettävä.

Kattavan rekisteröinnin aikaansaamisella ja passikäytännön edelleen kehittämiseksi on pystyttävä turvaamaan se, ettei lääkitty hevonen vastoin määräystä joutu elintarvikkeeksi. Lääkeainesäännöittäjiä on täsmennettävä vastaamaan hevosalan toimintaympäristöä.

Ongelmakohtat hevosiin kohdistuvassa eläinlääkintätyössä on selvitettävä ja saatava kuntoon. Eläinlääkintähuoltolain muutosten yhteydessä on turvattava eläinlääkinnän saatavuus hevosille ympärivuorokautisesti. Ammattitaitoisen hevossairaalan toiminnan säilyminen on turvattava.

RAHOITUSMAHDOLLISUUDET

Hevosalan yhteiskunnallinen merkitys on suuri monessakin suhteessa (työllisyys, maatalous, maaseudun ja kaupungin vuorovaikutus, nuorisokasvatus), joten on huolehdittava siitä, että hevosalla on käytettävissä ja käytetään julkista rahoitusta toimialan sisäisten rahavirtojen lisäksi. Tämä korostuu erityisesti koulutuksessa, neuvonnassa ja tutkimuksessa.

Hevosalan edellytysten parantamiseksi hevospeleihin liittyvää toimintaympäristöä on kehitettävä jatkuvasti. Hevospeleihin kilpailukykyyn takaamiseksi on varmistuttava siitä, että niitä voidaan kehittää joustavasti ja tehokkaasti. Rahapelloimitaan liittyvän kansainvälisen kilpailun, erityisesti internetissä toimivien rahapellyhtiöiden, hallitavuuksien on minimoitava ja yksinoloiteen pohjautuva rahapelijärjestelmä Suomessa on säilytettävä. Näin voidaan varmistaa, että suomalainen hevosalous kasvaa ja kasvun mukanaan tuomat positiiviset yhteiskunnalliset vaikutukset ovat parhaat mahdolliset.

Alan ja yhteiskunnan on pidettävä huoli, että hevosalouskertymästä ei ohjautu varoja kohteisiin, jotka on tarkoituksenmukaista rahoittaa muista rahoituslähteistä. Hevosalouskertymän käytössä tulee korostua hevosalan perustoiminta, kilpailu- ja kasvatusoiminta, sekä alan kehittäminen. Hevosiin kohdistuvan aidon kysynnän kasvatamiseksi voidaan perustellusti kasvattaa palkintotukia ja edesauttaa kilpailutoiminnan myönteistä kehitystä. Samoin peltuottojen jakamista on kehitettävä siten, että se varmistaa kotimaisen kasvatusoiminnan kestävän kehityksen. Mekanismit, jolla kasvatus-tukia maksetaan, on koko ajan voitava arvioida ja kehittää suuntaan, joka parhaiten tukee alan kehittymistä.

Liite 2/Hevospeleistä kertyvien varojen jakauma 2003

HEVOSALAA KOSKEVA TUKIPOLITIIKKA

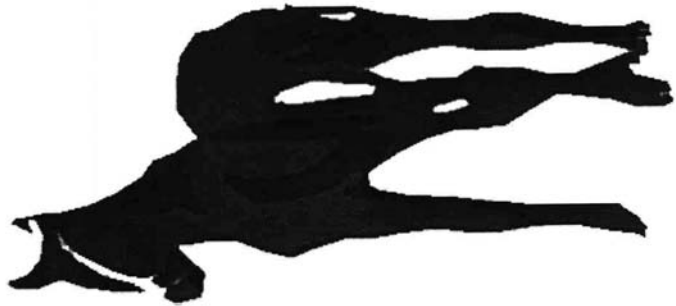
Hevosalalle on tärkeää, että siihen kohdistuva maatalouden tukipolitiikka edelleenkin hoidetaan hyvin. EU-maatalouspolitiikan alhuttamien muutosten myötä hevosesta tuli tuotantoeläin ja tukipolitiikan kohde. Uudistuvassa tukipolitiikassa on otettava huomioon hevosilajien peitoalaperusteisten ja eläintukien määrättyminen, erityisesti hevos- ja nurmikutkien osalta.

Hevosten kansallinen tuki on kohdennettava erityisesti kotimaisen kasvatuksen tukemiseen ja suomenhevosen säilyttämiseen. Suomenhevosille suunnattu alkuperäisrotujen tuki on säilytettävä ja tukiehtoja on tarvittaessa korjattava vastaamaan tarkoitustaan suomenhevosen säilyttämisessä.

EU ohjaa tukipolitiikkaansa yhä laajemmin maaseudun kehittämiseen. Suurtauksen mukanaan tuomat uudet mahdollisuudet on hyödynnettävä hevostaloudessa.

Maatalouden ja pienyritysten investointitukien sekä muiden rakennetukien kohdentamista hevostalouteen on selvitettävä ja järjestelmän epäkohtia korjattava. Päätöksiä tekevien tahojen tukintoja on yhdenmukaistettava. EU:n säädösten mukaan maataloudeksi määriteltävää hevostointaa on vain kasvatustoiminta. Kannattava hevospasvatus tarvitsee kuitenkin Suomessa tukeen muutakin, esim. kilpailu- tai palvelutoimintaa, joten muu toiminta ei saisi olla este investointitukien saannille. Eläinsuojelu- ja ympäristölainsäädännön vaatimukset tulevat aiheuttamaan investointitarvetta, mikä on otettava huomioon investointitukiehdossa. On huolehdittava, että rahoitukset hevosalalle jatkuvat myös EU:n seuraavalla, vuonna 2007 alkavalla ohjelmakaudella.

Yhteiskunnan urheilupaikkarakentamiseen myöntämää tukea on saatava ohjautumaan tasapuolisemmin myös hevosurheilulle. Valtakunnallisesti ja paikallisesti päättäjien tietoisuuteen on saatettava mm. hevosurheilun ja -harrastuksen laaja merkitys nuorisotyössä.

8

YMPÄRISTÖKYSYMYKSET JA MAANKÄYTTÖPOLITIIKKA

Maankäytön ja ympäristöpoliittisen lainsäädännön ja vaatimusten/ohjeistuksen suunnittelu ja valmistelu vaativat aktiivista seuranta- ja hevosalan toimijoiden keskinäistä ja viranomaisiin suuntautuvaa yhteydenpitoa ja yhteistyötä. Kaavoitus- ja ympäristöviranomaisien informoimista hevosalaa koskevista erityispiirteistä ja toimintaympäristöstä yhteistyössä alan järjestöjen kanssa.

Kuntien maankäyttöpolitiikkaan on vaikutettava paikallisesti siten, etteivät esimerkiksi kaavoitusratkaisut ja rakentamisen lupakäytäntö hankaloita jo olemassa olevaa hevospelinkeinon harjoittamista eivätkä vie yrityksiltä kannattavuutta. Sekä olemassa oleva että kehittyvä hevostalouden otettava huomioon alueellisessa kaavoituksessa ja maankäytön suunnittelussa.

Hevosyrityksiä sijaitsee paljon taajamien lähellä. Kaikkiin talleihin, erityisesti taajamien läheisyydessä sijaitseviin, kohdistuu yhä enemmän ympäristö- ja maisemavaatimuksia, jotka on otettava huomioon. Hevosalan ulkopuolelta yritysliin kohdistuvien ympäristövaatimusten on kuitenkin oltava kohtuullisia ja käytännönläheisiä.

Alueellisten hevosreitistöjen tarpeellisuus on korostunut varsinkin ratsastuksessa. Myönteisesti alkanutta reittiverkoston rakentamista on jatkettava ottaen huomioon kaikkien osapuolten intressit sekä turvallisuus-kysymykset. Neuvotteluja yksityistestien ja reitistöjen käyttökorvauksia koskevaan suostusopimuksesta on jatkettava ja saatava aikaan kaikkia osapuolia tyydyttävä sopimus.

Kaikkien toimijoiden on osaltaan ja omilla tahoillaan tehtävä sekä hevosilla liikkujin että hevosetömiin kansalaisiin suuntautuvaa valistustyötä.

HEVOSYRITTÄJIEN SOSIAALITURVA

Hevostalouden harrastuksenomaisuuden määrittelee sekä toiminnan harjoittajan että vetotajan näkemys toiminnan luonteesta. Toiminta on harrastuksenomaista, jos sitä ei harjoiteta ansiotarkoituksessa.

Maataloutta koskevissa järjestelmissä on selkiytettävä ja yhtenäistettävä hevostalouden tukitsemista joko yritystoiminnaksi tai harrastukseksi. Hevosalan yritystoimintaa verotetaan maatilasidonnaisuudesta ja toiminnan laajuudesta riippuen maatilatalouden tuloverolain (MVL) tai elinkeinoverolain (EVL) mukaan. Toiminnan muoto voi vaikuttaa mm. TE-keskusten myöntämiin rahoitustukiin ja aiheuttaa eroavaisuuksia lomaoloissa ja sukupolvenvaihdoksissa.

9

Maatalousyrittäjien lomituslaskia oltiin hallitusohjelman mukaisesti kehittämässä. Hevostaloutta harjoittavien maatalousyrittäjien loma-ikäisten määrityksessä on huomioitava toiminnan työvälistä ja laskettava hevosmäärävaatimusta nykyisestä 12 hevosta. Lomituksen käytännön toteutuksessa on otettava huomioon nykyajan hevostalouden monipuolisuus ja erityispiirteet määrityksessä mm. lomittajalta edellytettävää työtaitoa. Edellä mainittujen muutosten jälkeen erikoistuneiden, ammattitaitoisten hevostalouttajien määrän on mahdollista kasvaa, jolloin heitä voivat mahdollisuuksien mukaan käyttää myös järjestelmän ulkopuolella olevat hevosityrittäjät.

Sekä sosiaalisten että taloudellisten riskien tunnistaminen, mm. yrittäjän oman jaksamisen arviointi, on erittäin tärkeää alan yrittäjäksi ryhtymistä harkittaessa. Koulutuksen, neuvonnan ja tiedotuksen avulla on saatava jokainen hevosalailla toimiva suhtautumaan vastuullisesti turvallisuuskykyisiksi sekä parannettava yrittäjien ja työntekijöiden hyvinvointia ja työssä jaksamista. Kyseessä on aina myös hevosten hyvinvointi.

VEROTUS

Hevosalaan liittyviä tulo- ja arvonnävero- ja arvonlisäverotuksen käytäntöjä ja lainsäädännön toteutumista seurataan. Verohallinnon linjausten yhtenäistämisen ja tiedotuksen lisääminen on tärkeää. Esiin tuleviin epäkohtiin tartutaan ja ne tulee korjata. Esimerkiksi ravikilpailutoiminnan arvonnävero- ja arvonlisäverokohtelu on saatava tarkoituksenmukaiseksi.

10

HEVOSTALOUTEN TUTKIMUS, KOULUTUS JA NEUVONTA

Hevosalan tutkimus- ja kehittämistoiminnassa korostuvat erityisesti hevosten hyvinvointiin liittyvä tutkimus sekä alan yhteiskunnallisen ja taloudellisen merkityksen selvittäminen. Koulutuksen on pystyttävä vastaamaan käytännön hevostalouden tarpeisiin ja koulutusta on suunnattava myös alalla jo toimiville yrittäjille ja muille taholle. Hevosalan laajan yhteiskunnallisen merkityksen huomioon ottamiseksi sekä tutkimusta että koulutusta on toteutettava ja kehitettävä yhteistyössä muiden alojen kanssa. Hevosalan neuvonnan kohde-ryhmänä on sekä monipuolinen elinkeino toiminta että laaja harrastustoiminta. Alan kehityksen turvaamiseksi neuvontaa on suunnattava molemmille osapuolille.

TUTKIMUS JA KEHITTÄMISTYÖ

Hevosalan tutkimuksen tärkeimmät painopisteet ovat:

- 1) hevosten hyvinvoinnin takaava ja sitä edistävä tutkimus (ravitseminen ja rehut, valmennusfysiologia, hevosten hyvinvointi ja elinympäristö, terveys ja tarttuvien tautien ehkäisy, jalostus ja lisääntymisfysiologia) sekä
- 2) hevosalan yhteiskunnallista ja taloudellista merkitystä selvittävä ja tukeva tutkimus (hevosalan kansataloudellinen ja yhteiskunnallinen merkitys, yritysten talous ja kannattavuus).

Julkisesti rahoitettavan tutkimuksen painopisteitä asetettaessa ja rahoitus-päättöksi tehtävässä hevostutkimus on otettava tasavertaisena huomioon verrattaessa sitä muihin maatalouden ja kotieläintuotannon haaroihin.

Hevosalan tutkimustoiminnan on tuettava alan toimintaa, ja tutkimusta on suunnattava alalla havaittuihin tarpeisiin. Tutkimustoiminnassa on huolehdittava siitä, että tulokset ovat koulutuksen ja neuvonnan saatavissa. Tätä varten kaikkien tutkimushankkeiden suunnitelmissa tulee olla selkeästi määriteltynä se, miten tuloksista tiedotetaan ja miten syntyvät tulokset siirretään käytännön hevosalan hyödyksi.

KOULUTUS

Hevosalan koulutusta on kehitettävä vastaamaan käytännön hevosalen tarpeita. Työelämälähtöisyys on tärkeää alan koulutuksessa, ja on päästävä siihen, että alan oppilaitokset ja hevosyritykset tekevät aktiivista yhteistyötä koulutuksen toteuttamisessa. Koulutuksessa on pystyttävä seuraamaan alalla tapahtuvia muutoksia. Hevostalousoppilaitosten profiloituminen on keskeistä tulevaisuuden kannalta, ja tällöin voidaan myös eri oppilaitosten erityisosaamista hyödyntää verkottumisen avulla.

Hevosalan ammattikoulutuksen opiskelijavalintaa on kehitettävä tukemaan alalle todella haluvien hakeutumista koulutukseen. Lisäksi on kiinnitettävä huomiota koulutuksen sisältöön ja laatuun. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot suorittaneilla on oltava hyvät valmiudet toimia itse yrittäjinä, joten erityisesti opiskelijoiden talous- ja yritysosaamista on lisättävä.

11

Täsmä- ja täydennyskoulutuksen kehittäminen hevosalan yrittäjille ja toimijoille on erittäin tärkeää koko alan kannalta. Hevosyrittäjillä on tarvetta lisäkoulutukseen esim. yritystalouden sekä tuotanto- ja palvelutoimintojen osalta.

Hevosalan koulutuksen kehittämiseksi tulee tehdä hevosalaan erikoistuvan ammattikorkeakoulututkinnon tarvekartoitus ja selvittää mahdollisuudet koulutuksen toteuttamiseen.

Eläinlääkäreiden perus- ja erikoistumiskoulutuksessa hevosiin kohdistuvan opetuksen on oltava tasokasta ja riittävää, jotta mm. kliinikaeläinlääkäreiden määrää voidaan turvata. Lisäksi on kehitettävä muuta yliopistotasosta koulutusta (mi. jatko- ja täydennyskoulutus). Hevosurheilun kannalta on tärkeää hyödyntää yliopistotason osaamista esim. valmentajakoulutuksessa.

NEUVONTA

Hevosalla neuvonnan tarve määryytyy kohderyhmän mukaan. Sekä yritys- että harrastustasolla on tarvetta hevosiin liittyvän ammattiosaamisen, kuten hevosten hyvinvoinnin, hevoskasvatuksen, ruokinnan, valmennuksen ja ympäristöasioiden osaamisen edistämiseen. Yrityskohtaisessa neuvonnassa painopisteitä ovat uusien ja toimintaa jo harjoittavien yritysten terveen yrittäjyyden edistäminen ja heikon kannattavuuden parantaminen. Hevosyrittäjien laatuksellisuuden eteenpäin vieminen on tärkeää koko alan kehittymisen kannalta. Yritysoasaamisen ja neuvonnan parantumisella on vaikutusta hevosalan imagoon ja arvostukseen.

Hevosalan neuvonta on tapaus- ja aluekohtaisesti rakennettava olemassa olevista yleisistä yritysneuvonnan, maaseutuneuvonnan ja hevosalan organisaatioiden palveluista. Valtakunnallisella tasolla alan toimijoiden yhteistyön tiivistäminen on ensisijaisen tärkeää. Organisaatioiden yhteistyösopimukset ovat hyvä alku yhteistyön toteuttamiselle ja neuvonnan saatavuuden parantamiseksi.

Hevosalan neuvontaa on kehitettävä sekä valtakunnallisella että paikallisella tasolla. Valtakunnallisella tasolla keskusjärjestöjen on huolehdittava siitä, että tietoa pystytään siirtämään sekä hevosalan että viranomaisten välillä molempiin suuntiin.

Alueellinen taso on tärkein toimintataso hevosatalouden neuvonnassa. Alueen neuvonnan tärkeitä tehtäviä on uuden tutkimustiedon, uusien säästöjen ja määräysten välittäminen yrittäjille ja harrastajille. Neuvonnan kouluttaminen on tärkeää ja edellyttää tiivistä yhteistyötä ja tiedonkulkua tutkimuksen ja koulutuksen kanssa. Erikoisosaamisen keskittäminen tietyille neuvojille lisää neuvonnan tehokkuutta.

HEVOSALAN NUORISOTOYO

Hevosalla tehdään arvokasta nuorisotyötä. Ratsastuskoulu, harrastetilii, seurat ja nuorisoravikkerhot sekä 4H-toiminta tarjoavat nuorille mahdollisuuden turvalliseseen ja monipuoliseen harrastamiseen.

Tallien tarjoaman ratsastustuntitoiminnan lisäksi lapsille ja nuorille järjestetään hevoskerho- ja junioriklubitointia, omia kilpailuja sekä retkiä ja tapahtumia. Näillä halutaan tarjota lapsille ja nuorille kiinnostava harrastusmuoto ja myönteisiä elämyksiä sekä lisätä hevosten käsittelyn tietotaitoa. Nuorisoravikerhoissa opetellaan käsittelemään hevosta ja poneja asianmukaisesti ja turvallisesti sekä harjoitellaan yhdessä toimimista niin hevosten kuin ihmistenkin kanssa. Raviurheilun nuorisotyön voimakkaimmin kasvava osa-alue on poniravitointia.

Hevosalan nuorisotoiminnalla on merkittävä rooli lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemisessä ja sitä voidaan käyttää sosiaalisen kuntoutuksen välineenä.

Hevosatalouden nuorisotoiminnalle on pystyttävä jatkossa turvaamaan hyvät toimintaresurssit ja niitä on lisättävä. Myös raviurheilun nuorisotoiminta on otettava huomioon opetusministeriön alaisena liikuntajärjestönä.

13

12

LIITTEET

Liite 1

Hevosten lukumäärät Suomessa, hevosalan työllistävyyden ja rahavirrat sekä ravi- ja ratsastusurheilussa toimivien lukumäärät
(luvut ovat noin -lukuja)

Hevosten lkm (2003)		Hevosten lukumäärän kehitys	
	lkm	vuosi	lkm
- suomenhevostia	19 730	1980	31 484
- lv-ravihevostia	22 215	1990	45 400
- ratsuhevostia	10 950	1995	49 940
- poneja	7 290	2000	57 400
		2003	60 185

Syntyneitä varsoja

vuosi	lkm	Tuotuja hevostia	lkm
1992	4381	1988	1519
1995	2894	1993	406
1998	3866	1999	806
2001	3411	2003	1130
2003	3420		

Hevosalan työllisyysvaikutukset

Tallirytykset	kokopäiväisiä osa-aikaisia	Muut sektorit	kokopäiväisiä osa-aikaisia
	3 500		1 000
	6 000		3 000
			719,80 miljoonaa euroa/vuosi
			336,4 milj. euroa
			215,2 milj. euroa
			168,2 milj. euroa
			yht 13 000, joista
			6 000
			3 000

Hevosalan rahavirta

- hevosten ja tallien hoito	
- pelitoiminta	
- hevostapahtumissa käynti	

Hevostallien lkm

- yli 3 hevosta	
- yli 6 hevosta	

Raviurheilu

- ravihevostia harrastavia	50 000
- ammattivalmentajia	150
- harrastajavalmentajia	7 000
- raviratojen alaisia nuorisoravikerhoja	25
- ravinuoria	2 000
- yleisöä ravitapahtumissa/vuosi	760 000

Ratsastus

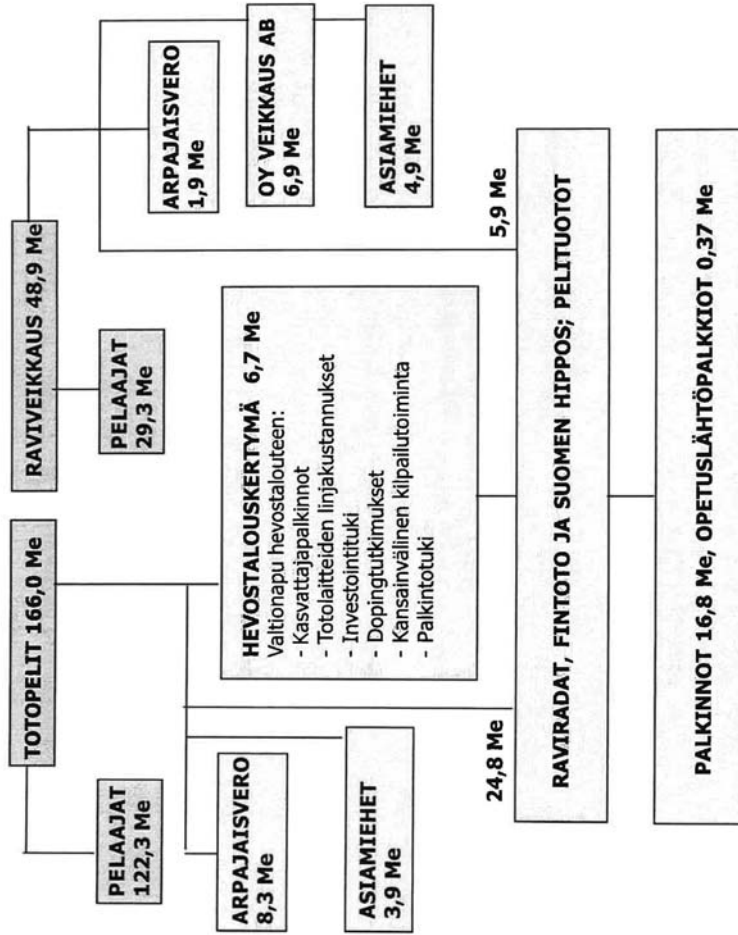
- harrastajia	120 000
- ratsastusseuroja	360
- SRL:n hyväksymiä ratsastuskouluja ja -talleja	200

Lähteet:

Hevostietokeskus 2002: Hevostalous - merkitys ja tulevaisuus Suomessa
Suomen Hippos Ry
Suomen Ratsastajainliitto Ry

Liite 2

Hevospeleistä kertyvien varojen jakauma 2003

Liite 3

SEURAAVAT HEVOSALAN TOIMIJAT OVAT OLLEET MUKANA HEVOSALAN TOMINTAYMPÄRISTÖN KEHITTÄMISSUUNNITELMAN VALMISTELUTYÖSSÄ

Suomen Hippos ry

Suomalaisen raviurheilun ja hevoskasvatuksen valtakunnallinen keskusjärjestö. Tärkeimmät tehtävät ovat ravikilpailujen järjestäminen sekä rekisterin ja kantakirjan pitäminen maassamme kasvatettavista hevosroduista sekä koulutus-, järjestö- ja julkaisu-toiminta. **Suomen Hippoksen alaiset hevosjalostusliitot** edistävät toiminnallaan hevoskasvatusta ja -jalostusta alueellaan sekä parantavat hevosetalouden tunnettavuutta. **Hevosjalostusliittoja on 16.**

Toto-pelit Suomessa järjestää Hippoksen tytäryhtiö **Fintoto Oy**. www.hippos.fi

Suomen Ratsastajainliitto ry, SRL

Ratsastusurheilun keskusjärjestö edistää ratsastusta yleisenä urheilu- ja liikunta-kasvatustuotona, järjestää ratsastuskilpailuja ja kehittää maamme ratsastuksenopetusta ja valmennusta. **Kahdeksan alueajoastoa** organisoii ja koordinoi liiton toimintaa paikallistasolla. www.ratsastus.fi.

Suomen Hevosenomistajien Keskusliitto ry, SHKL valvoo jäsenenä olevien hevosenomistajayhdistysten keskusliittona hevosenomistajien yleisiä ja yhteisiä etuja. **Alueyhdistyksiä on 11.** www.shkl.net

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, MTT/ Hevostalous

MTT-hevostutkimus on hevostutkimusta ja koulutus- sekä neuvontapalveluja tarjoava tutkimusasema Ypäjällä. Tutkimustoiminnan lisäksi on tarjolla hevossairaala- ja oireasemapalveluita. MTT tarjoaa neuvontaa ja tietoa hevosten hoidosta, ruokinnasta ja rehusta, talleista ja rakentamisesta, ympäristöstä, lääkinnästä, valmennuksesta ja jalostuksesta. www.mtt.fi

Hevostietokeskus

Hevostietokeskus on hevosalan neuvonnan ja koulutuksen kehittämissyksikkö, joka tuottaa ja välittää uutta tietoa sekä tarjoaa alan toimijoille koulutus- ja neuvontapalveluja. Hevostietokeskus toimii Kuopion yliopiston kampusalueella. www.hevostietokeskus.fi

Hevosopisto Oy on yleishyödyllinen osakeyhtiö, joka päätehtävä on tarjota hevosalan ammatillista perus-, jatko- ja täydennyskoulutusta Koulutuksen lisäksi se järjestää kilpailuja ja tarjoaa maksullisia palveluita nuorten hevosten koulutukseen ja alan lyhytkursseja matkailijoiden tarpeisiin. www.hevosopisto.fi

Suomen Eläinsuojeluyhdistys SEY tekee käytännön työtä eläinten olojen hyväksi eläinsuojeluvuonnalla ja valistustyöllä.

SEY:llä on **36 jäsenyhdistyksen** verkosto. www.sey.fi

ProAgria maaseutukeskukset

ProAgria-yhtymän toimialana on maaseudun ja maaseutuelinkeinojen kehittämiseen liittyvä neuvonta ja kehitystoiminta. ProAgriassa on mukana mm. **16 alueellista**

ProAgria maaseutukeskusta sekä neljä ruotsinkielistä maaseutukeskusta. Maaseutukeskukset tarjoavat neuvontapalveluja mm. hevosen hyvinvointiin, rakentamiseen ja yritystoimintaan liittyvissä kysymyksissä. www.proagria.fi

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry

MTK on maataloustuottajien, metsänomistajien ja muiden maaseutuyrittäjien valtakunnallinen talouspoliittinen ammatti- ja etujärjestö. **MTK-alueellittoja on 16.** www.mtk.fi

MUITA KESKEISIÄ HEVOSALAN JA SIIHEN LIITTYVIÄ TOIMIJOITA

Ratsujalostusliitto ry

Toiminnan päätarkoituksena on kehittää suomalaisen puoliveriratsun (FWB) kasvatusta ja jalostustyötä, tukea jäsenen toimintaa ja edistää heidän taltojaan hevosten kasvattajina. Ratsujalostusliitto on kaikkien puoli- ja täysveristen ratsuhevososten kasvattajien ja harrastajien oma rotujärjestö. www.ratsujalostusliitto.fi

Suomen Ravivalmentajat ry on päätoimenaan ravivalmennusta harjoittavien ammattilaisten järjestö.

Yhdistys toimii yhdessä Hippoksen, Fintoton ja Suomen Hevosenomistajien Keskusliiton kanssa valtiovaltaan ja julkishallintoon liittyvissä asioissa. www.ravivalmentajat.fi

Raviradat

Ravikilpailuja järjestetään Suomessa 43 raviradalla. Maakunnallisia keskusratoja on 19, jotka yhdessä maan pääradan, Vermon, kanssa järjestävät valtaosan vuosittain ajettavista 560 ravitapahtumasta. Vuosittain raveihin osallistuu yli 8000 hevosta sekä yli 3000 ohjastajaa.

Lisäksi on useita **rotuyhdistyksiä ja paikallisia ratsastus- ja hevostäväinseuroja.**

Maa- ja metsätalousministeriö, MMM

Hevosten tautivalvontaan, tuontiin ja vientiin, eläinsuojeluun ja lääkitsemiseen liittyvät asiat kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön elintarvike- ja terveysosastolle, muut hevostalouteen liittyvät asiat maatalousosastolle. Maa- ja metsätalousministeriö hallinnoi myös vedonlyönnistä hevoskilpailuissa valtion osuutena saatujen varojen käyttöä. www.mmm.fi

Työvoima- ja elinkeinokeskukset, TE-keskukset ovat valtionhallinnon alueorganisaatioita. TE-keskuksen maaseutuosasto saa neuvoo esimerkiksi maataloukskauppojen, maatiojen sekä pienyritysten investointien rahoituksesta tai maanhankinnasta. Maaseutuosasto huolehtii viljelijöille maksettavien EU:n ja kansallisten tuotanto- ja investointtukien hallinnoinnista ja valvonnasta. **Alueellisia TE-keskuksia on 15.** www.te-keskus.fi

Hevoshankkeita on käynnissä tai jo päätymisvaiheessa eri puolilla maata. Hankkeissa voi olla esimerkiksi koulutus- ja kurssipäiviä, opintoretkiä tai reittikartoituksia. Monissa tapauksissa hanke on saanut rahoitusta TE-keskusten tai paikallisten toimintaryhmien kautta EU-osarahoitteisista maaseutuohjelmissa.

Pekka Lith

Hevonen tulee takaisin

Hevosten määrä on kaksinkertaistunut 25 vuodessa. Kasvava ja monipuolinen hevosala työllistää jo noin 15 000 ihmistä. Työjohdasta on tullut vapaa-ajan virkistyspalvelujen tuottajia osana elämäntyyliä. Ratsastuskulttuuri ja -perinne on Suomessa kuitenkin ohutta, ja alan puutteissa ja palveluissa on paljon kehittämistä.

Tällöin ja hevosalan yritysten määrä on lisääntynyt Suomessa voimakkaasti viimeksi kuluneen 20 vuoden aikana. Suomessa on noin 15 000 hevosala-aluetta, joista yritystoimintaa harjoittaa yli 3 000. Uusia yrityksiä perustetaan vuosittain 200-250, ja vuodittainen lupapöytäkirja on odotettua suurempaa. Yli tuhatta uutta hevosalan yritystä. Kaikkien hevosten omistajia on maassamme noin 35 000 (Kuvio 1).
Pääasialliset toiminnat yritystaloudella ja tempurautatöissä.

60 Tieto&trendit 8 elokuu 2006

Jo noin 15 000 ihmistä koko- ja osapäiväisesti.

Talouden rattaat pyörivät ennen hevosvoimalla

Aiemmin hevoset teinivät monissa tehtävissä: rahnajoina, henkilöliikenteessä, sotatukona ja maatalouden työvälineinä. Suomessa muun muassa rahnajoina oli maanviljelijöiden yleinen arvoinen vielä 1920-luvulla. Ajurit eli voimakas (vesilähtöinen) la-
lopa raitiovaunuja ajettiin hevosvoimalla Helsingissä 1980-luvulla.

Suoranaisena moottorina hevosta käytettiin niin sanotussa hevostörmässä, jossa kehää kiertävä hevonen vetää pyöräyksellin kiinnitettyä tankoa. Hevoskierroja oli vielä 1920-luvulla puumureiden ja tukkifautojen voimansiirteinä. Maataloudessa hevonen oli kaikkien koneiden, kuten niittokoneen, hevostaran ja kylvökoneen käyttövoimana. Myös metsätöissä hevonen on ollut arvan välttämätön.

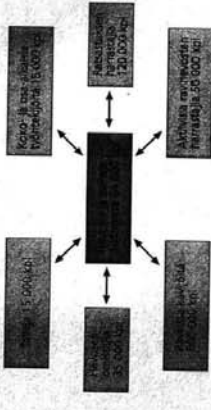
Puolustuslaitos käyri aikanaan paljon hevosia, ja meillä oli rataväkijäkästi ja hevosvoimainen työväkeä. Korpinantamalla hevoset ovat kullertaneet anputustarvikkeita, muonaa ja harvoituneita hoitoon välinekalusteissa maastossa. Tietönsästä maastossa pyörivät hevosvoimaiset ajoneuvot, eli purilait, olivat korvaamattomia vielä viime sotien aikana.

Hevosten määrä oli Suomessa korkeimmillaan sodan jälkeen vuonna 1950, jolloin niitä oli miltei 410 000 huolimatta siitä, että 50 000 hevosta oli luovutettu sotakorvauksena Neuvostoliittoon. Hevosten määrä alkoi vähentyä voimakkaasti 1950-luvun kuluessa, kun maatalouden koneellisuus alkoi korvata hevosvoimaa. Hevosten määrä oli 1980-luvun vaihteessa, jolloin niitä oli enää 31 500 (Kuvio 2).

Hevosten määrä nousussa

Nykyisin hevosta on noin 64 000, ja määrä kasvaa vuosittain yli tuhannella. Kas-

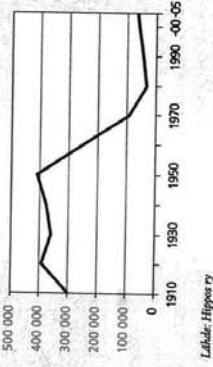
Hevoset, hevosalaisten toimijat ja hevosharrastajat Suomessa 2005

Lähde: Maa- ja metsätaloustuottajain keskeinen liitto, 2005

Kuvio 1

Hevosten määrä Suomessa

Lähde: Hevosry

Lämmenveristen ja suomenhevosien määrä vuosina 1995-2005

	1990	1995	2000	2005
Suomenhevoset	15 900	17 400	19 500	19 310
Lämmenveriset ratsuhevoset	17 000	19 300	21 500	23 560
Lämmenveriset ravihevoset	6 500	7 019	9 700	13 240
Ponit	6 000	6 230	6 700	7 660

Lähde: Hevosry

Tuulio 1

Suurin osa suomenhevosista ja lämminverisistä on ravhevosia. Ennen vuotta 1980-luvun alussa pöösä oli suomenhevosia. Nyt suomenhevosien osuus on noin 30 prosenttia. Ponit ja lämminveriset (pl. ponit) on vajaa 40 prosenttia ja suomenhevosia vajaan nel-

61 Tieto&trendit 8 elokuu 2006

jänne. Päävastoin kuin ravihievet, valtaosa lämminveriratsusta on syntynyt ulkomailla.

Ravella pitkä historia

Vaikka nykymuotoinen hevosaala on kehittynyt kasvun vauhti vuosisatojen ajan, on esimerkiksi ravitoiminnalla suhteellisen pitkä perinne. Ensimmäiset ravit pidettiin Turussa Aursjoen jäällä vuonna 1817. Ravitoiminnan taustalla lienevät kirkonkantojen kilpa-ajot ja kielivarkojen, eli silloisten majatalojen välillä käyty kilpailu hevosten nopeudessa.

Ravitoiminta alkoi laajentua voimakkaasti kuitenkin vasta 1900-luvulla, kun lämminveriset ravihievet saivat Suomessa kilpailuohjelman suomenhevosten lisäksi. Ravikilpailutoiminnan voimakas kasvu alkoi päättyä 1990-luvun talouslammaan, josta vaikutukset näkyvät vielä 2000-luvun vaihteessa. Nyk. kinnonusta ravihieveluun näytää olevan jälleen nousua.

Ravien yleisömääräksi kirjattiin vuonna 2005 miltei 800 000 katsojaa. Ravit ovat jalkiehon jälkeen toiseksi seuratuin urheilulaji (Taulukko 2). Aktiivisia ravihieveten harrastajia on Suomessa ravihieveluun keskittyneestä Hippoksen tilastojen mukaan noin 50 000. Ravihiehellin nauttii merkittävästi on hevosten kinnonastutuksen yleistymisen. Siinä ravihievetä aiheuttuneet kulut ja voitot jaetaan omistajien kesken.

Hippoksen tilastojen mukaan ravija ajetaan yli 40 ravireidillä. Kilpailupäiviä

tään hevosen läsnäolo ja elämän hoito-työt ovat tehokasta ertseispolitoa. Tällaisia ravitoimintaa ja ratsastusryhmiä kasvattavat myös yhteisöllisyyttä. Ratsastus sopii myös erityisryhmille, kuten vammaisille. Näytää siltä, että hevosella ja ratsastuksella on vahva tilaus viikitys- ja vapaa-aikaan palvelujen markkinoilla.

Kilpailuja ei ole este-, koulu- ja kinttäratsastus. Muita lajeja ovat veld-lus-, mield- ja lännenratsastus sekä vield-lus, joka on voimistelua hevosen selässä. Erkoisajajia ovat kilpailuratsastus, jossa ratsastusta harrastetaan lämmenhevosien osastajissa (kötte). Suomessa on järjestetty myös kinttäratsastusta, mikä voidaan taata vain laadukkaalla jalostus- ja kasvatusyöllä.

Ratsastusurheilun suosio lisääntyy

Ratsastusurheilun suosio lisääntyy 1900-luvun alkuun saakka soolaurheilun, ja koko harrastusyhteisön harrastukseksi ratasutus levisi vasta 1970-luvulla, jonka jälkeen ratsastuksen suosio on lisääntynyt jatkuvasti. Ratsastus on johtanut siihen, että etenkin Helsingin seudulla tarjontaa on ollut vähemmän kuin kysyntää.

Ratsastusurheilun suosio on lisääntynyt jatkuvasti. Ratsastus on johtanut siihen, että etenkin Helsingin seudulla tarjontaa on ollut vähemmän kuin kysyntää. Ratsastusurheilun suosio on lisääntynyt jatkuvasti. Ratsastus on johtanut siihen, että etenkin Helsingin seudulla tarjontaa on ollut vähemmän kuin kysyntää.

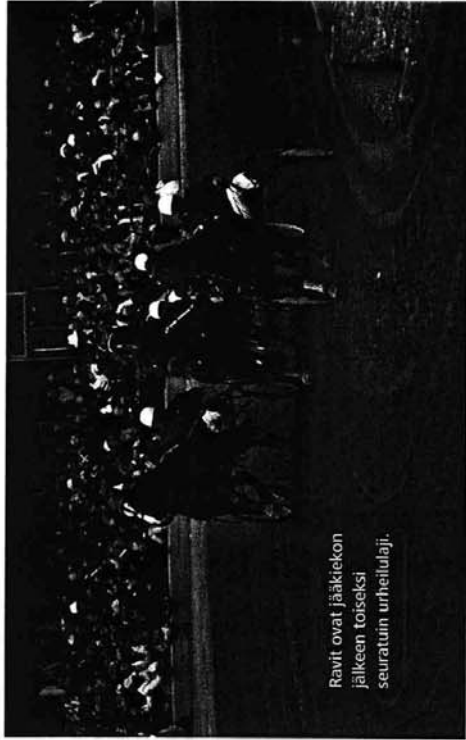
Ratsastusurheilun suosio on lisääntynyt jatkuvasti. Ratsastus on johtanut siihen, että etenkin Helsingin seudulla tarjontaa on ollut vähemmän kuin kysyntää.

Suosituimmat urheilulajit tapahtumien yleisömäärän mukaan 2005

Järjestö (vuosi 2004-05)	Yleisömäärä
Jalkapallo (Veikkausliiga, A-maastoliiga)	2 062 319
Ravuriittu	795 289
Jalkapallo (veikkausliiga, A-maastoliiga)	565 377
Pekapallo (miehen ja naisten superpeut)	380 644
Lähde: Hippo ry	Talviku 2

Suomessa syntyneet varsat

Vuosi	Suomenhevokset	Lämmenveriset ravit	Poist
1970	1 378	141	25
1980	1 019	902	69
1990	1 787	2 110	170
2000	1 517	1 677	228
2005	1 350	1 650	300
Lähde: Hippo ry			Talviku 3

Ravit ovat jalkiehon jälkeiseksi seuratuin urheilulaji.

Urheiluagentit

maalla tunnetuimmat vaihtelevat 25-35 euron välillä, kun muualla Suomessa hevosen selkään voi kiivetä puolta pienemmällä takalla.

Toiminnassa paljon kehittämisen varaa

Ratsallit eivät ole kaikilta osin varautuneet alan kasvuun. Etenkin astutukseen tuntuessa on talleja, josta eivät täydy kaikki osin laatuvarustuksia. Tällaisia löytyy ratsastajilta puuttuvat usein tarvikkeet. Puutteelliset toimintatilat heikentävät myös hevosten hyvinvointia, kun kasvintuotat ovat ahtaat ja laadunhallintamahdollisuudet heikkoja.

Harrastusasteus on palveluilla, mikä edellyttää kinnonastutusta korkeaa laatu (muunost, tavaroitten säilytykset, wc:t, puhe- ja kinttäratsastus) ja opetuksen pääasiassa ravitilastoja. Monet tallet ovat vanhanaikaista, mikä lisää työt teettämään vielä paljon nuorten työjien ilma-

työvoimalla automaatioinnin ajan. Ratsallien tarjontaa kannattaisi kehittää enemmän pienryhmien suuntaan, jossa opetus olisi yksilöllisempää, ja tunteen siirtäjä voisi räätälöidä huomiota ottaen ratsastajien ikä ja taitotasoa.

Lisäksi tarjontaa on tänä päivänä painotunut ehkä liiankin vain koulu- ja esteratsukseen, vaikka kynnystä olisi muun muassa veldus- ja maastoratsastukselle.

Painopistettä ratsujen koulutukseen

Ratsastuksen suosio on lisääntynyt kinnonastutusta kohtiasteen kasvatusuomintaan (Taulukko 3). Ratsastuksen kasvatus on kuitenkin lämpenemistä ja pöytäratsusta tuodaan yhä ulkomailta, kuten Sakasta, Hollannista, Tanskasta, Ruotsista ja Baltian maista.

Alan keskeinen kehittämiskohta liittyy ratsastuksen koulutukseen. Tällä hetkellä kasvattajat eivät panosta riittävästi ratsastukseen, ja monia hie-

voja hevosta kouluttavat amatööri-ratsastajat.

Yrittäjyys lisääntyy vauhdilla

Alan yrittäjyys lisääntyy lähi vuosina. Vuonna 2005 tehdyn kyselytutkimuksen mukaan runsas neljännes hevosten omistajista, jotka eivät ole vielä yrittäjiä, on aikaisina todennäköisesti tai mahdollisesti aloittaa yritystoiminnan seuraavien viiden vuoden aikana. Yritys aloitetaan usein harrastuksen kautta, jolloin toiminnassa on taloudellisten tavoitteiden ohella omaan elämäntapaan liittyviä arvoja.

Myyös puolet olemassa olevista yrityksistä alkoo laajentaa toimintaansa. Talvitoimintaa harjoittavista yrityksistä 70 prosenttia on investoinut viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana. Eniten on panostettu hevosten ulkoilu- ja harjoittelutalouteen, vanhojen tallien peruskorjauksiin, uusien tallien ja maneesien rakentamiseen ja laantoloihin. Vuoteen 2010 mennessä alalla investoidaan arviolta 120

Yhteiskunta

mujjoonalla eurolla.

Hevosten määrä ylittää kuluvalle vuosikymmenellä ainakin 70 000 eläimen rajan. Kyselytutkimusten mukaan yli 40 prosenttia vähintään kolmen hevosen omistajista alkoo hankkia lisää hevosia. Yritystoimintaa harjoittavilla on nyt omistuksessaan keskimäärin 8-9 hevosta. Yli 30 hevosen talleja on Suomessa noin sata. Pieniä alle kolmen hevosen talleja on meillä yli 7 000.

Asiantuntijat pitävät jopa 1 500 työpaikan lisäystä hevosalauteen mahdollisena varsin lyhyessä ajassa. Hevostalous on hyvin käsityövaltaista toimintaa, jonka vuoksi ala työllistää paljon muodollisia. Tämä voi osaltaan ehkäistä joidenkin nuorten syrjäytymistä yhteiskunnassa ja luoda uusia työpaikkoja työttömyydestä kärsiville paikkakunnille.

Hevostaloudesta eloa maaseudulle

Merkittävä osa hevosten kasvustoiminnasta tapahtuu yhä maastiloilla, vaikka hevosia ei tarvita enää maastaloukoneiden vetovoimana. Suomessa aktiivisten maastalojen määrä on vähentynyt jo pelkästään EU-jäsenyyden aikana noin kolmanneksella. Päätuuna hevostaloutta harjoittavien tilojen määrä on kuitenkin lisääntynyt, vaikka muiden kotieläinten loma on supistunut.

Hevosala voi osaltaan pitää maaseudun elävänä. Esimerkiksi yhden hevosen vuodessa tarvitsema rehuala on noin 1-1,5 pellohehtaaria. 70 000 hevosen tarvitsema rehuala olisi noin 100 000 hehtaaria, eli 4-5 prosenttia maamme maatalouden peltopinta-alasta. Rehutuotannolle olisi paljon kasvunvaraa, sillä huomattava osa hevosten rehusta on tänä päivänä tuontivaraa.

Mitä suurempi osa hevosehusta tuotetaan Suomessa, sitä enemmän peltolaika kuluu rehutuotantoon ja painetta pois maatalouden ylituotannosta. Heinäviljelyä tulisi kehittää, jotta rehujen laatu paranee. Laaturehun kysyntä on hevosten pidossa suurempaa kuin arjonta, mutta sen tuottaminen vaatii osaamista. Onneksi

myös maanviljelijät ovat alkaneet oivata alan potentiaaliset markkinat.

Maastalojen hevosalauteen voidaan liittää kilpailutoimintaa, maaseutumarkkainta ja ratsastuskoulupalveluja taikka vieraiden hevosten valmennus- ja hoitopalveluja. Suomeen tarvitaan myös uusia hevosmetareita. Hevosetoisesti tapahtuva maastoa ja kasvuvalustaa säästävä puunkorjuu soveltuu mainioiksi ihmisten harvennushakkuuksiin, puistoimiesien hoitoon ja pienten leikkikoiden puunkorjukseen.

Yhteiskunnan tuki tarpeen

Hevosalan yritystoiminnan kasvu on myönteistä työllisyyden ja alueellisesti tasapainoisen kehityksen kannalta, kun perinteisen maastalouden merkitys vähenee. Myös hallituksen yritysajajien poliittikaohjelmassa todetaan, että uusia kasvuyrityksiä tulisi syntyä merkittävästi nykyistä enemmän edistämään rakennemuutosta ja vahvistamaan kansantalouden dynamiikkaa.

Hevosten kasvava määrä voi aiheuttaa modernissa yhteiskunnassa kuitenkin myös huolenaiheita. Asutusalueiden kasvotukset uhkaavat kasvukehysten läheisyydessä sijaitsevia talleja ja hevosten laidunmaita. Hevosten asema moottoriliikenteen seassa on joskus erittäin turvaton, jos ratsukot joutuvat ylittämään yleisiä tetteä. Tämä vuoksi etenkin ratsastajat tarvitsevat omia hevosreittejä.

Yhteiskunnan tuki hevosalen toimintaympäristön on maassamme pientä esimerkiksi Ruotsiin verrattuna. Meillä kunnat voisivat tukea hevosalaa varaus- ja harjoitusmaksuilla kasvavalle hevosalauteen muun muassa pienille hevosalauteille yhteisten ratsastusmaaseiden sekä hevosille tarkoitettujen ravi-, laukka- ja maastoratojen rakentamiseen.

Hevosala koskeva elinkeinopolitiinen päätöksenteko kaipa edelleen selkeyttä ja yhdenmukaisuutta. Ongelmia on aiheuttanut se, minkälainen toiminta rannastetaan maastaloudeksi tai muuksi yritystoiminnaksi ja millainen toiminta tulkitaan puhtaasti harrastus-

seksi. Ala tarvitsee yhteiskunnan tukea myös tukipalvelujen, kuten eläinlääkintäpalvelujen saatavuuden varmistamiseksi. ■

Kirjoittaja on harrastusratsastaja ja työskentelee tutkijana omistamassaan yrityksessä (Suunnittelu- ja tutkimuspalvelut Pekka Lith).

Artikkelin kirjoittaja Pekka Lith ja Mikki verryttelevät Sipoon Husön maisemissa.

Lähteet:

www.hevosyrittajat.fi

www.hippos.fi

www.mmm.fi (kansallinen

hevostutkimushjelma)

www.stablebuddy.fi

Hornberg, Ulf: Den svenska hästnäringen,

Svenska Transportens Centralförbund.

Talaskivi Soini: Suomalainen hevoskriisi, Helsinki 1989.

Tietoaika 2/2005 Lith, Pekka: Ovatko

naisyrittäjät eri maata? Artikkelissa myös

hevosalan asiantuntija Mia Lönnrothin

haastattelu.

Tillikainen Sanna: Hevostalou maastiloilla, Maastalojen elintarviketalouden tutkimuskeskus MTI:n selvityksiä 67, Helsinki 2004.

**Lausunto
27.12.2006**

HEVOSURHEILUKESKUS VAASAN-SEUDULLE

Suomen Ratsastajainliitto on tutustunut suunnitteilla olevaan Vaasan-seudun hevosurheilukeskushankkeeseen. Pidämme hanketta hyvänä ja hevosurheilun kannalta ainutlaatuisena.

Hevosalan Haasteet

Hevosalan keskeiset järjestöt tiivistivät yhteistyötään vuoden 2004 lopussa laatimalla yhteisen strategian, Hevosalan Haasteet, jossa alan yhteiset suuntaviivat ja kehittämiskohteet on julkaistu. Yhteisen strategian puitteissa on pohdittu raviratojen hyödyntämistä myös ratsastukseen. Tällaista yhteistyötä on tehty mm. Oulussa, Mikkelissä, Lappeenrannassa, Kajaanissa, Turussa, Kuopiossa, Seinäjoella ja Riihimäellä. Näillä paikkakunnilla rakenteet on suunniteltu ravitoiminnalle eikä kaikkia valmiuksia voida täysipainoisesti hyödyntää ratsastuskilpailuissa ja valmennustoiminnassa. Esimerkkeinä voidaan mainita, että katsomot ja muut yleisötilat ovat poikkeuksetta liian kaukana jotta niitä voidaan käyttää. Yhteistyöprojekteja tilanteen parantamiseksi on aloitettu. Valjastuskatoksia ollaan muuttamassa tilapäistallikäyttöön soveltuviksi Turussa, Kuopiossa ja Kajaanissa.

Suomen Ratsastajainliiton rakentamishjelma

Ratsastusurheilun infrastruktuuria on pääasiallisesti rahoitettu yksityisin varoin. Liikuntapaikkarakentamiseen kohdistettuja budjettivaroja ei merkittävässä määrin, Tampereen Ratsastuskeskusta lukuun ottamatta, ole käytetty ratsastuksen hyväksi. Hallit eli maneesit mahdollistavat ympärivuotisen harrastamisen. Useimmat tämän päivän maneesit ovat kylmiä ja ilman yleisölle ja harrastajille tarkoitettuja sosiaali- tai edes odotustiloja. Suomen Ratsastajainliitto on kartoittanut ratsastuskeskusten tarpeen Suomessa. Harrastuksen levinneisyys huomioon ottaen tarvitaan yksi ratsastuskeskus/ 100.000 asukasta.

Suomen Ratsastajainliitto on laatinut rakentamishjelman vuosille 2001–2005. Ohjelman mukaan harrastus ja siihen liittyvä toiminta edellyttää kahden alueratsastuskeskuksen rakentamista liiton jokaiselle 8 alueelle. Aluekeskusten tukena ovat lähiliikuntapaikkoina toimivat paikalliset ratsastuskoulut ja harrastetallit. Toimiva ratsastusharrastus edellyttää kattavan verkoston rakentamista. Ratsastusharrastuksen vaatimaa halliverkostoa voidaan verrata nykyisiin uima- ja jääkiekkohalliverkostoihin. Vuonna 2000 laadittu ohjelma edellytti, että valittavat ratsastuskeskukset sekä alue- että paikallistasolla rakennetaan vastaamaan kasvavan ja naisvaltaisen lajin harrastajakunnan tarpeita. Ohjelma edellytti myös, että laajennuksiin ja uudishankkeisiin tulee saada sosiaali- ja pukeutumistilat urheilijoille ja odotus- sekä katsomotilat yleisölle ja erityisesti lasten vanhemmille. SRL:n rakentamishjelmasta on toteutunut vain muutama hanke.

Vaasan-seudun hanke mallina uudelle kehitykselle

Näemme, että Vaasan-seudulle suunniteltu hevosurheilukeskus on ideoiltaan edelläkävijä ja hanke, jossa koko alue palvelee erinomaisella tavalla hevosurheilua sen kaikissa muodoissa. Suunnitteluvaiheessa on huomioitu rakenteiden ja kenttien monikäyttöisyys. Suomen Ratsastajainliiton mielestä hanke toimii erinomaisena mallina tuleville hevosurheilukeskushankkeille ja erilaisille nykyisten raviratojen muutoshankkeille. Vaasan-seudun hevosurheilukeskuksella on erinomaiset edellytykset toimia Pohjanmaan johtavana alueratsastuskeskuksena ja sen puitteet soveltuvat myös kansallisen tason kilpailu- ja valmennustoimintaan.

SUOMEN RATSASTAJAINLIITTO

Fred Sundwall
Pääsihteeri
Sähköposti: fred.sundwall@ratsastus.fi
Puhelin: 09-2294 5240

Liite: Ratsastusharrastus vahvassa nousussa

**Liite Suomen Ratsastajainliiton lausuntoon: Vaasan-seudun Hevosurheilukeskus
27.12.2006**

RATSASTUSHARRASTUS VAHVASSA NOUSUSSA

Keväällä 2006 valmistuneen, SLU:n ja OPM:n teettämän haastattelututkimuksen mukaan, ratsastuksen harrastajia oli vuosikeskiarvona 117.000. Uusia harrastajia lajin piiriin on vuonna 2002 julkaistun gallupin jälkeen tullut 15.000. Ratsastus kuuluu niihin harvoihin lajeihin, jotka ovat jatkuvasti kasvaneet 1990 – luvun alusta. Vuosista 1994–95 harrastajien määrä on lähes kaksinkertaistunut.

Uusimman tutkimuksen mukaan harrastajista 53.000 oli alle 19-vuotiaita ja 64.000 aikuisharrastajia eli 19–65-vuotiaita. Vuodesta 1994 aikuisharrastajien määrän kasvu on 42.000 ja nuorten 8.000.

Tämän lisäksi 57.000 aikuista ilmoittaa haluavansa aloittaa ratsastuksen, mikäli heillä olisi siihen mahdollisuuksia. Vuonna 2002 julkaistussa tutkimuksessa vastaava luku oli 54.000. On kiintoisaa, että vaikka tämän tutkimuksen jälkeen 15.000 aikuista on aloittanut harrastuksen, siitä kiinnostuneiden määrä kasvaa edelleen. Ratsastus on yksi nopeimmin kasvavista aikuisten harrastuksista.

Harrastajista 92 % on naisia. Ratsastus on tyttöjen ja naisten urheilulajina ja harrastuksena yksi tärkeimpiä ja siitä on tullut naisten tärkeä terveys- ja kuntoliikuntamuoto. Useissa perheissä äiti on aloittanut ratsastuksen tai palannut nuoruutensa harrastuksen pariin yhdessä tyttärensä kanssa. Monesti ratsastuksesta on tullut koko perheen harrastus. Luonnossa ratsastaminen ja vaeltaminen on yhä suosituimpaa ja ratsastus koetaan myös elämäslajina.

Nuorten määrä on jo useamman vuoden ajan pysynyt samana, mikä on iloinen asia ikäluokkien pienentyessä. 3-18-vuotiaista tytöistä 10 % harrastaa ratsastusta kun niiden osuus vuonna 1995 oli 9 %.

Miesten ja poikien kohdalla on tapahtunut pieni muutos myönteiseen suuntaan. Miespuolisten harrastajien osuus on viime tarkastelujaksosta noussut prosenttiyksiköllä kahdeksaan prosenttiin koko harrastajakunnasta. 3-18-vuotiaita poikia on 2.500 ja aikuisia miehiä lähes 7.000. Aikuisten miesten osuuden kasvu ilahduttaa ja se antaa uskoa hyvälle kehitykselle myös tulevaisuudessa. Se kertoo myös, että monessa tapauksessa koko perhe on ryhtynyt harrastamaan ratsastusta. Roolimallit ovat tärkeitä.

Kasvuluvut ovat todella huikeita etenkin, jos tutkimme harrastajamäärien kehitystä kesäkaudella vuosikeskiarvon sijaan. Vuosi sitten kesällä 77.000 aikuista ilmoitti harrastavansa ratsastusta kokonaismäärän noustessa 135.000 harrastajaan. Edellisessä tutkimuksessa vastaava luku oli 117.000.

Tutkimuksessa selvitettiin myös mm. vapaaehtoisten määrää ja eri urheilukilpailujen katsojalukuja. Näissäkin luvuissa näkyy ratsastuksen suosion kasvu. Ratsastustoiminnassa on mukana 11.000 vapaaehtoista kun niitä edellisessä tutkimuksessa oli 7.000. Kilpailutoiminnassa nuorten määrä on kasvussa ja nuorten ratsastajien taso on vahvassa nousussa kansallisesti. Uskomme, että vapaaehtoisten määrän kasvu johtuu siitä, että kilpailevien nuorten vanhemmat ovat aktiivisina mukana toiminnassa. 66.000 henkilöä ilmoitti käyvänsä katsomassa ratsastuskilpailuja.

Lajivertailussa ratsastus oli 10 sijalla katsojamäärien osalta. Edellisessä tutkimuksessa vastaava luku oli 54.000. Kasvu on tässäkin suhteessa melkoinen ja prosentuaalisesti parempi kuin ratsastusta suuremmissa lajeissa.

Myönteiset kasvuluvut heijastuvat myös SRL:n jäsenkunnassa. Ratsastusseurojen ja jäsentilien määrät ovat kasvavat. Henkilöjäsenmäärä on 10 vuodessa kaksinkertaistunut ja voimme kirjata tämän vuoden syyskuun lopussa lähes 37.000 jäsentä. Myös Green Card harrastajien määrä kasvaa ja oli syyskuun lopussa 3.363.

Liiton tavoitteena on saada koko harrastajakunta jäsenikseen. Yhtenä tärkeänä motiivina on ratsastuksen turvallisuustason ylläpitäminen ja hevosen hyvinvoinnin turvaaminen. Mitä enemmän tietoa ja taitoa voidaan välittää seurojen, koulujen ja Hippos- lehden kautta, sitä paremmin turvallisuus- ja hyvinvointiseikat huomioidaan. Ratsastajainliitto haluaa, että jokainen voi toimia ja kokea elämyksiä hevosen kanssa, että kunnioitamme hevosta ja luontoa ja tarjoamme jokaiselle yhteisön, johon kuulua ja jossa viihtyä.

Kasvun myötä ratsastuksen ja myös SRL:n yhteiskunnallinen merkitys vahvistuvat. Hallitun kasvun edellytyksenä on, että puitteet ovat kunnossa. Liitto on mukana useissa tärkeissä maamme hevoselinkeinoja edistävissä projekteissa. Yhdessä muiden hevosalan järjestöjen kanssa teemme yhteisen strategian mukaisesti työtä laajalla rintamalla. Hevoselinkeinojen huomioiminen kuntien maankäytön suunnittelussa on alan järjestöjen tärkeimpiä painopistealueita. Ympäristöasiat, hevosten hyvinvointi, alan yritysten palvelujen laatu ja turvallisuus on myös keskeisessä asemassa.

HARRASTUSMAHDOLLISUUDET

Ratsastuskoulut ja harrastetallit ovat Suomen ratsastusurheilun kulmakiviä. Seurojen toiminta nojaa läheiseen yhteistyöhön ratsastuskoulujen ja harrastetallien kanssa. Yksityiset tallit ja ratsastuskoulut tarjoavat harrastajille sekä opetusta että hevosia. SRL:n hyväksymiä ratsastuskouluja ja harrastetalleja on 242 kpl. tämän lisäksi arvioidaan, että muita ratsastuspalveluja myyviä talleja on 400. Liiton tavoitteena on saada valvontansa piiriin yhä enemmän ratsastuskouluja ja harrastetalleja. Keskikokoisessa ratsastuskoulussa käy viikoittain 100–200 oppilasta, jotka maksavat keksimäärin 25 euroa/ratsastustunti. Liiton hyväksymissä ratsastuskouluissa ja harrastetalleissa ratsastaa n. 30.000 harrastajaa.

Hyväksytyissä ratsastuskouluissa ja harrastetalleissa on turvallisuus ja opetuksen taso etualalla. SRL valvoo hyväksytyjen ratsastuskoulujen ja harrastetallien toimintaa ja on palkannut kolme tarkastajaa, jotka tarkastavat koulujen, harrastetallien ja ratsastusleirien toimintaa. Koulut ja harrastetallit tarkastetaan ennen niiden hyväksymistä. SRL voi peruuttaa hyväksynnän, jos koulu tai harrastetalli ei noudata SRL:n ohjeita ja määräyksiä. Hyväksytty koulu ja harrastetalli voi markkinoinnissaan käyttää SRL:n tunnusta. SRL:n hyväksynnällä on merkitystä koulun asiakashankinnassa. Suomen Ratsastajainliitto edellyttää, että liiton hyväksymissä ratsastuskouluissa ja harrastetalleissa säännöllisesti ratsastavilla henkilöillä on tapaturmavakuutusturvan sisältyvä liiton jäsenkortti tai ns. ratsastuksen Green Card. Liiton hyväksymissä ratsastuskouluissa ja harrastetalleissa ratsastaville satunnaisratsastajille liitto on ottanut ryhmätapaturmavakuutuksen.

Seurat ja koulut tekevät paikkakuntaisesti yhteistyötä. Koulut tarjoavat seurojen jäsenille opetusta ja hevosia. Ilman ratsastuskouluja ratsastus rajoittuisi harvojen hevosomistajien harrastukseksi eikä olisi eräs suurimpia naisten urheilulajeja. Suuri osa Suomen huippuratsastajista on aloittanut ratsastajanuransa ratsastuskoulussa.

Jäsenkunta

SRL:lla on jäsenenään 389 seuraa ja yhteisöjäsenenä 242 ratsastuskoulua, harrastetallia sekä yksityistallia. Vuoden 2005 alusta 17 uutta jäsenseuraa ja 30 uutta ratsastuskoulua ja harrastetallia ovat tulleet liiton jäseniksi. Seurojen kokonaisjäsenmäärä oli vuoden 2006 alussa 34.381 henkilöä kasvun ollessa vuoden 2005 alusta peräti 3.854 henkilöä. Syyskuussa 2006 jäsenmäärä oli 36 949. Kasvua on kaudella 1/2006-9/2006 ollut yli 2 500 henkilöä.

Green Card -harrasteratsastajia on 3.363. Kasvu on vuoden 2005 alusta 618 henkilöä. Valtaosa (yli 70 %) Green Card harrastajista ovat junioreita eli 18-vuotiaita tai sitä nuorempia. Satunnaisratsastajia on liiton jäsenkouluissa ja talleilla n. 15.000.

Aikuisten osuus koko jäsenkunnasta (jäsenet + Green Card= 40.000 henkilöä) on 55 % ja nuorten 45 %.

20.12.2006

HEVOSURHEILUKESKUS VAASANSEUDULLE

Pohjanmaan Ratsastusjaosto on tutustunut Vaasanseudun hevosurheilukeskuksen suunnitelmiin. Pohjanmaan alueella ei ennestään ole vastaavanlaista hevosurheilukeskusta. Pidämme hanketta ainutlaatuisena ja ratsastusurheilua edistävänä.

Ratsastusurheilu elää voimakasta kasvukautta, mikä huomataan ratsastajien ja hevosten määrien merkittävässä lisääntymisessä.

Tämä tuo ihan uusia haasteita yhteiskuntamme rakenteeseen. Hevosten lisääntyessä on ennen kaikkea tärkeää suunnitella infrastruktuuria hevosia ajatellen, varsinkin turvallisuuden kannalta. Tämä asettaa myös uusia haasteita hevosten valmentautumis- ja kilpailupaikoille. Tulevaisuudessa tulee suunnitella yhtenäisempiä alueita hevosharrastukselle, joka parhaimmassa muodossa palvelee sekä ravi- että ratsastusurheilua.

Hevosklinikka palvelisi koko Pohjanmaata Pohjois-Suomeen saakka. Tällä hetkellä Pohjanmaalla olevat hevoset joutuvat turvautumaan Jyväskylän tai Tampereen ylityöllistettyihin klinikoihin ja lähin ympärivuorokautinen klinikka löytyy Hyvinkäältä. Korkealaatuinen hevosurheilukeskus luo mahdollisuuksia saada hyviä eläinlääkäreitä.

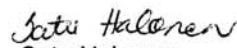
Puollamme täysin hanketta ja pidämme Suomen Ratsastajainliittoa, sekä oman alueen seuroja ja hevosenomistajia ajan tasalla hankkeen etenemisestä ja suunnitelmista. Nämä tahot ovat meille tärkeitä, koska heidän kanssa järjestämme eri valmennus-, koulutus- ja kilpailutapahtumia ympäri vuoden.

Olemme käytettävissä asiantuntijoina tarvittaessa.

Ystävällisin terveisin

SRL POHJANMAAN RATSASTUSJAOSTO

Carina Nyholm-Kolehmainen
puheenjohtaja

Satu Halonen
varapuheenjohtaja

HEVOSURHEILUKESKUS

Lausunto ratsastajilta Vaasan seudulla

Me, Vaasan seudun ratsastajat, toivomme uudesta Hevosurheilukeskuksesta seuraavaa:

I ENSISIJAJAISESTI

Edellytykset sellaisen hevosurheilukeskuksen rakentamiselle, joka todella toisi laatua, selkeään nosteen harrastukselle alueellamme ja lisäarvoa ratsastajille nykytilanteeseen verrattuna, ovat:

Lämmitetty maneesi

Kansainväliset mitat täyttävä lämmitetty maneesi vierastalleineen kilpailu- ja valmennustoiminnalle. Toiminta olisi ratsastuskouluopetuksesta se seuraava askel, eli kansalliset ja kansainväliset valmentajat pitäisivät kurssuja, kehittäen näin alueemme ratsastusurheilun tasoa ja luoden Vaasan seudulle lisää vetovoimaa. Lämmitetty maneesi poistaisi talvikeleistä johtuvat pitkät tauot harjoittelu- ja kilpailutoiminnassa ja veisi alueen kilparatsastustoimintaa huomattavasti eteenpäin. Maneesia voisi käyttää myös koiraharrastustoimintaan, kuten agilityä, tottelevaisuuskursseja ja näyttelyjä varten.

Kansainväliset mitat täyttävä kilpakenttä

Edustuskelpoinen ja korkeatasoinen ratsastusareena katsomoineen ja tuomarikorokkeineen palvelisi sekä este- että kouluratsastuskäyttöä.

Maastoalue

Hevostoimintaan kuuluu mitä suurimmassa määrin hevosten kuntoliikunta maastossa ja kattava maastorata toimisi yhteiskäytössä sekä ravi- että ratsastusharrastajien kesken. Koska turvallisuus on yksi tärkeimmistä asioista hevosurheilutoiminnassa veisi erillinen maastorata hevokset pois yleisiltä teiltä. Kenttäratsastus on nouseva laji ratsastusurheilussamme, johtuen mm kansainväliseen huippuun kuuluvasta kenttäratsastajastamme Piia Pantsusta, joka on niittänyt mainetta ja kunniaa kansainvälisillä radoilla. Kansainväliset mitat täyttävä maastoesterata toisi todellista lisäarvoa hevosurheilukeskukseen. Alueellamme ei tällä hetkellä ole tämän tyyppistä rataa.

Hevos- ja eläinklinikka

Alueella on suuri tarve eläinklinikalle, ei pelkästään hevosurheilijoiden toivomana. Tällä hetkellä todella sairaan hevosen kanssa on ajettava Hyvinkäälle asti. Eläinklinikka palvelisi myös Pohjois-Suomessa asuvia hevosenomistajia

Tallialueelle asiaankuuluvine tarhoineen, laitumineen ja varastointitiloineen, tulisi varata riittävästi tilaa.

Valjastuskatoksien yhteyteen tilapäiskarsinat

Valjastuskatoksien perällä voisi olla karsinat, jotka toimisivat samalla myös tilapäiskarsinoina valmennus- ja kilpailukäyttöä varten.

Muut tilat

Ravintola-, majoitus- ja kokoustilat voisi järjestää maneesin yhteyteen. Tämä lisäisi vaihtoehtois-käyttöä myös muiden kuin hevosharrastajien keskuudessa. Riittävän suuret paikoitustilat hevosautoille sähköliittymineen ja vesipisteineen kuuluu toimivaan kilpakeskukseen.

II HEVOSURHEILUKESKUKSEN KEHITTÄMISMAHDOLLISUUKSIA LISÄÄVÄT

(näitä olisi hyvä huomioida suunnitteluvaiheessa aluevarausta ajatellen)

- **Luonnontilainen uittopaikka**, joka palvelisi sekä ravi- että ratsastushevosten valmentautumista ja kuntouttamista.
- **Tilanvaraus toiselle maneesille**, lämmitetyn maneesin välittömään läheisyyteen. Kylmä maneesi toimisi tulevaisuudessa mm kilpailujen aikana verryttelyalueena ja pystyisi vastaamaan kasvavan ratsastusurheilun tarvetta.
- **Oriasema**; varattava mahdolliselle kasvatustoiminnalle myös tilaa.
- **Svenska Yrkesinstitutet** on kiinnostunut mahdollisuudesta järjestää alan koulutusta esim. hevosenhoitaja-, kengittäjäkoulutusta jne.
- **Urheilukatemian hevosurheilulinja** (eli annetaan maamme huipuille myös mahdollisuus kouluttautua akateemisesti, ilman että hevosurheilu-ura kärsii). Suurin osa lupaavista nuorista ratsastajista lopettavat aktiiviuran aloittaessaan opiskelut, tällainen mahdollisuus saattaisi houkutella lisää opiskelijoita ja kapasiteettia Vaasaan.
- **Vammaisratsastus**
- **Hevosläheinen asuminen**
- **Tilat oheisyriyksille** esim. varustemyymälät, sepät jne

HEVOSURHEILUKESKUKSEN SIJAINTI

Mielestämme ensisijaisen tärkeätä uudelle hevosurheilukeskukselle on sen sijaitseminen taajaman läheisyydessä, eli riittävän lähellä alan harrastajia joka tässä tapauksessa tarkoittaa enimmillään noin 10 – 15 km Vaasasta. On tärkeää, että keskus sijaitsee hyvien palvelujen ja valtavyölyn välittömässä läheisyydessä, tuoden näin myös näkyvyyttä keskukselle ja houkutellen lisää harrastajia. Logistiikan ja infrastruktuurin merkitys on suuri, varsinkin isoja kisatapahtumia ajatellen. Hevosurheilukeskuksen tulee sijaita hyvällä maaperällä, mieluiten vaihtelevan kumpuilevassa maastossa, omalla selkeällä alueellaan ja niin että se ei häiritse asutusta. Keskus ei saa sijaita liian syrjässä.

Ali- ja ylikulut eli turvalliset liikennejärjestelyt ratsuille varsinkin ravitapahtumien aikana sekä alueen selkeä viitoitus on otettava erityisesti huomioon. Hevosurheilukeskus voisi myös toimia näyttelytilana esim maatalousnäyttelyille, koira- ja autonäyttelyille jne. Riittävän suuret laitumet ja useat kävelytyskatokset takaavat hevosten hyvinvoinnin.

Ratsastusurheilusta

Ratsastusurheilu on kasvanut huomattavasti viime vuosina. Kymmenen viime vuoden aikana harrastajien määrä on kaksinkertaistunut. Lisää seuroja, yhdistyksiä ja talleja on syntynyt todella paljon. Aikuisharrastajien määrä on kasvanut suhteessa eniten, sillä 2/3 uusista aloittelijoista on aikuisia ja seniori-ikäisiä. Ratsastus on tyttöpainotteinen laji, mutta myös perheharrastuslaji, joka antaa vastapainoa poikapainotteisille lajeille kuten jääkiekko ja jalkapallo, joita yhteiskunnastamme löytyy paljon. Esimerkiksi Ruotsissa ratsastus on toiseksi suosituin laji jalkapallon jälkeen.

Korkeatasoinen hevosurheilukeskus on todella tarpeellinen tällä alueella. Laadukkaat kilpailut ja harjoittelumahdollisuudet tuovat paitsi mahdollisuuksia junioreillemme myös lisäväriä ja elävyyttä seudullemme. Useamman toiminnan keskittäminen luo turvallisuutta hevosharrastukseen. Klinikka täyttää funktionsa myös pieneläinomistajien keskuudessa. Keskittäminen tuo tietotaitoa ja turvallisuutta, asiantuntemus antaa alueelle oman leimansa. Myös lajiin liittyvät mahdolliset liikenneturvallisuuden edistämistoimet lisäävät tietoisuutta ja ymmärrystä lajiin harrastajien hyväksi

ja lisäävät yleistä liikenneturvallisuutta. Hevosurheilukeskus tuo lisää yhteistoimintaa ja luo oikeaa asennetta yhteistyöhön. Hevosurheilu tuo myös oman osuutensa maisemanhoitoon ja luo sitä aitoa tunnelmaa, jota toivotaan suomalaiseen perinnekuvaan. Korkeatasoinen hevosurheilukeskus lisääisi Vaasan seudun tunnettuutta ja vetovoimaa ja antaisi alueelle mahdollisuuden profiloitua keskeisenä Suomen hevosurheilun edistäjänä.

Vaasassa 22.11.2006

VAASAN SEUDUN RATSASTAJIEN TYÖRYHMÄ:

Carina Nyholm-Kolehmainen, Vaasa / Vasa

Elina Westerlund, Mustasaari / Korsholm

Anu Elopuro, Vaasa / Vasa

Marica Stolpe, Maalahti / Malax

Mia Salonen, Vaasa / Vasa

Leila Bergman, Oravainen / Oravais

Anna Tujulin, Mustasaari / Korsholm

Kirsi Paulasaari, Mustasaari / Korsholm

Sonja Rosbäck, Korsnäs

Jaana Snickars, Mustasaari / Korsholm

Susanna Paavola, Vaasa / Vasa

Minttu Liuko, Mustasaari / Korsholm

Tarja Strömdahl, Mustasaari / Korsholm

Liite 17

SVENSKA ÖSTERBOTTENS HÄSTAVELSFÖRBUND r.f.
 Ravirata, 65100 VAASA
 Puh. (06) 319 7600. Fax. (06) 319 7601
 E-mail: vaasa.ravirata@co.inet.fi

SVENSKA ÖSTERBOTTENS HÄSTAVELSFÖRBUND r.f. on perustettu vuonna 1906.

Seuran tarkoituksena on ollut järjestää ravikilpailutoimintaa ja hoitaa hevosjalostusta ruotsinkielisen Pohjanmaan alueella. juhlavuosi alkoi varsin dramaattisesti, ensimmäisten ravien jälkeen syttyi tulipalo joka tuhosi täysin seuran hallinnoiman raviradan katsomon.

Seuran toiminta alkoi 100 vuotta sitten jolloin järjestettiin ensimmäisiä raveja merenjäällä, hieman myöhemmin nousiin maalle ja raveja järjestettiin lähiseudun suorilla tieosuuksilla, jotka tietenkin suljettiin muulta liikenteeltä tärkeiden urheilutapahtumien ajaksi.

1950 luvun alussa seura sai käyttöönsä kaupungin laitamilta n. 10 – 15 ha vanhaa merenpohjaa ja rantaluhtaa, alkoi innokas ja aktiivinen raviradan rakennustyö, hevosmiehet ympäri läänin kävivät talkoissa ajoivat hevosillaan ja autoillaan alueelle maata ja tekivät raviradan. Ravikilpailutoiminta alkoi alueella vuonna 1953, siitä lähtien kilpailutoiminta on ollut varsin vilkasta ja aktiivista mm. kahdet kuninkuusravit on pidetty Vaasassa, Vaasan rata on kautta aikain ollut tunnettu nopeudestaan ja hyvästä laadustaan. Hevosmiehet jalostivat 50 vuoden aikana siis lähes räme alueesta yhden Suomen parhaista radoista. 70-luvun alun suuri ponnistus oli kun seura rakensi yhden Suomen ensimmäisistä nykyaikaisista ravikatsomoista, joka siis nyt 35 toimintavuoden jälkeen tuhoutui täysin tulipalon seurauksena.

Nyt on tullut jälleen aika siirtyä kehityksessä askel eteenpäin, nykyinen raviradan alue, jonka hevosmiehet yhdessä kaupungin kanssa ovat jalostaneet kaupungin halutuimmaksi asuinalueeksi, on auttamatta käynyt pieneksi ja ahtaaksi sekä toiminnoiltaan vanhanaikaiseksi.

Svenska Österbottens Hästavelsförbund r.f. esittää, että ensisijaisena tavoitteena on rakentaa uusi ja ajanmukainen hevosurheilukeskus kaupungin välittömään läheisyyteen. Uudessa hevosurheilukeskuksessa tulisi olla mailin (1609,22 m) pituinen rata, se antaisi Suomen ainoana mailin ratana lisäarvoa panostukselle ja toisi Vaasan takaisin ennätysradan maineeseen. Radan varressa tulisi olla uusi katsomo johon tulisi tilat n. 1000 – 1500 henkilölle, tallialueella tulisi olla kahvio ja valjastuskatokset tai valjastushallit n. 100 hevoselle, lisäksi alueelle tulee kaavoitta tilaa myöhemmin rakennettavia tallirakennuksia varten, myös ajoreiitit hevosen valmennukseen ja ratsastukseen ovat tarpeen.

Toisena vaihtoehtona SÖH esittää, että nykyinen katsomo korjataan matalana versiona ja lisärakentaminen tehdään samaan tasoon. Uuteen osaan sijoitetaan uudet ravintola-, peli- ja keittiötilat. Lisäksi radan aluetta tulee kehittää siten että alueelle saadaan valjastuskatokset n. 80 hevoselle, radan alitukseen

tunneli ja verryttelyalue radan keskelle, kaupungin on sen jälkeen myös taattava radalle riittävän pitkä vuokra-aika nykyisellä paikalla.

Molempien vaihtoehtojen kohdalla odotetaan nopeita ratkaisuja, jotta ravitoiminnan jatkuminen voidaan turvata ja radan ja ravien taso säilyttää.

Rainer Bystedt
 Puheenjohtaja

Stefan Bucht
 Toiminnanjohtaja

VASEK
Pekka Haapanen
PL 810
65101 VAASA

21.8.2006 hevosurheilukeskusta koskevassa tiedotustilaisuudessa Vaasassa kävi ilmi, että asiaa käsittelevä toimikunta oli ottanut huomioon myös mahdollisen eläinklinikan rakentamisen tulevan hevosurheilukeskuksen yhteyteen.

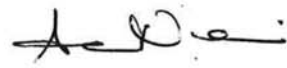
Haluaisimme korostaa alueellisen eläinklinikan tärkeyttä koko alueen eläinlääkintähuollon sekä myös hevosurheilun kehittämiseksi. Eläinklinikka voisi toimia koko alueellisen eläinlääkintähuollon keskuksena sekä mahdollisesti opetus/työharjoittelupaikkana alueen maatalousoppilaitoksen opiskelijoille. Uusi eläinlääkintähuoltolaki on tulossa lähiaikoina ja se asettaa uusia haasteita kunnallisen eläinlääkintähuollolle. Jo nyt on havaittavissa asiakaskunnan puolelta paineita hyvin varustellun sairaalatyyppisen palvelun tarjoamisesta. Ainoat ympärivuorokautiset päivystävät klinikat ovat kohtuuttoman kaukana (Helsingin yliopiston eläinsairaala sekä Hyvinkään hevossairaala). Tähän toivomme parannusta.

19.9.2006

PENTTI KINNAS ELL
ORAVAISTEN - VÄHÄIN JA
MAKIJAMMIAN TERVEYSKESKUS
KUNTAYHTIÖNÄ

ESA KÄRÄNTERÄ ELL
NÄRPES HVC

SOFIA SKOG
Malax-Korsnäs HVC

Anne Niemi, ELL
MUSTASANDEN KUNTA
Puh. 0400-166325

Tiina Anttila, ELL
Vaasan kaupungin
praktiseettilääkäri

Tanja Tirkkonen ELL
yksityispraktikko, Vaasa

UTLÅTANDE AV LANTBRUKSAVDELNINGEN VID SYI

Lähettsjäg: Lars Hermans [<mailto:Lars.Hermans@syi.fi>]

Lähetetty: 11. joulukuuta 2006 0:34

Vastaanottaja: stefan.raback@vasek.fi

Aihe: Sv: SYI och Vasaregionens hästsportcenter

Lantbruksavdelningen vid SYI har behandlat ärendet på avdelningsmöte och konstaterat följande

- den del av studierna som utförs som inläring i arbete (25studieveckor) kunde till betydande del utföras på hästsportcentret dels som veckovis arbete och dels som längre arbetsperioder

- utbildningen kunde även dra nytta av övriga tjänster som erbjuds vid centret s.s deltagande i kurser och evenemang, och annan verksamhet

- ifall det kommer att finnas stallsutrymme att hyra/köpa i centret kan detta också vara av intresse om avdelningen får godkännande från SYI:s ledning

- vi är angelägna om att utveckla ett gott samarbete med centret för att ge våra studerande mångsidiga möjligheter att utvecklas under studietiden

För att samarbetet skall kunna ske mångsidigt och smidigt har placeringen av centret en stor betydelse. En preliminär uppskattning är att centret borde vara beläget inom en radie på ca 5 km från skolan i Gamla Vasa.

För tillfället utbildar vi "Landsbygdsföretagare" med inriktning på hästskötsel men i framtiden siktar vi på att få utbilda Hästskötare, Travtränare, Ridinstruktörer....Detta skulle öka behovet av samarbete ytterligare.

För att få tillstånd till detta kommer vi säkert att behöva stöd från era kretsar.

Med hopp om ett begynnande samarbete.

Lars Hermans

lärarlagsordförande

Lantbruksbranschen SYI

Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto

Pohjanmaan maakuntaohjelma

2007–2010

Maakuntavaltuuston hyväksymä 4.12.2006

Seutukunnittaiset kehittämiskokonaisuudet

Pietarsaaren seutu

Kulttuuri

- Rosenlundin pappilan ja Aspegrenin puutarhan (Pietarsaari) kehittäminen kulttuurimatkailun kärkikohteeksi
- Juthbackan kulttuurikeskuksen toimintamallin kehittäminen (Uusikaarlepyy)
- Kulttuuriyrittäjyyden edistämishanke (AKO)
- TERRA-MAREN kehittäminen Luodossa
- Pietarsaaren tupakkamuseon kehittäminen valtakunnalliseksi erikoismuseoksi

Suupohjan rannikkoseutu

Kulttuuri

- Pyhävuoren ja Susiluolan alueen kehittäminen luonto- ja historiamatkailualueena sekä virkistyskäyttökohteena eri intressitahojen yhteistyönä
- Vanhan Kristiinankaupungin säilyttämis- ja kehittämissuunnitelma

Vaasanseutu (Vaasan seutu ja Kyrönmaa)

Kulttuuri

- Vanhan Vaasan raunioiden kehittäminen

Lapset ja nuoret

- Nuorten ” urbaanikulttuuriin” kuuluvien harrastusten tukeminen
- Valtakunnallinen Taitaja 2009 -kilpailun järjestäminen Vaasassa

Liikunta

- Vaasanseudun hevosurheilu- ja monitoimikeskuksen perustaminen ja toiminnan käynnistäminen

Keskeiset toimijat

Pohjanmaan liitto, Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur rf, Länsi-Suomen lääninhallitus, yhdistykset/seurat, Merenkurkun neuvosto, Kansainvälinen kulttuuriseura Mira ry, Pohjanmaan taidetoimikunta, Pohjanmaan museo, Museoviraston Vaasan toimipiste, Länsi-Suomen ympäristökeskus, Österbottens hantverk rf., kunnat, kansalaisopistot, Pohjanmaan liikunta ja urheilu ry

Rahoitus

Kansallinen rahoitus: opetusministeriö ja muut ministeriöt, kunnat, taiteen keskustoimikunta/Pohjanmaan taidetoimikunta, Pohjanmaan liitto, Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur, kulttuurirahastot, Raha-automaattiyhdistys, säätiöt, yksityinen rahoitus, VASEK Oy, Concordia Oy, Länsi-Suomen lääninhallitus

EU-ohjelmat: EU:n alueellinen maaseutuohjelma ja EU:n alueellinen kilpailukyky- ja työllisyystavoitteen EAKR- ja ESR –toimenpideohjelmat, alueellisen yhteistyön tavoite Botnia-Atlantica

Vastuuhallinnonala

OPM, TM, YM, KTM

LIITE 21

MUISTIO

1 (2)

21.12.2006

Neuvottelumuistio koskien hevosurheilu/monitoimikeskusta

Aika	20.12.2006	klo 15–16.15
Paikka	Vaasan Tiepiiri	
Läsnä	Pekka Haapanen	Vasek
	Pertti Malinen	Mustasaaren kunta
	Veijo Voutilainen	Tiehallinto
	Markku Järvelä	Tiehallinto
	Kjell Lind	Tiehallinto
	Liisa-Maija Latvala	Tiehallinto

Pekka Haapanen esitteli Vaasan seudun hevosurheilu- ja monitoimikeskus hanketta. Vaasan seudulle suunnitellaan pääasiassa hevosurheilulle tarkoitettua toimintakeskusta. Keskukseen on suunniteltu myös muunlaista pienimuotoisempaa toimintaa esim. eläinklinikka, koiriin liittyvää toimintaa, ruokapalveluja ym. Hanketta valmistellaan vuoden 2007 alusta. Rakentamisen aloitusaikatauluna on vuosi 2008. Hanke vaatii tilaa noin 60 hehtaaria, sekä lisäksi useita kymmeniä kilometrejä ratsastus- ja harjoittelureittejä maastoon.

Tällä hetkellä valmistellaan raporttia siitä, mikä merkitys hankkeella on Vaasan seudulle. Lisäksi pohditaan mikä keskuksen sijainti olisi, millaiset ovat kustannukset ja jatkotoimenpiteet. Monitoimikeskukselle on sijoitusvaihtoehtoja noin 20 kpl. Optimaalisin sijainti tullaan selvittämään tammi-helmikuun aikana, jolloin ryhdytään maanhankinta toimenpiteisiin. Kaavoitukseen ryhdytään mahdollisimman nopeasti. Tällä hetkellä parhailta sijoituspaikoilta vaikuttavat Helsingbyn, Tölbyn ja Maalahden vaihtoehdot. Hevosurheilukeskuksen merkintä maakuntakaavassa tulee selvittää maakuntaliitosta.

Hevosurheilu- ja monitoimikeskus synnyttää paljon liikennettä erityisesti ravitapahtumien aikaan (n. 20krt/v) jolloin tapahtuma kerää n. 500 autoa. Muu alueella harjoitettava päivittäinen toiminta lisää liikennettä, mutta vähemmän. Suuret liikennemassat ja hevostrailereiden alhaiset nopeudet vaativat erityistä huomiota liikennejärjestelmän turvallisuuden (erit. liittymäjärjestelyt). Uusi liittymä vilkkaalle päätielle vaatii turvallisuusjärjestelyjä (esimerkiksi kanavointia, väistötilaa ja/tai yksityistiejärjestelyitä).

MUISTIO

2 (2)

21.12.2006

Hankeryhmä pitää Tiehallinnon ajan tasalla sen osalta, minne keskus tullaan sijoittamaan. Yhdyshenkilönä tiepiirissä on Markku Järvelä.

Muistion kirjasi Liisa-Maija Latvala

JAKELU

Pekka Haapanen, Pertti Malinen, Veijo Voutilainen, Markku Järvelä,
Kjell Lind, Liisa-Maija Latvala

TIEDOKSI

MKI, VMH

Forsknings- och samarbetscentret FO-RUM
– förvaltning, organisation, regional utveckling
och miljö

FO-RUM sammankopplar primärt statsvetenskap och sociologi men även ämnen såsom biologi och juridik.

Forsknings-

vid FO-RUM fokuserar på tre områden:

1. Nya besluts- och styrningsformer i förvaltningen
2. Miljöfrågor och hållbar utveckling
3. Nya landsbygdsnäringar och relationen land-stad

Tutkimus- ja yhteistyökeskus FO-RUM

– julkinen hallinto, alueellinen kehitys ja ympäristö

FO-RUM yhdistää ensisijaisesti valtiotieteen ja sosiologian oppiaineet mutta poikkitieteellisten tutkimushankkeiden ja verkostojen kautta mukana on myös muita aineita kuten biologia ja oikeusoppi.

FO-RUMin tutkimus keskittyy kolmeen aihepiiriin:

1. Julkisen hallinnon uudet päätös- ja hallintomuodot
2. Ympäristökysymykset ja kestävä kehitys
3. Maaseudun uudet elinkeinot ja kaupunkimaaseutu suhde

Research and co-operation centre FO-RUM
Governance, regional development and environment

FO-RUM links research projects grounded in political science and sociology, but also biology and law, into boundary-crossing forums and networks focused on strategic research areas.

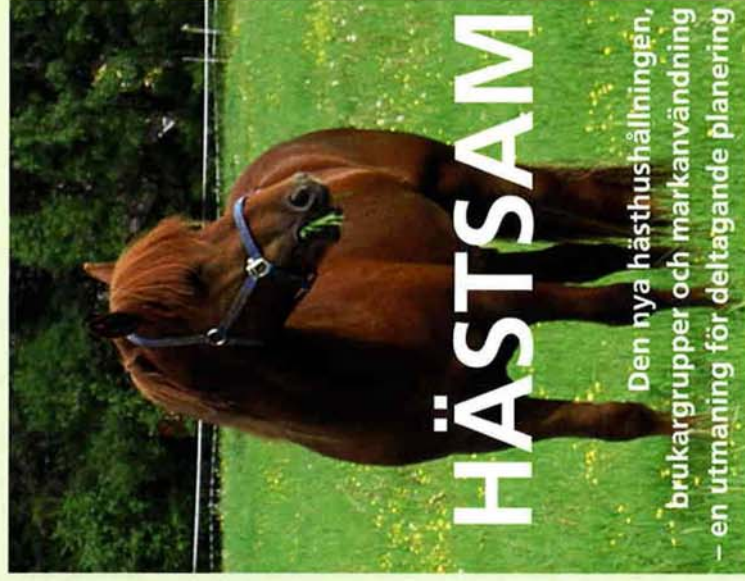
FO-RUM has three main fields of research:

1. New governance mechanisms and instruments
2. Environment and sustainable development
3. New rural economy and rural-urban relations

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Svenska social- och kommunalhogskolan
vid Helsingfors universitet
Swedish School of Social Science,
University of Helsinki

LIITE 22

**Uusi hevostalous-
käyttäjryhmät ja maankäyttö**
– haaste osallistuvalla suunnittelulle

**The new equestrian economy,
stakeholders and land use planning**
– a challenge for participatory planning

Kontaktuppgifter / Yhteystiedot / Contact

Kjell Andersson
kjell.andersson@helsinki.fi
tel +358-(0)9-19128465

Minna Lehtola
minna.lehtola@helsinki.fi
tel +358-(0)9-19128483

Nora Brandt
nora.brandt@helsinki.fi
tel +358-(0)9-19128474

FO-RUM

Svenska social- och kommunalhogskolan
vid Helsingfors universitet
PB 16 (Norra Hesperiegatan 15 A)
00014 Helsingfors universitet
http://sockom.helsinki.fi/forum

Erland Eklund
erland.eklund@abo.fi
tel +358-(0)6-324 7433

Åbo Akademi i Vasa
Samhälls- och vårdvetenskapliga fakulteten
PB 311 (Strandgatan 2 B 2)
FIN-65101 VASA

<http://sockom.helsinki.fi/forum/hastsam>

Den nya hästushållningen, brukargrupper och markanvändning – en utmaning för deltagande planering

Tidsplan: 2006–2008

Ansvariga: Erland Eklund & Kjell Andersson
Finansiering: Jord- och skogsbruksministeriet, Finlands Ryttaförbund r.f., Finlands Hippos r.f.

Syftet med forskningsprojektet är att kartlägga och analysera samarbete och konflikter utgående från fallstudier, samt att föreslå lösningsmodeller.

Den huvudsakliga metoden är intervjuer med nyckelpersoner och sakkunniga som kompletteras med statistik och dokument samt analys av tidningsmaterial.

De tre fallstudierna representerar tre olika nivåer av konflikt och samarbete:

1. Sjundeå – hästkommun med betydande konflikter
2. Sibbo – hästtät kommun med varierande samarbete och omfattande hästdebatt
3. Vasaregionen – hästregion och hästnära boende som attraktion för inflyttning

Förväntade resultat:

- Ökad kunskap om vilka de viktigaste kund- och brukargrupperna är inom den nya hästushållningen, samt vilka areella (områdesförankrade) behov dessa olika grupper har.
- Förståelse för vilka slag av konflikter – i första hand gällande mark- och vägutnyttjande – som existerar i relation till de olika brukargrupperna
- Insikt i hur dagens planeringssystem fungerar i frågor rörande etablering, styrning och konflikt inom den nya hästushållningen.
- Utgående från ett antal fallstudier presenteras exempel på "best practice" när det gäller att förebygga och lösa konflikter i anslutning till den nya hästushållningen.

Uusi hevostalous, käyttäjäryhmät ja maankäyttö – haaste osallistuvalla suunnittelulla

Aika: 2006–2008

Projektin johtajat: Erland Eklund & Kjell Andersson

Rahoitus: Maa- ja metsätalousministeriö, Suomen Ratsastajainliitto ry., Suomen Hippos ry.

Projekti kartoittaa ja analysoi uuteen hevostalouteen liittyviä yhteistyö- ja konfliktinratkaisumalleja kolmen tapaustutkimuksen kautta.

Pääasiallisena menetelmänä ovat avainhenkilöhaastattelut, minkä lisäksi käytetään tilastoja, asiakirjoja ja analysoidaan sanomalehtimateriaalia.

Tapaustutkimukset edustavat kolmen eri tason paikkakunnan yhteistyötä ja konflikteja:

1. Siuntio – hevoskunta, jossa on paljon konflikteja
2. Sipoo – hevosrikas kunta, jossa on käynnissä monenlaista yhteistyötä ja laaja hevospöytäkeskustelu
3. Vaasan alue – hevosalue, jossa hevosia käytetään houkutteksena uusille asukkailla

Tutkimuksen tulokset:

- Lisää tietoa uuden hevostalouden tärkeimmistä asiakas- ja käyttäjäryhmistä sekä näiden alueellisia tarpeista.
- Tietoa minkälaisia maan- ja tienkäyttöön konflikteja eri tahojen välillä on.
- Tietoa siitä miten nykyinen kaavoitus- ja suunnittelusysteemi toimii uuteen hevostalouteen liittyvissä kysymyksissä kuten esim. tallien perustaminen, hallinto ja ohjaus, konfliktien ratkaisu.
- Tapaustutkimusten perusteella muodostetaan "best practice" -malleja konfliktien ratkaisemiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi.

The new equestrian economy, stakeholders and land use planning – a challenge for participatory planning

Timetable: 2006–2008

Project leaders: Erland Eklund & Kjell Andersson
Financing: Ministry of Agriculture and Forestry, The Equestrian Federation of Finland, The Finnish Trotting and Breeding Association Hippos

The aim is to map and analyse cooperation and conflicts within the new equestrian economy among involved stakeholders and in land use planning.

The primary method is interviews with key actors and experts complemented by statistics and documents and analysis of newspaper and other media material.

The three case studies represent three different levels of conflicts and cooperation:

1. Sjundeå – an equestrian municipality with considerable conflicts
2. Sibbo – a municipality with a high number of horses where there are different levels of cooperation and a broad debate on equestrian issues
3. Vasa region – an equestrian region where housing in the proximity to horses is used to attract new residents

Expected results:

- Identification of the most important groups of consumers and stakeholders in new equestrian economy and increased knowledge of their spatial needs.
- Understanding of the types of conflicts – primarily concerning land use and road use – in relation to the different groups of stakeholders.
- Insight into the operation of the current planning system in issues concerning development, governance and conflicts within the new equestrian economy.
- Development of best practices for preventing and solving conflicts within the new equestrian economy gleaned from the three case studies.

ENERGIUTVINNING UR HÄSTGÖDSEL

Marica Stolpe

VASA 2006

Innehåll

INNEHÅLL	2
BAKGRUND/MÅLSÄTTNING	3
HÄSTAR OCH HÄSTGÖDSEL	3
ANVÄNDA SYSTEM FÖR GÖDSEL	3
FINLAND.....	3
SVERIGE	4
UTSPRIDNING PÅ ÅKER.....	4
KOMPOSTERING	4
TIMRÅ RIDSTATION I SVERIGE, SWEBO BIOTHERM.....	5
HÄSTGÖDSEL I PELLETERAD FORM	6
BEDÖMNING AV ANDRA AKTUELLA ALTERNATIV	8
<i>Stormossen Oy Ab</i>	8
<i>Malax Bioenergi Oy Ab</i>	8
<i>Pilotprojekt, förbränning</i>	9
SLUTSATSER	9
KÄLLOR	10

Bakgrund/målsättning

I Vasanejden planerar man ett hästsportcenter främst för trav- och ridentusiaster. På området kommer det att finnas uppvärmda byggnader så som läktare, ridmanege och veterinärklinik. För att få centret så självförsörjande som möjligt undersöks möjligheter att ta till vara energi ur hästgödsel. Detta ger också en positiv image ur miljösynvinkel. Rapporten berättar inte om energialternativ som inte rör hästgödsel, såsom bergvärme eller el.

Hästar och hästgödsel

En häst vistas i stallet en stor del av dygnet. Vintertid står hästen i sin box på natten och på dagen går den ute i en rasthage. Längden för utevistelsen, som beror på stallens rutiner, antal hästar och typ av häst, kan vara allt från 2 timmar till 12 timmar. Sommartid är många hästar ute på bete dygnet runt, men tävlingshästar brukar tas in till natten och följer då i princip samma dagsmönster som på vintern. När hästen är inomhus uppstår gödsel som avlägsnas ur boxarna dagligen, medan gödsel på betesmarken efter några år plöjs ner i samband med att åkern får vila från betandet. Man bör i fallet "hästcentrum", där man främst ämnar ha tävlingshästar, räkna med att gödsel uppstår under hela året.

Som strö används torv, torrt sågspån eller kutterspån, halm eller papper. Till 70 % av hästarna i Finland används såg- eller kutterspån. Av gödsel och strö blandningen som man kör ut ur boxarna är 50 – 90 % strö. Torrhalten blir då ganska hög, 35 - 40 %. (5.) Enligt gällande normer bör gödsel lagras på en tät platta eller dylikt. Lagringsplatsen bör vara dimensionerad för den gödsel som produceras av det antal djur man har. Man räknar med att en häst på 8 månader producerar 8 m³ gödsel, och på 12 månader 12 m³ gödsel. Motsvarande siffror för ponnyer är 5 m³ och 8 m³. Har man i stallet 100 hästar bör man ha möjlighet att göra sig av med 1200 m³ hästgödsel/år. 1 m³ gödselblandning väger i medeltal 350 – 400 kg (5).

Hästgödsel innehåller 4,6 kg totalkväve, 0,6 kg lösligt kväve, 0,9 kg fosfor och 3,1 kg kalium per 1 000 kg. Dessa är ämnen man beaktar då man gödslar åkrar. Andra ämnen som det finns relativt stora mängder av i gödseln är kalcium, magnesium, natrium och svavel (3). Vid förbränning kan också andra egenskaper vara betydande för hästgödseln som bränsle. Det kalorimetriska värmevärdet är 19,37 MJ/kg TS och det effektiva värmevärdet är 18,14 MJ/kg TS. Motsvarande siffror för träbränsle är 20,56 MJ/kg TS och 19,21 MJ/kg TS. Askhalten i hästgödsel är ca 7,3 % av TS.

Använda system för gödsel

Finland

Man kan i stora drag dela upp användningen av hästgödsel i Finland i fyra kategorier. Den största delen körs ut på åkern som näring åt odlingsväxter. En stor del hamnar till avstjälpningsplatser eller behandlingsanläggningar för produktion av mull. En liten del används för energiproduktion och den sista delen som ej används till något av de tidigare nämnda alternativen körs ut till någon åkerkant eller till skogen utan adekvat lagring eller behandling. (5.)

Sverige

År 2001 skickades en enkät ut till alla kommuner i Sverige (4). Undersökningen, som utarbetades av Davinder, Ericsson och Åkerheim, gällde hantering av hästgödsel. Resultaten visade på följande hantering:

- 52 % av gödseln sprids på åkermark
- 25 % av gödseln avyttras på okänt sätt
- 10 % av gödseln används till jordförbättring
- 4 % av gödseln deponeras
- 4 % av gödseln förs till avfallsstation för övrig användning
- 5 % av gödseln till annan användning

Utspridning på åker

Brunnen hästgödsel är i sig ett bra material att sprida ut på åkrar. Årligen får man sprida ut 30 ton/ha, så länge mängden totalkväve understiger 170 kg/ha. Problemet är att ströet, som oftast är i någon form av spån, innehåller trä-ämnen som brinner/komposteras mycket långsamt. Det kan ta upp till 2-3 år innan gödseln är i sådan form som passar bäst för åkrarna. I värsta fall kan för tidigt utspridd gödsel använda jordens näring till att förmultna och bränna sönder odlingsväxternas rötter. Normalt brunnen hästgödsel kan ha ett pH på 5 – 7,8 beroende på strö.

Om man använder torv som strö blir gödsel/strö blandningen ett bra och populärt jordförbättringsmaterial. I bästa fall kan man redan efter en månads kompostering sprida blandningen på åkern. Torv är dock mörkt, dammigt och kan vara av varierande kvalitet, och därför inte det populäraste strömedlet. (5.)

Kompostering

Komposteras stallgödsel använder man sig vanligen av halm eller rivet papper som strö. Den optimala omsättningen har en TS på ca 30 %. På grund av livlig biologisk omsättning blir komposten + 60-70° C. Gödselns struktur förändras och den blir lättare att sprida. Viktmässigt minskar gödseln med 50 % efter kompostering. I processen bildas vatten, koldioxid och energi i form av värme. Produkten blir av jämn kvalitet, hygienisk och luktfri (5). Hälften av kvävet går dock förlorat som ammoniak, medan fosfor- och kaliumhalten fördubblas i och med viktminskningen. (Den totala mängden fosfor och kalium är oförändrad). (3)

För att få igång komposteringsprocessen behöver vatten tillsättas. I allmänhet tar det för lång tid att tillföra vatten i form av regn, så bäst fungerar komposteringen om man tillsätter vatten på annat sätt och ordnar någon form av omblandning av massan. Kompostering är en aerobisk process som är beroende av rätt kol/kväve-kvot och porositet. Omblandning med traktorfrontlastare fungerar i nödfall, men ett bättre fungerande omblandningssystem är att föredra (t.ex. fastgödselspridare eller komposteringstrumma). Ofta tillsätts också strukturmaterial som torv, spån, halm eller flis. Kompostering i sträng är vanligast, främst för

att det är det billigaste alternativet. Resultatet av strängkompostering är dock beroende av luft- och fukt stabilisering. I olika delar av strängen kan förutsättningarna för lyckad kompostering vara varierande. På så vis kan lätt illaluktande ammoniakföreningar frigöras till luften och näringsämnen kan urlakas ur gödselsträngen. Gödseln komposteras i sträng flera månader. (5.)

En annan typ av kompost är komposttrumman. Den roterar runt en vågrät axel och massan blandas och luftas. När massan rör sig blir mikrober verksamma och det bildas varm och fuktig vattenånga, som suges ut av en fläkt. Frigjord värme kan tillvaratas med hjälp av en värmepump (5).

Stallet Poni-Haka Oy i Vanda komposterar sin gödsel och säljer det som jordförbättringsmaterial under produktnamnet Pollen Paras. Komposteringen sker i en trumma och som strö används torv. En 40 l säck kostar 10 €, 3 säckar 25 €, 6 säckar 50 €. Köper man 1 m³ som man hämtar med släpkärra kostar det 30 €, och hästar man ett helt lastbilsflak betalar man 300 €. (2.)

I Hyvinge finns hästbyn Hyyppäri. I denna by finns omkring 100 hästar, och tillräcklig mark för gödselspridning finns inte tillgänglig. Man har avtalat med entreprenör som tar hand om gödseln och i sin tur komposterar gödseln i slang. Det komposterade materialet sprids på entreprenörens egna åkrar. I den största slangen ryms 180 m³ gödsel. Aimo Kortteen Konepaja Oy har utvecklat tekniken och säljer en standardutrustad Murska Bagger för ca 1 500 € inklusive moms. (6.)

Timrå ridstation i Sverige, Swebo Biotherm

Timrå ridstation är den första hästanläggningen i Sverige som bränner färsk hästgödsel i egen panna för att sedan ta vara på energin i form av vattenburen värme. Ab Swebo Flis & Energi har tagit fram tekniken i samarbete med Luleå Tekniska Universitet. Energi Tekniskt Centrum (ETC) i Piteå har forskat i askrelaterade problem. Produkten man har att erbjuda är Swebo Biotherm, själva förbränningsmodulen, och Swebo S.M.S, som är ett 30 m³ stort förråd. (1.)

Förbränningsmodulen är designad för effekter upp till 500 kW. Färsk hästgödsel eldas utan annan förbehandling än kontroll av TS som bör vara minst 50 %. Om TS är för låg blandas mera torrt spån i den ursprungliga gödsel-spån blandningen. Det fungerar utmärkt att bränna färsk gödsel direkt från stallet. Bild 1 visar hur själva förbränningsmodulen fungerar.

Lagras gödseln utomhus drar den i sig fukt och bör därför lagras torrt. Ab Swebo har ett förråd försett med matarskrub för att underlätta biobrännslats transport. Swebo S.M.S matar in optimal mängd bränsle direkt till pannan. Förrådet är 30 m³ stort men kan vid behov kopplas samman med ytterligare två moduler för att uppnå ett lagringsutrymme på 90 m³. (1.)

NO_x utsläppen till luften är högre än vid förbränning av gödsel än träpellets. Detta beror på den stora mängd kväve som finns bundet i själva brännslat genom hästens urin. Vid lagring kan hälften av kvävet avgå till luften, så kväveutsläppen är ur den synvinkeln inte högre vid förbränning än vid kompostering eller spridning på åker. (7.)

Askan som lämnar efter förbränning innehåller inte betydande mera tungmetaller än aska från träpellets om man ser till mg/kg aska. Träpellets har dock lägre askvärde (ca 0,5 %) än

hästgödsel (7,3 %). I de tester som gjorts i Timrå har askan kontaminerats i pannan, så askan innehåller större halter nickel, krom och järn än själva bränslet. Det är ännu inte i Sverige klart om man kan sprida askan från Timrås förbränning i skogs- eller åkermark vilket skulle vara idealiskt. (7.)

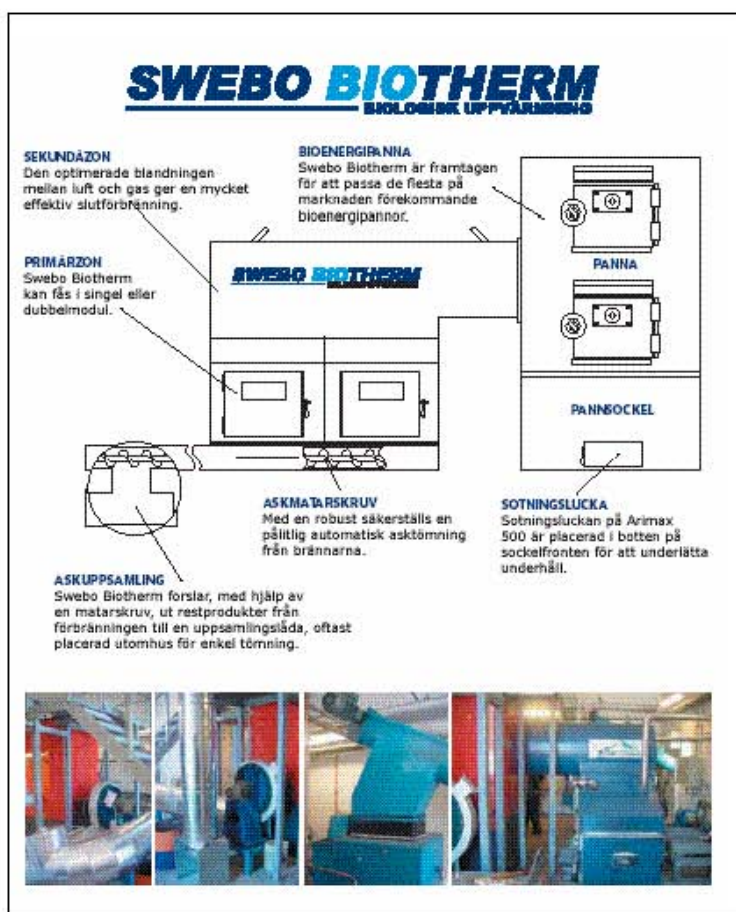

Bild 1.

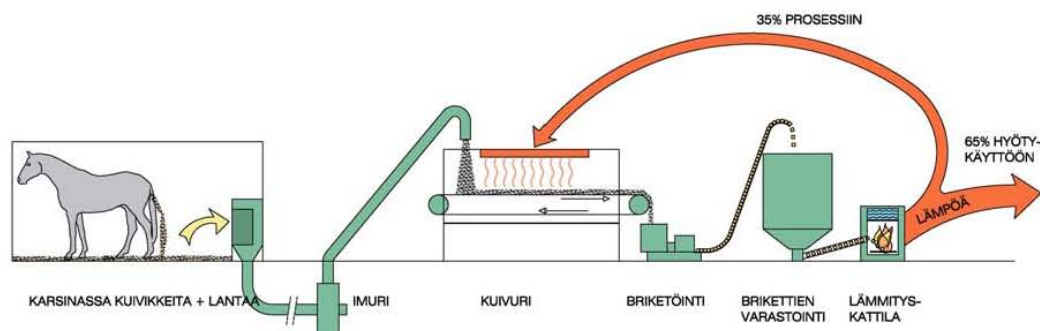
Hästgödsel i pelleterad form

Detta system kommer från Tyskland, där man också kommit betydligt längre fram i utvecklingen av stallmiljön än i Finland. Som strö för detta system används spån. Briketterna ifråga, gjorda på gödsel och strö, luktar ingenting och kan sparas från sommaren då hästarna producerar lika mycket som på vintern, men värmeenergin inte behövs för uppvärmning av byggnader. Man behöver ingen speciell gödselplatta/-lagringsplats som rymmer gödseln från ett år då processen här är kontinuerlig. Utrymme för maskinerna och lagerutrymme för briketterna behövs, men man har i Tyskland räknat ut att det behövs 70 % mindre utrymme för färdigbriketterad vara än gödseln i lösvikt.

Pannan bör stå i ett brandsäkert utrymme, vilket är detsamma för en träpelletspanna eller oljepanna. Med andra ord är det ett vanligt pannrum. Energin från gödseln som en häst producerar per dag motsvarar energin som utvinns ur från 3 liter olja.

Gödseln kan sugas med ett sugsystem direkt till gödselstacken. Detta system finns t.ex. hos stall Wikner i Kyrkslätt. Det är inte nödvändigt för resten av processen men det gör att stalljobbet går att utföra mycket snabbare, och man kan koncentrera sig mera på djuren. Under foderkrubban i hästens box finns ett skåp, när man öppnar dess dörr kommer det upp en ända av ett rör. Sugsystemet bör vara igång då man mockar in gödseln. Så i stället för att sätta gödseln i en skottkärra och köra upp på gödselstaden eller annan lagringsplats, slänger man gödseln i skåpet, d.v.s. i röret som sedan förflyttar den direkt till lagringsplatsen, samtidigt som gödseln förfinas och spjälks upp.

När gödseln sedan befinner sig på lagringsplatsen, på traditionellt vis eller med sugsystemet, torkas den så att TS är ca 90 %. Torkens art beror på stallets storlek. Som nästa steg förs den torkade massan till en brikett-/pelleteringsmaskin som gör briketter av gödseln. Briketterna bränns i en stenpanna (p.g.a. kontaminationsrisken i en traditionell panna) och värmen tas till godo. Ca 40 % av värmen återförs till torkningen för att inte behöva använda sig av annan värmekälla för att få gödseln torkad. Processen finns illustrerad som bild 2 och bild 3. (10.)

VAIHTOEHTO 1 ISOILLE TALLEILLE JOILLA ON SUURI LÄMPÖENERGIAN TARVE

Bild 2.

Pilotprojekt, förbränning

Enligt gällande lagstiftning klassificeras gödsel som avfall och ej biomassa, till skillnad från övriga nordiska länder och delar av Tyskland. Detta innebär i praktiken att man bör kunna mäta emissionerna kontinuerligt om man bränner hästgödseln, vilket blir en stor kostnad.

Enligt Gun Järnefelt är blivande miljöminister Stefan Wallin för systemet med förbränning av hästgödsel i pelleterad form. Det har varit tal om ett till två pilotprojekt i vårt land. Detta skulle vara en chans att få bepröva något som redan används i andra länder och har visat sig fungera bra. Man har då möjligen också chans att söka finansiärer för pilotförsöket. (10.)

Slutsatser

Eftersom anläggningen som planeras kommer att vara av sådan storlek och till antalet många hästar uppstår stora mängder gödsel som på ett eller annat vis ska bort från stallet. Om man inte använder gödseln för energiproduktion blir den fort en fortlöpande kostnadsfråga. Att förse hästsportcentret med självförsörjande energi är positivt för investerare, miljön och den allmänna utvecklingen inom branschen. Dessa två faktorer bör i mån av möjlighet kombineras, man får då så att säga "två flugor i en smäll". Därför finns stor orsak att ta reda på mer om det alternativet.

Källor

1.	http://www.swebo.fi	06.11.2006
2.	http://www.saunalahti.fi/~ponihaka/	10.11.2006
3.	Hästar – Gödsel och miljö, 16 -1995, jordbruksverket/Sverige	09.11.2006
4.	http://www.ridsport.se/godselenkat.PDF	10.11.2006
5.	Hevoslannan hyötykäytön mahdollisuudet, Piia Kauppinen
Opinnäytötyö 2005, Jyväskylän ammattikorkeakoulu	
6.	http://www.maatilan.pirkka.fi/files/1236-AB106_low.pdf	12.11.2006
7.	Co-combustion of wood-shavings ad horse manure in small scale
heating plant, E. Pettersson, J Lundgren, R. Hermansson	13.11.2006
8.	Samtal med Lithén, Lindman och Lehtivuori, Stormossen	10.11.2006
9.	Samtal med Alf-Håkan Antell, Malax Bioenergi Oy Ab	10.11.2006
10.	Samtal med Gun Järnefelt	14.11.2006
Bild 1	http://www.swebo.fi	06.11.2006
Bild 2	Mottagen per e-post av Gun Järnefelt	16.11.2006
Bild 3	Mottagen per e-post av Gun Järnefelt	16.11.2006

 SVENSKA YRKESHÖGSKOLAN

RÄTTSLIG MILJÖ NÄR HÄSTGÖDSEL ANVÄNDS SOM
ENERGIBRUK

Kimmo Koivisto

VASA 2006

Rättslig miljö när hästgödsel används för energibruk

Det förekommer flera lagar och förordningar som man skall ta hänsyn till, när man använder hästgödsel för energibruk.

De flesta lagarna ingår inom offentliga rättens område men det förekommer dock något inom privaträtten också som skall beaktas. Den mest centrala av lagarna och förordningarna är miljöskyddslagen,¹ den omfattar både lagring och bränning. Enligt avfallslagen² kan detta jämföras med avfallsbränning som förutsätter *miljötillstånd*. Däremot i sådana fall ifall att gödsel exempelvis blandas med spårortv, kan tolkningen vara annorlunda. Om *en sådan produkt kan klassificeras som avfall är något oklart*.

Man bör också observera att **EU- förordningen nm: 1774/2002**³ måste beaktas. Den handlar om djurens "biprodukter" och särskild bränning av dem. Regelverket är täckande och man bör rekommendera att man kontaktar lokala miljöcentralen angående dessa frågor.⁴ Den här sk. "biproduktförordningen" ingår i jord- och skogsbruksministeriets område så det är ett annat alternativ.⁵

Markanvänding- och bygglagen kan innehålla olika hinder angående gödselns förvaring. En anläggning som miljöskyddsreglerna förutsätter är att exempelvis att förhindra markens förorening, vilket kan kräva byggnadstillstånd. Även kommunens/stadens egna byggnadning skall beaktas.

Även **lagen om djursjukdomar**⁶ kan vara aktuell. Lagens syfte är främst att förebygga djursjukdomar.

Man bör också observera att **hälsoskyddslagens**⁷ regler förutsätter anmälning, exempelvis i sådana fall där det är fråga om förläggande eller ibruktagande av ett för djur avsedd byggnad eller inhägnad på ett detaljplaneområde, samt

anläggande eller ibruktagande av en sådan annan lokal eller inrättning, för vars hygieniska förhållanden med beaktande av besökskarantalet eller verksamhetens karaktär måste uppställa

¹ 4.2.2000/86

²

³ Tillgängligt i internet: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/fin/2002/l_273/l_27320021010fi00010095.pdf

⁴ Västra Finlands miljöcentral/ tillgängligt i internet: <http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=80&lan=fi>

⁵ <http://www.mmm.fi/sv/index/framsida.html>

⁶ 18.1.1980/55 tillgängligt i

internet: <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1980/19800055>

⁷ <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1994/19940763>

särskilda krav; närmare bestämmelser om ovan avsedda lokaler och andra inrättningar utfärdas genom *förordning av social- och hälsovårdsministeriet*.

Inom privaträttens område skall **lag angående vissa grannolagsförhållanden**⁸ beaktas. Enligt 3 § skall stall, fähus, gödselstad, avträde eller annan dylik inrättning anläggas på sådant sätt, att granne därav ej lider uppenbart men. Också lagens andra regler kan vara aktuella.

Eventuellt finns det andra lagar och förordningar som skall beaktas, exempelvis arbetsskyddslagen kan innehålla regelverk angående gödselbehandling. På grund av detta rekommenderas att projektinnehavare etablerar en kontakt, åtminstone till följande instanser som eventuellt kan komma med andra kommentarer.

1. Lokal miljöcentral/ kommunens miljötjänstinnehavare⁹
2. Byggnadstillsyn, som också svarar på frågor angående lag om grannolagsförhållanden
3. Kommunens djurläkare eller motsvarande
4. Hälsoskyddtjänstinnehavare

⁸ Tillgängligt i internet: <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1920/19200026>

⁹ Exempelvis Stenbacka Martin V 020 490 5371, 040 - 556 5534/ västra Finlands miljöcentral

Maakuntaratojen vertailu

Paikkakunta	Hallinto ja kilpailutoiminta	Kaupungin osuus toiminnassa
Forssa	Hallinnosta ja kilpailutoiminnasta vastaa Forssan Seudun Hippos ry.	Kaupunki tukee toimintaa taloudellisesti. Kaupunki antanut 130 000 euroa Kunninkuusraveja varten.
Joensuu	Hallinnosta ja kilpailutoiminnasta vastaa Joensuun Ravirata Oy.	Joensuun kaupunki omistaa Joensuun Ravirata Oy:n osakkeista 33,49 %.
Jyväskylä	Keski-Suomen Ravirata Oy vastaa hallinnosta ja kilpailutoiminnasta.	Kaupungilla ei juurikaan ole osuutta raviradan toiminnassa. Kaupunki omistaa vain yksittäisiä yhtiön osakkeita.
Kajaani	Kainuun Ravirata Oy vastaa hallinnosta ja kilpailutoiminnasta.	-
Kaustinen	Nikulan Ravirata Oy vastaa hallinnosta ja Kaustisen Seudun Raviseura Ry kilpailutoiminnasta.	Nikulan Ravirata Oy omistaa käytännössä kaiken raviradalla.
Kouvola	Valkealan Hevosystävainseura Ry vastaa hallinnosta ja kilpailutoiminnasta.	-
Kuopio	Kuopion Ravirata Oy vastaa hallinnosta ja kilpailutoiminnasta.	-
Lahti	Raviratoimintaa pyörittää Hevosystävainseura Ry. Palkattuun henkilökuntaan raviradalla kuuluu 4 henkilöä.	Kaupungilla ei ole varsinaista osuutta raviradan toiminnassa. Kuntayhtymän markkinointi- ja liike-elämäneidistämis-yhtiöiden kanssa on kuitenkin yhteisiä hankkeita.
Lappeenranta	Lappeenrannan Keskusravirata Oy vastaa hallinnosta ja kilpailutoiminnasta.	Lappeenrannan kaupungilla ei ole omistusosuutta Lappeenrannan Keskusravirata Oy:stä. Vuoden 2009 Kunninkuusraveihin on haettu kaupungilta n. 200 000 euron avustusta.
Mikkeli	Mikkelin Ravirata Oy vastaa raviradan hallinnosta ja kilpailutoiminnasta.	Mikkelin kaupunki omistaa noin 52 % Mikkelin Ravirata Oy:n osakkeista.
Oulu	Pohjolan Hevosystävät ry omistaa radan ja järjestää ravit.	Oulun kaupunki maksaa liikuntatoimen määrärahoista 50 000 euroa vuodessa.
Pori	Porin Ravit Oy vastaa hallinnosta ja kilpailutoiminnasta.	-
Rovaniemi	Rovaniemen Hevosystävät ry vastaa hallinnosta ja kilpailutoiminnasta.	-
Seinäjoki	Etelä-Pohjanmaan Hevosjalostusliitto ry vastaa hallinnosta ja kilpailutoiminnasta.	Raviradan maa-alueet omistaa Seinäjoen kaupunki. Katsomorakennusta hallinnoi osakeyhtiö, josta kaupunki omistaa 54 %.
Tampere	Hallinnon järjestämisestä vastaa Tampereen Ravirata Oy ja kilpailutoiminnasta Pohjois-Hämeen Hippos Ry.	Tampereen kaupunki omistaa 70 % Tampereen Ravirata Oy:stä.
Tornio	Tornion kaupunki omistaa 90 % katsomoyhtiöstä, Länsi Lapin Hevosystävät ry hoitaa radan ja järjestää ravit.	Kaupunki pitää katsomon kunnossa, muut kulut hoitaa yhdistys.
Turku	Turun Hippos ry vastaa hallinnosta ja kilpailutoiminnasta.	Turun kaupunki omistaa ravirata-alueen maat. Turun Hippos ry maksaa vuokraa näisiä maista kaupungille. Kaupunki osallistuu aika ajoin myös radan perusparannuksiin.
Vaasa	Hallinnosta ja kilpailutoiminnasta vastaa Svenska Österbottens Hästavelsförbund rf.	Vaasan ravirata-alue ja oheistilat katsomoinen ja huoltotiloinen ovat Vaasan kaupungin omistuksessa. Radan käyttökustannukset ovat vuonna 2005 olleet 83 000 euroa.
Ylivieska	Jokilaaksojen Ravikeskus Oy vastaa hallinnosta ja Pohjanmaan Ravi ry kilpailutoiminnasta.	-

Jämförelse av landskapsbanor

Ort	Administration och tävlingsverksamhet	Stadens andel av verksamheten
Forssa	För administrationen och tävlingsverksamheten ansvarar Forssan Seudun Hippos ry.	Staden stöder verksamheten ekonomiskt. Staden har beviljat 130 000 euro för Kungstravet.
Joensuu	För administrationen och tävlingsverksamheten ansvarar Joensuu Ravirata Oy.	Staden äger 33,49 % av Joensuu Ravirata Oy:s aktier.
Jyväskylä	Keski-Suomen Ravirata Oy ansvarar för administrationen och tävlingsverksamheten	Staden har just ingen andel i travbanans verksamhet. Staden äger endast enskilda aktier i bolaget.
Kajana	Kainuun Ravirata Oy ansvarar för administrationen och tävlingsverksamheten.	-
Kaustby	Nikulan Ravirata Oy ansvarar för administrationen och Kausisen Seudun Raviseura Ry för tävlingsverksamheten.	Nikulan Ravirata Oy äger i princip allt på travbanan.
Kouvola	Valkealan Hevosystäväinseura Ry ansvarar för administrationen och tävlingsverksamheten.	-
Kuopio	Kuopion Ravirata Oy ansvarar för administrationen och tävlingsverksamheten.	-
Lahtis	Hevosystäväinseura Ry bedriver verksamheten vid travbanan. Till den avlönade personalen på travbanan hör 4 personer.	Staden har inte någon egentlig andel i travbanans verksamhet. Med samkommunens marknadsförings- och affärsverksamhetsbolag har man emellertid gemensamma projekt.
Villmanstrand	Lappeenrannan Keskusravirata Oy ansvarar för administrationen och tävlingsverksamheten.	Staden äger ingen andel i Lappeenrannan Keskusravirata Oy. För Kungstravet 2009 har man ansökt om ett understöd på 200 000 euro.
S:t Michel	Mikkelin Ravirata Oy ansvarar för administrationen och tävlingsverksamheten.	Staden äger cirka 52 % av Mikkelin Ravirata Oy:s aktier.
Uleåborg	Pohjolan Hevosystävät ry äger banan och ordnar traven.	Staden betalar årligen 50 000 euro från idrottsväsendets anslag.
Björneborg	Porin Ravit Oy ansvarar för administrationen och tävlingsverksamheten.	-
Rovaniemi	Rovaniemen Hevosystävät ry ansvarar för administrationen och tävlingsverksamheten	-
Seinäjoki	Etelä-Pohjanmaan Hevosjalostusliitto ry ansvarar för administrationen och tävlingsverksamheten.	Staden äger travbanans markområden. Läktarbyggnaden förvaltas av ett aktiebolag, av vilket staden äger 54 %.
Tammerfors	För organiseringen av administrationen ansvarar Tampereen Ravirata Oy och för tävlingsverksamheten Pohjois-Hämeen Hippos Ry.	Staden äger 70 % av Tampereen Ravirata Oy.
Tornio	Staden äger 90 % av läktarbolaget, Länsi Lapin Hevosystävät ry sköter banan och ordnar traven.	Staden håller läktaren i skick, för övriga kostnader står föreningen.
Åbo	Turun Hippos ry ansvarar för administrationen och tävlingsverksamheten.	Staden äger travbanans markområden. Turun Hippos ry betalar arrende för dessa markområden till staden. Staden deltar även tidvis i banans grundförbättringar.
Vasa	Svenska Österbottens Hästavelisförbund rf. ansvarar för administrationen och tävlingsverksamheten.	Travbaneområdet och därtill hörande utrymmen jämte läktare och serviceutrymmen är i Vasa stads ägo. Driftkostnaderna för banan var år 2005 83 000 euro.
Ylivieska	Jokilaaksojen Ravikeskus Oy ansvarar för förvaltningen och Pohjanmaan Ravi ry för tävlingsverksamheten.	-

Suomen maakuntaratojen vertailu

Paikkakunta	Etäisyys keskustasta	Katsomotilojen kapasiteetti	Kilpailupäivät / vuosi
Forssa	2 km	1100 istumapaikkaa	26
Joensuu	1,5 km	750 istumapaikkaa	20
Jyväskylä	3 km	700 istumapaikkaa + 366 ravintolapaikkaa	28
Kajaani	10 km	Ei tietoa	9
Kaustinen	7 km	800 istumapaikkaa	20
Kouvola	2 km	535 istumapaikkaa + 380 ravintolapaikkaa	26
Kuopio	8 km	520 istumapaikkaa	29
Lahti	6 km	1100 istumapaikkaa + 900 ravintola- ja kahvilapaikkaa	35
Lappeenranta	6 km	570 istumapaikkaa + 406 ravintolapaikkaa	20
Mikkeli	2 km	600 istumapaikkaa + 370 ravintola- ja kahvilapaikkaa	23
Oulu	3 km	490 istumapaikkaa	29
Pori	1,5 km	600 ravintolapaikkaa + 2000 mahtuu totohalliin	26
Rovaniemi	5 km	1000 istumapaikkaa	14
Seinäjoki	1 km	900 istumapaikkaa + 600 ravintolapaikkaa	27
Tampere	10 km	1500 istumapaikkaa	58
Tornio	10 km	120 ravintolapaikkaa	12
Turku	7 km	700 istumapaikkaa + 400 ravintolapaikkaa	31
Vaasa	0,5 km	300 istumapaikkaa + 250 ravintolapaikkaa	13
Ylivieska	4 km	550 istumapaikkaa	14

Jämförelse av landskapsbanorna i Finland

Ort	Avstånd från centrum	Läktautrymmenas kapacitet	Tävlingsdagar / år
Forssa	2 km	1100 sittplatser	26
Joensuu	1,5 km	750 sittplatser	20
Jyväskylä	3 km	700 sittplatser + 366 restaurangplatser	28
Kajana	10 km	Inga uppgifter	9
Kaustby	7 km	800 sittplatser	20
Kouvola	2 km	535 sittplatser + 380 restaurangplatser	26
Kuopio	8 km	520 sittplatser	29
Lahtis	6 km	1100 sittplatser + 900 restaurang- och caféplatser	35
Villmanstrand	6 km	570 sittplatser + 406 restaurangplatser	20
S:t Michel	2 km	600 sittplatser + 370 restaurang- och caféplatser	23
Uleåborg	3 km	490 sittplatser	29
Björneborg	1,5 km	600 restaurangplatser + 2000 rymd i tothallen	26
Rovaniemi	5 km	1000 sittplatser	14
Seinäjäki	1 km	900 sittplatser + 600 restaurangplatser	27
Tammerfors	10 km	1500 sittplatser	58
Tornio	10 km	120 restaurangplatser	12
Abo	7 km	700 sittplatser + 400 restaurangplatser	31
Vasa	0,5 km	300 sittplatser + 250 restaurangplatser	13
Ylivieska	4 km	550 sittplatser	14

Suomen maakuntaratojen vertailu

Paikkakunta	Oheispalvelut	Ravirata-alueen pinta-ala
Forssa	Ravintola, hevosklinikka, valmennuskeskus ja valjasmyyymälä	14,5 ha
Joensuu	Ei tietoa	16,8 ha
Jyväskylä	2 ravintolaa	22 ha
Kajaani	Hevosharrastajien palvelukeskus ja ravivarusteputi	*
Kaustinen	Ravintola	60 ha
Kouvola	Hevosklinikka, ravintola ja tallikahvio	*
Kuopio	Hevosklinikka, ravintola ja tallikahvio	*
Lahti	Ravintola ja hevosklinikka	40 ha
Lappeenranta	Ravintola sekä ravi- ja ratsastustarvikemyymälä	21 ha
Mikkeli	Ravintola, tallikahvio ja eläinklinikka	14 ha
Oulu	Ravintola ja hevosklinikka	14,7 ha
Pori	Ravintola ja pelikahvila	*
Rovaniemi	Ravintola	*
Seinäjoki	Hevosklinikka, 2 ravintolaa sekä 2 baaria	30-40 ha
Tampere	Hevosklinikka ja 2 ravintolaa	30 ha
Tornio	Ravintola	20 ha
Turku	Eläinklinikka, valjasmyyymälä ja ravintola	44 ha
Vaasa	Ravintola	15 ha
Ylivieska	Ravintola ja eläinklinikka	*

*:llä merkityt raviradat eivät antaneet pinta-alatietoja.

Jämförelse av landskapsbanorna i Finland

Ort	Kringsservice	Travbaneområdets areal
Forssa	Restaurang, hästklirik, träningscenter, seldonsaffär	14,5 ha
Joensuu	Inga uppgifter	16,8 ha
Jyväskylä	2 restauranger	22 ha
Kajana	Servicecenter för hästsportintresserade o. travutrustn.butik	*
Kaustby	Restaurang	60 ha
Kouvola	Hästklirik, restaurang och stallcafé	*
Kuopio	Hästklirik, restaurang och stallcafé	*
Lahtis	Restaurang och hästklirik	40 ha
Villmanstrand	Restaurang, trav- och ridutrustningsaffär	21 ha
S:t Michel	Restaurang, stallcafé och djurklirik	14 ha
Uleåborg	Restaurang och hästklirik	14,7 ha
Björneborg	Restaurang och spelcafé	*
Rovaniemi	Restaurang	*
Seinäjäki	Hästklirik, 2 restauranger samt 2 barer	30-40 ha
Tammerfors	Hästklirik och 2 restauranger	30 ha
Tornio	Restaurang	20 ha
Åbo	Djurklirik, seldonsaffär och restaurang	44 ha
Vasa	Restaurang	15 ha
Ylivieska	Restaurang och djurklirik	*

travbanorna med * har inte uppgitt sina arealuppgifter

Selvitys Ruotsin raviradoista (15 ravirataa)

Paikkakunta	Raviradan sijainti	Hallinto- ja kilpailutoiminnasta vastaava taho	Raviradan koko
Axevalla	10 km Skaran keskustasta	Axevallan raviyhdistys	Keskisuuri
Bergsåker	6 km Sundsvallin keskustasta	Norrlandin raviseura	Keskisuuri
Eskilstuna	10 km Eskilstunan keskustasta	*	Keskisuuri
Färjestad	2 km Karlstadin keskustasta	Färjestadin raviseura	Keskisuuri
Gävle	3 km Gävlen keskustasta	Gävlen raviseura	Keskisuuri
Halmstad	6 km Halmstadin keskustasta	Hallandin raviseura	Keskisuuri
Kalmar	3 km Kalmarin keskustasta	Kaakkois-Ruotsin raviseura	Keskisuuri
Mantorp	15 km Mjölbyn keskustasta	Östergötlanin raviseura	Keskisuuri
Romme	7 km Borlängen keskustasta	*	Keskisuuri
Umåker	4 km Umåjan keskustasta	Västerbottenin raviseura	Keskisuuri
Örebro	7 km Örebron keskustasta	Örebron raviseura	Keskisuuri
Jägersro	3 km Malmön keskustasta	Skånskan raviseura	Suuri
Solvalla	10 km Tukholman keskustasta	Tukholman raviseura	Suuri
Åby	1 km Mölndalin keskustasta	Åbyn raviseura	Suuri
Tingsryd	2 km Tingsrydin keskustasta	Tingvallan raviseura	Pieni

*:llä merkityistä raviradoista ei ollut kyseistä tietoa saatavilla

Utredning över travbanorna i Sverige (15 travbanor)

Ort	Travbanans läge	För administrationen och tävlingsverksamheten ansvarar	Travbanans storlek
Axevalla	10 km från Skara centrum	Axevalla travförening	Medelstor
Bergsåker	6 km från Sundsvalls centrum	Norrlands travsällskap	Medelstor
Eskilstuna	10 km från Eskilstunas centrum	*	Medelstor
Färjestad	2 km från Karlstads centrum	Färjestads travsällskap	Medelstor
Gävle	3 km från Gävle centrum	Gävle travsällskap	Medelstor
Halmstad	6 km från Halmstads centrum	Hallands travsällskap	Medelstor
Kalmar	3 km från Kalmars centrum	Sydöstra Sveriges travsällskap	Medelstor
Mantorp	15 km från Mjölby centrum	Östergötlands travsällskap	Medelstor
Romme	7 km från Borlänge centrum	*	Medelstor
Umeå	4 km från Umeå centrum	Västerbottens travsällskap	Medelstor
Örebro	7 km från Örebro centrum	Örebro travsällskap	Medelstor
Jägersro	3 km från Malmö centrum	Skånska travsällskapet	Stor
Solvalla	10 km från Stockholm centrum	Stockholms travsällskap	Stor
Åby	1 km från Mölndal centrum	Åby travsällskap	Stor
Tingsryd	2 km från Tingsryds centrum	Tingvalla travsällskap	Liten

travbanor utmärkta med*saknas ifrågasvarande uppgift

Selvitys Ruotsin raviradoista (15 ravirataa)

Paikkakunta	Palkatun henkilökunnan määrä	Kilpailupäivät / vuosi	Ammattivalmentajien määrä
Axevalla	8	43	20
Bergsåker	10	68	23
Eskilstuna	9	47	23
Färjestad	11	43	18
Gävle	11	42	14
Halmstad	10	40	27
Kalmar	24	36	14
Mantorp	10	40	20
Romme	7	45	17
Umåker	5	26	11
Örebro	6	42	19
Jägersro	66	62	34
Solvalla	19	85	39
Åby	26	91	23
Tingsryd	7	8	1

Utredning över Sveriges travbanor (15 travbanor)

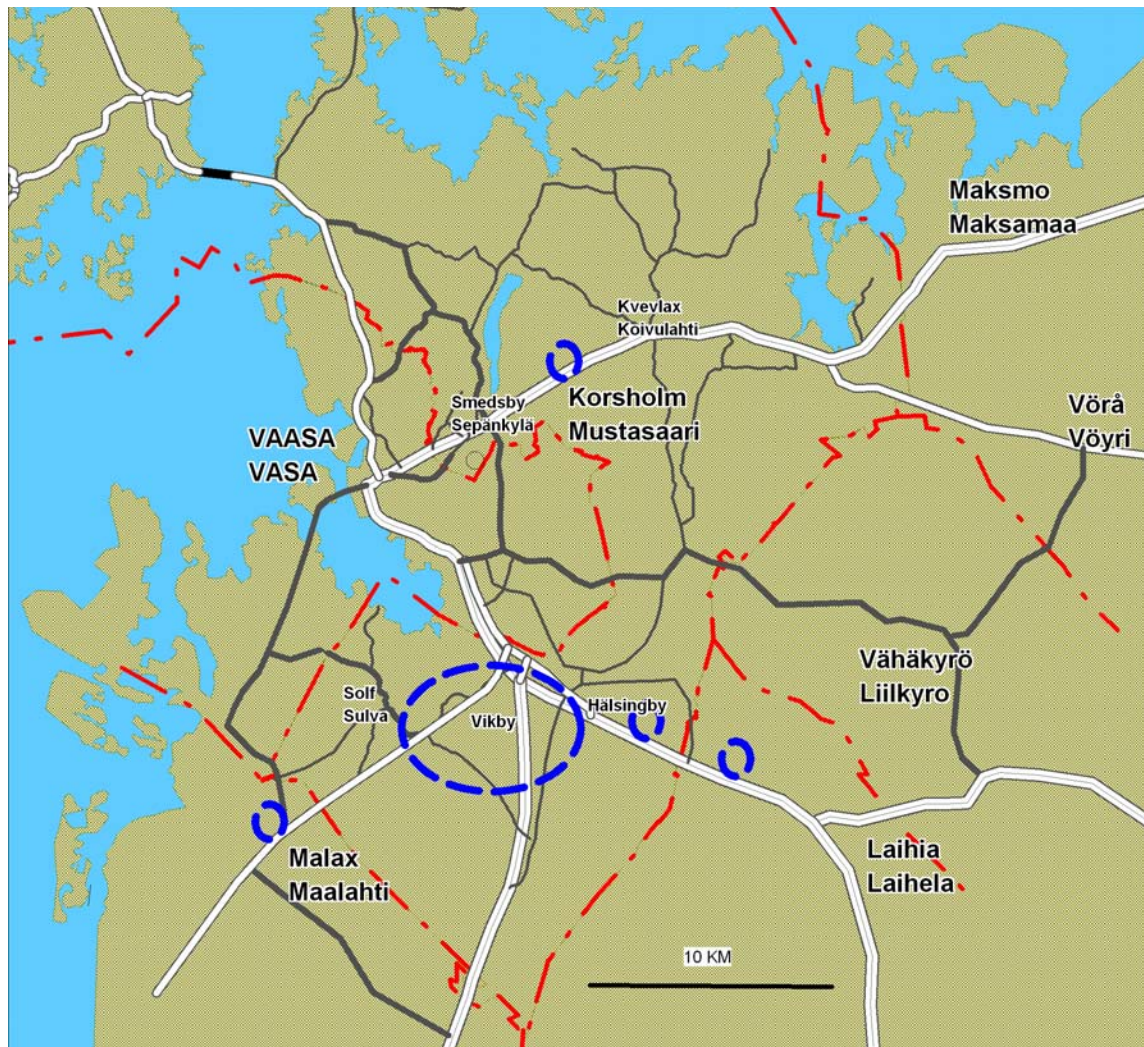
Ort	Antalet anställda	Tävlingsdagar / år	Antalet yrkestränare
Axevalla	8	43	20
Bergsåker	10	68	23
Eskilstuna	9	47	23
Färjestad	11	43	18
Gävle	11	42	14
Halmstad	10	40	27
Kalmar	24	36	14
Mantorp	10	40	20
Romme	7	45	17
Umåker	5	26	11
Örebro	6	42	19
Jägersro	66	62	34
Solvalla	19	85	39
Åby	26	91	23
Tingsryd	7	8	1

Selvitys Ruotsin raviradoista (15 ravirataa)

Paikkakunta	Oheispalvelut
Axevalla	Hevosklinikka, hevossaaraala, hevoskoulu, kengityspalvelu, hevostarvikemyymälä, ravintola, 2 baaria ja kahvila.
Bergsäker	3 ravintolaa, baari, kahvila sekä hevosklinikka.
Eskilstuna	4 ravintolaa, baari sekä hevosklinikka.
Färjestad	3 ravintolaa, 2 grilliä, kahvila sekä ravikoulu.
Gävle	Ravintola.
Halmstad	Ravintola ja kahvila.
Kalmar	Ravintola, 2 kahvilaa, 2 baaria sekä hevosklinikka.
Mantorp	Ravintola ja hevosklinikka.
Romme	Ravintola ja hevosklinikka.
Umåker	Ravintola, kahvila ja hevosklinikka.
Örebro	3 ravintolaa.
Jägersro	2 ravintolaa, 2 baaria, kahvila, grilli, kioski sekä hevosklinikka.
Solvalla	4 ravintolaa, 2 baaria, kahvila sekä hevosklinikka.
Åby	4 ravintolaa, 2 baaria, 2 grilliä, kahvila sekä hevosklinikka.
Tingsryd	Kahvila.

Utredning över Sveriges travbanor (15 travbanor)

Ort	Kringservice
Axevalla	Hästklinik, hästsjukhus, hästskola, hovslagerservice, hästsportsaffär, restaurang, två barer och café.
Bergsåker	Tre restauranger, bar, café samt hästklinik.
Eskilstuna	Fyra restauranger, bar samt hästklinik.
Färjestad	Tre restauranger, två grillar, café samt travskola.
Gävle	Restaurang
Halmstad	Restaurang och café.
Kalmar	Restaurang, två caféer, två barer samt hästklinik.
Mantorp	Restaurang och hästklinik.
Romme	Restaurang och hästklinik.
Umåker	Restaurang, café och hästklinik.
Örebro	Tre restauranger.
Jägersro	Två restauranger, två barer, café, grill, kiosk samt hästklinik.
Solvalla	Fyra restauranger, två barer, café samt hästklinik.
Åby	Fyra restauranger, två barer, café, två grillar samt hästklinik.
Tingsryd	Café

**SIJAINIVAIHTOEHTOJA
PLACERINGSALTERNATIV**

VAASAN KAUPUNKI
VASA STAD

Liikuntaosasto

13.02.2007

**SALIBANDYN JA FUTSALIN HARJOITUS- JA KILPAILUOLOSUHTEIDEN
PARANTAMINEN MAHDOLLISEN UUDEN HEVOSURHEILUKESKUKSEN
RAKENTAMISEN YHTEYDESSÄ**

Salibandyn suosio lähes kaiken ikäisten harrastuslajina on kasvanut räjähdysmäisesti viimeksi kuluneiden vuosien aikana. Lajia pelataan niin kilpailumielessä korkeimmilla sarjatasoilla kuin kuntoilumielessäkin ja nk. puulaakisarjana. Rajoituksen lajin harrastajamäärien kasvamiselle asettavat tilat. Salibandyn pelaamiseen tarvitaan n. 20 m x 40 m mittainen pelialue + 2-3 m varoalueet. Vaasasta salibandyn pelaamiseen riittävän suuria katsomolla varustettuja saleja löytyy kaksi; Variskan sali Ristinummella ja Ammattiopiston sali Ruutikellarintiellä Hietalahdessa ja niistäkin ensiksi mainitun lattiamateriaali ei kestä jatkuvaa pelaamista ja harjoittelua. Harjoituskäytössä ovat lisäksi useat koulujen liikuntasalit. Salibandy kilpailee saleissa muiden lajien kanssa ja näin sekä harjoittelu- että otteluajoista on jatkuva pula.

Viime vuosina samantyyppisestä salitilasta ovat perinteisten lentopallon ja koripallon lisäksi kilpailleen myös futsalin harrastajat. Futsalilla pelataan Vaasassa korkeimmalla sarjatasolla ja peliareenaksi tarvitaan myös n. 20 x 40 mittainen salitila varoalueineen.

Vapaa-aikavirasto esittää, että hevosurheilukeskuksen yhteydessä tutkittaisiin mahdollisuus rakentaa monitoimitila, joka olisi siirrettävällä väliseinäratkaisulla jaettavissa kahdeksi n. 20 x 40 mittaiseksi pelialueeksi. Korkeutta tulisi olla 6-7 m ja lattiamateriaalina useimpien lajien käyttöön soveltuva, liikuntakäyttöön tarkoitettu ja joustokerroksella varustettu synteettinen muovimatto. Tilassa tulisi myös olla asianmukaiset pukeutumis- ja peseytymistilat ja katsomotilat min. 1500 hengelle. Käyttöä helpottaa myös jos molempiin tiloihin on oma kulku, joka mahdollistaa pääsyn vain kulloinkin käyttöön luovutettuun tilaan.

Mitoitus- ja materiaalitiedot ovat suuntaa antavia ja tulee tarkentaa lajien edustajien kanssa käytävissä keskusteluissa mahdollisen monitoimitilan varsinaisen suunnittelun yhteydessä.

Ehdotettu tilaratkaisu parantaisi Vaasan seudulla merkittävästi eri lajien ottelu- ja harjoitusmahdollisuuksia ja purkaisi paineita monista lajeille huonosti soveltuvista tiloista, joita voitaisiin näin luovuttaa niihin paremmin soveltuvien lajien käyttöön.

Marjut Hannuksela
osastopäällikkö
liikuntaosasto, Vaasa